

William SHAKESPEARE

TOPLU OYUNLARI 1

KISASA KISAS

ONİKİNCİ GECE

VENEDİK TACİRİ

Çeviri ve Uyarlama
Zeynep AVCI

MITOS
BOYUT

TİYATRO/OYUN DİZİSİ 62

William SHAKESPEARE

TOPLU OYUNLARI 1

KISASA KISAS

ONİKİNCİ GECE

VENEDİK TACİRİ

Çeviren -Uyarlayan
Zeynep AVCI

SHAKESPEARE'İN ÜÇ OYUNUNA SUNUŞ NOTU

Zeynep AVCI

Shakespeare'in üç tiyatro yapıtı, "*Venedik Taciri*", "*Onikinci Gece*" ve "*Kısasa Kısas*", sevgili Işıl Kasapoğlu'nun Devlet Tiyatroları çatısı altında Shakespeare yapıtları sahnelemeyi sadakatle sürdürdüğü dönemde, onun isteği üzerine, çevrildi-uyarlandı.

"*Venedik Taciri*"ni, orijinal metninden hareketle, Fransızca'ya çevrilmiş ve uyarlanmış metninden ve Türkçe çevirilerinden yararlanarak 1993'de Trabzon Devlet Tiyatrosu'nda sahnelenmesi için uyarladım. Bu kitapta yer alan metin, sahnelendiği halinden bir noktada farklıdır: Işıl Kasapoğlu Trabzon'da Shylock rolünü genç ve yetenekli bir kadın oyuncuya vermişti. Dolayısıyla, sahnelenen metin bu değişikliğe uymuştu. Oysa burada Shylock, orijinalinde olduğu gibi, erkektir. Metin, sahnelemenin gerektirdiği kısaltmaları içermektedir.

"*Onikinci Gece*"yi ise çevirdim ve uyarladım. 1994'de Diyarbakır Devlet Tiyatrosunda sahnelenen bu yapıt da, yine Kasapoğlu'nun yaptığı mizansenin gerektirdiği bazı değişiklikleri içerir.

Çevirisini yaptığım ve Jean-Claude Carrière'nin Fransızca uyarlamasından da esinlenerek uyarladığım "*Kısasa Kısas*" ertesi yıl, 1995'de, yine Diyarbakır Devlet Tiyatrosu'nda sahnelendi. Kasapoğlu'nun kendine özgü tiyatro anlayışının etkileri bu metnin uyarlanmasında da görülür.

Bu üç yapıt, özellikle Trabzon ve Diyarbakır Devlet Tiyatroları ekiplerinin özverili, başarılı çalışmalarıyla ve

Işıl Kasapoğlu'nun özgün yorumlarıyla, her iki yörenin de iştahlı, coşkulu tiyatro seyircisine ulaştı.

Ardından da saygın bir yayınevinin çatısı altında kitaplaştılar. Türkiye 2000'li yıllara girerken... bir tiyatro çevirmeni-uyarlayıcısı başka ne isteyebilir hayattan?

Işıl Kasapoğlu'na, Devlet Tiyatroları Trabzon ve Diyarbakır ekiplerine, bu yörelerin sadık tiyatro seyircilerine ve MitosBoyut Yayınlarına teşekkür ederim.

Bodrum, 1996

WILLIAM SHAKESPEARE

KISASA KISAS

**İngilizce Orijinalinden çeviren ve
Fransızca uyarlamasından (Jean-Claude Carriere)
yararlanarak uyarlayan**

Zeynep Avcı

KİŞİLER:

Dük	İsabel
Angelo	Mariana
Escalus	Keyif
Lucio	Jülyet
Claudio	Francisca
Polis	Çocuk
Soytarı	
Köşe	
Köpük	
Keskin (Cellat)	
Bernardin	
I. Bey	
II. Bey	
Peter (Rahip)	
Thomas (Rahip)	
Yargıç	
Uşak	

I. PERDE

1. Sahne

(Dük'ün Sarayında Bir Bölüm.

*DÜK, ESCALUS, LORDLAR VE UŞAK-
LAR girer.)*

DÜK

: Escalus !

ESCALUS

: Efendimiz ...

DÜK

: Devlet işleri bir yanda, öte yanda mülkümüz söz konusu...Söyleyeceklerimi dikkatle düşünmeliyim. Öğüt dinlemeye ihtiyacın yok senin. Öğütler değil, iktidarın sana yol gösterecektir; üstelik akıllısın, bilgilsin, deneyimlerin var. Halkımızı düşün, şehrimizin selametini düşün. Benim kadar hakımsın ikisine de. Angelo'nun da burada olması gerekir. Çağırın onu!

(UŞAK çıkar.)

Nasıl dolduracak boşluğumu, varlığımı nasıl sürdüreceğ sence? Biliyorsun, beni temsil etmesi için hassasiyetle seçtim onu. Hiddetimi şiddetimi vereceğim eline, sevgimle giydireceğim onu, kudretimle kuşatacağım. Ne diyorsun buna?

(ANGELO girer.)

İşte geldi.

ANGELO

: Emirlerinize her zaman amadeyim. Buyurdunuz geldim.

DÜK

: Angelo...Yaşamın nitelikli bir yaşamdır senin. Geçmişini iyi biliriz. Malın mülkün savurganlıkla karşılaşmadı hiç. Erdemlerin seni yüceltir, sen de erdemlerini. Erdem kişiyi aydınlatmazsa ne fark kalır bir insanla öteki arasında? İnsan ruhu her zaman ince dokunmamıştır. Doğa insana her zaman cömert davranmaz, ama eli bol bir tanrıça gibi, zenginliğinden ödünç vermesini iyi bilir. Şükredip kullanmalıyız

verdiklerini. Şimdi sözü sana getiriyorum yine; sıkı bas ayaklarının üstüne Angelo! Beni temsil edeceksin. Varlığın yokluğumda yaşatsın varlığımı. Viyana'da ölümlülük ve merhamet, dilinde ve kalbinde hayat bulsun. İhtiyar Escalus! Gönlümde ön saftasın ama burada ikinci kişi olacaksın.

ANGELO

: Efendimiz... İzin verin de, sağlam mı değil mi, bir kez daha denensin varlığımın maddesi, höylesine yüce bir mühür vurulmadan önce.

DÜK

: Bahane istemem! İyi düşündüm, kararımı verdim, seçimimi yaptım. Tartışmak yok! Şimdi görevini üstlen. Önünde bir sürü mesele var. Sana yazacağım; durumumuzu bildirir hatırını sorarım. Haydi, kal sağlıcakla. Güveniyorum sana.

ANGELO

Yine de Efendimiz, izin verin size...

DÜK

: Acelemiz var. Dinleyemem seni. Onurunu kullan, o kadar. Sözün sözüm olacak, aklın keserse, gözün tutarsa, yasalar uygulanacak. Artık kimseye görünmeden gitmeliyim. Ver elini bana ve unutma: Halkımı severim ben; ama kendimi sergilemeyi hiç sevmem. Allaşlardan da hoşlanmam. Basiretli insanlar gösterişten kaçarlardı. Bir kez daha, kal sağlıcakla.

ANGELO

: Tanrı yolunuzu açık etsin.

ESCALUS

: Güle güle gidin, güle güle dönün Efendimiz.

DÜK

: Sağ olun. Hoşça kalın (Çıkar.)

ESCALUS

: Efendim, izninizle, iki çift laf etmek isterim sizinle. Konu beni ilgilendiriyor, beni ve durumumu. Bir kudret asası verildi de elime, gücü kuvveti ne, şekli ne, cinsi ne, henüz anlayamadım.

ANGELO

: Doğrusu ben de anlamadım. Birlikte düşünelim. İkinizi de rahatlatacak bir sonuca varırız herhalde. Gel benimle.

ESCALUS

: Şeref duyarım Efendim. (Çıkarlar.)

2. Sahne

(Bir Sokak

LUCIO ve İKİ BEY Girerler.)

- LUCIO : Madem ki bizim Dük ve öteki dükler
Macar Kralıyla anlaşamıyorlar, neden
hepsi birden kralın peşine düşüyorlar?
- I. BEY : Tanrı bize barış versin de, Macar Kralı'nınkinden değil.
- II. BEY : Amin!
- LUCIO : Softa bir korsan gibi konuştun şimdi.
Hani on emri ezberleyip denize çıkırsın
da, birini şıp diye unutuvermiş...
- II. BEY : Hırsızlık yapmayacaksın!
- LUCIO : Hah! Onu kazımış beyninden.
- I. BEY : İyi anlatamadım galiba. Ben...
- II. BEY : Anlattın, anlattın. Biz anladık en azından.
- LUCIO : Bakın, bakın! Madam Keyif göründü.
Ah, az mı hastalığa yakalandım ben,
onun evinde şey'derken...
- II. BEY : Ney'derken? N'olur söyle...
- I. BEY : Keşfederken...
- II. BEY : Keşif bedeli yüksekti, di mi?
- I. BEY : Yüksek de laf mı? Nelere mal oldu...
- LUCIO : Senin gibi biri için az bile.
- I. BEY : Bende de hastalık var sanıyorsunuz ama,
tertemizim ben.
- LUCIO : Doğrudur. Sende hiçbir şey yok. İçin
bomboş. Eminim kemiklerinin bile içi boş-
tur. Kâfirlik cirit atıyordur boşlukta.
(Madam KEYİF girer.)
- I. BEY : Eee, n'aber? Bugün hangi kalçanda siya-
tikler azıştı?
- KEYİF : Yaa, yaa! Adamı tutuklayıp hapse attılar,
haberiniz yok. Topunuzun bin katına be-
deldi o.
- I. BEY : Kimi, kimi? Söylesene!
- KEYİF : Claudio'yu beyzadem, Sinyör Claudio'yu.
- I. BEY : Claudio hapiste ha? Olamaz.
- KEYİF : Oldu bile. Gözümle gördüm, tutukladı-

- lar onu, götürdüler. Dahası var :
 Üç gün içinde kellesini de götürecekler.
- LUCIO : Ama budalaca bir şey bu. İnanamıyorum. Emin misin?
- KEYİF : Bal gibi eminim. Bayan Jülyet'in karnındaki bebek yüzünden.
- LUCIO : Olabilir de...İki saat önce buluşacaktık, gelmedi. Oysa sözüne sadıktır. Hadi gidelim, işin esasını öğrenelim.
 (LUCIO ve BEYLER çıkarlar.)
- KEYİF : Buyrun bakalım: savaş bir yanda, hastalık bir yanda, sefalet öte yanda... kimilerini de ipe çekerlerse, nasıl müşteri bulacağım ben? Eee? Sende ne var ne yok?
 (SOYTARI girer.)
- SOYTARI : Adamı nasıl da hapse attılar...
- KEYİF : Neymiş marifeti?
- SOYTARI : Bir kadın.
- KEYİF : Suç neresinde bunun?
- SOYTARI : Yasak sularda balık avlıyormuş; üstelik haram balığı tutmuş!
- KEYİF : Bir kızcağızdan çocuk yaptı diye mi?
- SOYTARI : Hayır efendim, bir kızcağızdan kadın yaptı diye. Haberleri duydun mu?
- KEYİF : Hayrola? Neymiş haberler?
- SOYTARI : Viyana'nın kenar mahallelerindeki bütün o biçim evler haşat edilecek.
- KEYİF : Hasat mı edilecek? Ya şehir içindekilere ne oluyor?
- SOYTARI : Onları bırakıyorlar ki, tohuma kaçınsınlar. Yahu, onlar çoktan haşat oldu da saman altından su yürütüyorlar.
- KEYİF : Kenar mahalledeki evlerimizi yıkacaklar mı yani?
- SOYTARI : Yerle bir edecekler hanım!
- KEYİF : Değişiklik olsun diyedir. Hem de halk yararına! Benim halim ne olacak peki?
- SOYTARI : Keyfe keder senin halin. İyi tüccarların müşterisi peşinden gelir. Mesleğe devam, tebdil-i mekânda ferahlık vardır madam! Ben de varım arkanda, meraklanma. Bir

de boynunu büküp iki damla gözyaşı
akıttın mı...kimse dayanamaz.

KEYİF
SOYTARI

: İşimiz ne burada? Gidelim hadi.
: İşte...İnzibatlar sımsıkı yakalamışlar Sin-
yor Claudio'yu, hapse götürüyorlar. Ba-
yan Jülyet'te orda.

3. Sahne

(Aynı Sokak

POLİS, CLAUDIO, JÜLYET ve MEMUR-
LAR girer.)

CLAUDIO

: Birader, ne diye böyle gezdiriyorsun be-
ni ? Madem hapse atacaksın, at da bitsin.

POLİS

: Keyfim istedi diye yapmıyorum ki bu
kötülüğü sana. Lord Angelo istedi.

CLAUDIO

: Yarı tanrı lordumuz demek böyle emret-
tiler. Suçumuzun ağırlığınca cezalandırı-
lacağız. Tanrının adaleti kimi, nasıl ceza-
landırır, belli olur mu?

LUCİO

: N'oldu Claudio? Hapse neden düştün?

CLAUDIO

: Fazla özgürlükten Lucio... özgürlükten.
Bilirsin, oburluk orucun babasıdır. Aç gö-
zün doysun derken ölçüyü kaçırırsan
kendini hapiste bile bulabilirsin. Doğa in-
sanı şeytanca susatır bazen. Çok su içir-
sen çatlayıp ölebilirsin.

LUCİO

: Bileğimde kelepçeler ayağımda zincirler-
le bu kadar akıllı laflar edeceğimi bilsem,
borçlu olduğum herkesi gözümü kırpmad-
an çağırırdım, gelsinler!...Doğruyu söy-
lemek gerekirse, özgürlüğün züppeliğini
hapisin namusuna bin kere yeğlerim. Su-
çun neymiş Claudio?

CLAUDIO

: Her neyse... söylersem yeniden suç olur.

LUCİO

: Ne yani? Cinayet mi?

CLAUDIO

: Hayır.

LUCİO

: Zamparahk mı?

CLAUDIO

: Öyle gibi...

- POLİS** : Hadi beyim; gitmeliyiz.
- CLAUDIO** : Bir tek kelime ahbap...Lucio, bir şey söyleyeceğim sana.
- LUCIO** : Bir değil bin şey söyle, eğer sana yararı dokunacaksa... Zamparalık bu kadar ağır bir suç mu oldu?
- CLAUDIO** : Benim durumumda öyle. Jülyet'in yatağına girmeye hakkım var aslında, hem de nasıl var. Biliyorsun, tanrı huzurunda karımdır o. Ama herkese duyurmadık evliliğimizi. Ailesi karşıydı, çekiniyorduk. Onlara da söyleyecektik aşkımızı; uygun bir zaman kolluyorduk. Gizlilik eğlendiriyordu ikimizi de, ama keyfimizin izleri Jülyet'in üstünde satır satır okunabiliyor şimdi...
- LUCIO** : Bebek karında büyümeye başlayınca...
- CLAUDIO** : Maalesef öyle. Üstelik Dük'ün yerindeki vali, ya yeni olması yüzünden, ya da etrafın baskısından, atına yeni binmiş bir sürücünün hevesiyle yağıdınıyor buyrukları. Ya oturduğu koltuğun despotluğundan, ya da çıktığı yer başını döndürdü de ondan... kıydı bana. Taze gücüyle savurdu beni. Şan şöhret yapmak içindir, eminim.
- LUCIO** : Kalıbımı basarım öyledir. Kellen omuzlarının üstünde öyle titrek duruyor ki dostum, derin bir iç çekişle kopup gidecek sanki.
- CLAUDIO** : Dük'e haber yolla; ona başvursana!
- CLAUDIO** : Onu da denedim ama, bulamıyoruz ki. Yalvarıyorum sana Lucio, bana bir iyilik yap. Bugün kızkardeşim kiliseye bağlılık yemini edecek. Git ona, içine düştüğüm tehlikeyi anlat. Benim adıma titret sesini...Yeni valiye gitsin, kandırsın onu. Ona çok güveniyorum. Gençliği, güzelliği en dokunaklı sözlerden kat kat etkilidir. Hele erkekler için...
- LUCIO** : İyi o zaman. Hayatının bir tık-tok yü-

zünden böyle aptalca sona ermesi doğru-
su beni çok üzer. Gideceğim ona.

CLAUDIO
LUCIO
CLAUDIO

: Sağ ol dostum Lucio.
: Birkaç saat sonra oradayım.
: Haydi memur bey, gidelim.

4. Sahne

(*Manastır.*

DÜK ve RAHIP THOMAS girerler.)

DÜK

: Hayır Rahip Thomas. Düşündüğünüz gi-
bi değil. İnanın bana, aşkın büyülü okları
asla böyle bir karar verdiremezdi bana.
Gizlenmek istiyorum, evet, ama sizden sı-
ğınacak sakın bir liman istememin nedeni,
delikanlılığın ateşli amaçlarından biri değil.

THOMAS
DÜK

: Lütfen anlatın bana, soylu efendim.
: Bir zamanlar meclisler toplayıp, cehale-
tin cüretiyle, gençliğin ataklığıyla nasıl uğ-
raştığımı en iyi siz bilirsiniz. Şimdi ise Viya-
na'daki tüm kudretimi Lord Angelo'ya
devrettim. Yine bilirsiniz ki, kendini zora
sokmaya heveslidir, üstelik kabızın tekidir!
Polonya'ya gittiğimi söyledim ona, herkes
de öyle sanıyor. Şimdi, kutsal efendim... Bu-
nu niye yaptığımı soracaksınız değil mi?

THOMAS
DÜK

: Evet Lordum.
: Aslında kurallarımız gayet sıkı, yasaları-
mız acımasızdır, bilirsiniz. Huysuz atların
gemi de dizgini de sıkı tutulmalı. Tüm ya-
saları da kuralları da on dört yıldır uykuya
yatırmıştık. İninde yatıp avlanamayan ihti-
yar bir arslan gibi. Hani babalar çocukları-
nı korkutınak için kızılçık sopasını göz
önüne bırakırlar ya... Niyetleri dövmek de-
đil, dövecek gibi yapmaktır. Kısacası kural-
larımız cezalandırma gücünü yitirmişti. Öz-
gürlük, adaletin burnuna kancayı takmıştı.
Bebek dadısını dövmeye başlamıştı, sizin

THOMAS : anlayacağınız. Edepsizlik ayyuka çıktı. : Adaletin dizginlerini sıkmak da yine Haşmetneap'a kaldı. Bunu sizin yapmanız Lord Angelo'nun yapmasından korkutucu olacaktı.

DÜK : Sanırım korkunç olurdu. Halkıma bir hedef gösterdim; o hedefe gidiyorlar diye despotluk yapmak istemedim. Ama hoşgörümüzü gevşeklik sanıp gemi azıya aldı habisler! Cezalandırılmalarının zamanı gelmişti. Bu yüzden, işi Lord Angelo'ya devrettim. Adımı kötüye çıkartmadan uygulasin yasalarımızı. O kargaşayı yaşayadursun, sizden rica ediyorum, bir ağabey gibi yardımcı olun bana. Rahip kılığına girmek istiyorum. Neler olup bittiğini gözlerimle göreceğim. Lord Angelo katıdır, hırslıdır, kıskançtır. Ama iştahı paraya pula değil, bedenın zevklerine dönüktür. Şimdi göreceğiz bakalım, iktidar niyet değıştirdiğinde neler oluyor...

5. Sahne

(Rahibeler Manastırı

ISABEL ve FRANCISCA girerler.)

ISABEL : Demek rahibelerin ayrıcalıkları bu kadar...

FRANCISCA : Yetmez mi ?

ISABEL : Aslında fazlasını beklediğimden değil, gönlüm daha da sıkı bir inziva istiyor.

LUCIO : Hey! Tanrı huzur versin size.

ISABEL : Kim o seslenen?

FRANCISCA : Bir erkek sesi bu... Açın şu kapıyı da ne istediğini sorun. Yemin etmediniz henüz, ben ise yeminliyim; erkeklerle konuşmam. Lütfen yanıtlayın onu.

(Çıkar.)

ISABEL : Huzur ve selamet dilerim size de. Kimsi-

niz?

(LUCIO girer.)

LUCIO : Selam kutsal bakire. Gül rengi yanaklarınıza bakılırsa, öylesiniz değil mi? Önümde şöyle bir salınıp da beni İsa-bel'e götürür müsünüz acaba? Zavallı, bedbaht Claudio'nun güzel kızkardeşine yani.

İSABEL : Neden zavallı, bedbaht oluyormuş, öğrenebilir miyim? Bilmelisiniz ki, ben İsa-bel'im. Kızkardeşi yani.

LUCIO : Ah zarif, hoş, minnoş küçükhanım... Ağabeyinizin selamı var. Saklamayacağım sizden: Hapsettiler onu.

İSABEL : Vah bana! Niye hapsettiler?

LUCIO : Yargıç ben olsaydım, hapsetmeyi bırakın, ödüllendirip şükranlarımı sunardım ona. Nişanlısı gebe kaldı diye oldu bunlar.

İSABEL : Alay etmeyin benimle. Ne biçim hikâye bu?

LUCIO : Doğru söylüyorum. Aslında pek severim cici kızlarla dalga geçmeyi ama, bakirelerle olmaz! Karşınızda bir aziz kadar ciddi ve masumum.

İSABEL : Benimle dalga geçerek safiyetime küfrediyorsunuz ya...

LUCIO : Asla! Bu söylediğinize siz de inanmıyorsunuz ya... Gerçeği, sadece gerçeği söylüyorum. Ağabeyiniz ve sevgilisi birbirlerine sıkıca sarılmışlar; derken bereketli toprak bahardaki gibi canlanmış; tohum-suz tarla bekleye bekleye nasıl bolluk biriktirirse, hanımın tarlası da meyvesini vermiş ve ağabeyinizin çiftçiliğini, yani kocalık çabalarını cömertçe ödüllendirmiş... Hanımın karnı da davul gibi şişmiş.

İSABEL : Gebe kaldı dediğiniz o mu? Ah! Kuzinin Jülyet...

LUCIO : Kuzininiz mi o?

İSABEL : Öylesine canım. Hani okulda isim takarsınız ya arkadaşınıza...

LUCIO : Ta kendisi.

İSABEL
LUCİO

: Eee? Evlenseler ya.

: Mesele de orada zaten. Dük esrarengiz bir şekilde çekti gitti. Yerine tam yetkiyle Vali Lord Angelo'yu bıraktı. Kanında buz parçaları dolaşan bir adam! İhtirasın kışkırtıcılığını, insanı duyguların kıpırtılarını hiç bilmeyen biri. Doğallığını aklın bıçağıyla köreltmış, kendini çalışmaya, disipline vermiş. Gözümüzü korkutmak, nicedir korkunç yasalardan kurtulmuş olan özgürlüğümüze ve bize gözdağı vermek için ağabeyinizin yaşamını tehdit ediyor şimdi. Hapse attı onu. İbret-i alem için cezalandıracak. Eğer siz girmezseniz devreye, hiç umut kalmadı. Sıvayın şeyinizi, Angelo'nun kalbini yumuşatın. Yani, kurtarın zavallı ağabeyinizi demeye geldim size.

İSABEL
LUCİO

: Hayatıyla mı ödeyecek suçunu?

: Zaten zindana attı onu; duyduğuma göre cezasının infazı da yakınmış.

İSABEL

: Heyhat! Zavallı ben, ne yapabilirim ki onun için?

LUCİO

: Şeyinizi... Gücünüzü kullanın.

İSABEL

: Gücüm mü? Ah, şüphe götürür.

LUCİO

: Şüphe kalleştir, cesaretimizi kırar, yapacaklarımıza engel olur, elimizi kolumuzu bağlar. Lord Angelo'ya gidin. Gösterin ona şeyi...gününü; bir genç kızın karşısında erkeğin eli ayağı kesilir, tanrılar gibi bağışlayıcı olur, cömertçe verir, neyi var neyi yoksa.

İSABEL

: Elimden geleni yapacağım.

LUCİO

: Acele etmelisiniz.

İSABEL

: Şimdi gideceğim. Başrahibeye haber verdikten sonra. Zahmetiniz için teşekkür ederim. Ağabeyime söyleyin, bu gece ona başarımın haberi ulaşır...umuyorum.

LUCİO

: Müsadenizle gideyim ben de.

İSABEL

: Elveda iyi yürekli bey'fendi...

(Çıkarlar.)

II. PERDE

1. Sahne

(Angelo'nun Evinde Bir Salon)

**ANGELO, ESCALUS, YARGIÇ, POLİS,
SUBAYLAR ve öteki görevliler girerler.)**

ANGELO : Yasalar korkuluk olmaktan çıkmalı artık. Vahşi kuşları sindirmeli kurallarımız. Tüneyeceklerse, korkuya değil, geleneklere tünemeyi öğrensinler.

ESCALUS : Evet, haklısınız. Keskin olmalı kılıcımız. Yalnız...Bilmenizi isterim ki, kurtulmasını dilediğim beyefendinin son derece soylu bir babası vardı. Ayrıca, erdemleriniz ulaşılmazdır ama efendimiz, merhametinizin sınırları içinde zaman ve zemine göre değerlendirerseniz meseleyi...bir zamanlar damarlarınızdaki deli kan, amaçlarınızın doğrultusunda değil de başka yöne doğru sürüklemiş olabilir, sizi bile... Şimdi onu cezalandırdığınız suçu bile işletmiş olabilir- di...yani.

ANGELO : Escalus, tahrik olmak başka, günah işlemek başka. İnkâr etmiyorum, onu mahkum eden jüri ondan daha günahkâr hırsızlara daha hafif cezalar vermiştir. Adaletin karşısına çıkardın mı meseleyi, adalet yakasına sarılmalı suçlunun. Yasaları uygulayanlar hırsızsa eğer, hırsızlara ceza verilir mi sence? Yerde gördüğümüz bir mücevheri alırız, ama ya görmezsek? Üstüne basar geçeriz, ayağımızın altında bir mücevher olduğu aklımızdan bile geçmez, değil mi? İşlediği suç mücevher de-

ğil; görmeden geçemezsin. Belki ben de bir zamanlar bu tür suçlar işlemişimdir ama, bundan sonra böyle bir şey yaparsam, ona verdiğim cezanın aynen bana da verilmesini istiyorum. Ölmesi gerekiyor. O kadar!

ESCALUS : Sağduyunuz öyle emrediyorsa...

ANGELO : Polis nerede?

POLİS : Buradayım, emrinizi bekliyorum.

ANGELO : Claudio yarın sabah dokuzda idam edilecek. Rahip götürün ona, günahlarını itiraf etsin, son yolculuğuna hazır olsun.

ESCALUS : Tanrı affetsin onu. Tanrı hepimizi affetsin. Kimi günahıyla yükselir, kimi erdemle düşer. Kimi rezalet üzerine rezalet yapar da gıkını çıkaran olmaz, kimi tek bir hata yüzünden lanetlenir.

(KÖŞE, KÖPÜK, SOYTARI ve POLİSLER girer.)

KÖŞE : Gelin gelin, getirin onları buraya. Şu dünyada anasından helal süt emmiş insanlar varsa, alırlar ellerine kanunun kılıcını, bunların canına okurlar. Okumazsa... kanun manun yoktur yani. Getirin onları.

ANGELO : Ne oluyor beyim? Adınız ne? Derdiniz ne?

KÖŞE : Ah Lord'um, ben Dük'ün hizmetindeyim, bekçilik yaparım. Adım da Köşe. Yani ailem böyle bir ad aldıysa ben n'apayım? Adalet varmış dediler, yüce efendim. Kulaklarından tuttum, önünüze getirdim bu iki melun hayırseveri.

ANGELO : Hayırsızı demek istiyorsun herhalde.

KÖŞE : Bilhassa! Emrederseniz öyle derim. Tek bildiğim, bu haydutların bilakis haydut olduklarıdır. Namuslu insanlar bunların yaptığını yapmaz.

ESCALUS : Tam yerine getirdin demek ki...

ANGELO : İyi ettin. Ne haltlar yediler? Demek adın Köşe. Neden konuşmuyorsun Köşe?

- SOYTARI** : Konuşmaktan çok köşe dönmeyi sever de ondan.
- ANGELO** : Siz de kimsiniz?
- KÖŞE** : Bir meyhane kuşudur, efendimiz. Fıçılık herifin biri. Kötü bir karının şakşakçısıdır hep. O karının kenar mahalledeki evi yıkıldı, şimdi de bir hamam açmış şehirde; yine hastalıklar saçıyor dur etrafa.
- ESCALUS** : Nereden duydun bütün bunları?
- KÖŞE** : Karımdan efendim. Dünya ahret nefret ettiğim karımdan.
- ESCALUS** : Karından mı? Nasıl oluyor bu?
- KÖŞE** : Allah şahidimdir, namuslu karının tekidir benim karım.
- ESCALUS** : Namusu yüzünden mi nefret ediyorsun ondan?
- KÖŞE** : Ta kendisi efendim. Kendimden de nefret ediyorum. Bir sürtüğün kârhanesi, karının da felaketidir o ev. Yaramaz bir evdir vesselam.
- ESCALUS** : Peki bunu nerden biliyorsun bekçi efendi?
- KÖŞE** : Bizzat karım sayesinde efendim. O da öteki karılar gibi yapsaydı, olmadık şeyler gelebilirdi başına, zina, günah, vesaire vesaire...Tüm pislikler yani.
- ESCALUS** : Kadınlığı yüzünden mi?
- KÖŞE** : Kadınlığıyla Madam sayesinde keyf'ederdi yani. Ama o, şaak diye yüzüne tükürdü bu herifin ve de meydan okudu ona.
- SOYTARI** : Muhterem efendim, yüksek müsaadenizle, vaziyet böyle değil.
- KÖŞE** : İspat et o zaman, şerefli bir adamsan, buradaki herkesin önünde ispatla dediklerini!
- ESCALUS** : Duyuyor musunuz? Reddediyor.
- SOYTARI** : Efendim, o kadın karnında bebeğiyle geldiğinde anladım ki, aşeriyor, erik hoşafı istiyor. Tesadüfe bakın ki, iki tanecik erik vardı. Şöyle, üç kuruşluk kâselerde satılı-

yorlardı. Efendimiz bilir o kâseleri; Çin porseleni gibi değildirler ama fena da sayılmazlar.

ESCALUS : Sadede gel, sadede! Bırak kâseleri bir yana.

SOYTARI : Kaseleri bıraktık efendim. Bıraktık ve sadede doğru ilerliyoruz. Dedğim gibi muhterem efendim, şu Bayan Köşe, söylediğim gibi azıcık gebeydi ve göbeği şişmişti ve erik hoşafı istiyordu. Arz ettiğim gibi iki tanecik hoşaf eriği vardı ve işte şuracıkta duran Bay Köpük gerisini yemişti; dediğim gibi dürüstçe ödemişti yediklerinin parasını. Takdir edersiniz ki muhterem Bay Köpük, efendim, size o üç kuruşu geri veremezdim yani, değil mi?

KÖPÜK : Elbette hayır.

SOYTARI : Yaa, öyle tabii. Hatta hatırlayacaksınız; o sırada eriklerin çekirdeklerini ktırdatıp duruyordunuz.

KÖPÜK : Hakkaten öyle yapıyordum.

SOYTARI : Ne iyi, ne iyi! Bir kez daha söylüyorum size, unutmayın; dünyanın en yararlı yiyeceğidir. Kan yapar. Söyledim size, di mi?

KÖPÜK : Hakkaten. Aynen öyle.

SOYTARI : Ne alâ, ne âlâ!

ESCALUS : Buraya baksana, geveze serseri! Sadede gel dedim sana! Köşe'nin karısına ne oldu ki bize şikâyet geldi? Köşe'nin karısına olanları anlatmazsan, ben de....

SOYTARI : Siz kadının köşesine... yani Köşe'nin karısına şey'demezsiniz efendim.

ESCALUS : Öyle demek istemedim!

SOYTARI : Ama ben şimdi Köşe'nin karısını şey'değim, müsaadenizle. Yalvarıyorum size, şu Köpük Bey'in suratına iyice bakınız. Yılda seksen altın kazanan bu adamın babası Azizler Yortusu'nda cenneti boylamıştı, öyle değil mi Köpük efendi?

KÖPÜK : Evet, yortunun biriydi...Öldü gitti.

SOYTARI : Oh, ne âlâ, ne âlâ! Sadede yaklaşıyoruz.

Dediğim gibi efendim, bu bey şöyle alçak bir koltukta oturuyordu, değil mi? Pek de memnun görünüyordunuz...

KÖPÜK : Havadar bir yerdir. Kış günleri o köşeyi çok severim.

SOYTARI : Aman ne âlâ, ne âlâ! Neyse, sadedi bula-
cağız elbette.

ANGELO : Rusya'nın beyaz geceleri gibi, bitmemek üzere ilerliyor bu gün; daha fazla katlanamayacağım. Gidiyorum ve sizi mahkemenizle başbaşa bırakıyorum. Dilerim onlara iyi bir sopa çekmek için yeterli neden bulursunuz.

ESCALUS : Şükranlarımı sunarım. Hayırlı günler Lord'um.

(ANGELO çıkar.)

Hadi bakalım, anlatın! Köşe'nin karısına ne oldu?

SOYTARI : Bir kez daha söylüyorum efendimiz, ona hiç bir şey oldu. Olanlar olmuştu!

KÖŞE : Yalvarırım muhterem efendi, şu adamın karıma neler ettiğini sorun ona.

SOYTARI : Yalvarırım efendim, sorun bana!

ESCALUS : Pekâlâ; soruyorum: Bu adam o kadına neler etti?

SOYTARI : Yalvarırım efendim, dikkat edin şu adamın yüzüne. Muhterem Köpük Bey, yüce efendimize çevirin yüzünüzü. Yüce efendimiz bu suratı belleğine yerleştirdi mi?

ESCALUS : Evet, evet, gördüm.

SOYTARI : Yalvarırım efendim, iyi hatırlayın bu suratı.

ESCALUS : Tamam, gördüm dedim ya!

SOYTARI : Yüce efendimiz bu suratta bir muzırlık görüyorlar mı?

ESCALUS : Yoo, hayır.

SOYTARI : Kutsal kitabın üstüne yemin ederim ki, en muzır yeri suratıdır. En muzır yeri suratı olduğuna, suratı da size hiç muzırmuş gibi görünmediğine göre... Köpük Bey, bekçi efendinin karısına nasıl muzırlık

edebilir? Kararı yüce efendimize bırakıyorum.

ESCALUS : Galiba haklı. Ne diyorsun buna bekçi efendi?

KÖŞE : Anlaşılan orası pek muhterem bir ev, sahibesi de pek muhterem bir karı, bu adam da en muhterem adam!

SOYTARI : İnanınız efendimiz, bekçinin karısı hepsinden daha muhteremdir!

KÖŞE : Aşağılık, alçak herif! Habis iftiracı! Benim karımı herkes bilir. Elbette muhteremdi!

SOYTARI : Efendimiz, o kadını bilirim; bununla evlenmeden önce bir muhteremdi, bir muhteremdi!

ESCALUS : Neyi arıyoruz biz? Günahı mı adaleti mi?

KÖŞE : Seni hain, alçak, edepsiz, aşağılık, habis, yamyam! Evlenmeden önce n'olmuş, söyle bakalım. Ben ona her zaman muhterem bir kadın gözüyle baktım. İspat et yüce efendinin huzurunda söylediklerini. Yoksa haddini bildirmeyi bilirim.

ESCALUS : İsterseniz siz de ona sonsuz iftiralar atabilirsiniz.

KÖŞE : Ah efendim, şükranlarımı sunarım. Emredin, bu alçağa ne isterseniz yaparım.

ESCALUS : İnanın ki ona yapılacak en iyi şey, bu sefil haliyle yaşamaya devam etmesini emretmek olacak. Bırakın da siz işin aslını öğrenene kadar iftiraya devam etsin.

KÖŞE : Gördün mü başına gelenleri? Efendimiz seni böyle yaşamaya mahkum etti. Oh olsun!

ESCALUS : Nerede doğdun sen?

KÖPÜK : Viyana'da efendim.

ESCALUS : Yılda seksen altın kazanıyorsun, öyle mi?

KÖPÜK : Evet, izninizle, kazanıyorum efendim.

ESCALUS : Demek öyle... (SOYTARI'ya) Sen ne işle uğraşıyorsun bakalım?

SOYTARI : Zavallı bir dulun hizmetkârıyım, servis yaparım.

ESCALUS : Kimin hizmetindesin?

- SOYTARI : Madam Keyif'in.
 ESCALUS : Bir kocası vardı öyle mi? Yakını, başkası yok mu ?
- SOYTARI : Dokuz tane daha var. Keyif dedik ya...
 ESCALUS : Dokuz ha! Yaklaşın bana Bay Köpük. Bunun gibi meyhane artıklarıyla işiniz olmaması gerekir sizin. Bunlar sizi uçurma, belki de darağacına götürürler. Şimdi gidin buradan, bir daha da gözüme gözükmeyin.
- KÖPÜK : Allah razı olsun sizden efendimiz. Ben asla öyle yerlere ayak basmazdım ama, işte...kader sürükledi beni.
- ESCALUS : Bir daha sürüklemesin. Hadi, güle güle...
 (KÖPÜK çıkar.)
 Şimdi sen yaklaş bakalım, meyhane kuşu. Adın neydi serin?
- SOYTARI : Pezo.
 ESCALUS : Başka?
 SOYTARI : Soyadım da Serseri efendim.
 ESCALUS : Doğru! En baskın yanın da serseriliğin zaten. Demek sen en büyük Pezo'sun! Anladığım kadarıyla biraz pezo, biraz da ay-yaş...öyle değil mi? Hadi, doğruyu söyle bana. En iyisi bu.
- SOYTARI : Aslını ararsanız, ben yaşamaya çalışan zavallı biriyim.
 ESCALUS : Pezoluğu mu seçtin yaşamak için? Ne korkunç bir ticaret? Yasalara sığar mı?
- SOYTARI : Yasalar genişse...sığar efendim.
 ESCALUS : Korkarım yasalar daraldı Pezo! Üstelik Viyana yasaları daha da daralacak.
- SOYTARI : Yüce efendimiz Viyana gençlerini iğdiş etmeyi mi düşünüyorlar maazallah?
 ESCALUS : Hayır Pezo! Hafazanallah!
- SOYTARI : Sonunda öyle olacak anlaşılan. Bana sorsanız, şu sokak karlılarıyla sokak serserilerini, üç kağıtçıları toplarsanız, biz pezolardan korkmanıza gerek kalmaz.
- ESCALUS : Sana sormadık; gerekeni yapacağız. Kel-leler gidecek; meraklanma.

- SOYTARI** : Sizin bu yasalarınız Viyana'da on yıl tutunabilirse, şehrin en güzel evini kiralar, oturur içine, üç kuruş verene köpekler gibi ulurum! Ömrünüz olur da görürseniz o günleri, hatırlayın beni. "Pezo demişti" diyeceksiniz.
- ESCALUS** : Tavsiyene de kehanetine de teşekkür ederim. Ben de tavsiye ederim, toz ol şimdi buradan. Bir daha önüme getirirlerse seni kemiklerini kırdırırım. Öyle bir kırbaçlatırım ki, ayağa kalkamazsın. Hadi, şimdi güle güle.
- SOYTARI** : Tavsiyenize ben de teşekkür ediyorum ama yine de zevkin ve paranın peşine düşüyorum. Beni kırbaçlatmak ha? Yok, yok, bırakın, kamçılı adamlarınız huysuz kanlarını dövsünler. Yürekli yiğit kamçıyla yolundan dönmez. (Çıkar.)
- ESCALUS** : Şimdi yaklaşın bakalım Köşe efendi! Ne zamandır burada bekçilik yapıyorsunuz?
- KÖŞE** : Yedi buçuk yıldır efendim.
- ESCALUS** : Halinizden belli, her an hazır görünüyorsunuz. Ne zamandır dediniz? Yedi yıl mı?
- KÖŞE** : Buçuğu da var efendim.
- ESCALUS** : Vah vah! Çok sıkıntı çekmiş olmalısınız. Sizi sık sık nöbete dikerek yormuş olmalılar. Peki, etrafınızda şöyle yetenekli, becerikli adamlar yok mu?
- KÖŞE** : Bazıları çok iyidir efendim. Onlar bana güvendiler, beni seçtiler. Ben de bir kaç kuruş uğruna yapıyorum işte bu işi.
- ESCALUS** : Bana aralarından birkaçının adlarını yaz, getir. En iyilerini seç.
- KÖŞE** : Evinize mi getireyim efendim?
- ESCALUS** : Evime getir, evime. Hadi güle güle. (KÖŞE çıkar.)
- Saat kaç oldu?
- YARGIÇ** : On bir efendim.
- ESCALUS** : Evime gelin berümle. Birlikte yemek yeriz.
- YARGIÇ** : Teşekkür ederim. Memnuniyetle.

ESCALUS : Claudio'nun öleceğini düşünmek kahre-
diyor beni, ama durum çaresiz.
YARGIÇ : Lord Angelo da çok insafsız.
ESCALUS : Öyle olması gerekiyor. Merhametten ma-
raz doğar. İşlenmiş bir günahı bağışlaya-
yım derken işlenmemiş günahları besleye-
bilir insan.

Yine de...Zavallı Claudio. Durum çaresiz.
Gidelim.

(Çıkarlar.)

2. Sahne

(Angelo'nun Evinde Başka Bir Oda

POLİS ve UŞAK girerler.)

UŞAK : Bir görüşmesi var. Geldiğinizi haber ve-
reyim.

POLİS : Lütfen. (UŞAK çıkar.)

Çok da sevinmeyecek beni gördüğüne! Bel-
ki vazgeçiririm kararından. Heyhat! Sanki
bir kâbus yaşıyor adam. Her yandan sıkış-
tırıyor mengene. Sonunda ölecek!

(ANGELO girer.)

ANGELO : Ne var, ne oldu?

POLİS : Claudio'nun yarın ölmesini arzu etmiştin-
siz, değil mi?

ANGELO : Söyledim ya sana! Hâlâ ne soruyorsun?
Henüz emir vermedin mi?

POLİS : Telaşımı mazur görün ama, insafınıza sı-
ğınarak diyorum ki...çok infaz gördüm
ben, infazdan sonra kararımın lanetiyle
kavrulan adaleti de gördüm.

- ANGELO** : İşine bak sen, işime karışma. Ya görevini yap, ya da çekil git, başkası yapsın.
- POLİS** : Efendimiz mazur görsünler ama, kederler içindeki Jülyet'i ne yapacağız? Pek yakında doğuracak.
- ANGELO** : Uzaklaştır onu, uygun bir yere yerleştir. Elini çabuk tut.
(*UŞAK girer.*)
- UŞAK** : Mahkumun kızkardeşi geldi efendim. Sizi görmek ister.
- ANGELO** : Kızkardeşi de mi varmış?
- POLİS** : Evet efendim, saf, temiz bir hanım. Rahibe olacaktı, belki olmuştur bile.
- ANGELO** : Pekâlâ, bırakın gelsin.
(*LUCIO ile ISABEL girer.*)
- POLİS** : Tanrı sizi korusun efendim.
- ANGELO** : Kal biraz. (*ISABEL'e*) Hoş geldiniz. Nedir istediğiniz?
- ISABEL** : Kederler içindeyim, çok dertliyim. Beni dinlerseniz, minnettar olurum.
- ANGELO** : Dinliyorum. Ne istiyorsunuz?
- ISABEL** : Bir kısıka girmiş gibiyim; bir suç var ortada, iğrenç bir suç...cezalandırılmalı. Ama cezalandırılmasını isteyemiyor yüreğim; böyle bir suç için af dileyemem ama dilemeliyim de...İnançlarımla isteklerim kavga halinde. Sanki bir savaş sürüyor, şuracıkta, içimde.
- ANGELO** : Nedir mesele?
- ISABEL** : Ağabeyim ölüme mahkum oldu. Size yalvarıyorum; suçunu cezalandırın ama onu cezalandırmayın.
- ANGELO** : Suçu cezalandıracağım da suçluyu cezalandırmayacağım, öyle mi? Bütün suçlar cezalandırılmalıdır, benim işim de bu. Suçu cezalandırmak için de suçu işleyeni cezalandırmak gerekir.
- ISABEL** : Yasalar acımasız, ama haklı. Demek artık bir ağabeyim olmayacak...Tanrı sizi korusun!
- LUCIO** : Hemen yılmayın; ısrar edin. Konuşun

onunla. Diz çökün, yalvarın. Eteklerinizi açın... yani eteklerine kapanın. Buz gibisiniz; böyle olmaz. Onu etkilemek için dil dökmeniz, ağlayıp sızlamanız lazım. Hadi, dediğimi yapın.

İSABEL : Mutlaka ölmesi mi lazım?

ANGELO : Küçükhanım, çaresiz, böyle olacak.

İSABEL : Bağışlayacağınızı umuyordum. Dünyada ve ahirette acı çekmezsiniz.

ANGELO : Hayır, bağışlamayacağım.

İSABEL : Yüreğiniz benim yüreğim gibi yansaydı, bağışlardınız; kimse de bu yüzden suçlamazdı sizi.

ANGELO : Cezası kesinleşti; artık çok geç.

LUCIO : Hâlâ buz gibisiniz; canlanın biraz, canlanın!

İSABEL : Çok geç öyle mi? Hiç sanmıyorum. İzin verirseniz, birkaç sözüm var size. Size göre şatafatlı törenler, kralların her şeye kadir görünen tahtları-taçları, cellatın kılıcı ya da yargıcın cübbesi, merhametin verdiği yüce duyguyu asla tattıramazlar insana. Kardeşim sizin yerinizde olsaydı, siz ise kazara ayağınız sürçmüş de onun durumuna düşmüş bulunsaydınız, eminim o da sizin yapacağınız gibi yapacak ve haşın tutumundan hemen vazgeçecekti.

ANGELO : Rica ederim, gidin artık.

İSABEL : Öteki dünyaya bile gitmeye razıyım; keşke sizinle yer değiştirebilseydik... Siz İsabel olsaydınız, ben de siz... O zaman yine böyle mi konuşurduk? Hayır... Sizden yargıç ile mahkumun durumunu birlikte düşünmenizi rica ediyorum.

LUCIO : Tam isabet! Bravo!

ANGELO : Yasalar cezalandırdı kardeşinizi. Boşuna nefes tüketiyorsunuz.

İSABEL : Heyhat! Tüm ruhlar cezalandırılmıştı, ama Tanrı onlara çare gösterdi. Yüce adaletin sizinki gibi işlediğini düşünebiliyor musunuz? İlahi adalet bağışlayıcıdır. İn-

sanın iki dudağı arasına sıkışmış adalete benzeseydi, n'olurdu biz insanoğullarının hali?

ANGELO

: Yeter küçükhanım! Ağabeyinizi mah-kum eden ben değilim, yasalar. Benim ak-rabam, hatta oğlum bile olsaydı aynı şekil-de cezalandırılacaktı.

Yarın da cezası infaz edilecek!

İSABEL

: Yarın mı? Bu kadar çabuk mu? Bağışla-yın onu, lütfen bağışlayın! Ölmeye hazır değil henüz. Tavuğumuzu bile zamanı ge-lince kesiyoruz. Efendim, merhametli efendim! Bir kez daha düşünün lütfen. Onun işlediği suç yüzünden kim öldürül-dü ki? Cümle alem yapıyor o suç dediği-niz şeyi!

LUCİO

: Diline sağlık!

ANGELO

: Yasalar uykuya yatırılmışlardı, ama öl-mediler küçükhanım. Suçlular ta baştan cezasını bulsaydı, kimse cesaret edemezdi bu haltı yemeye. Madem yasalar uyandı-rıldı, herkes görsün başına gelecekleri.

İSABEL

: Hiç merhametiniz yok mu sizin?

ANGELO

: Yasaları uygulayarak gösteriyorum mer-hametimi. Elini kolunu sallayarak dolaşan suçlularla birlikte yaşamak zorunda kalan masumlara merhamet duyuyorum. Sevin-melisiniz, ağabeyiniz yarın ölecek diye. Gidin artık.

İSABEL

: Demek bu suçu ilk kez siz cezalandır-yorsunuz! İlk cezalanan da ağabeyim... Bir canavarın kudretine sahip olmak ne müt-hiş! Ama o kudreti canavarca kullanmak zorbalık değil de nedir?

LUCİO

: Oooh! İçimin yağları eridi.

İSABEL

: Kendilerini büyük adam sananlar Jüpiter gibi fırtınalar yaratsalardı, Jüpiter'in hu-zuru kalır mıydı? Ona bağışlanan cenneti yalnızca gürültü koparmak için kullana-nan -güya- büyük adamlar bir bardak su-da fırtına yaratırlar sadece. Elinizde kes-

kin yıldırımlar varken elbette narin me-
nekşeleri değil yağız meşe ağaçlarını kıy-
maya kalkarsınız. Ah insanoğlu! Kendin-
den nasıl da emindir insanoğlu... Eline bi-
raz kudret geçti mi, zavallı varlığının asıl
nedenini unutup, yüce Tanrı'nın gözü
önünde öfkeli bir maymun gibi olmadık
oyunlar oynayan, meleklere gözyaşları
döktüren biçare yaratık! Oysa bir kuşansa
merhamet kuşağını, alkış toplayacaktır
yüce kattan.

LUCIO

: Harika! Kıstırdın onu. Bırakma peşini.
Son darbeyi de indir! Baksana, dayanacak
hali kalmadı.

POLIS

: Tanrıya şükür! Alt ediyorsun.

İSABEL

: Gerçek büyük adamlar aziz mertebesine
çıkabilirler ama küçük oldun mu ancak
lanete uğrar, murdar olursun!

LUCIO

: Doğru yoldasın kız! Bastır, bastır!

İSABEL

: Sıradan bir neferin ağzından küfür gibi
dökülen sözler, yüksek rütbeli askerin ağ-
zından çıkınca yalnızca asabi laflar olmaz
mı?

LUCIO

: Nereden öğrendin bunları? Bastır, bastır!

ANGELO

: Neden böyle sövüyorsunuz bana?

İSABEL

: Yetkiyi taşıırken de sıradan insanlar gibi
yanılabilir insan, ama derdin devası için-
de gizlidir. Sıyrın, atın kalın kabuğunu-
zu, derinlere inin, kalbinize danışın. Ağa-
beyimin günahı için ne diyor insan yüre-
ğiniz? Nasıl da masum, nasıl da doğal bir
kabahat değil mi? Yüreğinizin sesini ağa-
beyimin hayatına mal olacak sözlerle dile
getirmeyin.

ANGELO

: Öyle şeyler söylüyor ki, ta şuramdan
vurdu beni. - Hadi güle güle!

İSABEL

: Güzel efendim, geri dönün!

ANGELO

: Bir kez daha düşüneceğim. Yarın gelin.

İSABEL

: Borcumu ödeyeceğim efendim; geri dö-
nün.

ANGELO

: Nasıl? Ne ödemesi?

İSABEL : Yürek dolusu borçluyum size. Altınlarla, elmaslarla ödenemeyecek bir borç. Gerçek dualarla, cennetlik dudakların yakarışlarıyla ödenecek bir minnet borcu bu. Kutsal bakirelerin dualarıyla yükselecek ruhunuz cennet katına.

ANGELO : Tamam. Yarın yine gelin.

LUCIO : Oldu, bitti işte! Herşey yoluna girdi.

İSABEL : Tanrı onurunuzu korusun.

ANGELO : Amin! (*Kendi kendine*) Buna ihtiyacım var; dualar yüzünden baştan çıktım...

İSABEL : Yarın saat kaçta huzurunuzda olayım?

ANGELO : Öğleden önce, herhangi bir saatte.

İSABEL : Tanrı onurunuzu korusun!
(*İSABEL, LUCIO ve POLIS çıkarlar.*)

ANGELO : Senden de, erdemlerinden de korusun Tanrı beni! Nedir bu halim, ne oluyor bana? Suç onda mı, bende mi? Baştan çıkaran mı, yoksa baştan çıkan mı daha günahkâr olur? Yoo! Onun suçu yok. Baştan çıkarmak değildi niyeti. Sorun bende. Erdemleri, menekşe kokusu gibi büyüleyeceği yerde, leş görmüş akbabaya çevirdi beni. Alçak gönüllülük dişilikten daha mı çok gıdıklıyor acaba duyguları? Kutsal bir tapınağı işgale mi kalkıyor azgın şeytanlarım? Nedir bu yaptığın, aslında sen nesin Angelo? İhtirasını erdemleri mi kışkırttı böyle? Bırak yaşasın ağabeyi! N'olur yani? Yargıçlar hırsızlık ediyorsa hırsızlara hak vermek gerekmez mi? Ne? Yoksa aşık mı oldum ona? Bir kez daha dinlemek istiyorum sesini; gözlerine dalıp şenlenmek istiyorum. Azizlerin tuzağını azizeler hazırlıyormuş demek ki. En tehlikelisi bu: erdemli bir aşk için günaha bulanmak. Bütün hünerlerini kullansa da hiçbir sokak kadını bu erdemli bakire kadar kanımı kızıştırmazdı, böylesine pes ettiremezdi beni. Başka erkekler bu tuzağa düştüklerinde gülerdim hallerine. Nasıl olur da bu hale

gelirler diye hayret ederdim:

3. Sahne

(Hapishanede Bir hücre

*Rahip kılığına girmiş DÜK ile POLİS gire-
ler.)*

- DÜK : Selam size memur bey. Buradaki görevli sizsiniz, değil mi?
- POLİS :Evet, görevliyim. Arzunuz neydi aziz peder?
- DÜK : Kutsal görevimi yerine getirmek, zindanın azap içindeki sakınlerine yardım etmek için geldim. Onları görmeme izin verin, günahlarını öğreneyim, ruhlarını rahatlatayım.
- POLİS : Keşke elimizden daha fazlası gelseydi... *(JÜLYET girer.)*
- İşte bakın, yardımınıza muhtaç bir hanım. Gençlik ateşinin kurbanı zavallı. Karnında bir bebek taşıyor ve o bebeği yapan adam da bu işi bir daha yapmaması diye ölüme mahkum edildi.
- DÜK : Ne zaman ölecek?
- POLİS : Sanırım yarın. Lütfen buyrun, kutsal görevinizi yapın.
- (JÜLYET'e)* Peder size kutsal yolu gösterecek.
- DÜK : Günahını itiraf et yavrum.
- JÜLYET : Ediyorum. Bu utancı tevekülle taşıyorum peder.
- DÜK : Ruhunu nasıl rahatlatabileceğini anlatacağım sana.
- Tövbekâr olursan için rahat eder.
- JÜLYET : Sizi dinliyorum peder.
- DÜK : Sana bu kötülüğü yapan adamı seviyor musun?
- JÜLYET : Evet. Kötülük yaptığım adamı seviyorum.
- DÜK : Yani bu kötülüğü anlaşılarak yaptınız.

JÜLYET : Anlaşarak yaptık.
DÜK : Demek ki sen ondan da günahkârsın.
JÜLYET : İtiraf ediyorum ve pişmanım aziz peder.
DÜK : Anlaşıldı evladım. Pişman olman çok iyi.
Demek günahın seni utandırıyor. Nedame-
timiz bizi kendimize yaklaştırır, cennete
değil. Gözümüzün cennette olmadığını, ni-
yetimizin samimi olduğunu gösterir.
JÜLYET : Günah işlediğim için pişmanım, utana-
bildiğim için de seviniyorum.
DÜK : Arkadaşın için dua edelim; yarın ölecek-
miş dediler. Şimdi gidip onun ruhunu da
rahatlatayım. Tanrı seni korusun. Amin!
JÜLYET : Yarın ölecek, öyle mi? Ah acımasız aşk!
Bana bir hayat daha armağan etti, onunki
ise korkunç bir şekilde yok olacak...
POLİS : Ne yazık ki öyle.

4. Sahne

Angelo'nun Evinde Bir Oda

ANGELO : Düşünüyorum, dua ediyorum...dua edi-
yorum, düşünüyorum. Ne yaparsam ya-
payım, Allah biliyor ya, İsa'el'e saplandı
kaldı aklım. Adını pelesenk ettim dilime,
sakız gibi çiğneyip duruyorum. Ya yüre-
ğimde kabaran o baştan çıkartıcı duygu-
lar...Devlet! Evet! Devlet için yetiştirildim
ben. Ama artık korkunç, usandırıcı bir şey
oldu çıktı...Ya övündüğüm vakarım, ağır-
lığım? Kimse duymasın ama, elimde olsa,
tüy gibi hafif birşey olacağım. Püf! Bir
meltemle savrulacağım. Ah, itibar! Ah,
kalıplar! Aptalların içini korkuyla burkar,
biraz akıllıları da kendinize nasıl bağlarsı-
nız, sahtekâr cazibenizle...
(UŞAK girer.)

- Ne var? Kim geldi?
- UŞAK : Şu hemşire, İsa-bel. Sizi görmek ister.
- ANGELO : Düş önüne, getir onu.
(UŞAK çıkar.)
- Aman Allahım! Bütün kanım damarları-mu boşaltıyor, yüreğimde toplanıyor. San-ki terk ediyor vücudumun bütün köşeleri-ni. Yarı baygın halinle o budala kalabalığı oynat bakalım. İyi yürekli kralın başıma sardığı halkım! Gelip yardım etsenize ba-na. Dalkavukça surnaşacağınıza, şimdi gösterin asla öğrenemediğiniz sevgiyi.
(İSABEL girer) Buyrun küçükhanım.
- İSABEL : Kararınızı öğrenmeye geldim.
- ANGELO : Bilmenizi isterim ki, duymak istedikleri-nizi söyleyebilseydim ben de sevinecek-tim. Ağabeyinizin yaşaması mümkün de-ğil.
- İSABEL : Demek öyle...Tanrı onurunuzu korusun.
(Çekilir.)
- ANGELO : Ömrü vefa etseydi, sizin, ya da benim kadar yaşayabilirdi.
Ama ölecek.
- İSABEL : Sizin buyruğunuzla!
- ANGELO : Evet.
- İSABEL : Peki, ne zaman? Yalvarırım biraz olsun erteleyin. Zavallı ruhu biraz olsun hazır-lansın.
- ANGELO : Hah! İğrenç bahaneler! Ona bakarsanız, suçunu affetmek daha iyi olurdu değil mi? Doğadan çaldığı hayatı ona iade et-mek, sulu gözlü davranıp hayatını bağış-lamak...İnanın bana, kalp para basmak kadar kolay olurdu.
- İSABEL : Hayatı tanrı başlatır, tanrı bitirir. Bu böy-ledir.
- ANGELO : Öyle mi? O zaman hemen bir soru sora-cağım size: Ağabeyinizin yasalar gereği ölmesini mi isterdiniz yoksa, onun başka-sına yaptığı gibi, saflığının lekelenmesi-ne razı olur muydunuz, bağışlanması

için?

- İSABEL** : Emin olun ki efendim, ruhum yerine vücudumu feda ederdim.
- ANGELO** : Ruhunuzdan söz etmiyorum ben. İsteyerek işlediğimiz günahlar hep vücudumuzun marifeti değil mi?
- İSABEL** : Ne biçim laf bu?
- ANGELO** : Tam tersini de savunabilirim icabında. Söyleyin bana: Yasaları temsil ediyorum ve ağabeyinizin ölmesi gerektiğini söylüyorum. Bir günah bağışlayarak onu kurtarmak mümkünse eğer...ne dersiniz buna?
- İSABEL** : Günah olsa bile, ağabeyimin ölmemesini istiyorum. Eğer dileğimi kabul eder de canını bağışlarsanız, sabah duamı yapar bu günahımın da ötekiler gibi bağışlanmasını dilerim yüce tanrıdan.
- ANGELO** : Başka dillerden konuşuyor gibiyiz. Ya aklınız ermedi dediklerime ya da anlamamış gibi yapıyorsunuz.
- İSABEL** : Aklım ermedi efendim. Bu kadar işte benim aklım.
- ANGELO** : İşin içine tevazu girince akıl daha da kıymetleniyor. Güzellikten kat kat fazla etkiliyor insanı. Sizinle daha açık konuşacağım. Ağabeyiniz ölecek.
- İSABEL** : Eee?
- ANGELO** : Yasalar suçunu ölümle cezalandırıyor.
- İSABEL** : Öyle...
- ANGELO** : Diyelim ki, hayatını kurtarmanın bir yolu var. Yargıcın kararını etkileyebilecek kadar önemli biri, sizi, mahkumun kızkardeşini arzuluyor; ona teslim olursanız ağabeyinizi korkunç akıbetinden kurtarabilirsiniz. Yani, ağabeyinizin yaşaması için tek çare vücudunuzun hazinelerini - ismi lazım değil- o erkeğe teslim etmeniz. Ya da cezasını çekecek...
- İSABEL** : Koşul buysa...Zavallı ağabeyim gibi ölüm tehdidi altında olsaydım, en acımasız kırbacların izlerini gövdemde değerli

yakutlar gibi taşır, naçiz vücudumu utanca teslim etmek yerine, rahat bir döşeğe uzanır gibi yatardım kırbaç altına.

ANGELO
İSABEL

: Demek ki ağabeyiniz ölmeli...
: Bu daha kestirme bir yol. İyi ki de öyle. Hayatını kurtaracağım diye hemşiresi ömür boyu defalarca ölecekse, o bir kere-lik ölüversin.

ANGELO

: Siz de lanetlediğiniz yasalar kadar acımasız davranmıyor musunuz?

İSABEL

: Yasaların bağışlayıcılığı, yönetimin dirayetini gösterir. Beyhude fedakârlıklarla karıştırılmamalı.

ANGELO

: Hani yasaları zorbalıkla suçluyordunuz? Sanki ağabeyiniz günahsızmış gibi...

İSABEL

: Bağışlayın beni efendim. Bazen arzularımızı anlatmak için sözler yetersiz kalabilir. Canım gibi sevdiğim birine yararı varsa, nefret ettiğim bir şeyi hoşgörüyüyle karşılayabilirim.

ANGELO

: Hepimizin zaafı var.

İSABEL

: Bırakın ölsün ağabeyim. Zaaf yüzünden borçlu kalmaktansa ölmek daha iyi.

ANGELO

: Kadınların da zaafı var.

İSABEL

: Kendilerini hayranlıkla seyrettikleri aynalar kadar kolay kırılır onlar.

Ah! Kadınlar! Nasıl da yararlanır erkekler onların zaaflarından. Tabii ki bizim zayıf yanlarımız erkeklerden fazladır; çünkü biz yumuşak huylu, yumuşak başlı yaratılmışız.

ANGELO

: Cinsinizi iyi tanıyorsunuz. Biz erkekler de hataların kalıbımızı sarsamayacağı kadar sağlam yaratılmış değiliz, inanın. Biraz küstahlık edeceğim izninizle. Olduğunuz gibi olun, yeter. Yani bir kadın. Fazlası olmaya çalışırsanız hiçbir şey olursunuz. Dış görünüşünüzden besbelli, mis gibi kadınsınız. Gösterin şimdi kadınlığınızın marifetlerini... Bir yazgıyı değiştirebilirsiniz.

- İSABEL** : Tek bir dil bilir, onu konuşur, onu anlam sevgili efendim. Lütfen bildiğim dil-den konuşun.
- ANGELO** : Anlasanıza artık...Sizi seviyorum!
- İSABEL** : Ağabeyim de Jülyet'i seviyordu; ama bu yüzden öleceğini söylüyorsunuz.
- ANGELO** : Aşkına karşılık verirseniz ölmeyecek İsabel.
- İSABEL** : Erdemli olduğunuza dair bir de resmi belgeniz var, değil mi? Ama öylesine iğreti takınmışsınız ki o erdemi, hiç uymamış size, üstünüzden dökülüyor.
- ANGELO** : Samimi arzularımı anlatıyor sözlerim; şerefim üzerine yemin ederim.
- İSABEL** : Şerefiniz! O minicik şerefin şöhreti ne kadar da büyükmüş! Arzularınız ise boyunuzu çoktan aştı. Bana bakın Angelo, ya ağabeyimin affedildiğini belgeleyen bir açıklama yazıp imzalayın, verin bāna, ya da avazım çıktığı kadar bağırır, ne biçim bir adam olduğunuzu bangır bangır haykırır, rezil ederim sizi!
- ANGELO** : Kim kulak asar size İsabel? Şanım, şöhretim, onurlu geçmişim, mevkiim yanımda sizin suçlamalarınız vızırtı kalır! Geri tepir silahınız, kaldırdığınız toz duman içinde boğulursunuz. Duygularımın arzularını bir kez daha dile getiriyorum, kaba-ran iştahımı doyurmanızı son kez söylüyorum size: Bırakın bu nazenin numaralarını, kızarıp bozarmayı da, vücudunuzu arzularıma terkedin. Yoksa ağabeyiniz yalnızca ölmekle kalmayacak, bu hırçınlığınız yüzünden acı da çekecek. Yarın cevap verin bana. Şu anda ıstırap çekiyorum sizin yüzünüzden; öyle bir yola sürükleniyorum ki, gerçekten zorbalık edebilirim ağabeyinize. Size gelince... Etrafa ne dersiniz deyin; benim yalanlarım sizin doğrularınıza ağır basar!
- (Çıkar.)

İSABEL

: Kime anlatabilirim bunu? Kimi inandırırım derdime? Kim var ki çevremde? Ah, o şom ağızlıları bilirim ben; övseler de lanetleseler de aynı dili konuşurlar. Her yerdedirler. Yasalar arzularına göre biçimlenir onların. Rüzgâr ne yönden eserse ona göre eğilirler, sağa sola. Kaynayan kanının tahrikine kapıldı ama ağabeyimden yanayım ben. Yiğittir, onurludur. Ortalık pisliklerle doluyken, ben, kızkardeşi hıuşuyla eğilmeliyim onun gibi birinin önünde. İsa-bel, şerefle yaşa, ağabeyinin ölümüne razı ol! Ağabeyimden önemlidir şerefli yaşamak. Yine de Angelo'nun teklifini anlatacağım ona. Ruhu huzura kavuşur, akli yatar ölmesi gerektiğine.

III. PERDE

1. Sahne

*(Hapishanede Bir Hücre
DÜK, CLAUDIO ve POLIS girerler.)*

- DÜK** : Demek Angelo'nun sizi bağışlayacağını umuyorsunuz.
- CLAUDIO** : Çaresiz insanların ellerinde bir tek umutları kalmıştır. Yaşamayı umut ediyorum ama ölüme hazırım.
- DÜK** : Mutlak olan ölümdür; oysa bazen ölüm bazen de yaşam tatlı gelir insana. Siz yine de sarılın yaşamınıza. Yok olursanız ne kaybedeceğiniz, biliyor musunuz? Ancak geri zekâlıların kullanmayı bilmedikleri birşey: Tüm ilahî emirlere amade, canlı bir soluk. Siz bir soluksunuz benim için. Kapatıldığınız bu köşede anlık kederlerle tutulmuş, kesilmiş bir soluk. Ölümün soytarısı oldunuz. Kendinizi ondan kaçırmaya uğraştıkça kucağına itiliyorsunuz. Soylu değilsiniz; böyle derlerse size inanmayın; adice bir oyundur. Yiğit de sayılmazsınız; cılız bir solucanın titrek boynuzlarından korkuyorsunuz. İyi yanlarınızı uykuya dalmış; çünkü kolayca baştan çıkuyorsunuz. Ölümünden korkuyorsunuz, ölmekten değil. Kendiniz değilsiniz; dağılmış, un-ufak olmuşsunuz. Mutlu hiç değilsiniz; elinizde olmayan bir şeye ulaşmaya çalışıyor, elinizde olanı ise unutuyorsunuz. Kendinizi zengin sanıyorsanız fakirsiniz. Altın külçeleri taşıyan bir merkep gibi, üstünüzdeki zenginliği farketmeden bükülmüş beliniz; ölüm korkusuyla dağılıp gidiyor değerli

yükünüz. Dostunuz yok sizin; önünüzde eğilenler varsa sadece midelerini doldurmak, çıkarlarını kollamak için bel büküyorlardır, hiç kuşkunuz olmasın. Lanet savuracaksanız kaderinize küsün, sizi daha önce veremden, kanserden, vebadan filan öldürmediği için. Artık gençlik yaşlılık sorununuz da kalmadı. Düşünün ki, elden ayaktan düşmüş bir halde, yemek sonrası daldığınız uykudan uyanıp ağrılarınıza sızılarınıza kavuşunca hayata küsmek de vardı... Zengin bir ihtiyar da olsanız, çevrenizde sevgi, içinizde sıcaklık, dizlerinizde derman olmayınca ne yararı dokunacaktı? Yaşam hep parlak mıdır acaba? Yoksa içinde binlerce ölüm mü barındırır? Yine de korkarız ölümden. Dengeyi böyle buluyoruz anlaşılan.

CLAUDIO

: Nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Yaşama kavuşmak için ölümü aramam lazım; ölümü ararken belki yaşamı bulabilirim. Ne olacaksa, olsun artık!
(ISABEL girer.)

ISABEL

: Tanrı sizi korusun, merhametini üzerinizden eksik etmesin.

POLİS

: Kim o? Gelin. İyi dileklerinizle, hoş geldiniz.

DÜK

: Sizi tekrar ziyaret edeceğim.

CLAUDIO

: Tanrı sizden razı olsun aziz peder.

ISABEL

: Claudio'yla görüşmem gerek.

POLİS

: Elbette, buyrun. Beyim, hemşireniz geldi.

DÜK

: Memur bey, baksanıza.

POLİS

: Emredin aziz peder.

DÜK

: Beni bir yere gizleyebilir misiniz? Fark ettirmeden dinlemek istiyorum onları.
(POLİS ve DÜK çıkar.)

CLAUDIO

: Ne haberler getirdin kardeşim?

ISABEL

: Haberler kötü değil aslında. Lord Angelo'nun cennetle işi çok ki, seni cennete özel elçi tayin etti. Hem de sonsuza kadar. En önemli randevun da yarın. He-

men gidiyorsun!

CLAUDIO

: Hiç umut yok mu?

İSABEL

: Yok sayılır. Bir tane var ama, kelleni kurtarırsa da mutlaka kalbini parçalar.

CLAUDIO

: Yani... .bir ümit var...

İSABEL

: Evet ağabeyciğim, yaşayabilirsin. Cella-dının şeytanca bir merhameti tuttu; kabul edersen yaşamın kurtulur ama ölümüne dek pranga vurulur.

CLAUDIO

: Müebbet hapse mi çevirecek cezamu?

İSABEL

: Müebbet, evet! Öyle bir mahkumiyet ki, koca dünya ayaklarının altında olacak ama sen yine de saplanıp kalacaksın bir noktada.

CLAUDIO

: Nasıl bir nokta bu?

İSABEL

: Öyle bir nokta ki, orada durdun mu onun derini yüzer gibi alacaklar üstünden, cırılçıplak kalacaksın!

CLAUDIO

: Lütfen açık konuş.

İSABEL

: Korkunç bir şey. İçimi ürpertiyor. Ateşli yaşamın biraz daha sürecek, birkaç yaz, birkaç kış daha göreceksin diye sonsuz bir onursuzluğa mahkum olman ihtimali mahvediyor beni. Ölmeye yüreğin yok mu? Ölüm gövdemizden çok aklımızı acıya boğar; içine sığındığımız şu böcek kabuğu ise içindeki koca ruh öldüğünde daha çok ıstırap çeker.

CLAUDIO

: Neden kahrediyorsun beni? Kahpece bir oyuna gelip taze çiçeklerle süslü bir mezar yerine karanlıklara gömüleceğimden mi korkuyorsun? Öleceksem, ölümün karanlığını ak dantellere bürünmüş bir gelin gibi kucaklayıp bağrıma basabilirim.

İSABEL

: İşte ağabeyim böyle konuşmalı. Asil babam kabrinden seslendi sanki...Evet, ölmelisin. Ahmakça bir yaşama boyun eğmeyecek kadar asilsin sen. Seni kısıktırak bağlayan, seninle kedinin fareyle oynadığı gibi oynayan celladın, aziz kılığında dolaşıyor ama, aslında şeytanın ta kendisi.

CLAUDIO
İSABEL

Vali Angelo mu?
: Valiymiş! Cehennem zebanisi o. Parlak muhafızları bizleri ondan korumak için sarmalı etrafını. Düşünebiliyor musun Claudio? Seni özgür bırakmak karşılığında bekâretimi istedi!

CLAUDIO
İSABEL

: Aman Allahım! Olamaz!
: Oldu işte. Bir buyrukla özgür bırakacak seni, eğer bu gece düşünür de ona evet demeye karar verirsem... Yoksa öleceksin yarı.

CLAUDIO
İSABEL

: Evet demeyeceksin tabii.
: Öl de, ölürüm senin için Claudio, hiç tereddüt etmem.

CLAUDIO
İSABEL

: Sağ ol İsaibel'ciğim.
: Yarın ölmeye hazır ol Claudio.

CLAUDIO

: Peki, peki... Demek yasaları çiğneyecek kadar zayıf tarafları varmış onun da. Sana nırım günah işliyor sayılmaz. En azından büyük bir günah değil.

İSABEL
CLAUDIO

: Ne demek, en azından?
: Bu kadar akıllı geçinen bir adam, ebediyen onu kahredecek bir tehlikeye atar mı kendini, anlık bir keyif için? Ah İsaibel...

İSABEL
CLAUDIO

: Ağabey! Ne diyorsun?
: Ölüm nasıl da ürkütücü...

İSABEL
CLAUDIO

: Şerefsiz yaşamak daha beter!
: Ya ölmek? Meçhule gitmek...kara toprağa girmek... çürümek... solucanların tükürükleriyle yoğrulmak... ruhun azgın sellere kapılıp savrulur... belki de buzlara gömülür kalır; ne olacaktır, bilemezsin. Belki de karanlık rüzgârlar üfürür onu. Belki de dünyanın etrafında bitmek bilmeyen bir geziye mahkûm edilmiştir huzursuz ruhun; ebediyete kadar döner durursun... Kim bilir? En fecisi nedir biliyor musun, bu başıbozuk, dizginlenemez düşüncelerin? Ölürken inlemek, bôğürmek, hatta ulumak.. Feci! Korkunç! Şu dünyadaki en aşağılık yaşam bile...açlık, sefalet, hastalık, yaşlılık,

hapis...ne olursa olsun, ölüm korkusundan
beter olamaz!

İSABEL

: Allahım! Allahım!

CLAUDIO

: Sevgili kardeşim, bırak yaşayayım.
Ağabeyinin hayatını kurtarmak için işle-
yeceğin günah tanrı katında sevap hanè-
sine yazılır.

İSABEL

: Seni canavar seni! Seni mundar, ödleğ,
onursuz pezevenk! Erdemlerimi feda ede-
ceğim, sen de yaşayacaksın, öyle mi? Kız-
kardeşinin utancıyla yaşama dönecek ka-
dar alçaksan, sen geçseydin ırzıma! Tanrı
korusun beni! Acaba annem babama iha-
net mi etti de, böyle bir ağabey çıktı ka-
nımdan? Öl, geber, alçak! Kaderine razı
ol, cehenneme git! Sadece ölmen için dua
edeceğim; seni kurtarmak için parmağımı
kıpırdatmam.

CLAUDIO

: Dinle beni İsağel!

İSABEL

: Yaklaşma bana, uzak dur! Günahkârsın
sen, gerçekten. Pezevenklik günahdır. En
iyisi gebermen! Hem de hemen.

CLAUDIO

: İsağel! Beni dinle...

(DÜK girer.)

DÜK

: Bir dakika hanım kızım, bir dakika.

İSABEL

: Ne istiyorsunuz?

DÜK

: Sizinle konuşmam lazım. Bu sizin de
hayrınıza olacak, inanm.

İSABEL

: Bana artık hiç bir şeyin hayrı dokuna-
maz. Boş yere vakit kaybetmişim zaten.
Ama size birkaç dakikamı ayırabilirim.

DÜK

: (CLAUDIO'ya) Evladım, kızkardeşinle
aranızdaki konuşmaları duydum. Ange-
lo'nun kötü bir niyeti yoktu; yalnızca kar-
deşini sınamaktaydı. Gerçekten de erdemli
bir genç kız olduğu için onu reddetmiş, iyi
de etmiş. Memnuniyetle görmüştür ki, hiç-
bir şey kardeşinin şerefini satın alamaz.
Angelo günah çıkarmak için bana gelir;
olan biteni biliyorum ben. O yüzden, ken-
dini ölüme hazırla. Boş yere umuda kapıl-

ma. Yarın öleceksin. Diz çok, dua et; hazır olsun ruhun.

CLAUDIO : Kızkardeşimden özür diliyorum. Yaşam tutkusu öyle çeldi ki aklımı...

DÜK : Tanrı seninle olsun, elveda!
(CLAUDIO çıkar.)

Memur bey, size bir şey söyleyeceğim.

POLİS : Buyrun aziz peder.

DÜK : Şimdi gidin ve bu genç hanımla beni yalnız bırakın. Ona hiçbir zararım dokunmaz. Tam tersine, varlığım onu rahatlatacaktır.

POLİS : Hayırlı günler dilerim. (Çıkar.)

DÜK : Allah sizi övmüş de yaratmış genç hanım. Güzellik iyiliğin ucuz yanıdır; dışınızda değil, içinizdedir iyi şeyler. Erdem ruhun pırıltısıdır, güzelleştirir insanı. Angelo'nun size böyle davranması onun da sizdeki cevheri farketmesinden olsa gerek. Ama geçmişinde de var böyle davranışlar. Peki, bu durumdan yararlanıp ağabeyinizi kurtarmak istemez misiniz yine de?

İSABEL : Sileceğim onu aklımdan. Gayri meşru bir bebek doğuracağıma ağabeyimin ölmesini tercih ederim. Ya zavallı Dük! Angelo konusunda nasıl da yanıldı. Bir dönse de, konuşabilsem kendisiyle. Ya boşa gider sözlerim, ya da valisinin ne mal olduğunu anlar.

DÜK : Boşa gitmez gayretleriniz, emin olunuz. Ama şimdiki durum göz önünde tutulursa suçlamalarınızı kulak ardı etmesi de mümkün. Belki de sizi suçlu bulacaktır. Dolayısıyla, açın kulağınızı ve sözlerimi iyi dinleyin. Duruma çare ararken, aklıma bir şey geldi. İnanıyorum ki, ağabeyinizi kanunun pençesinden kurtarma çabalarınız Dük'ü pek memnun edecektir; eğer bir gün ona olanları anlatmak fırsatı bulursanız tabii.

İSABEL : Lütfen devam edin.

DÜK : Mariana'yı tanır mısınız? Hani, şu denizde kaybolan yiğit amiral Frederik'in kız-

kardeşi...

İSABEL

: O hanımdan söz edildiğini duydum; hakkında iyi şeyler söylüyorlardı.

DÜK

: Angelo evlenecekti onunla. Nişanlandılar; hatta düğün tarihi bile kararlaştırıldı. Tam o sıralarda o talihsiz kaza oldu. Ağabeyi Frederik'in içinde bulunduğu gemi batınca kızcağızın çeyizi de sulara gömüldü. Kızkardeşini çok severdi; gemiyi ona ve müstakbel kocası Angelo'ya hediye olarak almıştı; düğünden sonra verecekti. Ama heyhat! Kızcağız bu kaza yüzünden hem ağabeyini hem de evleneceği adamı kaybetti.

İSABEL

: Nasıl olur? Onu terk mi etti Angelo?

DÜK

: Gözyaşları içinde bıraktı kızı, teselli etmeye bile gitmedi yanına. Verdiği bütün sözleri unuttuğu gibi, kızın namusuna dil uzattı. Güya uygunsuz davranışlarını görmüş...

İSABEL

: Ölüm nasıl da haketmediği bir ceza vermiş zavallıya. Kız dünyadan elini eteğini çekiyor, yaslara gömülüyor, adam keyfince yaşıyor. Ne yapacak şimdi kızcağız?

DÜK

: Belki siz tedavi edebilirsiniz yarasını. Üstelik ağabeyinizin derdine de deva bulabilirsiniz, hem de onurunuzdan fedakârlık etmeden.

İSABEL

: Söyleyin, nasıl olacak bu sevgili peder?

DÜK

: Bu genç bayan ilk aşkını unutamadı.

Ona haksızlık edilmiş de olsa, yediği darbe kamçıladı tutkusunu. Şimdi...Angelo'ya gidecek ve teklifini kabul ettiğinizi söyleyeceksiniz. Ama bazı koşullar ileri süreceksiniz. Öncelikle yanında uzun süre kalamayacağınızı belirteceksiniz. Birlikte olacağınız yer kuytu bir köşede ve mutlaka karanlık olmalı. Sonra, sizin yerinize o bahtsız hanımı göndereceğiz Angelo'nun yanına. Bir aksilik olur da hilemiz ortaya çıkarsa, Angelo daha önce

yaptıkları yüzünden gıkını bile çıkaramaz, sizi beklediğini de açıklayamaz. Böylece ağabeyiniz ve şerefiniz kurtulur; zavallı Marianna sevinir; o soysuz adam da dersini alır. Kızcağızı bu işe ben razı edeceğim, hazırlayıp randevuya göndereceğim. Ne diyorsunuz planıma?

İSABEL

: Düşüncesi bile keyiflendirdi beni. Eminim ki hiçbir mesele çıkmadan işe yarar planınız.

DÜK

: Bu biraz da size bağlı. Şimdi koşun, gidin Angelo'ya. Eğer sizi yatağına bu gece atmak niyetindeyse, çekinmeden kabul edin. Ben Mariana'nın evine gidiyorum. Angelo'yla işi bağlayın ve oraya, bana haber yollayın.

İSABEL

: Yardıminız için teşekkürler. Hoşça kalm peder.

2. Sahne

*(Hapishanenin Önünde Bir Sokak
Rahip kılığında DÜK, KÖŞE, SOYTARI ve
POLISLER girerler.)*

KÖŞE

: Madem ki karıları ve herifleri hayvan gibi alıp satmaktan başka çare yoktur diyorsun, o zaman seni de ahıra bağlayalım, orada yatıp kalk, piç herif!

DÜK

: Kim var orada?

SOYTARI

: Hayat zaten çekilmez bir yük; daha da beter oldu. Başa gelebilecek iki büyük belâ vardır: Biri yasalarca mahkum edilmek, öteki de yasalarca affedilmek. Yasal kürk giydin mi üstüne, mahvoldun! İnsanın kürkü oldu mu masum demezler, zengin derler, öyle değil mi?

KÖŞE

: Buyrun efendim. Nasılsınız muhterem

- DÜK** : peder?
- KÖŞE** : İyiyim. Size ne kötülük yaptı bu adam da, horlayıp duruyorsunuz onu?
- DÜK** : Yasaları ihlal etti efendim. Üstelik hırsızdır bu. Üstünde ne bulduk biliyor musunuz? Bir maymuncuk. Hemen savcıya teslim ettik.
- DÜK** : Fena, fena! Pezevenklik fena bir şey. Hırsızlık da çok kötü. Şeytan içinize girmiş fenalık yaptırıyor size; ne yazık ki hayatınızı bu yolla kazanıyorsunuz. Haram parayla aldığınız her şey haramdır. Teninize şeytanın dokunuşları gibi değmektedir. Ben ise temiz yer, temiz içer, temiz giyerim, yani temiz yaşarım. Bu pisliğe bulaşmış olarak yaşadığınızı mı sanıyorsunuz? Temizlenin, temizlenin!
- SOYTARI** : Doğrudur. Biraz pis kokuyor ama size yemin ederim ki....
- DÜK** : Şeytan size günah için yemin ettirdiyse, o yemini edersiniz. Onu hapse atın memur bey. İslah edilmeli bir an önce. Bu iğrenç tohum başka türlü iflah olmaz.
- KÖŞE** : Yargıç onu uyardı efendim. Muhterem yargıç bir genelev uşağını gerektiği gibi cezalandıramaz, ama hele bir patron olarak çıkarsa karşısına görecektir gününü...
- DÜK** : Kimileri günahın içindeyken günahkâr görünmez, bazı günahlar da başıboş geçer, biz göremeyiz.
(LUCIO girer.)
- KÖŞE** : Bir gün onun da kellesi yağlı ipin ucuna yaklaşır elbette.
- SOYTARI** : Hakkımı istiyorum! Biri bana hak versin! İşte, bu saygıdeğer bey beni tanır.
- LUCIO** : Ooo! Nasılsın Pezo? Ne o? Sezar gibi dikilmişsin ayağa? Yine zaferler mi kazandın? Hangi dağda kurt öldü? Piyasaya yeni çıkmış kızlar yok mu elinde? Çıkar malları da biz de elimizi cebimize atalım, kapana kaptırıp çıkaralım, aaa, paralar ner-

de? Uçmuş bile...Neden şen türküler söylemiyorsun ha? Sesin mi kısıldı? Dünya eskisi gibi dönmüyor mu yoksa? Söyle bakalım, ne var ne yok?

DÜK : Eski hamam eski tas, hatta eskisinden de kötü her şey.

LUCİO : Patroniçe nasıllar? Keyfi yerinde mi? İş pişirdi mi? Kiminle?

SOYTARI : Taskebabı yiyip bitirince, kendi de tasın içine balıklama daldı efendim.

LUCİO : Harika, mükemmel! İşte böyle olmalı. Orospular taze, pezevenkler baharatı bol olursa işler mükemmel yürür. Eee- Enselediler mi seni Pezo?

SOYTARI : Galiba öyle beyim.

LUCİO : Eh, şaşmamak gerek. Tadmı çıkar Pezo'cuğum. Bu hale neden düştüğünü soran olursa beni suçla, çekinme. Neden atıyorlar seni içeri, borçların yüzünden mi?

SOYTARI : Pezevenklikten beyim...pezevenklikten.

LUCİO : İyi. Atın onu içeri. Pezevenkliğin cezası içeri tıklırsa, yaptığınız doğrudur. Pezevenğin ta kendisidir bu, hem de doğuştan. Elveda cesur Pezo'cuğum. Hapishaneye selamlarımı söyle. Orada seni ideal bir koca yaparlar, evinin erkeği olursun.

SOYTARI : Beyim, belki kefaletimi öder de, beni kurtarırsınız.

LUCİO : Aaa, yoo, Pezo! Bak, bu olmaz! Ayıptır. Dua ederim senin için, cezanı hafifletsinler diye...Tevekkülle katlanmazsan haline, daha çok acı çekersin. Hadi, elveda sadık Pezo'cuğum. Tanrı sizi korusun peder!

DÜK : Seni de...

LUCİO : Eee-Brijit nasıl Pezo? Yine resim yapıyor mu?

KÖŞE : Buradan buyrun beyim.

SOYTARI : Yani hapse atmayacak mısınız beni?

LUCİO : Anlaşılan şimdilik kurtuldun Pezo. Eee? Ne haber aziz peder? Yeni bir şey var mı?

- KÖŞE** : Hadi, yürü...Hadi dedim.
- LUCIO** : Hadi Pezo, çıktığın deliğe dön. Dük'ten haber var mı Peder?
- DÜK** : Olan bitenlerden habersizim. Ya siz? Bir şeyler duydunuz mu?
- LUCIO** : Kimi Rus çarının yanındaymış diyor; kimi de Roma'da olduğunu söylüyor. Sizce nerededir?
- DÜK** : Nerededir bilmem, ama sanırım keyfi yerindedir.
- LUCIO** : Harika bir numara çevirdi değil mi? Devlet meselelerinden sıyrıl, beceremediğin serseriliği başkasına devret! Oh, ne rahat! Lord Angelo yokluğunu hiç aratmıyor doğrusu. Haddini aşmakla kalmıyor, başımıza cellat kesildi üstelik.
- DÜK** : İşini iyi yapıyor.
- LUCIO** : Zamparalara biraz daha kıyak geçseydi fena olmazdı. Fazla sert çıkmadı mı sizce de, aziz peder?
- DÜK** : Pek yaygın bir günah olmuştu; sertlik gerekiyordu aslında.
- LUCIO** : Eğri oturalım, düz konuşalım peder. Pek soylu bir günahdır, laf aramızda ayıplanmaz da. Hem kökünden kesmek mümkün mü sizce? Yemekten içmekten vazgeçmek gibi bir şey. Hem diyorlar ki, Angelo'yu bir kadınla bir erkek yapmamış, hop diye çıkıvermiş ortaya. Doğru mudur sizce?
- DÜK** : Ne yoldan dünyaya gelmiş yani?
- LUCIO** : Deniz kızının yumurtasından çıkmış diyenler var. Kimileri leylek getirdi, bazıları da lahanadan çıktı diyor. Tek bildiğim şey, su dökmeye gittiğinde buz işiyor. Bu kesin! Zürriyeti de yok, bacaklarının arasında bir tahta parçası sallanıyor.
- DÜK** : Ne tuhaf konuşuyorsunuz! Ne biçim sözler bunlar?
- LUCIO** : Asıl bir erkeğin kılı kalktı diye canını almak tuhaf değil mi? Başını alıp giden dü-kümüz bunu yapar mıydı? Yüz piç de

yapsa bir herifi asacağı yerde, bin tane pi-
çin karnını doyurmayı tercih ederdi. Bu
işlerin adamıydı o, inanın bana. Anlayış
gösterirdi böyle meselelere.

DÜK

: Dük'ün kadınlara fazla düşkün olduğu-
nu sanmıyorum ben. Yani böyle birine
benzemiyordu.

LUCİO

: Oooo, beyim, yanıyorsunuz.

DÜK

: Yanılmam mümkün değil.

LUCİO

: Kim, Dük mü? Ellilik dilenci karıları bi-
le....Vallahi! Memelerinin arasına para sı-
kıstırırdı. Böyle garip merakları vardı, bi-
lirim. Kafayı da bulurdu sık sık.

DÜK

: Ona haksızlık ediyorsunuz.

LUCİO

: Beyim, onun sıkı ahbabıydım ben. Aslın-
da mahcup bir adamdı. Neden tüydüğü-
nü de biliyorum.

DÜK

: Neden? Söyler misiniz lütfen?

LUCİO

: Yooo! Dudaklarımı mühürledim ben. Sır-
dır, söylemem. Ama size söyleyeyim. Her-
kes onun akıllı, efendi bir adam olduğunu
zannederdi.

DÜK

: Akıllı mı? Kuşkusuz öyleydi zaten.

LUCİO

: Hadi canım sende! Sahtekâr, cahil, uçarı
bir adamdı.

DÜK

: Ya kıskanıyorsunuz, ya delirmişsiniz, ya
da fena halde yanıyorsunuz. Hayatı bo-
yunca yaptıkları ona haklı bir şöhret ka-
zandırmıştı. Ayinesi iştir kişinin, lafa ba-
kılmaz! İyi bir devlet adamı, iyi bir asker-
di o. Zevzeklik ediyorsunuz; onu tanıya-
rak konuşuyorsanız eğer, gözünüzü haset
bürümüş!

LUCİO

: Beyim, onu tanıırım ve severim üstelik.

DÜK

: Seven insan daha iyi tanımaya çalışır, ta-
nıdıkça da daha çok sever.

LUCİO

: Ben ne dediğimi biliyorum.

DÜK

: İnanamıyorum doğrusu, çünkü söyledik-
lerinizin farkında değilsiniz. Dualarımız
tutar da Dük geri gelirse, tüm bu söyle-
diklerinizi onun önünde tekrarlamanızı is-

terim. Doğru söylüyorsanız, söylediklerinizi savunacak cesaretiniz de olmalı. Size haber vereceğim. Adınızı lütfeder misiniz?

LUCIO

: Adım Lucio'dur beyim. Dük beni iyi tanır.

DÜK

: Söylediklerinizi iletecek kadar yaşarsam, çok daha iyi tanıyacak.

LUCIO

DÜK

: Sizden korkmuyorum.

: Eveet, Dük'ün dönmeyeceğini umuyorsunuz, ya da benim kimselere zarar veremeyecek biri olduğumu sanıyorsunuz. Doğru. Size fazlaca kötülük yapamam. Söylediklerinizi inkâr edersiniz, olur biter.

LUCIO

: Ölürüm daha iyi. Hakkımda yanılıyorsunuz peder. Neyse, bu kadar yeter! Söyler misiniz, Claudio ölecek mi yarın?

DÜK

LUCIO

: Niye ölmesi gerekiyormuş?

: Niye mi? Bir torbaya minicik bir tohum attı diye. Keşke Dük bir önce dönse. Şu kısır herif memleketi iyice karıştırmadan işlere el koysa. Yakında kırlangıçların yuva yapmasını da yasaklar, çünkü onlar da ürüyorlar! Dük yine de örtbas edecektir karanlık işleri; hiç biri su yüzüne çıkmaz. Ah, bir dönse. Hey Allahım! Uçkur çözdü diye Claudio cezalandırılıyor! Hadi, hoşça kalın peder. Benim için dua edin lütfen. Söylüyorum size, Dük cuma günleri tavuk yedi. Ağzı kara ekmekle sarmusak kokan karılara da bayılırdı. Böyle dediğimi söyleyin.

DÜK

: Şu ölümlü dünyada ne kudret ne saltanat durdurabilir kahpeliği. Sırtını dönersen alçaklara, arkadan vururlar işte. Hangi kralın kuvveti, melanetin dilini bağlayabilmiş ki? Kim var orada?

(*ESCALUS, POLIS ve MADAM KEYİF girerler.*)

ESCALUS

KEYİF

: Hadi bakalım, doğru hapise!

: Ama muhterem efendim, acıyın. Merhametiniz dillere destan! Kıymayın bana.

- ESCALUS** : Bir söyledik olmadı, iki söyledik olmadı. Laf anlamaz mısın sen? Üçüncüden sonra başımıza bela kesileceksin.
- POLİS** : Saygıdeğer efendim, tam on bir yıldır aralıksız yapıyor bu ticareti.
- KEYİF** : Muhterem efendim, aleyhime konuşan o Lucio'nun Dük zamanında bizim Katya Uzanyat'tan bir çocuğu oldu. Onunla evleneceğini söyledi ama evlenmedi. Çocuk bir yaşını geçti. O kadar baktım büyüttüm yavrusunu, yine de iftira atıyor bana...
- ESCALUS** : O adam da fazla ileri gitmiş çapkınlıkta. Gelsin, konuşalım. Bunu da doğru hapise! Tek kelime daha duymak istemiyorum. Dostum, Angelo'nun yumuşamaya niyeti yok gibi. Claudio yarın ölecek. Son duasını yapsın, hazırlansın. Ricalarımı dinletebilseydim, kaderi değiştirdi.
- POLİS** : Peder mahkumun yanında efendim. Onu hazırladı.
- ESCALUS** : Nasılsınız peder?
- DÜK** : Tanrı sizi korusun evladım.
- ESCALUS** : Nerelisiniz aziz peder?
- DÜK** : Buralardan değilim. Bir süre kalacağım ülkenizde. Roma'dan özel bir görevle gönderildim.
- ESCALUS** : Dünya işleri ne alemde aziz peder?
- DÜK** : Değişen bir şey yok. İyilik öylesine kızgın alevlerle karşılaşılıyor ki, ancak her şey hepten çökerse dünya düzelecek gibi. Sadece yeni olan talep ediliyor; eskiyen her şey tehlikeye düşüyor. Herhangi bir şeyde sebat etmek cesaret ister oldu. Toplumların güvencesini sağlayan gerçekler zorla ayakta kalabiliyor; oysa dostlukları yerle bir eden bencillik almış başını gidiyor. Ne yazık ki dünyanın düzeni bu kargaşanın üstüne kurulu gibi. Yeni bir şey yok anlayacağınız; her yeni gün böyle başlıyor. Söyler misiniz, Dük nasıl biriydi?
- ESCALUS** : Her şeyden önce kendini tanımaya çalı-

DÜK : şan biriydi.
 ESCALUS : Ne severdi, nelerden zevk alırdı?
 : Başkalarının mutlu olması mutlu ederdi onu; mutlu olsun diye uğraşırsanız da göstermezdi hoşnutluğunu. Her açıdan tam bir beyefendiydi. Neyse, rahatının yerinde olması için dua edelim de, izin verin konumuza dönelim. Claudio hazır mı sizce? Yanında olduğunuzu söylediler.
 DÜK : Cezasına tevekkülle katlanıyor, adaletin kararına tevazuyla boyun eğiyor. Affedileceğine ilişkin umutları vardı; durumu anlattım kendisine; ölüm gerçeğini kabullendi.
 ESCALUS : Mahkuma yaptığınız bu hizmet, eminim Tanrı katında ödüllendirilecek. O genç adamın hayatını kurtarmak için çok uğraştım, ama meslektaşım kesin kararlıydı. Mahkuma gidip adaletin tecellisini hatırlatmam için zorladı beni. Hoşça kalın.
 DÜK : Tanrı sizinle olsun.
 Tanrının kılıcını taşıyan kişi,
 kutsal olmalı, hem de acımasız.
 Yolunu tanımalı ve bilmeli,
 kudreti tutmayı elinde, erdemi istemeyi.
 Kendi günahını tartabilmeli,
 başkalarının günahlarıyla aynı terazide.
 İşleyeceği günah yüzünden,
 başkasını cezalandırmak ayıp değil mi?
 Çift katlı ayıp Angelo'nunki.
 Kusurlara tırpan atmak,
 kendininkiler serpilirken ortada.
 Dışı melek içi şeytan olmayı
 nasıl da beceriyor insan...
 Sahtekârlık suçtan suça yayılıyor,
 suçlara tüm zamanlar kurban ediliyor.
 Sinsi örümceğin ağına takılan,
 çaresizce çırpınan yaratıklar gibi.
 Angelo bu gece habersiz yatacak,
 eski nişanlısının kollarında.
 Kılık değiştirip onu aldatacak.
 Hain ihanetle buluşacak.

IV. PERDE

1. Sahne

Mariana'nın Evinde Bir Oda

ÇOCUK : (*Şarkı söyler*)

Uzaklarda, uzaklarda olsun benden o gül
dudaklar
Bana söylenen o tatlı yalanlar
Ağaran gün ışığını kandıran gözlerin pa-
rılması.
Kahpe aşkı boş yere mühürlediğim
Öpücüklerimi geri verin.

MARIANA : Bırak artık şarkı söylemeyi de hemen git
buradan. İnsana huzur veren biri geliyor
şimdi; en zor günlerimde bir tek o vardı
yanımda.
(*ÇOCUK çıkar, DÜK girer.*)

Affınıza sığınıyorum efendim, umarım
müzik dinliyorum diye şaşırmadınız.
Ama inanın, hüznümü artırıyor, neşemi
kaçırıyor bu şarkı.

DÜK : İyi. Müzik bazen öyle büyüldür ki, kö-
tüyü iyileştirir, iyiyi ise acılaştırır.
Lütfen söyleyin; beni arayan oldu mu bu-
gün? Biriyle buluşacaktım burada.

MARIANA : Bütün gün evde oturdum. Kimse gelme-
di efendim.
(*ISABEL girer.*)

DÜK : Size inanıyorum. Eh, vakit geldi. Şimdi
lütfen beni yalnız bırakın. Sonra sizi çağı-
rır, belki de iyi bir haber veririm.

MARIANA : Nasıl isterseniz. Arzunuz emirdir benim
için. (*Çıkar.*)

DÜK : Hoş geldiniz. Valimizden ne haberler

getirdiniz?

İSABEL

: Yüksek duvarlarla çevrili bir bahçesi var. Batısı da bağlıkmuş. Bahçeden bağa açılan kapının anahtarını verdi bana. Gece yarısı o kapının önünde olacağıma söz verdim.

DÜK

: Yolu kolayca tarif edebilecek misiniz?

İSABEL

: Her ayrıntıyı not ettim, ezberledim bile. Zaten iki kere gösterdi yolu bana.

DÜK

: Genç hanımın dikkat etmesi gereken özel bir işaret filan konuşuldu mu?

İSABEL

: Hayır, ama onu çok kısa bir süre kalabileceğim konusunda ikna ettim. Yanımda bir hizmetçiyle gideceğimi, çıkana kadar da hizmetçinin bekleyeceğini söyledim. Hizmetçi ağabeyim için gittiğimi sanacak...

DÜK

: İyi fikir. Henüz bunlardan söz etmedim Mariana'ya. Hey! Gelin artık. (MARIANA girer.)

Bu genç hanımla tanıştırayım sizi. Size yardım etmek için geldi.

İSABEL

: Evet, yardımcı olmak isterim.

DÜK

: Her zaman iyiliğinizi istediğimi biliyorsunuz, değil mi?

MARIANA

: Evet peder, biliyorum. İspatladınız bunu.

DÜK

: O zaman elini tutun arkadaşınızın. Dinleyin onu. İlginizi çekecek bir hikâyeye anlatacak. Burada bekliyorum. Çabuk olun; gecenin pusu inmeye başladı bile.

MARIANA

: Çıkalım, buyrun.

DÜK

: Güç ve iktidar! Binlerce hain göz var üstünde. Hain ve çelişik bakıyorlar ve her yaptığını bir kenara yazıyorlar. Boş hülyaların ilham perisisin sen, fantezileriyle paramparça ediyorlar seni.

(MARIANA ve İSABEL girerler)

Eee? Anlaştınız mı bakalım?

İSABEL

: Madem ki siz uygun görüyorsunuz, ne gerekiyorsa yapacak, aziz peder.

DÜK : Uygun görmüyorum, öneriyorum, yararı olsun diye dua ediyorum.

İSABEL : Ayrılırken fazla bir şey söylemenize gerek yok, yalnızca kulağına fısıldayın: Ağabeyimi unutma deyin.

MARİANA : Merak etmeyin.

DÜK : Merak etmiyoruz kızım; senin de için rahat etsin. O senin kocan sayılır. Sizi birleştirmek günah değil. Üstünde hakkın var o adamın. Böylece hakkına kavuşacaksın. Hadi gidelim, ektiğimiz tohumların yeşermesini bekleyelim.

2. Sahne

*(Hapishanede Bir Oda
SOYTARI ile POLİS girerler.)*

POLİS : Gel bakalım. Bir adamın kellesini kesebilir misin sen?

SOYTARI : Adam bekârsa keserim de, evliyse karısının kellesi de sırtına yüklenmiştir. Bir kadının kellesini asla kesemem!

POLİS : Zevzeklik etmeyi bırak da doğru dürüst cevap ver bana. Claudio ile Bernardin'in cezaları yarın infaz edilecek. Bizim cellatın bir yardımcıya ihtiyacı var. Ona yardım edersen ce anı hafifletir, zincirlerinden kurtarırım seni. Etmezsen neyse cezan, çekersin.

SOYTARI : Pezevenk olup da kanunları çiğnemek-tense cellat olup kanuna uymak daha iyiye... seve seve yardım edeceğim meslektaşına.

POLİS : Keskin! Keskin! Neredesin?

KESKİN : Beni mi çağırdınız?

POLİS : Çağırdım. İşte sana yardım edecek bir çırak. Gözün kesiyorsa, istediğin kadar,

tepe tepe kullan. Yok beğenmezsen, yarın işini gördürür bırakırsın. Bonservis filan arama; pezevenğin biridir.

KESKİN

: Pezevenk ha? Sanatımıza leke mi süreceğiz yani?

POLİS

: Fazla incesine bakma. Bir elmanın iki yarısı gibisiniz, al birini vur ötekine!
(Çıkar.)

SOYTARI

: Kusura kalmayın, sizi rahatsız etmek istemem ama...hani, insanı her an asacakmış gibi duruyorsunuz da...Yaptığınız işe sanat mı diyorsunuz siz?

KESKİN

: Evet efendim, sanattır.

SOYTARI

: Bildiğim kadarıyla...yani öyle derler...mesela resim bir sanattır. Bizim orospulardan bazıları resim yapıyordu da, mesleğimin sanat olduğunu düşünüyordum. Ama mesela ben asılacak olsam, sanat bunun neresinde?

KESKİN

: Beyim! Yaptığımız şey sanattır!

SOYTARI

: İspatla!

KESKİN

: Dürüst bir adamın giydikleri hırsızın da üstüne olabilir. Hırsıza dar gelen dürüst adama bol gelir; hırsıza bol geleni hırsıza sor, "dar geldi" der. Bu yüzdendir ki, dürüst bir adamın giydikleri hırsızın da üstüne olabilir. Bu yüzdendir ki bizim yaptığımız sanattır beyim!

POLİS

: Eee? Anlaştınız mı?

SOYTARI

: Ona yardım edeceğim efendim! Cellatların durumu pezevenklerden daha perişanmış meğer. Neredeyse yaşamaya tövbe edecek.

POLİS

: Yarın saat dörtte bıçaklarınız bilenmiş olsun.

KESKİN

: Gel bakalım Pezo, sanatın inceliklerini öğreteyim sana.

SOYTARI

: Merakımdan çatlıyorum öğrenmek için. Laf aramızda, sıran geldiğinde icabına bakmak bana düşerse; seve seve yaparım gereğini...

POLİS : Söyleyin, Claudio ile Bernardin gelsinler.
(*KESKİN'le SOYTARI çıkar.*)
İlkine çok acıyorum da, öteki umurumda değil. Kardeşim de olsa acımam, canının biri!
(*CLAUDIO girer.*)
Ölüme giden son duraktasın Claudio. Saat gece yarısını çaldı; sabaha ölümsüzlüğe kavuşacaksın. Bernardin nerede?

CLAUDIO : Yorgun bir yolcu gibi, derin uykulara daldı. Uyanmak istemedi.

POLİS : Kimsenin yardımını dokunamaz artık ona. Hazır ol Claudio. Tanrı ruhunu huzura kavuştursun. Bir gürültü duydum. Belki de bağışlamıştır seni.
(*DÜK girer*)
Hoş geldiniz peder.

DÜK : Gecenin en temiz, en saf ruhları korusun sizi memur bey. Biraz önce kim geldi buraya?

POLİS : Sokağa çıkma yasağı başlayalı beri kimse yok ortalarda.

DÜK : İsabel gelmedi mi?

POLİS : Yoo...

DÜK : Birazdan gelir o zaman.

POLİS : Claudio için mi?

DÜK : Küçük bir ümit...

POLİS : Vali çok gaddar...

DÜK : Öyle değil, bildiğiniz gibi değil. Onun hayatı da adaleti gibi sık sık tökezlemiştir. Belki de kendi günahlarını unutmak için şaklatıyordur adaletin kamçısını. Belki bu yüzden despotluk fırsatı geçince eline, kükrüyor ürkmüş aslanlar gibi. Belki o yüzden küçücük bir fare görünce korkusundan fikir değiştirecek. Hah, işte! Geldiler.
(*Kapı vurulur. POLİS çıkar.*)
Çok iyi bir adam bu. Zindan bekçileri her zaman dost yürekli değildirler bunun gibi.

POLİS
DÜK

: Valinin bir adamı geldi. Bir mesaj getirdi.
: Claudio affedildi! Emindim böyle olacağından. Bir günahı affettirmek için aynı günahı işletmek mi gerekirdi? Günaha ortak olunca günahkâra duyulan merhamet nasıl da artıyor! Eee? Ne diyor mesajında?

POLİS

: İşimi ihmal edeceğimden korkmuş olmalı ki, Lord Angelo beni bu tuhaf mesajla ayakta tutmaya çalışıyor. Şaşırtıcı...Şimdiye kadar hiç böyle şey gelmedi başıma.

DÜK
POLİS

: Okuyun lütfen şunu.
: "Koşullar ne olursa olsun, Claudio sabah dörtte, Bernardin öğleden sonra dörtte idam edileceklerdir. Görevinizi tamamladığınızdan emin olabilmem için saat beşte Claudio'nun kellesini gönderin bana. Açıklayamayacağım nedenlerden ötürü mesele çok önemlidir. Görevinizin başından ayrılmayın, yokluğunuz cezalandırılacaktır."

DÜK

: Öğleden sonra idam edilecek olan Bernardin de kim?

POLİS

: Serkeşin biri. Genç yaşta düştü zindana, burada yaşlandı. Dokuz yıldır hapiste.

DÜK

: Dük nasıl oluyor da bunca yıl ölümüne göndermedi ya da özgür bırakmadı onu? Birinden birini yapardı benim bildiğim.

POLİS

: Dostları araya girdiler, uğraştılar suçunu bağışlatmak, infazı erteletmek için. İktidar Lord Angelo'nun eline geçtiğinde, suçu hâlâ belirsizdi.

DÜK

: Eee? Ya şimdi?

POLİS

: Suçlu bulundu. Kendisi de inkâr etmiyor zaten.

DÜK

: Pişman oldu mu? Nedamet getirdi mi?

POLİS

: O adam öleceğinin farkında bile değil. Uyuşmuş, kendinden geçmiş gibi gidecek cellatın önüne. Geçmiş, bugün ya da yarın...umurunda değil. Ölümü umursamıyor ve umarsızca ölecek.

DÜK
POLİS

: Demek nasihata ihtiyacı var.
: Dinlemez ki... Kendini çok rahat hissediyordu zindanda. Özgür bıraksak da gitmezdi zaten. Çoğu zaman sarhoştur, bazen de bütün gün sarhoş dolaşır. Birkaç kez uykusundan uyandırıp cellata teslim edeceğimizi söyledik; kulak asmadı bile.

DÜK

: Sonra konuşuruz bunu. Bakın memur bey, tecrübelerim beni yanıltmuyorsa yüzünüzdeki dürüst ve namuslu ifade gerçeği yansıtıyor. İzninizle tesadüflere güvenmeyi göze alarak, bir ricada bulunmak istiyorum. Bilmelisiniz ki, Claudio'yu mahkum eden Angelo, yasalar önünde en az onun kadar suçludur. Bu meseleyi daha iyi açıklayabilmek için birkaç güne ihtiyacım var. Bu yüzden de sizden önemli bir yardım diliyorum.

POLİS

: Nasıl bir yardım bu?

DÜK

: Ölümünü geciktirin.

POLİS

: Heyhat! Nasıl yaparım bunu? İnfazın saati bile belirlendi; buyruğu okudum size. Kellesini Angelo'ya götürmek zorundayım. İtaat etmezsem halim Claudio'dan beter olur.

DÜK

: İnanın ki yüce katlardan gelen bir arzu-yu iletıyorum size. Dediklerimi yaparsanız, emin olun, hiçbir zarar gelmeyecek size. Bernardin'in cezasını infaz edin, kellesini Claudio'nun kellesi diye Angelo'ya gönderin...

POLİS

: Angelo ikisini de gördü. İlk bakışta anlar.

DÜK

: Ölüm çok değiştirir insanı. Siz de biraz uğraşırsanız anası bile tanıyamaz onu. Saçını sakalını kazıtırsınız, mahkumun son arzusu böyleydi dersiniz. Olmayacak şey değil ki... Bir aksilik olursa, güvenin bana, tüm suçu üstlenir, gerekirse bedelini hayatımla öderim.

POLİS : Affedersiniz ama peder, görev sorumluluğum izin vermez.

DÜK : Siz Dük'e mi yoksa Angelo'ya mı bağlılık yemini ettiniz?

POLİS : Dük'ün emirlerine uymaya yemin ettim.

DÜK : Eğer Dük yaptıklarınıza asla karşı çıkmayacak dersem...

POLİS : Mümkün mü bu?

DÜK : Mümkün olmaktan da öte, mutlaka öyle olacak. Ürktünüz, değil mi? Sizi ikna etmek, biraz rahatlatmak için daha da ileri gideceğim; bütün kuşkularınızı yok etmek istiyorum. Şuna bakın: Dük'ün el yazısı ve mühürü değil mi bu? Tanıdınız mı? Yabancı gelmiyor, değil mi?

POLİS : İkisini de iyi tanırım efendim.

DÜK : Dük iki gün içinde geri dönüyor. İster-seniz buyrun okuyun bu fermana yazılı olanları. Angelo'nun haberi yok henüz. Hatta, aksine haberler ulaştı kulağına. Dük 'ün öldüğünü, bir manastıra kapandığını filan duyurdular. Ama burada yazılı olanlardan habersiz. İşte, kutup yıldızı çobana yol gösteriyor...Şaşırmayın. Yolunu bilerseniz, bütün güçlükler kolayca aşılır. Şimdi çağırın cellatınızı, Bernardin'in cezasını infaz etsin. Onun da daha iyi bir göreve atanmasını sağlamaya söz veriyorum. Biliyorum, kafanız karıştı; ama göreceksiniz her şey yoluna girecek. Hadi, şafak sökmek üzere...

3. Sahne

(*Hapishanede Başka Bir Oda*
SOYTARI girer.)

SOYTARI : Burayı pek sevdim ben, eski iş yerimde-

ki kadar rahat hissediyorum kendimi. Zaten müşteriler aynı...Hepsi Madam Keyif'in eskileri. Mesela şu bizim Hızlı burada. En iyilerinden değildir ama fena da sayılmaz. Ayaküstü bir sürü şey aşırması, iyi mal götürmüş de yanlış yatırım yapmış. Naftalin çalmış enayi! Halbuki bütün moruk karılar öldü gitti. Kim n'apsın naftalini? Sonra Zıpzip'ı da gördüm, pinti kumaş tüccarı Mihçikti'dan çaldığı kömür karası kostüm hâlâ sırtında, bir köşede karanıp duruyor. Derken efendim, genç Ateşli burada, çakı gibi Huysuz Usta burada, Bakırçalan burada, mezarıcı Sıska burada, bizim Muhallebi'yi hacamat eden Kel Sırık burada, kumarbaz Kıyak burada, kahraman ve de meşhur gezgin Teldegezer burada, Çukur'u öbür dünyaya gönderen Vahşi Öküz burada...Daha kimler, kimler. En az kırk kişi var bizden. Şimdi Tanrı'ya hizmet ediyorlar!

- KESKİN** : Hey, sen! Bernardin'i getir buraya.
SOYTARI : Bernardin Usta! Çıkın ortaya, ayağa kalkın da asalım sizi.
- KESKİN** : Hey! Bernardin!
BERNARDİN : Ne bu gürültü? Kim bağırıyor öyle? Kimsiniz?
- SOYTARI** : Yabancı değil, cellatınız geldi. Hadi küçük bir iyilik yapın dostlarınıza, azıcık doğrulun, ölün gitsin.
- BERNARDİN** : Kes sesini! Git başımdan. Uykum var.
KESKİN : Söyle ona, uyansın. Çabuk olsun.
SOYTARI : Yalvarırım size Bernardin Bey, lütfen bir an önce uyanınız. Bir güzel asalım sizi, sonra keyfirüzce uyursunuz.
- KESKİN** : Git, çıkar onu o delikten.
SOYTARI : Geliyor, geliyor. Ayaklarını sürüyor, duydum.
- KESKİN** : İp iyice yağlandı mı?
SOYTARI : Herşey hazır efendim.
BERNARDİN : Hey! Keskin, sen misin? Ne var, ne yok?

- KESKİN** : Bir an önce duaya başlasan iyi olacak, adalet saati geldi çattı. Asılacaksın.
- BERNARDİN** : Bütün gece içtim ben, kendimi iyi hissetmiyorum.
- SOYTARI** : Aman, ne iyi etmişsiniz beyim. İnsan bütün gece içip, sabah da bir güzel asılırsa, istediği kadar horul horul uyuyabilir, kimse uyandıramaz onu.
(*DÜK girer.*)
- KESKİN** : Bak, işte ruhunun çaresi de geldi. Hâlâ şaka yaptığımızı mı sanıyorsun?
- DÜK** : Oğlum, bu yolculuğa çıkarken nasıl perişan olduğunuzu görüyorum. Size Tanrının şefkatini getirdim, sizi rahatlatmaya geldim. Birlikte dua edelim.
- BERNARDİN** : Dua mua istemem ben. Bütün gece içip durdum. Hazırlanacak vaktim olmadı. Bugün müsait değilim, asılmayacağım!
- DÜK** : Ama asılmanız gerekiyor efendi! Bu zor yolculuğa hazırlayacağım sizi.
- BERNARDİN** : Sana söyledim ya! Bugün asla olmaz! Kim ne derse desin, bugün asılmam.
- DÜK** : Ama dinleyin...
- BERNARDİN** : Bir kelime daha istemem! Söyleyeceğin birşey varsa hücreme gel. Bir yere çıkmayacağım, oradayım.
(*Çıkar. POLİS girer.*)
- DÜK** : Ne yaşayacak ne de ölecek hali var bunun. Bu vaziyette asmak günahıdır.
- POLİS** : Aziz peder, bugün zindanda ağır hastalıktan bir adam öldü. Adı Ragozin, gadar bir korsandı. Claudio yaşlarındaydı, saçı sakalı da aynı Claudio'nunkiler gibiydi. Belki de bu serseriden umudumuzu kesip Vali'ye Ragozin'in kellesini gönderebiliriz.
- DÜK** : Allah büyüktür! Tamam! Öyle yapalım. Şimdi Claudio ile Bernardin'i saklayın. Angelo'nun söylediği saat yaklaşıyor. Siz Ragozin'in kellesini Claudio diye götürün ona, ben de şu insan harabesini ölme-

- ye ikna edeyim.
- POLİS : Emrinizdeyim peder. Ama unutmayın, Bernardin'in öğleden sonra ölmesi şart. Claudio'nun sağ olduğu öğrenilirse benim halim nice olur?
- DÜK : İçiniz rahat etsin evladım. Emin ellerdesiniz. Hadi gidin sağlıcakla. Şimdi Angelo'ya bir mektup yazmalı, yolda olduğumu, yakında geleceğimi bildirmeliyim. Şehre girişimde törenle karşılanmak istediğimi, herkesin orada bulunması gerektiğini yazacağım. Gelsin beni, şehir çıkışındaki çeşmenin yanında karşılasın. Herkes de yanında olsun! Onunla açıkça hesaplaşacağım.
- POLİS : İşte kestim kafasını. Kendim götüreceğim.
- DÜK : Mükemmel. Çabuk dönün. Yalnızca size söylemek istediğim bir şey var.
- POLİS : Hemen dönerim.
- İSABEL : Merhaba. Tanrı sizinle olsun.
- DÜK : Isabel'in sesi bu. Ağabeyi hakkında bilgi almaya geldi. Şimdilik olan bitenden haberi olmasın daha iyi.
- İSABEL : (Girer) Nasılsınız efendim?
- DÜK : Sevimli, nazik, güzel küçükhanım, günaydın!
- İSABEL : Gün benim için aydınlanacak, kutsal bir ağızdan Angelo'nun ağabeyim bağışladığını öğrenirsem...
- DÜK : Onu özgür bıraktı Isabel. Bu menhus dünyadan kurtardı onu. Kafasını kestiler. Angelo'ya götürdüler.
- İSABEL : Hayır! Olamaz! Hayır!
- DÜK : Ne yazık ki oldu bitti. Metanetinizi kullanın, sakın olun evladım.
- İSABEL : Gideceğim, gözlerini oyacağım onun.
- DÜK : Yanına bırakmazlar sizi, yüzünü bile göremezsiniz.
- İSABEL : Bahtsız Claudio, zavallı Isabel, kahpe dünya, kahrolası Angelo!

- DÜK** : Bu sözlerin ne size yararı dokunur, ne de ona zararı. Yüce adalet versin cezasını. Şimdi kurutun gözyaşlarınızı, toplayın kendinizi, beni dinleyin. Dük yarın geliyor. Angelo ile Escalus'a haberi ulaştı bile. Şehrin çıkışında karşılayacaklar onu. Hazır olun bu karşılaşmaya.
- İSABEL** : Ne dersiniz yapacağım, rehberim sizsiniz.
- DÜK** : Dük 'ün önünde suçlayın Angelo'yu, her şeyi anlatın. Şu mektubu da rahip Peter'e verin. Bu gece Mariana'nın evinde olsun. Siz de gideceksiniz oraya. Önemli bir görevim var; orada bulunamayacağım. Tekrar ediyorum, tüm mertliğinizle suçlayın onu, hiç çekinmeden. Kim var orada?
- LUCİO** Merhaba peder! Zindancı nerede?
- DÜK** : Burada yok, görüyorsunuz.
- LUCİO** : Oo! Güzel İsabel. Sizi böyle kızarmış gözlerle görmek kalbimi paramparça etti. Sabırlı olmalısınız. Peynir ekmekle de olsa karnımı doyurmak çok isterdim ama, uyanık kalmak için boş mideyle geziyorum. Çünkü Dük yarın geliyormuş. İnanın bana güzel kız, ağabeyinizi severdim; o karanlık işlerin Dük 'ü burada olsaydı Claudio ölmezdi.
- DÜK** : Bayım! Dük söylediğiniz işlerden hiç anlamadığı gibi, ilgisi de yoktu.
- LUCİO** : Rahip efendi, benim kadar tanımazdınız Dük'ü. Zannettiğinizden çok daha fazla ormanlık herifin biriydi.
- DÜK** : Tamam...Bir gün bunların hesabını vereceksiniz. Hadi, hoşça kalm.
- LUCİO** : Bekleyin, sizinle geleyim de Dük 'ün hikâyelerini anlatayım.
- DÜK** : Yeterince hikâye anlattınız, yalan, yanlış. Aslında biri bile yeterdi ama...
- LUCİO** : Bir keresinde bir kızcağızı gebe bıraktığımı söyleyip, tuttukları gibi çıkardılar

DÜK : beni Dük ün önüne.
: Yaa, öyle mi? Gebe bırakmış mıydınız kızı?
LUCIO : Eh, müsaadenizle...Hem de nasıl! Ama inkâr ettim tabii, yoksa kızla evlendireceklerdi beni.
DÜK : Bayım, sizinle olunca insan bütün dü-rüstlüklerden arınıveriyor. Hadi, gidin selametle.
LUCIO : Durun, durun. Yolun sonuna kadar geleyim sizinle. Canınızı sıktıysam, tutarım çenemi, konuşmam. Ben uyumlu adamımdır peder, bakmayın...

4. Sahne

Angelo'nun Evinde Bir Oda

ESCALUS : Bir mektupta dedikleri ötekine uymuyor.
ANGELO : Hepsi dengesiz, birbirinden saçma. Aklını tümünden yitirdi mi acaba? Hem, niye onu şehrin çıkışında karşılayacakmışız? Üstelik herkes orada olacakmış...
ESCALUS : Hiçbir fikrim yok.
ANGELO : Üstelik o gelmeden bir saat önce gidecekmişiz de, adaletsizliğimizden şikâyet eden biri çıkarsa, sokak ortasında söyleyecekmiş derdini...
ESCALUS : Bunun sebebini belirtmiş. Gereksiz şikâyetleri o gelmeden eleyecekmişiz de çok lüzumlu olanlar huzuruna getirilecekmiş.
ANGELO : Pekâlâ, öyle olsun. Lütfen gerekli yerlere haber verin. Sabah size uğrarım, birlikte gideriz. Karşılamaya kim gelecekse hepsinin haberi olsun.
ESCALUS : Tamam efendim, hoşça kalın.
ANGELO : İyi akşamlar. Bu durum canımı sıkıyor,

aklımı karıştırıyor, kanımı kurutuyor. Ne yapacağımı bilemiyorum. Bekâretini yitirmiş bir kız! Hem de yüksek mevkideki biri yüzünden. Üstelik yasaları kötüye kullanarak. Hayır, hayır! Mahcubiyetinden böyle bir açıklamaya cesaret edemez o. Diyelim ki etti, ne diyecek hakkımda? Akli varsa böyle bir şeye kalkışmaz. Yetkilerim o kadar büyük ki, beni suçlayacak herhangi biri bu işten zararlı çıkar. Evet, Claudio'nun yaşaması gerekiyordu. Ama gençliğin ateşiyle şerefini kurtarmaya karar verip intikam almaya kalkışırsa, ne yapacaktım? İyi ki yaşamıyor. Heyhat! Onursuzluğu seçince hiçbir şey yolunda gitmiyor işte. Hem istiyoruz onu, hem de istemiyoruz.

5. Sahne

(Şehir Dışı

Kendi kıyafetinde DÜK ve RAHIP PETER girerler.)

DÜK

: Şu mektupları yerlerine ulaştırın. Görevli polisin durumdan haberi var. Size söylediğim herkesi haberdar edin. Hepsi dediğim yerde olsunlar.

PETER

: Bütün emirleriniz yerine getirilecek efendimiz.

6. Sahne

Şehir Çıkışında Bir sokak

İSABEL : Böyle dolambaçlı işler bana göre değil. Gerçekleri anlatacağım, ama onu suçlamak size düşecek. Yine de suçla onu dedi bana, esas niyetimiz ortaya çıkmasın diye...

MARIANA : Sözünü dinlemeliyiz.

İSABEL : Hatta dedi ki, tutar da beni suçlamaya kalkışırsa şaşırmamalıymışım. Tatlı sona varmak için acı ilacı içmeliymişim.

V. PERDE

1. Sahne

(Şehir Çıkışında Bir Meydan

Peçe takmış MARIANA, ISABEL, PETER, DÜK, ANGELO, ESCALUS, LUCIO, POLIS, LORDLAR.)

- DÜK : Sevgili, şerefli yeğenim, sizi gördüğüme sevindim. Selam, sadık dostum Escalus.
- ANGELO : Hoş geldiniz, şeref verdiniz Haşmetme-ap.
- ESCALUS : Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz efendimiz.
- DÜK : İkinize de teşekkür ederim. Hakkınızda söylenenleri dinledim. Duyduğuma göre adil bir yönetim uygulamışsınız. Herkesin önünde şükran borçluyum size, daha-sı bile umulurdu ikinizden.
- ANGELO : Beni onurlandırıyor sunuz efendim.
- DÜK : Onurunuzun sesi değeri kadar mı çıkıyor acaba? Yüreğimin derinliklerinde hakkettiğiniz yerde duruyorsunuz. Elinizi verin bana ve herkesin önünde aramızdaki bağı açıkça gösterelim. Gelin Escalus. Öbür yanıma geçin, birlikte yürüyelim. İkiniz de temel direklerimsiniz benim.
- ISABEL : Adalet! Adalet istiyorum soylu efendim. Lütfen bu bahtsız kadından kaçırın bakış-larınızı. Keşke bekâretimi koruyabilseydim, onurla bakabilseydim yüzünüze. Lütfen dinleyin beni. Adalet istiyorum, adalet! Adalet! Adalet!
- DÜK : Kim kararttı bahtınızı? Açık konuşun.

Bakın, Lord Angelo da burada. Onun adaletine güvenebilirsiniz.

İSABEL

: Soylu Prens, adalet istemek için beni şeytana göndermeyin. Derdimi size anlatmak istiyorum. İnanmazsanız cezalandırın beni; ama lütfen dinleyin söyleyeceklerimi, lütfen dinleyin.

ANGELO

: Efendim, korkarım aklı başında değil. Adaletin cezalandırdığı ağabeyini affetmemi istemişti. Hatırlıyorum onu.

İSABEL

: Adalet! Adalet istiyorum.

ANGELO

: Size acı gelecek, garip şeyler anlatabilir.

İSABEL

: Garip şeyler, öyle mi? Garip ama gerçek! Angelo yalan söylüyor; bu garip değil mi? Angelo katildir, bu da garip değil mi? Angelo ırz düşmanıdır, bu da garip değil mi? İki yüzlüdür, azgın bir karı düşkünüdür.

Bu da garip değil mi?

DÜK

: Gerçekten çok garip...

İSABEL

: Angelo ne kadar gerçekse, bunlar da o kadar gerçek. Garip ama gerçek. Evet gerçekten gerçek. Sonsuza ulaşan sayılar kadar gerçektir gerçek.

DÜK

: Götürün onu; zavallının aklı da ruhu gibi karışmış.

İSABEL

: Asil Prens'im! Eğer bu dünyanın ötesinde başka bir yaşamın bizleri beklediğine inanıyorsanız lütfen kulak ardı etmeyin söylediklerimi. Aklımı yitirdiğimi de sanmayın. Mümkün gibi görünmeyen şeyler söylüyorsam sakın imkânsız zannetmeyin. Dünyanın en alçak, en namussuz iktidar sahiplerinden biri olan Angelo'nun bu kadar mahcup, bu kadar çekingen, bu kadar dürüst görünmesi imkânsız değil. Şu kılığı kıyafeti, ünvanı, şöhreti ile tanıdığınız Angelo, bal gibi azılı haydutun biri olabilir. Tüm bunlardan iyiyse, hiçbir şey olabilir belki. Ama söylediklerimden de beterdir, inanın bana.

- DÜK** : Zannettiğimiz gibi aklını kaçırmışsa, tuhaf bir delilik bu. Bir deliye göre pek mantıklı konuşuyor.
- İSABEL** : Haşmetli Dük ! Önyargılı olmayın. Mantıken size uygunsuz görünüyor diye gerçeği örtmeyin. Mantığınızı yine kullanın. Ama saklı gibi görünen gerçeği ortaya çıkarmak, gerçeğe benzeyen yalanı da yok etmek için!
- DÜK** : Akli başında olanlar bile bu kadar mantıklı konuşamaz, öyle değil mi?
- İSABEL** : Angelo tarafından ölüme mahkum edilen Claudio'nun kızkardeşiyim ben. Manastıra kapanmak üzereyken Lucio diye birini yolladı ağabeyim bana.
- LUCİO** : O benim işte. Claudio beni yolladı, ben de gittim. Angelo'ya gitmesini istiyordu kızkardeşinin. Affını dilemek için.
- İSABEL** : Evet, oydu gelen.
- DÜK** : Konuşmanıza izin verilmedi.
- LUCİO** : Susmam da söylenmedi efendim.
- DÜK** : Susmanızı emrediyorum. Aklınıza koyun bunu. Bir gün bana işiniz düşerse de Allah'a dua etmek zorundasınız.
- LUCİO** : Edeceğim, söz veriyorum efendim.
- DÜK** : Sözünüzü kendinize saklayın. Aklınızı da başınıza toplayın.
- İSABEL** : Evet, bu bey hikâyesinin bir kısmını anlattı.
- LUCİO** : Orası doğru.
- DÜK** : Orası belki doğru ama, sıranız gelmeden konuşmanız yanlış.
- İSABEL** : (İSABEL'e) Devam edin.
- DÜK** : Ağabeyimin arzusu üzerine ben de bu sefil adama yalvarmaya gittim.
- İSABEL** : Bu laflar biraz delice söylenmiş gibi...
- İSABEL** : Özür dilerim. Ama sözlerim gerçeği yansıtıyor.
- DÜK** : Özrünüz kabul edildi. Devam edin.
- İSABEL** : Uzun sözün kısası, dizlerimin üstüne çöktüm, ağladım, inledim, yalvardım

ona, ağabeyimin hayatını bağışlaması için. Ne dediysem kâr etmedi, uzun sürdü yakarışlarım ama bağışlanmasını sağlayamadım. Olayların bundan sonrası ise utanç verici. Ağabeyimi bağışlamayı bir koşulla kabul edeceğini söyledi: çirkin emellerine vücudumu alet etmek istiyor, ona bekâretimi verirsem, ağabeyimin hayatını bağışlayacağını söylüyordu. Ağabeyime olan sevgim onuruma ağır bastı. Emeline ulaştı, teslim oldum ona. O ne yaptı? Ağabeyimi idam ettirdi.

DÜK

: Evet, Bu kısmı gerçeğe yakın görünüyor.

İSABEL

: Ne yazık ki gerçeğin ta kendisi kadar gerçeğe yakın.

DÜK

: Ulu Tanrım! Zavallı çılgın kız... Ya ne söylediğinizin farkında değilsiniz, ya da bu adamın şerefini lekelemek için adice bir oyuna alet oluyorsunuz. Birincisi Angelo'nun lekesiz bir geçmişi var; ikincisi, ağabeyinizle aynı günaha bulaştıysa eğer, suçunu bağışlamak yerine öldürtmesi için hiçbir neden yok. Biri sizi alet ediyor. Gerçeği söyleyin. Kim kışkırttı sizi bu iftirayı atmanız için?

İSABEL

: Bütün söyleyeceğiniz bu mu? Ah! İlahi güçler! Bana sabır verin. Şeytanın içyüzünü dökün ortaya! Tanrı Haşmetmeabı korusun bu lanetten. Madem inanmadınız bana, gidiyorum.

DÜK

: Eminim sakın bir yerde dinlenmek istersiniz. Alın onu, zindana götürün. Böyle bir skandalın en güvendiğimiz adamı lekelemesine nasıl razı oluruz? Kesinlikle bir komplo bu. Buraya geldiğinizi, niyetinizi bilen birileri var mıydı?

İSABEL

: Keşke burada olsaydı...Rahip Lodowik.

DÜK

: Lanetli bir rahip olmalı. Kim tanıyor Lodowik'i?

LUCIO

: Ben tanıdım. Karışık bir rahip o. Hiç

sevmedim. Belki de rahip mahip değil, sahtekâr. Üstelik hakkınızda neler söyledi...Kıracaktım çenesini.

DÜK

: Hakkımda mı konuştu? Bir bu eksikti! Ne biçim rahipmiş bu? Hem de bu zavalı kadını gönderiyor buraya. Durum size de gülünç gelmedi mi Angelo? Tanrı bu delileri korusun. Koruyun onları, iyi bakın. Hadi, gelin sevgili yeğenim. Kendi davanızı kendiniz görün. Tanık olmak isteyen kimse var mı aranızda? Siz misiniz. Önce yüzünüzü görelim, sonra konuşun.

MARİANA

: Bağışlayın beni ama efendim, kocam istemedi peçemi açamam.

DÜK

: Demek evlisiniz.

MARİANA

: Hayır değilim, efendim.

DÜK

: Kız mısınız?

MARİANA

: Hayır efendim.

DÜK

: Yani dulsunuz.

MARİANA

: Dul da değilim

DÜK

: Ne biçim şey bu? Evli değilsiniz, kız değilsiniz, dul değilsiniz...Ne olabilirsiniz?

LUCİO

: Belki de orospudur. Onların çoğu ne kızdır, ne dul, ne de karı...

DÜK

: Susturun şu adamı! Bir düşerse elime, göstereceğim ona.

LUCİO

: Başüstüne efendim

MARİANA

: Efendim, asla evlenmediğimi ve kız olmadığımı kabul ediyorum. Kocamı tanıdım ama kocam beni tanımadı.

LUCİO

: Demek ki kafası iyiymiş...Çok içmiş!

DÜK

: Sessizlik istiyorum. Susun!

LUCİO

: Başüstüne efendim.

DÜK

: Bu söyledikleriniz Angelo ile ilgili tarıklık değil ki.

MARİANA

: Şimdi oraya geliyorum efendim. Onu tecavüzle suçlayan bu kadın, kocamı da suçluyor aynı zamanda. Söz konusu günahı işlediği sırada, aşkın tüm ateşiyle kocamın kollarındaydım.

DÜK

: Yani birkaç adamı mı suçlamış oluyor?

- MARİANA : Bildiğim kadarıyla, hayır!
DÜK : Hayır mı? Siz kocanızdan söz ediyordunuz.
- MARİANA : Evet, öyle efendim. Kocam, vücudumu hiç tanımadığını zanneden, sarıldığı vücudun İsabel'e ait olduğunu sanan Angelo'dur.
- ANGELO : Bu ne tuhaf bir iftira! Gösterin yüzünüzü.
MARİANA : Kocam istiyorsa, açarım peçemi. İşte yüzüm, gaddar Angelo! Bir zamanlar bakmaya doyamadığına yemin ettiğin yüzüm. Bu da kutsal anlaşmamızda tuttuğun elim. İşte bu da İsabel sanarak, bahçende sahip olduğun vücudum.
- DÜK : Bu hanımı tanıyor musunuz?
LUCİO : Tanımdan öte muamele etmiş anlaşılan.
DÜK : Yine mi siz bayım? Yeter!
LUCİO : Vallahi yeter efendim.
ANGELO : Tanıdığımı kabul ediyorum efendim. Beş yıl önce bu hanımla evleneceğiz diye konuşmuştuk. Bir kere evlilik için söz verdiği drahomayı hazırlayamadı; ama daha önemlisi hafif meşrep bir şöhreti olmasıydı. Beş yıldan beri ne gördüm, ne de konuştum onunla. Şerefim üzerine yemin ederim.
- MARİANA : Soylu prensim! Kutsal ışığın cennetten yükselmesi, sözlerin bir solukla çıkması, gerçeğin akla uyması ne kadar doğalsa, ben de o kadar evliyim bu adamla. Ve geçen gece efendim, küçük bahçe evinde karısı olarak aldı beni. Eğer yalanım varsa, dizlerim taşımasın beni, ebediyen taş kesileyim önünüzde.
- ANGELO : Buraya kadar gülüp geçecektim duruma ama artık adaletinize sığınmak istiyorum efendim. Sabrımı taşıyor bunlar. Bu iki zavallı, şaşkın kadın, kendilerinden çok güçlü birinin oyuncağı olmuşlar. İzin verirseniz, muhterem efendim, bu oyunu ortaya çıkarmak istiyorum.

- DÜK** : Elbette, tüm kalbimle katılıyorum size. İstedığınız gibi cezalandırın onları. Bu iki kadını da, o ne idüğü belirsiz rahibi de! Herhalde yalanlarının ilahi adalet tarafından onaylanacağını düşünmüyorlar. Değeri resmen de bilinen birine iftira atmak günahtır! Escalus! Yardım et yeğenime. Bu menhus oyunun ortaya çıkması için elinden geleni yap. Bunları kışkırtan biri var. Bulun onu.
- POLİS** : Nerede olduğunu biliyorum efendim. Onu bulabilirim.
- DÜK** : Git, bul hemen. Siz! Sevgili, güvenilir yeğenim. Bildiğiniz gibi halledin şu işi. Bu iftiracılara istediğinizi yapmakta serbestsiniz. Benim biraz işim var; gitmek zorundayım. Bu meseleyi çözmeden ayrılmayın bir yere.
- ESCALUS** : Elimizden geleni yapacağız efendim. (DÜK çıkar.)
- LUCİO** : Bay Lucio, Peder Lodowik'in namussuz biri olduğunu söylüyordunuz, değil mi?
- ESCALUS** : Keskin sirke küpüne zarar...Melun bir hali vardı, üstelik Dük 'ün aleyhine atıp tutuyordu.
- LUCİO** : Ayrılmayın buradan, söylediklerinizi onun önünde tekrar edeceksiniz. Bana kalırsa efendiden bir adama benziyordu.
- ESCALUS** : Viyana'da çok var onun gibi efendiler!
- LUCİO** : Isabel'i de çağırın buraya, onunla konuşmak istiyorum. İzin verin lütfen, onu ben sorguya çekeyim; göreceksiniz iyi becereceğim bu işi.
- ESCALUS** : Ondan iyisini yapamazsınız; yapacağını yapmış zaten!
- LUCİO** : Öyle mi dersiniz?
- ESCALUS** : Bana kalırsa, onunla başbaşa görüşün. Kalabalıkta utanır, çekinir, filan... Olmayabilir.
- ESCALUS** : Hoş ve loş bir yer bulur, orada alırım ifadesini.

- LUCIO** : Hah! Aferin! Kadınlar gece yarısında söylememeleri gereken şeyleri de söylerler.
(*ISABEL, RAHIP kılığındaki DÜK ve POLİS girerler.*)
- ESCALUS** : Gelin bakalım küçükhanım. Bir genç hanım söylediklerinizi yalanlayan şeyler anlattı.
- LUCIO** : Bayım, işte o musibet rahip de geldi.
- ESCALUS** : Güzel. Söz verilmeden konuşmayın lütfen.
- LUCIO** : Sustum!
- ESCALUS** : Yaklaşın bayım. Bu kadınları Sayın Angelo aleyhine siz mi kışkırttınız?
- DÜK** : Yalan söylüyorsunuz!
- ESCALUS** : Ne diyorsunuz siz? Nerede olduğunuz farkında mısınız?
- DÜK** : Mevkinize saygı gösterin ama bazen bu yüksek mevkinin şeytanın amansız pençelerine düşebileceğini de kabullenin. Dük nerede? Onunla konuşmak istiyorum.
- ESCALUS** : Dük 'ü içimizde hissediyoruz ve sizi dinliyoruz. Doğru dürüst konuşun!
- DÜK** : En azından mert konuşurum. Zavallılar! Kurt inine girmiş, kuzuyu arıyorsunuz. Umutlarınıza iyi uykular! Dük yoksa, varlığınızın önemi de yok. Demek Dük de adaletsiz ki, böyle bir davayı suçlanması gereken bir alçağın iki dudağı arasına terkedip gitmiş.
- LUCIO** : İşte, müsibetin ta kendisi. Söylemiştim size.
- ESCALUS** : Ne sorumsuz, ne haysiyetsiz bir rahipsiniz siz. Mükemmel bir adamı suçlamak için şu kadınları kışkırttığınız yetmiyor mu? Şimdi de tutmuş, bu değerli adamın yüzüne karşı, ağız dolusu sövüyorsunuz, alçak diyorsunuz ona. Üstelik Dük'ü de adaletsizlikle suçluyorsunuz. Sizi kemiklerinizi kırana kadar kırbaçlatıp cezalandırmak lazım. Ama bir şeyi merak ediyο-

rum: Neden yapıyorsunuz bunu? Adaletsizlik nerede?

DÜK

: Alevlenmeyin böyle. Dük benim kılıma bile dokunmaya kalkışamaz, eminim. Ne hizmetinde çalışıyorum, ne de emirlerini dinlemek zorundayım. Viyana'daki görevim gözlemcilikten ibaretti. Gördüm ki, kokuşmuşluk kaynamakta bu kazanda, kazanın boyunu bile aşmış, taşmış ortalığa. Suçlar için yasalar var, ama suçlar öylesine iyi korunuyor ki, yasalar berber dükkânlarının duvarlarını süsleyen laflar gibi kalmış. Okuyorsunuz, gülüyorsunuz, hepsi bu!

ESCALUS

: Devletin manevi şahsiyetini tahkir ediyor! Hapise atın onu!

ANGELO

: Lucio! Alehinde ekleyecek sözünüz var mı? Bahsettiğiniz adam buydu, değil mi?

LUCIO

: Ta kendisi efendim. Gel bakalım ahbap, beni tanıdın mı?

DÜK

: Sesinizden tanıdım sizi. Dük burada yokken hapis hanede karşılaşmıştık.

LUCIO

: Yaa, öyle mi? Peki, Dük hakkında söylediklerini hatırlıyor musun?

DÜK

: Gayet iyi hatırlıyorum beyim.

LUCIO

: Demek öyle...Dük için kan emici, salak, ödleğ dediğini de hatırlıyor musun?

DÜK

: Beni kendinizle karıştırıyor olmalısınız. Siz konuştunuz Dük hakkında; üstelik daha da beter şeyler söylediniz.

LUCIO

: Seni lanetli adam seni! Söylediklerin yüzünden burnuna bir yumruk indirmedim mi?

DÜK

: Sizi temin ederim, Dük'ü canımdan çok severim.

ANGELO

: Bakın, sövüp saydığı halde nasıl ağız değiştiriyor alçak!

ESCALUS

: Böyle biriyle tartışılmaya değmez. Hapse atarsın, olur biter. Nerede bizim zindancı? Atın onu bir hücreye. Zincirleyin. Konuşmasın artık. Hepsi birden çeksin-

ler cezalarını.

DÜK : Bekleyin bir dakika!

ANGELO : Ne o? Adaletle karşı mı koyuyorsun? Tutun onu, yardım edin Lucio.

LUCIO : Gel buraya, gel dedim. Gel bana, gel, gel! Hadi bakalım, yürü bakalım, yürü de ense tıraşını görelim; çık şu kabuğun içinden de kesilecek kellen görünsün. Bir saat kalmaz, top gibi yuvarlanır bu kelle yerlerde. Nee?

(DÜK 'ün rahip kılığı üstünden sıyrılır.)

DÜK : Papaza yenilen ilk vale sen değilsin, çekil kenara. Önce, şu iki güzel insanın himayem altında olduğunu bilin, dokunmayın onlara. Sonra.. (LUCIO'ya) Sakın kaçmaya kalkışmayın, tutukla onu!

LUCIO : Buyur bakalım! Şimdi darağacı cennet gibi görünüyor gözüme.

DÜK : (ESCALUS'a) Ne dediyse dedin, hepsini bağışlıyorum; yerine otur. Ben onun yerine geçiyorum. (ANGELO'ya) Size gelince bayım, şu halinize yardımı dokunacak bir şey geliyor mu aklınıza? Ben konuşmadan önce hemen söyleyin. Çünkü hikâyem uzun. Sonra söz vermeyeceğim size.

ANGELO : Suçumdan da suçluyum muhterem efendim; yüce gözlerinizin önünde bu günahları işleyip affedilmeyi nasıl umabilirim? Artık yargılamaya gerek yok beni. İzin verin de bütün mahkeme itiraflarımdan ibaret olsun. Karar çabuk verilsin, ölüm hemen gelsin. Sizden tüm ricam bu kadar.

DÜK : Mariana, buraya gelin. Söyleyin şimdi bana: Bu kadına evlenme vaadettiniz mi?

ANGELO : Evet efendim.

DÜK : O zaman hemen kiliseye gidin, evlenin onunla. Memur yanımızda olsun. (POLIS'e) Tören bitince onu yine buraya getirin. Sakın yalnız bırakmayın.

- ESCALUS** : Muhterem efendim, kallesliği bütün bu tuhafliklardan daha çok şaşırttı beni.
- DK** : Gelin İsa-bel. Günah çıkardığınız peder işte prensiniz olarak duruyor karşınızda. Kılığım değişti ama ben değişmedim, kal-bim sizinle, aklım sizde, hep yanınızdayım.
- İSABEL** : Bağışlayın beni yüce efendim. Kulunuz gibi davranmadım, yordum, zdm sizi, tahammlnz zorladım.
- DK** : oktan bağışlandırız. şimdi sevgili k-khanım, kendinizi bana karşı rahat his-sedin, eskisi gibi. Ağabeyiniz lm y-zünden yüreğiniz kan ağlıyor, biliyorum. Eminim, şimdi merak ediyorsunuz, onu kurtarmak için bunca uğraştıktan sonra neden yetkimi kullanıp ölümünü engelle-medim diye. Ama inanın, ölümünün bu denli ani gerçekleşeceğini sanmıyordum. Herşey öylesine çabuk olup bitti ki, b-tn planlarımı altüst etti. İiniz rahat et-sin, artık ağabeyiniz huzur içinde.
- İSABEL** : Evet efendim.
(ANGELO, MARIANA ve POLİS girer.)
- DK** : Yeni evli bu ifte gelince...Onurunuzu bütün gücünüzle korudunuz ama, haya-linde de olsa kirletti bu adam sizi. Maria-na'nın aşkı için onu bağışlayabilirsiniz. Üstelik ağabeyinizi acımasızca lme gönderdiği için , katmerli suçludur. Ağa-beyinizin hayatını bağışlayacağına söz verdi, sözünü tutmadı. Kendi ağzıyla söyledi yasaların ona vereceği cezayı. Claudio'ya karşı Angelo'nun hayatı! Ka-na kan, dişe diş, kısasa kısas! Evet Ange-lo, suunuz o kadar açıkça ortada ki, di-yecek bir şey kalmıyor. Claudio'yu mah-kum ettiğiniz cezaya mahkum ediyoruz sizi. Götürün onu.
- MARIANA** : Ah, şefkatli efendim, beni kocamdan mahrum etmeyin. Bağışlayın onu bana.
- DK** : Kocanızın kocalığı bir hayaldir hanıme-

fendi. Onurunuzu korumak için evlendirdim sizi. Artık şerefınız iade edildiğine göre, genç ve güzel, üstelik varlıklı bir dul olarak yepyeni bir yaşama başlayabilir, daha hayırlı bir koca edinebilirsiniz yarından sonra.

MARİANA

: Sevgili efendim, ne başka koca istiyorum, ne de daha hayırlısında gözüm var.

DÜK

MARİANA

: İsrar etmeyin artık, kararımız kesin.

DÜK

: Sevgili, soylu efendim...

MARİANA

: Boş yere uğraşıyorsunuz; götürün asın onu! (*LUCIO'ya*) Şimdi sıra sizde.

DÜK

: Soylu efendim, tatlı İsaabel...Yerime koyun kendinizi. Diz çöküp yalvaralım ona, hayatım boyunca köleniz olurum. Bağışlasın onu.

MARİANA

: Saçmalamayın! Nasıl zorlarsınız onu böyle bir şeye? Katilinin affı için diz çökerse ağabeyi rahat eder mi mezarında?
: İsaabel, sevgili İsaabel. N'olur yine de diz çökün benimle, ellerinizi açın gökyüzüne, konuşmayın. Herşeyi ben söylerim. Erkeğin iyisi yanlış yapa yapa yoğrulur, değil mi? En iyisi de yanlışlardan, hatalardan sonra az kötü olmayı becerenidir. Kocam da böyle biri belki. İsaabel, benim için diz çöker misiniz?

DÜK

İSABEL

: Claudio'ya karşı Angelo! Kısasa kısas!
: İyi yürekli efendim. (*Diz çöker*) Lütfen, şu adama bakın, ağabeyim yaşasaydı ona bakacağınız gibi. Bana yaptığı şeyler dışında, samimi, iyi niyetli biri değil miydi? Siz de böyle düşünüyorsanız, ölüme göndermeyin onu. Ağabeyim işlediği günah yüzünden adalet tarafından cezalandırıldı. Ama Angelo o günahı işlemedi ki, sadece işlediğini düşündü. Niyeti kötüydü yalnızca; o kötü niyeti geçmişe gömelim. Yasalarımız düşünce suçlarını cezalandırmıyor, değil mi?

MARİANA

: Evet! Düşünmek suç değildir yüce efendim.

- dim.
- DÜK : Yalvarmalarınız boşuna. Kalkın ayağa. Bu bir emirdir. Bir suçu daha geldi aklıma. Memur bey, Claudio neden olmadık bir saatte idam edildi?
- POLİS : Emirler böyleydi efendim.
- DÜK : Özel bir yasa mı çıktı?
- POLİS : Hayır, özel bir mesaj aldım efendim.
- DÜK : Öyle mi? Ben de sizi görevden aldım. Teslim edin anahtarlarınızı.
- POLİS : Bağışlayın ama soylu efendim, emin değildim ama, bir hata yapıldığını ben de düşündüm. Kendi kendime, bütün tehlikeleri göze alarak bir karar verdim. Gizli emirle ölmesi istenen bir mahkum yaşıyor!
- DÜK : O da kim?
- POLİS : Bernardin diye biri.
- DÜK : Aynı şeyi Claudio için de yapmalıydınız. Getirin o adamı bana, görmek istiyorum.
- ESCALUS : Sizin gibi akıllı, bilgili görünen birinin, kanı kızışınca azgın duygularına kapılıp adaletsiz kararlar vermesine çok üzuldüm Lord Angelo.
- ANGELO : Ben de bunca acıya sebebiyet verdiğime üzuldüm. Yüreğim bu acıyla öylesine kavruluyor ki, merhamet değil, ölüm yaştırtacak beni. Ölmeyi hak ettim. Ölmek istiyorum.
- (CLAUDIO, BERNARDIN, JÜLYET ve POLİS girer.)
- DÜK : Demek Bernardin bu.
- POLİS : Evet efendim.
- DÜK : Bu adamdan söz etmişlerdi bana. İnatçı bir ruhunuz varmış bayım, öyle mi? Hayatınız da katı inadınız yüzünden kaskatı kesilmiş dediler. Günahlarla dolu lanetli yaşamınızı bağışlıyorum size. Umarım bağışlarınız daha iyi bir hayatı seçme-

nize sebep olur. Ya şuradaki kim, bu yüzü gözü belli olmayan adam?

POLİS

: Hayatını kurtardığım başka bir mahkum. Claudio ile birlikte idam edilmesi gerekiyordu. Tıpatıp benziyor ona, ikiz kardeşi gibi.

DÜK

: (*ISABEL'e*) Madem ki ağabeyinize benziyor, onun hatırı için, bağışlayalım bu adamı. Ve siz Isabel, hatırım için bana verin elinizi, benim olacağınızı söyleyin. Kardeşiniz benim de kardeşimdir, bunu başka zaman kutlarız. Böylece Lord Angelo'nun hayatı da kurtulmuş oluyor. Gözleriniz parladı yanılmuyorsam. Evet Angelo, kötülük yapayım derken hayır işlediniz. Karınızı sevin, kıymetini bilin, kıymetlendirecektir sizi. İçim rahat etti artık, ama hiç affedemeyeceğim bir var hâlâ aramızda. (*LUCIO'ya*) Siz bayım! Buda, ödle, sefahat düşkünü, manyak, aklınıza ne geldiyse dediniz benim için. Size ne yaptım da hakettim bu sıfatları?

LUCIO

: Aslına bakarsanız efendim, moda uymak istedim. O gün öyle gerekiyordu, öyle konuştum işte. Bu yüzden beni asmak istiyorsanız asarsınız elbette; fikrimi soracak olursanız kırbaçlanmayı tercih ederim.

DÜK

: Merak etmeyin, önce iyice kırbaçlarız, sonra asarız sizi. Alın memur bey, götürün bu adamı, bütün şehirde dolaştırın. Bu azgın adamla evlenmek isteyen bir kadın çıkarsa...Dediğine göre birini gebe bırakmış zaten, o kadını bulun, onunla evlendirin. Düğünden sonra kırbaçlanacak, sonra da asılacak!

LUCIO

: Yalvarırım size yüce efendim, o orospuyla evlendirmeyin beni. Vale papaza yenildi ama kıza yenilmesin bari!

DÜK

: Şerefim üzerine yemin ederim, evleneceksiniz. Bana savurduğunuz küfürler için

bağışlıyorum seni, bütün cezalarını da affediyorum Götürün onu, emirlerimize göre hareket edilsin. Evlensin, bulsun cezasını.

LUCIO

: Bir orospuyla evlenmek cehennem azabıdır, ebedi işkencedir, soylu efendim. Kamçıdan da darağacından da beterdir. Evlendirmeyin beni!

DÜK

: Soylu birine küfretmenin en iyi cezasıdır. Sen, Claudio! Bu kadını baştan çıkar-
dın, şimdi temizle günahını. Siz de mutlu olun Mariana. Sevin onu Angelo. Tanırım ruhunu, erdemli bir kadındır. Sadık dostum Escalus, dürüstlüğü için teşekkür ederim. Yüksелеceksin, daha yüce görevler bekliyor seni. Memur bey, ağzınızın sıkılığı ve sadakatınız için teşekkür ederim. Sizi de terfi ettireceğim. Angelo, Claudio'nun kellesi yerine Ragozin'i yutturduğu için sana, bağışla onu. Sevgili İsa-bel, birlikte mutlu olacağımızdan emim. Derdinizi dinlemeye her an hazır bulacaksınız beni. Elim sizindir, elinizi verin bana. Artık sarayımıza gidelim. Hâlâ keşfedilmemiş sırlarımız var, keşfedelim bir an önce...

SON

1995, Bodrum-Diyarbakır

WILLIAM SHAKESPEARE

ONİKİNCİ GECE

**Çeviren ve uyarlayan:
Zeynep Avcı**

I. PERDE

1. Sahne

*(Dük Orsino'nun Sarayı'nda bir Oda
Ilirya Dükü ORSINO, CURIO ve MÜZİS-
YENLER girerler.)*

- ORSINO : Madem müzik aşkın gıdasıymış, durma-
yın. Hadi! Çalın!
Yüreğimin açlığını bastırın.
Gözü doysun arzularımın, doysun da bi-
raz durulsun.
Şu baygın şarkıyı çalın.
Hani, mor menekşe tarlasından esip gelen
yel gibi,
Buram buram, insanı bayıltan, ninniler gi-
bi ruhu uyutan.
Yeter! Kesin artık diyorum! Duymak iste-
miyorum.
Bu şarkı, o şarkı değil sanki; başka bir şey
mi dinliyorum?
Ah! Aşk acısı çekmek yok mu? Nasıl da ça-
bucak değiştiriyor ruhumu?
İniyorum, çıkıyorum, bir anda değişiyorum.
Fırtınaya tutulmuş denizler gibiyim,
Bir göklerdeyim; herşey kıymetli, herşey
değerli.
Bir düşünüyorum; herşey ucuz, herşey adi.
Bazen kederler içindeyim, bazen hayalci.
Sevdalılar ne çok sever hayalleri.
- CURIO : Hani ava gidecektiniz?
ORSINO : Ne avı? Ne avlayacağım Curio?
CURIO : Ceylan. Öyle değil mi efendimiz?
ORSINO : Evet. O soylu avın peşinde değil miyim
zaten?
Ah! Bakışlarım Olivia'ya dalmışken,
Sanki dünya arıyor bütün pisliklerinden.

O zaman ceylan ben oluyorum, arzularım
kızışıyor birden,
Kudurmuş köpekler gibi koşuyorum ken-
di peşimden.
(VALENTINE girer.)

Çabuk söyle, ondan haber var mı?

VALENTINE: Efendimiz, affediniz ama, huzuruna gire-
medim.

Yine kabul edilmedim.

Konuşan yine hizmetçisi.

Dedi ki: Yedi güz mü desem, yedi yaz mı?

Ama, en az yedi vakit geçecek.

Yüzünü hep bir tül örtecek.

Yalnız yerdekiler değil, göktekiler bile onu
göremeyecek.

Takacak peçesini, öyle gezinecek.

Odasına gizlenecek.

Sabah akşam demeyecek, kanlı gözyaşları
dökecek.

Biraderinin sonsuz yasını çekecek.

Ölümün acısını yüreğinde tazeleyecek.

ORSİNO

: Ah! Bu nasıl da asil bir yürekdir,

Kardeş sevgisiyle böylesine kederlenir.

Hele bir de o yüreğe aşkın oku saplanırsa,

İnsan o yüreğin biricik hükümdarı olursa,

Nasıl bir sevgi yağdıracaktır, kim bilir?

Hadi! Gidelim! Aşk bahçesine girelim.

Hayal ekelim, ümit biçelim.

2. Sahne

(Deniz kıyısı

VIOLA, KAPTAN ve DENİZCİLER girerler.)

VIOLA

: Bu ülkenin adı ne dostlar?

KAPTAN

: İlirya, küçükhanım.

VIOLA

: Ben İlirya toprağında ne ararım, Karde-

şim gömülüyken kara topraklarda?

Ya gömülmediyse? Ya kurtulmuşsa?

Ha? Denizciler. Konuşsanıza!

KAPTAN : Ya şans güldüyse ona? Kurtulmuşsa...
 VIOLA : Şans birine güldü ama. O sizsiniz.
 : Biricik kardeşim benim!
 Elmanın bir yarısı bendim, öteki oydu.
 Ama o boğuldu.
 Yoksa kurtuldu mu?
 KAPTAN : Neden olmasın, küçükhanım?
 Sizi rahatlatmak istiyor canım,
 Doğruyu söyleyeceğim, inanun.
 Teknemiz ikiye yarıldığında,
 Herkes sandala sarıldığında,
 Ben ufuklara daldım, baktım, baktım.
 Bir de ne göreyim?
 Kardeşiniz akıl etmiş, bağlamış kendini
 sağlam bir kazığa.
 Sanki Arion gibiydi Yunus'un sırtında.
 Dalgalara bindi, sürüklendi, gitti uzaklara.
 Gözlerimle gördüm, yemin ederim.
 VIOLA : Gözlerin keskin, sözlerinse altın değerinde.
 Ben kurtulduğuma göre, ümit doluyor
 içime.
 O niye kurtulmasın?
 Söyle bakalım, kime aittir bu ülke?
 KAPTAN : Adı güzel, kendi güzel, soylu bir Dük'e.
 VIOLA : Adı ne?
 KAPTAN : Orsino.
 VIOLA : Orsino ha? Duymuşluğum var adını.
 Tamam. Babam söylerdi. Bekârdı!
 KAPTAN : Öyleydi ya. Hâlâ da öyle olmalı. Bir ay ol-
 du ben buralardan ayrılalı.
 Bilirsiniz dedikoducu insanları. Züğürdün
 çenesini yorar, zenginin malı. Onun için
 de şey diyorlardı... Dilber Olivia'ya yanık-
 mış bağı.
 VIOLA : Kimmiş bu Olivia?
 KAPTAN : Erdemli bakire, her dem taze, bir kont kı-
 zı.
 Babası öleli bir yılı aştı.
 Kızının namusunu oğluna bırakmıştı.
 Derken oğlan da öteki dünyaya göçtü.
 Kızcağız bizim dünyaya küstü.

Öylesine üzdü ki onu kardeşinin ölümü,
Kimseyi görmek istemiyor diyorlar.

VIOLA

: Keşke beni de alsa yanına, birlikte gizlen-
sek dünyadan.

Kim olduğumu, kimlerden olduğumu kim-
se anlamadan,

Ben de çatısının altına saklansam.

KAPTAN

: İşiniz zor olurdu bayan.

Kulak astığı, yüz verdiği yok Olivia'nın
kimseye.

Baksanıza zavallı Dük'ün haline.

VIOLA

: İçimden bir ses diyor ki Kaptan, güvene-
bilirim sana.

Her ne kadar bütün pislikler süslenip gezi-
nirse de bu dünyada,

İçin dışın birmiş gibi geliyor bana.

Güveneceğim sana, hem de parasıyla.

Tek isteğim var: çeneni kapa!

Kimselere söyleme kim olduğumu, bırak
yapayım aklıma koyduğumu.

İyi dinle beni. Bak, ne yapacağım.

Önce ben, şu ben olmaktan çıkıp, başkası
olacağım.

Üstümdekileri atacağım, başka kılık bula-
cağım.

Dediğin Dük var ya. Onun hizmetinde ça-
lışacağım.

Ve sen! Kefilim olacaksın.

Beni saygıdeğer Dük'e hadım diye tanıta-
caksın.

Bunu söyleyip, susacaksın, gerisini bana
bırakacaksın.

Nasıl şarkı söylerim, nasıl laf yaparım bak,
şaşacaksın.

KAPTAN

: Siz hadım olacaksanız, ben de dilsiz kesi-
lirim.

Çenemi tutmasını iyi bilirim.

Tutamazsam, kör olsun şu gözlerim.

VIOLA

: Aferin! Hadi gidelim!

3. Sahne

(*Olivia'nın Evi'nde Bir Oda
TOBI ile MARI girerler.*)

- TOBI : Yeğenim iyice saçmaladı artık. Ne olmuş? Kardeşi ölmüş! Ne yapalım? Ölenle ölünür mü? Keder yaşamın düşmanıdır, derim de başka şey demem!
- MARI : N'olursa olsun Tobi, eve çok geç dönüyorsunuz. Hanımım sinir oluyor geç gelmenize.
- TOBI : Beni sinir edeceğine o sinir olsun, bana ne!
- MARI : Ay, öyle demeyin. Siz de. Biraz toparlanmanız lazım!
- TOBI : Toparlanmak mı? Bundan daha derli-toplu olamam. Üstüm başım içki içmek için biçilmiş kaftan. Şu çizmelere bakın; insanı meyhaneye götürmez mi bunlar? Laf! Darağacına gitmiyoruz ya.
- MARI : İçkiniz felaketiniz olacak; bunu böylece bilin. Dün hanımım da böyle söylüyordu. Üstelik getirmişsiniz o budala şövalye bozuntusunu. Ona da sinir oluyor hanımım.
- TOBI : Kim? Alyanak Andre mi? Levent bir delikanlı o, yahu.
İlirya'nın bütün erkekleri kadar boyluboslu.
- MARI : Ay, şimdi... ne ilgisi var boyunun bosunun?
- TOBI : Var, bal gibi var! Yılda üçbin altın girerse cebine, insanı boylu boslu yapar.
- MARI : Bütün gün kafayı çekerse, altınlar ne işe yarar? Bir yıllık içkisine zor yeter o paralar.
Budaların, serkeşin biri o.
- TOBI : Aaaa! Ne ayıp! Böyle de söylenir mi adamcağızın arkasından? Şen-şakrak, saz çalar, bir kaç dil bilir ana dili gibi. Allah övmüş de yaratmış.

- MARİ : Hıh! Dönüp bir daha arkasına bakmamış yarattıktan sonra. Yalnız budala değil, üstelik dilini de tutamaz. O kadar ödlele ol-masa, başı beladan kurtulmaz. Kaçmayı bil-mese, çoktan mezara girmişti diyorlar.
- TOBİ : Aaaa! Utanmazlar! Dedikoducular. İftira-cılar! Kimmiş bakayım onlar?
- MARİ : Hem de diyorlar ki, geceleri sizinle birlik-te körkütük sarhoş oluyormuş.
- TOBİ : Ne var bunda? Sağlığına içiyoruz. yeğeni-min. Şu boğazım tıkanmadıkça, bu memle-ketin içkileri tükenmedikçe, sevgili yeğeni-min sağlığına içeceğim. Baş fırl fırl dö-ne kadar yeğenimin şerefine kadeh kaldır-mayan, namussuzun, alçağın tekidir. Hadi kız! Kaldır şeyini! Bizim Alyanak Andre geldi.
- (SIR ANDREW girer.)
- ANDREW : Ooo! Tobi Bey! Nasılsınız sayın Tobi Bey?
- TOBİ : Şeker çocuk! Andre!
- ANDREW : (MARİ'ye) Selamünaleyküm fıstık!
- MARİ : Ve aleykümüsselam!
- TOBİ : Siftin, Alyanak, siftin!
- ANDREW : Ha, öyle mi? Memnun oldum! Kimler-densiniz?
- TOBİ : Yeğenimin canıcığeri, Alyanak.
- ANDREW : Ooo! Öyle mi? Sayın Bayan Siftin Canıcı-ğeri. Şerefyâb oldum!
- MARİ : Benim adım Mari.
- ANDREW : Yaa! Öyle mi? Sayın Bayan Mari Siftin Canıcığeri.
- TOBİ : Alyanak! Canıcığeri derken yakın arka-daşı demek istedim. Siftin demek de, so-kul, sürtün, aşna-fişne yap demek.
- ANDREW : A-a! Siftineceğim demek. Ayıp olur, her-kesin önünde. Nasıl yaparım?
- MARİ : Bana müsaade beyler.
- TOBİ : Şimdi alıp başını gidecek mi yani? Onu nasıl bırakacaksın? Sonra kılıcıru kınından nasıl çıkaracaksın? Şövalyeliğe sığar mı bu?

- ANDREW : Giderseniz, kılıcım kınında kalırmış bayan. Buna hiç dayanamam. Ne bakıyorsunuz? Bir salağı avucumun içine aldım mı sanıyorsunuz?
- MARİ : Avuçlarım bomboş bayım.
- ANDREW : Aman boş kalmam! Hemen avuçlarınızı dolduracağım. Elimi size uzatacağım.
- MARİ : Siz alın o elinizi de, götürün meyhaneye, sıkı tutsun kadehi. Güzelce kafayı bulursunuz, beni de unutursunuz.
- ANDREW : Kalbimi kırıyorsunuz. Niye böyle söylüyorsunuz? Nesi varmış elimin, beğenmiyor musunuz?
- MARİ : Islanmış. Sırılsıklam olmuş terden.
- ANDREW : Biraz nemlenmiş olabilir ama. Eşek miyim ben, ıslak elimi bir hanıma uzatayım? Ne biçim şaka bu?
- MARİ : Sulu bir şaka bey'fendiciğim.
- ANDREW : Siz hep böyle sulu musunuz?
- MARİ : Öyle sayılırım. On parmağımda on sulu-luk, dolaşırım. Şimdi bırakın elimi de, işime bakayım.
- (MARİ çıkar.)
- TOBİ : Vah zavallı şövalyecik, vah! Soğuk su iç bunun üstüne! İstersen yuvarla birkaç kadehi de. Seni böyle cin çarpmış gibi hiç görmedim.
- ANDREW : Göremezsınız azizim! Kadehler de kolay çarpmaz beni. Ama, biliyor musunuz, bazen sıradan bir salak zannediyorum kendimi. Et kafalı mıyım, neyim? Bugünlerde kebabı fazla yedim, ondan mıdır acaba?
- TOBİ : Elbette. Sebebi bu!
- ANDREW : Doğru olduğunu bilsem, kebaba bir daha elimi bile sürmem. En iyisi azizim Tobî, atıma atlayayım, hemen yarın, evimin yolunu tutayım.
- TOBİ : Impossible! Olur mu aziz dostum!
- ANDREW : Impossible da neyin nesi? Gidişin olsun da dönüşün olmasın demek mi? Ah, bu dil bilmemek beni öldürecek. Keşke pişpirik

oynayıp, zar atacağıma, sanata, kültüre verseydim kendimi. Kafamı güzelleştirseydim.

TOBİ : Doğru, belki o zaman bol saçlı bir kafan olurdu.

ANDREW : Demeyin! Kelliğe de yarıyor mu kültür?

TOBİ : Eh, kellik Allah vergisi, kültür insan yapısı olduğuna göre... Kültürün olunca saçın da olurdu belki.

ANDREW : Ama beni bu halimle yakışıklı bulanlar da var.

TOBİ : Elbette. Pırıl pırıl parlıyor baksanıza. Müthiş bir ayna olurdun, güzel bir hanımın yatak odasına.

ANDREW : Evime gitmek istiyorum ben. Hayır yok sizin o yeğenden. Bırakın hayrını, suratını bile göremiyoruz ki. Görsek n'olacak? Beni bırakıp başkasına varacak, nah şuraya yazıyorum. Bire dört koyarım, var mısınız iddiasına? Hem, nasıl dayanırım ben Dük'ün karşısında?

TOBİ : Kızdırma beni Alyanak! Dük'ü mükü bir yana bırak. Kız yemin etti gözümün önünde. Kendinden üstün birine asla varmayacak. Lafımı dinle. Düş bu işin peşine.

ANDREW : Madem ısrar ediyorsunuz, sizi kırmayayım. Bir aycık kadar daha kalayım. Azizim, size bir itirafta bulunayım mı? Eğlenceye meylenceye bayılırım ben.

TOBİ : Eğlenceye meylenceye, ha? İyi kıvırtır mısın bari? Söyle şövalye.

ANDREW : Her cinsten kıvırtırım. Şu Ilirya'da kim varsa, hepsine meydan okurum! El elden üstündür amma, ben de fena değilimdir ha.

TOBİ : Yaa! Peki, ayakların nasıldır? Hızlı mısın hoplayıp zıplarken?

ANDREW : Rüzgâr gibi eserim savururum. Kuşlar gibi uçuşurum.

TOBİ : Ben de iyi fırlıdak çeviririm.

ANDREW : İstesem, bir topuk hareketiyle, fırlıdak gibi dönerim ben de. Çıksın karşıma kendi-

ne güvenen, erkeksen.

- TOBİ : Eh, birader, kendine yazık ediyorsun. Niye bu marifetlerini herkesten gizliyorsun? Dökül ortalığa, hopla, zıpla, oyna. Nazar değer diye mi korkuyorsun? Korkma! Çal-kala. Bir o yana, bir bu yana. Bir göbekten, bir kalçadan. Ben senin yerinde olsam, ibret-i alem için kıvrıta kıvrıta geçerdim meydandan. Bacaklara bakın, şu bacaklara. Sütun bunlar, sütun. Hem de taş gibi.
- ANDREW : Öyledir. Hem çeviktir, hem kuvvetlidir. Hele bir de püsküllü çoraplarımı giyeyim, bakın ne güzel durur. Ne dersiniz? Zevk alemine dalmak vakti gelmedi mi?
- TOBİ : Geldi de geçiyor. Başladı bile kanım kaynamaya.

ANDREW : Kaynayan kan iyidir, mideyi rahatlatır, yüreği kızıştırır.

TOBİ : Boşver mideyi, yüreği, kanını başka yerlere sevk et şimdi. Kıvırt da görelim. Güzel bacaklarını seyredelim. Kalçadan. Allah! Göbekten. Yallah!
(ANDREW dans eder.)

TOBİ : Yandan. Amman! Aferin! Hoppa! Yukarıdan, aşağıdan.
(Çıkarlar.)

4. Sahne

(Dük'ün Sarayı'nda Bir Oda
VALENTINE ile erkek kılığına girmiş olan
VIOLA girerler.)

- VALENTINE : Dük sizi pek beğeniyor Sezaryo. İşiniz iş bu gidişle. Daha üç günde girdiniz gözüne.
- VIOLA : Duruma kuşkuyla baktığınıza göre iki ihtimal var: Ya benim açık vereceğimden korkuyorsunuz, ya da Dük hazretleri maymun iştahlı. Hangisi doğru acaba? Dük sevgisinde ısrarlı değil midir efendim?

VALENTINE : Öyledir, öyledir. Sevdi mi gönülden verir.

VIOLA : Sevindim. İyi ki söylediniz, teşekkür ederim.
(*DÜK ORSINO, CAIRO ve adamları girerler.*)

ORSINO : Sezaryo'yu gören var mı?

VIOLA : İşte burada, emrinize amadeyim.

ORSINO : (*VALENTINE ve ötekilere*) Çekilin bakiyım biraz. Bizi yalnız bırakınız.
(*VIOLA'ya*) Sezaryo! Artık herşeyi, olduğu gibi biliyorsun.
Ruhumun derinliklerindeki kitabı sana satır satır okudum.
Ben ol, benim gibi ol, dayan onun kapısına. Delikanlı endamınla diret, dayat, redde-
derse sakın yılına.
De ki ona, seni içeri almazsa,
Kök salarsın, ağaç olursun o kapıda

VIOLA : İyi de, muhterem efendim,
Kendini hüznünlü kaderinin kollarına bırakmışsa,
Ha ben, ha başkası. Yüzünü göstermeyecektir asla.

ORSINO : Eli boş dönmeyeceksin. Yılma sakın!
İcabında nezaketi bir yana bırakacaksın.
Kapısının önünde yaygarayı basacaksın.

VIOLA : Becerdim de onunla konuştum diyelim, efendim.

ORSINO : Peki, ona ne söyleyeceğim?
: Ona sevdamin derin denizlerini anlatacaksın.
Onu yüreğindeki aşkın büyüklüğüne inandıracaksın.
Taze ruhundaki titreyişleri kullanacaksın.
Asık suratlı bir ahmak bunları söylerse, kulak asmayacak,
Ama sana dikkat kesilecek, o gencecik söylevin ürperişleriyle.

VIOLA : Emin değilim efendim.

ORSINO : Genç adam, bana inanmalısın.
Ortalıkta erkek gibi dolansan da, aynada

kendine bakmalısın.

Dudakların kiraz gibi, Tanrıça Diana eline su dökemez senin.

Bülbüllerden esinlenmiş, billur gibi şakıyor sesin.

Çık sahneye, zenne ol, bak. Erkek misin, değil misin, farkedilmezsin.

(Ötekilere)

Gidin, onunla gidin, yalnız bırakın beni.

Kimseler olmayınca etrafta, iyi hissediyorum kendimi.

(VIOLA'ya)

Bir becerdin mi bu işi,

Efendiden daha efendi olacaksın.

Krallar gibi yaşatacağım seni.

5. Sahne

(*Olivia'nın Evinde Bir Oda*

MARI ve SOYTARI FESTE girerler.)

MARİ : Söyle bakalım, maskara! Nerelerdeydin? Affedilmen için kılımı kıpırdatmam, tek kelime etmem, nerede olduğunu söylemezsen. Harımum asacak seni.

FESTE : Asacaksa İngiliz sicimiyle assın! Sağlam asıldı mı insan, korkacak sebep kalmaz darağacından.

MARİ : Ay, bu da ne demek oluyor?

FESTE : Asılınca ölürsün, ölünce de kör olursun! Kör olunca da darağacını göremezsin!

MARİ : Saçma! Darağacı kimi korkutmazmış, bilirim ben.

FESTE : Söyleyin de biz de bilelim, sevgili Marri'ciğim.

MARİ : Celladı korkutmaz, celladı. Soytarlık yaparken bunu da sat istersen.

FESTE : Akıl Tanrı vergisi. Senin gibilere dağıtılmış. Biz aptallara da soytarlık kalmış.

Ne yapıp edeceğiz, göstereceğiz hünerimizi.

- MARİ** : Onu bunu bilmem. Birdenbire ortalıktan kaybolunca bunca zaman, ya asılırsın, ya kovulursun; onu bilir, onu söylerim. Kovulmak da asılmakla bir zaten.
- FESTE** : Sağlam iple asıldın mı, berbat bir evlilikten de kurtulmuş olursun. Kovulmaya gelince... Yaz günlerinde adamı çalışmaktan kurtarır.
- MARİ** : Sen kafaya koymuşsun, ipini koparmışsın.
- FESTE** : Kopmasın diye iki yerden bağladım.
- MARİ** : Biri koparsa, öteki tutar, değil mi? İkisi de koparsa, şeyin açığa çıkar.
- FESTE** : Vay! Tam yerinde bir cevap! Hadi, git işine hemşire! Tobiciğin kafa çekmekten vazgeçerse, çenenin onunla yarıştırsın. Yasak meyveyi yedirdiğin gibi ona, hoppala!
- MARİ** : Boşboğaz, geveze! Gitsene işine. Bak! Hanımım geliyor işte. Şimdi yaptığın pisliği temizle.
(*MARİ çıkar.*)
- FESTE** : Aman aman! Yar bana biraz akıl medet! Ne yapayım, edeyim de akıllı budalalardan akıllıymış gibi görüneyim? Ne demiş üstadımız Laf-ı Güzaf Efendi? "Akıllı bir deli, deli bir akıllıdan evladır:"
(*OLİVİA ile MALVOLIO girerler.*)
- FESTE** : Allah sizi korusun, Allah ne muradınız varsa versin Hanımefendiciğim.
- OLİVİA** : Atın bu aptalı buradan.
- FESTE** : Duydunuz, değil mi? Atın hanımı dışarı!
- OLİVİA** : Çık git burdan. Aptaldan da öte, budalası en budaladan. Her söylediğin boş, yavan.
Üstelik madrabaz, düzenbaz oldun. İyice bozuldun.
- FESTE** : Bu kadarcık mı kusurum? İkisinin de ilacını biliyorum : İçki! Bir içirin de beni, bakın, boşluğum dolar, yavanlığım ortadan kalkar, düzenbazlığımı kendi ağzımla itiraf ederim. Madrabazlığımı da tamire veririm, günaha girerim, derken bir erdemle-

nirim, günahlar yamalanır, pîr-ü pak kesilir. Nasıl ama mantık? Bu mantık da halledemediyse meseleyi, yandık Marmara çırası gibi! Felaketi boynuzlayıp, güzelliği bir demet çiçek gibi sunamadıysak, yandık gitti!

(MALVOLIO'ya) Demediler mi size, aptalı dışarı atın diye. Alsanıza şu kadını!

OLİVİA
FESTE

: Koca budala! Seni atacaklar dışarıya.
: Hata! Gafil hata! Ne demiş, Laf-ı Güzaf Efendimiz? "Ye kürküm ye!" Üstümde soytarı kılığı var diye, beni aptal mı sandınız? Müsaade buyurunuz da, kim aptalmış, anlatayım. Bakalım sizin aptallığınız ne alemde?

OLİVİA

: Benim aptallığım mı? Bunu nasıl ispat edeceksin?

FESTE

: İtiraflarınız lazım bana. Yüreğinizi açacaksınız, hem de rahatça.

OLİVİA

: Madem eğleniyoruz, neden olmasın? Hadi bakalım, sorgulama başlasın.

FESTE

: Söyleyin önce: Bu yas niye?

OLİVİA

: Kardeşimi kaybettim. Onu kara topraklara terkettim.

FESTE

: Kara toprakta değildir o, herhalde cehennemde.

OLİVİA

: Ne münasebet! Elbette ki cennette.

FESTE

: Madem cennetteymiş, o zaman bu yas niye? Götürün bu aptal kadını.

OLİVİA

: Ne dersiniz Malvolio, bu budala yavaş yavaş adam oluyor mu ne?

MALVOLIO

: Ölür-ayak aklı başına yaklaştı galiba. Akıllıya yaramayan şeyler delilere iyi gelir derler.

FESTE

: Darısı başınıza beyim, darısı başınıza! Kulakları çınlasın Tobi Bey'in. Benim için cin gibidir demez ama, ona kalırsa sizin aklınız da beş para etmez.

OLİVİA

: Öyle mi? Konuşsanıza Malvolio!

MALVOLIO

: Bu maskaranın nesini beğenirsiniz, şaşarım. Hatırlasanıza, kuş beyinli, cahilin biri,

bunu rezil ettiydi, geçenlerde. Şu sünepe, süngüsü düşük, pespaye haline bakın. Gözünü dikmiş, bir gülücük bekliyor ki, canlansın. Yoksa dut yemiş bülbül gibi köşesinde kalacak. İstedığınız gibi yüz verin ona, boşuna. Bence bu budala kadar ona yüz verenler de budala sayılacak.

OLİVİA

: Siz kendini beğenmişin birisiniz Malvolio. Üstelik de zevksizin tekisiniz. Hoşgörülü, hoş niyetli, açık yürekli biri, sizin top güllesi sandığınız şeylerin sinek vızıltısı bile olmadığını bir bakışta anlar. Herkes bilir ki, iyi bir soytarı dalgasını geçer, ama kara çalmaz insana. Nasıl sağduyulu zekâlar ona buna takılırken, kimsenin namusuna dokunmazsa, aynen öyledir soytarının akıllısı.

FESTE

: Eyvahlar olsun hanımefendiciğim. Aptaldan yana konuşursan, seni de aptal sanırlar, unutma!

(*MARI girer.*)

MARİ

: Biri gelmiş kapıya. Sizinle görüşmek ister.

OLİVİA

: Dük Orsino yollamıştır yine. Kimmiş?

MARİ

: Bilmem ki, kimin nesi. Pek de sevimli. Yanındakiler de giyimli, kuşamlı.

OLİVİA

: Kim engelledi içeri girmesini?

MARİ

: Dayınız Bay Tobi.

OLİVİA

: Defedin onu, gitsin. Yeni zırvalarla uğraşacak halim yok benim.

(*MARI çıkar.*)

OLİVİA

: Malvolio! Siz de gidin, bakın. Dük Orsino birini göndermiş olmasın. Öyleyse eğer, hasta oldu, öldü, filan deyin. Ne yapıp, edin, savın gitsin.

(*MALVOLIO çıkar.*)

OLİVİA

: Gördün ya. Saçmalıklarını kimse dinlemiyor. Şaklabanlığın sökmüyor. Bittin, tü-kendin.

FESTE

: Sizi gören de, ilk evladı aptal olsun diye dua ediyor sanır. Dilerim yüce Allah'tan,

doğuracağınız bebeğin beyni kafatasını tıka basa doldursun. Sakın büyük dayısına çekmesin.

(*TOBI girer.*)

FESTE : Şuna bakın. Bırak beynini, beyin zarını bile koymayı unutmuş yaradan. Kafa boş, tıngır tıngır.

OLİVİA : Boş değil, besbelli içkili. Kim var kapıda, dayıcığım?

TOBI : Efendiden biri.

OLİVİA : Efendiden biri, öyle mi? Neresi efendi?

TOBI : Her yeri canım, her yeri. (*Hıçkırır*) Ah bu tuzlu balıklar, midemi kavurdular. Nasılsın koca budala?

FESTE : Saygıdeğer Bey'fendi. Bay Tobî!

OLİVİA : Sabahın bu saatinde, yine kafayı bulmuşsunuz.

TOBI : Yok canım! Tıpayı bulamadım. Bulsaydım, icap eden yere takacaktım. Ama bir de baktım, kapıda biri var. Söylemiş miydin?

OLİVİA : Söylediniz de; kimmiş bu gelen?

TOBI : Umurumda değil. Belki de şeytan! Bana ne adından. Sen bana inan. Hepsi bu kadar ! (*TOBI çıkar.*)

OLİVİA : Söyle bakalım. Sarhoşlar neye benzer?

FESTE : Al birini, vur ötekine. Aptallar, deliler ve boğazlananlar, sarhoş gibidir. Bir vur, aptal olur, bir daha vurdun mu, delirir, bir tane daha indir, soluğu kesilir.

OLİVİA : Git de o zaman bir doktor getir. Dayım boğulmak üzere içkiden. Belki kurtulabilir.

FESTE : Bence daha dersini ezberlemedi. Henüz sadece aptal, gerektiği kadar delirmedi. (*FESTE çıkar, MALVOLIO girer.*)

MALVOLIO : Nuh diyor, peygamber demiyor. Dikilmiş kapının önüne, gitmiyor. Hastadır dedim, olmadı. Sağlığını merak ediyormuş, gözleriyle görmeliymiş. Uyuyor dedim, tutmadı. Bilirmiş gibi yapıp, uyandırmaya kalktı.

- OLİVİA : Ne desem boş! Lafımı dinlemiyor.
- MALVOLİO : Benimle görüşmesi mümkün değil. Söylemediniz mi?
- OLİVİA : Söylemez miyim, dilimde tüy bitti. Yine de inat etti. Kapının dibinde dikilirmiş yalı kazığı gibi, şuradan şuraya kıınıldamazmış. Yüzünüzü görmedikçe yemez içmez, yatmazmış.
- OLİVİA : Ne biçim biri bu?
- MALVOLİO : İnsana benziyor.
- OLİVİA : Ne biçim bir insan?
- MALVOLİO : O biçim bir şey. Sol tarafından kalkmış gibi. Her şey bir yana, inatcının teki.
- OLİVİA : Çatlatmayın beni! Genç mi, geçkin mi? Erkek mi dişi mi? Nasıl biri diyorum.
- MALVOLİO : Erkek demek için çok genç. Çocuk demek için geçkin. Tomurcuklanmış bir gül, çiçek açmış bir elma gibi. Çocukluktan başlamış, erkeklığe doğru giderken sanki yarı yolda kalmış. Bir de yakışıklı ki. Kafa tutuyor ama tuttuğu kafa da pek güzel.
- OLİVİA : Bırakın girsin içeri. Mari'yi çağırın bana.
- MALVOLİO : Mari Hanım. Buyursanıza a cânım! (MALVOLİO çıkar, MARI girer.)
- OLİVİA : Peçem nerede? Versene! Çabuk ol! Orsino'nun adamı yüzümü görmesin. (VİOLA girer.)
- VİOLA : Evin hanımı kim burada?
- OLİVİA : Bana söyleyin söyleyeceğinizi. Cevabınızı veririm.
- VİOLA : Bu parlak güzellik, bu eşsiz zarafet, bu benzersiz letafet. (Ötekilere) Lütfen söyleyin, evin hanımı o mu? Bu evin hanımını hiç görmedim ben. Çok önemlidir söyleyeceklerim, boşa gitmesini istemem. Kendisine söylemeliyim. Bu sözleri seçmek, en iyi nasıl söylenirler, öğrenmek için nasıl uğraştım, ne acılar çektim. Üstelik çok hassastır yüreğim. Güzel hanımlardan dileğim, beni boş çevirmeyin. Yardım edin.
- OLİVİA : Geldiğiniz yeri söyleyin bana.

- VIOLA** : Bütün söyleyeceklerimi ezberledim. Başka söyleyeceğim yok. Soylu hanımefendi, eğer sizseniz bu evin sahibi, lütfedin, deyin ki : "Ben o'yum!" O zaman konuşurum.
- OLIVIA** : Yoksa oyuncu musunuz?
- VIOLA** : Ne hoşsunuz! Size yemin ederim, bütün lanetlilerin başı üstüne; şu oynadığım rolün insanı değilim. Söyleyin, sizsiniz değil mi evin hanımı?
- OLIVIA** : Kendimi yok edemeyeceğime göre, evet öyle.
- VIOLA** : Kendinizi yok ettiğiniz besbelli. Size neler bağışlamış da tabiat ana, siz onları dağıtacağınız yerde saklıyorsunuz. Neyse... Ben bunları bir yana bırakayım da görevimi yapayım. Önce sizi öveceğim, sonra da bir haber vereceğim.
- OLIVIA** : Övgülerinizi unutun. İşe yaramayacak. Haberi verin.
- VIOLA** : Olur mu? O şürsel sözler unutulur mu? O kadar çalıştım, o kadar ezberledim.
- OLIVIA** : Demek ki baştan aşağı palavra. Kendinize saklayın dedim. Sizi içeri kabul ettimse, tek sebebi kapımda yaptığınız edepsizlikti. Ne biçim bir şeysiniz, görmek istedim. Sizi dinlemek niyetinde hiç değilim. Biraz aklınız varsa kısa kesin. O kadarı da yoksa, çekip gidin.
- MARİ** : Demir alın bakalım. Yelkenler fora! İstikamet kapının önü!
- VIOLA** : Olmaz şirin mi çocuğum. Derin sularda biraz daha dolaşacağım. Hele şu kadirganın yelkenleri suya insin de.
- OLIVIA** : Çıkarın ağzınızdaki baklayı.
- VIOLA** : Ben sadece bir mesaj getirdim.
- OLIVIA** : Taşındığınız mesaj ne korkunç bir şey kim bilir. Söyleyin de bitsin bu iş.
- VIOLA** : Tüm sözlerim yalnızca sizin kulaklarınız için. Savaş değil, barış isteyeceğim. Ama bunu yalnızca size söyleyeceğim.
- OLIVIA** : Barış harekâtını topla tüfekte mi yaparsı-

- nız siz? Kimsiniz? Ne istersiniz?
- VIOLA** : Topa tüfeğe sarılır mıydım, topla tüfekle karşılaşmasaydım? Kimliğime, ne istediğime gelince. Devlet sırrı gibidir, fena halde gizlidir. Sizin kulaklarınıza tanrı buyruğu gibi gelebilir, ama başkalarına söylenirse saygısızlık olur.
- OLİVİA** : Yalnız bırakın bizi. Söylesin şu tanrısal sözlerini de, gitsin artık.
(*MARI çıkar.*)
- OLİVİA** : Evet efendim! Konuşun da dinleyelim.
- VIOLA** : Dünyanın en güzel kadını...
- OLİVİA** : Böyle başlaması güzeldir, ama sonrası tartışmalı. Nerede bu lafların arkası?
- VIOLA** : Dük Orsino'nun kalbinde.
- OLİVİA** : Kalbindeymiş, öyle mi? Neresindeymiş kalbinin?
- VIOLA** : Derinliklerinde, en derinlerinde.
- OLİVİA** : Oraları bilirim ben; yalan dolan doludur. Umarım başkaca söyleyeceğiniz yoktur.
- VIOLA** : Hanımefendi! Açın peçenizi, gösterin bana güzel çehrenizi.
- OLİVİA** : İşte şimdi haddinizi aştınız. Yüzümü görmek için miydi efendinizle pazarlığınız? Ama zararı yok, madem öyle, açılsın perde, görülsün suretimiz. (*Peçeyi açar.*)
İşte buyrun! Ben her zaman, tastamam, buyum. İyi olmuş mu?
- VIOLA** : Hepsini Allah mı yarattı? Yoksa var mı bir şeylerin yardımı?
- OLİVİA** : Halis Allah yapısıdır. Fırtınaya, güneşe dayanıklıdır.
- VIOLA** : Her şey ne de iyi düşünülmüş.
İnce işlenmiş, ince örülmüş.
Pembeliklere o puslu gölgeler ne güzel düşmüş.
İzlerini bırakmak gerekmez mi güzelliğinin?
- OLİVİA** : Hepsini alıp mezara götürürseniz,
En büyüğü olmaz mı zalimliğin?
- OLİVİA** : Meraklanmayınız, o kadar da densiz ol-

mayacağım. Vasiyetnamemi bütün bunları düşünerek hazırlayacağım. Neyim var neyim yoksa, kalem kalem yazacağım. Her bir kalem ayrıntısıyla anlatılacak. Şöyle diyelim: Bir çift kırmızı dudak, özel bir kırmızıdan. Bir çift elâ göz, yay gibi kaşlarıyla birlikte. Uzun bir boyun, ince bir çene, vesaire, vesaire. Yoksa buraya hepsine değer biçmeye mi geldiniz?

VIOLA

: Olduğunuz gibi gördüm sizi. Adamakıllı kibirlisiniz.

Ama, şeytanca da olsa, çok güzelsiniz . Efendim Dük Orsino delice aşık size. Böyle bir aşk, tapınılacak kadar yüce olsa da,

Büyük bir ödüldür güzelliğinize.

OLİVİA

: Nasıl severmiş beni?

VIOLA

: Tapınıyor, secde ediyor size, Acılı gözyaşları döküyor sevginizle. Bağırıyor iç çekişleriyle.

OLİVİA

: Efendiniz bal gibi biliyor aklımdan geçenleri.

Severmem onu.

Biliyorum, hem asil bir aileden, hem yakışıklı, hem erdemli.

Herkesçe malum, gücü kuvveti, malı mülkü, bilgisi.

Ama hiç ilgilendirmiyor beni.

Severmem onu.

Böyle diyeceğimi çok iyi biliyordu.

VIOLA

: O sevdada efendim yerine bende uyansaydı, Onun bağrında yanan ateş bende yansaydı, Ölüm acısı gibi bir acı beni avucunun içine alsaydı,

Anlayamazdım inadınızı, şaşar kalırdım.

OLİVİA

: Eee? O zaman ne yapardınız?

VIOLA

: Eşiğinize yerleşir, mekân kurardım, Ayaklarınızın altında kaybolan ruhumu arardım.

Boşa giden sevdama ağıtlar yakardım.

Çıglıklarım yankılanırdı geceleri, ıssız kaya-

lıklarda, adınızla.

Öğretirdim o güzel heceleri havanın boşlu-
ğuna;

Gökyüzü haykırırdı bir ağızdan: Olivia!
Rahat kalmazdı size, havada da karada da.
Ve o zaman, belki acırdınız bana.

OLIVIA

: Meğer neler yapabilmışsınız. Söyleseni-
ze, kimlerdensiniz?

VIOLA

: Kaderimden soyludur geçmişim.
Şimdilerde, sadece beylerden bir beyim.

OLIVIA

: Gidin, efendinize söyleyin. Tekrar edece-
ğim:

Sevemem onu; sevmeyeceğim.

Kapıma kimseleri göndermesin.

Ama siz... Bu taraflara gelmek isterseniz,
Açıktır size evimiz.

Başımızın üstündedir yeriniz, sohbetiniz.
Güle güle gidin şimdi.

Alın. Bunu benim için harcayın.

Karşılıksız bırakmak istemem zahmetinizi.

VIOLA

: Hizmetimin bedeli yoktur hanımefendi.

Paranızı kendinize saklayın.

Karşılığa gelince, onu efendime borçlusuz-
nuz, unutmayın.

Bir gün sizin de alevler yükselirse yüreği-
nizde,

Sevdalandığınız insan ateşinizi körüklerse,
beni hatırlayın.

Efendim adına bir dilek diledim.

Onun başına gelenler sizinkine de gelsin
diye.

Zalimlerin en güzeli, artık hoşça kalın.

(VIOLA çıkar.)

OLIVIA

: (Taklit eder) "Kaderimden soyludur geç-
mişim.

Şimdilerde, sadece beylerden bir beyim."

Beysin, vallahi billahi, üstelik en iyisi.

Dilin tatlı, yüzün güzel, biçimin yerinde,
hareketlerin asilce.

Asaletin her halinden belli.

Ama neden o değil de bana aşık olan, efen-

disi?

Dur, yavaş ol... Bu ne acele?

Nasıl şey bu böyle? Yıldırım aşkı olabilir mi?

Kendi gitti, ruhu kaldı içimde.

Bir yerleşti ki, her şeyiyle yüreğime.

Ne olacağı bilinir mi? (*Seslenir*) Malvolio!

Neredesiniz?

(*MALVOLIO girer.*)

MALVOLIO : Burada. Emrinize amadeyim.

OLİVIA : Koşun! Dük'ün habercisi, dik kafalı o gencin peşinden gidin.

Almak istemedim ama, bir yüzük bıraktı bana. İade edin.

Söyleyin ona, efendisi boş yere ümitlenmesin.

Ben onun bildiği kızlardan değilim.

O delikanlı yine gelirse buralara,

Söyleyin ona, dahası da var söyleyeceklerimin.

Durmayın Malvolio! Koşun dedim.

MALVOLIO : Başüstüne ham'fendi.

(*MALVOLIO çıkar.*)

OLİVIA : Ne olacak benim bu halim? Hayal peşinde koşup aklımı yanıltıyor mu gözlerim?

Hadi! Gücünü göster kaderim! Bu saatten sonra yapacağım bir şey kalmadı, esiriyim kaderin. Ne yazılıysa alnımda, o olacak.

Ne diyeyim?

II. PERDE

1. Sahne

(Deniz Kıyısı

ANTONIO ve SEBASTIAN girerler.)

ANTONIO : Niye biraz daha kalmıyorsunuz? Niye sizinle gelmeme izin vermiyorsunuz?

SEBASTIAN : Yüksek müsaadelerinizle, arz edeyim. Yıldızım söndü, talihim döndü. Bu bahtsız halimle sizin bahtınızı da karartırım diye korkuyorum. Affedin bendenizi ama, yalnız yaşamalıyım makus kaderimi. İnce hislerinizi rencide etmek istemem.

ANTONIO : Pekâlâ ama, nereye gittiğinizi söyleyin bari.

SEBASTIAN : Esasında, bu da mümkün değil efendim. Yine arzedeyim. Nereye gideceğimi bilmiyorum. Tavrınızdan anlıyorum ki, beni sıkıştıracaksınız, nereye gittiğimi öğrenmek için. Hassasiyetiniz beni müşkül mevkiye düşürmektedir, bunu bilersiniz.

Bu sebeple, arzetyim ki, ismim, daha önce beyan ettiğim gibi, Roderigo değildir. Bendeniz Sebastian efendim. Bu esas ismim. Babam da Sebastian'dı. Ona Messalinli Sebastian derlerdi. Bir de hemşirem var. İkiz kız kardeşim.

İkimiz de aynı saat içinde dünyaya gelmiştiz. Keşke kaderimiz de aynı çizilseymiş. Müdahale ettiniz de efendim, beni ölümden kurtardınız ama, heyhat!

O öldü! Azgın dalgalar arasında kayboldu gitti biçare kardeşim.

ANTONIO : Ne müthiş bir gündü...

SEBASTIAN : Söylemesi ayıp efendim ama, pek güzel bir kızdı. Kız olmasına rağmen bana pek benzerdi. Bir elmanın bir yarısı oydu, öteki bendim. Övünmesi ayıp ama, huyu da yü-

z  kadar güzeldi biçarenin. O tatlı Şey, o tuzlu sulara nasıl da gömüldü gitti. Ama ben hatırasını tuzlu suda saklarcasına, tap-taze muhafaza edeceğim, emin olun.

ANTONIO : Sizi istediğim gibi ağırlayamadım; bağışlayın.

SEBASTIAN : Asıl siz affeyleyin. Sizi çok taciz ettim.

ANTONIO :  l derseniz ölmem, size olan sevgimden ama isterseniz kulunuz köleniz olurum.

SEBASTIAN : Hayatımı kurtardınız ya. Daha ne isteyebilirim? Bu iyiliğinizden vazgeçip, beni mahcubiyetten öldürmek istemiyorsanız kulluk, kölelik demeyin. UzaklaŐın yanım-dan, gidin. Bakın, i im bir tuhaf oldu, g z-lerim yaşlarla doldu. Aynen muhterem va-lidem gibiyimdir. Ağlayıveririm. Hadi, gi-din. Ben de gidiyorum.

ANTONIO : D k Orsino'nun sarayına. Hadi! Elveda! Tüm tanrılar korusun sizi, rahmet yağdır-sınlar  st n ze

Ama, Orsino'nun sarayı d Őmanlarımla dolu

Yoksa sizi yeniden görmek belki mümkün olurdu

Ama ne olursa olsun, takılacağım peşinize. Belki de tehlike zannettiklerim, olacak bi-rer eğlence.

2. Sahne

(*Sokak*

VIOLA  nden, MALVOLIO peşinden girer-ler.)

MALVOLIO : Kontes Olivia'nın yanında olan siz değil miydiniz, biraz önce?

VIOLA : Az  nce... Evet efendim. Hızlı yürümemi-Şim ki, ancak buraya kadar geldim.

MALVOLIO : Hanımın y z ğ n z  iade ediyor. KeŐ-

ke size verseydi de beni koşturmasaydı buralara kadar. Unutmadan, bir şey daha var: Hanımım diyor ki, efendinizi iyice umutsuzluğa düşürecek gibi konuşmalı, bütün ümitlerini kırmalıymışsınız. Ha... Bitmedi! Efendinizin sözcüsü olarak bir daha buraya gelmemeliymişsiniz. Amma.. Efendinizin nasıl da bozulduğunu anlatmak isterseniz, o başka. Şimdi, alın bakalım yüzüğünüzü.

VIOLA

: Madem bir kere kabul etti, geri vermeme li. Geri alamam.

MALVOLIO

: Hadi canım, sen de. Alın şu yüzüğü işte. Nasıl fırlattınızsa hanımımın suratına öyle geri alın işte. *(Yüzüğü yere atar)* Size nasıl verdimse, öyle alırsınız yine. Bana ne. *(MALVOLIO çıkar.)*

VIOLA

: Yüzük filan vermedim ki ona. N'oluyor bu hanıma?

Yüce tanrım! Ya aşık filan olduysa bana, aldanıp da kılığma?

Yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya Öyle de süzüyordu ki beni.

Gözlerini üzerime bir dikti, konuşmayı beceremedi.

İlk bakışta aşık oldu, yıldırım aşkı.

O yüzden yolladı şu sarsak adamı.

Aştan sersemlemiş, kendini kurnaz sanıyor.

Efendimin yüzüğüymüş... Kimi kandırıyor?

Gönlüne ben düştüm, adım gibi biliyorum.

Elimden ne gelir ki? Ona acıyorum.

Keşke bir hayale aşık olsaymış.

Kılık değiştirmek... Meğer şeytanlıkmış.

Kadınlığın yumuşacık yüreğinde,

Parlak sahteliğin iz bırakması ne kolaymış.

Ama, hiç kabahat yok biz kadınlarda,

Suç tümüyle zaaflarımızda.

Böyle yaratılmışız, demek ki zayıfız.

Nasıl düzelecek bu iş şimdi? Efendim bu

kadına deli gibi aşık.
Ben, şu tuhaf yaratık, efendime aşık ol-
dum.
Efendimin aşık olduğu kadın da tuttu bana
vuruldu.
Nasıl düzelecek bu iş şimdi?
Erkek halimle nasıl çelerim efendimin aklı-
rı?
Kadın halimle nasıl yanıtlarım Olivia'nın
aşkırı?
Ey, zaman! Ben çözemem bu karışık düğü-
mü.
Sana bırakıyorum bütün çözümü.

3. Sahne

*(Olivia'nın Evi
TOBI ile ANDREW girerler.)*

- TOBI : Gel bakalım Andre. Madem ki yatakta de-
ğilsin demek ki ayaktasın!
- ANDREW : Madem ki gece yarısından sonra ayakta-
yım, demek ki sabahladım.
- TOBI : Hayır, yanıldın. Gece yarısından sonra
yatar sonra yine kalkarsan, erken kalkmış
sayılırsın. Ve böylece ayılırsın.
- ANDREW : O zaman da başlarım yine, yiyip içmeye.
- TOBI : Harika bir fikir! Bak, buna içilir. Hey, Ma-
ri! Şarabı getir.
(FESTE girer.)
- ANDREW : İşte soytarı da geldi.
- FESTE : Merhaba efendiler. Birdi, iki oldu, ikiydi,
üç oldu. N'aber?
- TOBI : Üçüncüsü dört ayaklı! Hadi bakalım, bir
şarkı patlatalım.
- ANDREW : Allahı var, bu soytarının gırtlacağı mükem-
mel. Bacaklarım onunkiler kadar düzgün,
sesim onunki kadar tatlı olsaydı, başka ne
isterdim? Geçen akşam müthiştin azizim.
Milleti kırdın geçirdin. Sevgilinle ye iç diye

- FESTE** : sana birkaç kuruş gönderdim. Aldın mı?
: Gerçekten birkaç kuruştı. Dışimin kovu-
ğuna gitmedi. Üstelik Malvolio'nun burnu
girdi işin içine. Malvolio'nun burnu kamçı
sapı değildir. Hanımelleri beyazdır ve kri-
zantemden şarap yapılmaz.
- ANDREW** : Şaklabanlık diye ben buna derim. Hadi,
biraz şarkı söyleyelim.
- FESTE** : Suya sabuna dokunsun mu, dokunmasın
mı?
- ANDREW** : Dokunsun, dokunsun! Aşk şarkısı olsun!
- TOBİ** : Bize ne temizlikten azizim. Aşktan bahse-
delim.
- FESTE** : (*Şarkı söyler*) Beni bırakıp gitme hayatım.
Ben sensiz ne yaparım?
Dur da bekle. Geliyor bir tanecik aşkın.
İster alçak perdeden seslenir sana, istersen
bağırır.
Güzeller güzeli sevgilim, gitme sakın.
Buluşacağız, kavuşacağız, yolun sonuna
varacağız.
Aklın yolu bir, herkes bilir, biz mutlu ola-
cağız.
- ANDREW** : Müthiş! Harika! Bayıldım.
- TOBİ** : İyi. İyi.
- FESTE** : (*Şarkı söyler.*) Sevda canlandırıyor beni.
Yarını bekleyemem,
Bugünkü gülüşünle, bugünkü sevincinle
sevindir beni.
Neler olacak bilinmese de,
Her şey sanki acele...Gecikme.
Bir öpücük ver bana, yaşın yirmisindeyken,
Gençlik geçip gitmeden beni tazele.
- ANDREW** : Benim kanımda nasıl şövalyelik varsa,
onda da o kadar ses var. Vallahi!
- TOBİ** : Nefesi de bayağı kuvvetliymiş.
- ANDREW** : Hem kuvvetli, hem de pek tatlı.
- TOBİ** : Burnumuz iyi koku alıyorsa, herşey iyi
gidiyor demektir. Devam arkadaşlar! Bu
maskaranın sesi tatlı, nefesi acılı. Şimdi sı-
ra geldi dansetmeye. Baykuşları bile can-

- landıracak bir şarkıya ne dersiniz?
- ANDREW : Ölümü öpün başlayalım, n'olur başlayalım. Bakın, ben av köpeği gibiyimdir, kokuyu aldım mı peşini bırakmam. İyi başladık, bir daha başlayalım.
- TOBİ : Bazı köpekler senin gibidirler. Yapıştılar mı kurtulamazsın. Haklısın.
- ANDREW : Vallahi haklıyım. Başlayalım. "Lanet olsun sana. " şarkısını söyleyelim.
- FESTE : Yani şimdi ben "Lanet olsun" mu diyeceğim size ?
- ANDREW : Bana bunu ilk söyleyen sen olmayacağına göre. Hadi, başla! "Hey! Lanet olsun sana. Sussana!"
- FESTE : Susarsam nasıl şarkı söylerim ki?
- ANDREW : Espri yerindeydi ama, hadi, başla! (*Şarkı söyler.*)
- Lanet olsun sana. Çeneni kapat, kes sesini. Artık sussana! (*MARI girer.*)
- MARİ : Böyle kızgın mart kedileri gibi, ne cırlayıp duruyorsunuz? Hanımım Malvolio'yu çağırıp sizi dışarı attırmazsa, ne olayım. Ne bu gürültü!
- TOBİ : Hanımın tam bir baş belası. Biz ise gerçek efendileriz. Ayrıca, Malvolio zavallısı kendine baksın. (*Şarkı söyler*) Şen şakrak gençleriz biz. Hayatı pek severiz! (*Şarkı biter*) Ayrı kandan değil miyiz, senin hanımınla? Ben onun dayısı olurum, di mi? (*Şarkı söyler*) Kır belini Tobi dayı, kır belini, vay vay.
- FESTE : Şövalyeye bakın, resmen sahne çalıyor. Kim soytarı, kim efendi, belli değil.
- ANDREW : Sağı solu belli olmaz. Gündüz soylu, gece boklu bir heriftir, anlaşılmaz. Eh, ben de aşağı kalmam ondan. Biraz inceliklidir onunki, benimki ise doğuştan.
- TOBİ : (*Şarkı söyler*) Bu gece, başka gece... Onikinci gece!
- MARİ : Ay! Susun artık!

(MALVOLIO girer.)

MALVOLIO : Beyler, deli misiniz? Kendinizi mi kaybet-
tiniz? Nerde sizin terbiyeniz, efendiliğiniz?
Gecenin kör karanlığında çenesi düşmüş
ayyaşlar gibi, ne sayıklıyorsunuz?
Ne sandınız bu evi? Meyhane mi? Ne bıcı-
dayıp gıcırđıyorsunuz?

TOBİ : Biraz olsun saygı duymuyor musunuz?
: Şarkılar saygılı ölçülerde söylenmiştir
efendi. Hadi, alın voltanızı!

MALVOLIO : Yürüyün de görelim ense traşınızı.
: Bakın Bayım Tobi. Şimdi konuşmak sırası
geldi, insan gibi. Dayısı olursunuz diye,
hanımım elinden geleni ardına koymadı si-
ze. Ama yeter! Bu iş burada biter!
O gidiyor Mersin'e, siz gidersiniz tersine.
Olanak şey mi efendim? Kendinize gelin.
Kötü alışkanlıklarınızı terkedin. Bu evde
başımızın üstündedir yeriniz.

TOBİ : Ama şu haliniz çekilecek şey değil. Böyle
giderseniz, izin isteyin hanımdan, başka
bir yere gidin. Sizi uğurlamak bizim için
şeref olacak. Vallahi de, billahi de!

TOBİ : (Şarkı söyler) Demir almak günü gelmişse
zamandan, meçhule giden bir gemi kalkar
bu limandan.

MARİ : Olmadı sevgili Tobi. Bu şarkı tutmadı.

TOBİ : (Şarkı söyler) Beni de alın, ne olur, koynu-
nuza hatırlar.

MALVOLIO : Alçakça bir şey bu. Bunu söyleyemezsi-
niz.

TOBİ : (Şarkı söyler) Bir ihtimal daha var. O da öl-
mek mi dersin? Söyle canım, ne dersin?

FESTE : Haddinizi aştınız efendimiz.

MALVOLIO : Keşke dediği ihtimal gerçekleşse de, kur-
tulsak.

TOBİ : (Şarkı söyler) Desem ki ben seni pek çok...

FESTE : (Şarkı söyler) Ya kızar, konuşmazsa.

TOBİ : (MALVOLIO'ya) Acaba makamıyla söyle-
yemiyor muyuz? Bu yüzden mi bozulu-
yorsunuz? Altı-üstü bir kâhya parçası de-

ğil misiniz siz? Ne diye size kulak asıyoz-
ruz? Siz bozuk atıyorsunuz diye, niye key-
fimizi kaçıırıyoruz?

FESTE : Buna bakılırsa herkes yılın üç yüz günü
oruçlu dolaşmalı. Boşverin efendim. Bırak-
salar, ağzımıza biber sürer bu herif.

TOBİ : Haklısın soytarı. Git de hanımına söyle,
tasmanı ovsun, parlatsın, şeyine kına yak-
sın, serün gibi bir köpeği var diye. Mari!
Bizim şaraplar nerede?

MALVOLIO : Bakın bayan Mari. Gaflet içindesiniz. Ha-
nımımı can kulağı ile dinleyiniz, laflarına
dudak bükmeyiniz. Bu serserilere şakşak-
çılık etmeyiniz. Bunların hepsi hanımın
kulağına gidecek, sizin de defteriniz dürü-
lecek.

(MALVOLIO çıkar.)

MARİ : Koş! Koş, durma! Yeme içme de yetiştir
hanımına.

ANDREW : Şunu tongaya bastırmalı. İddiaya girip
sonra yaya bırakmalı. Ne keyif olurdu
ama.

TOBİ : Sen işi tezgahla, beni de kat hesaba şöval-
ye. Sözcün olayım, arzuhalini yazayım.

MARİ : Sevgili Bay Tobi. Sakin olun, sinirlerinize
hakim olun şimdi. Hanımım hâlâ kendine
gelemedi, Dük'ün yolladığı o parlak genci
gördü görelî. Derdiniz o Malvolio ise... Hiç
mesele değil. Bana bırakın onu. Öyle bir
oynayacağım ki oyunumu, yaşadıkça unu-
tamayacak. Dillere destan olacak. Onu pa-
çasından tuttuğum gibi yere çalacağım,
elalemın maskarası yapacağım. Yemin edi-
yorum! Beceremezsem n'olayım! Görecek-
siniz, beş paralık itibarı kalmayacak, rezil-
ü rüsvay olacak.

TOBİ : Konuşun konuşun, heyecanlı oluyor.
N'oluyor, ne biliyorsunuz?

MARİ : O var ya o, Malvolio. Örümcek kafalı, bu-
daların tekidir o.

ANDREW : Desenize, iyi bir dayacağı çoktan hakketti.

- TOBİ** : Örümcek kafalı olduğu için mi? Yapmayın canım. Daha iyi bir sebebi olmalı dayacağın.
- ANDREW** : İyi mi değil mi bilmem, ama benim bir sebebim var.
- MARİ** : Kaz kafalı, kaskatı bir yobaz. Kabız mı kabız üstelik. Prensip meselesi dedi mi, domuz gibi inadı tutar. Bu da yetmez, kitapsız peygamber kesilir, nutuk atmaya başlar. Laf ebesi, gösteriş heveslisi, ne oldum delisi, eşeğin biri! Üstelik kendini beğenmişin teki. Ona bakılırsa, herkes hayran bu müthiş adama! Kapılmış gidiyor kendi cakasına, ama elime düştü bir kere. Kendini beğenmişliği ekmeğime yağ sürüyor. İntikamım acı olacak.
- TOBİ** : Anlatsana. Ne yapacaksın ona?
- MARİ** : Yağlı ballı aşk mektupları yazacağım, yolunun üstüne bırakacağım. Adı anılmayacak içinde ama, saçının sakalının şekli, rengi, bacaklarının biçimi, ayakkabılarının derisi. Hepsi onu anlatacak. Mektuplarda kendini bulacak. Üstelik mektuplar hanımımın el yazısıyla yazılmış olacak. Yazılarımız benzer birbirine, ayırması mümkün olmayacak.
- TOBİ** : Müthiş! Burnum korkunç bir oyunun kokusunu alıyor.
- ANDREW** : Benimki de, benimki de.
- TOBİ** : Senin mektupları okuyunca o avanak, yeğenimin ona tutulduğunu sanacak.
- MARİ** : Bildiniz. Niyetim önüne böyle bir havuç koymak.
- TOBİ** : Tabii, bizim eşek dört nala havucun peşine düşecek.
- MARİ** : Sonra da eşekten düşmüş karpuzla dönecek.
- ANDREW** : Dahice. Hayran oldum. Bayıldım.
- MARİ** : Soylu bir av peşindeyiz, inanın. Ona öyle bir ders vereceğiz ki... Mektupları bırakacağım yerde ikiniz de ta-

nık olarak bulunacaksınız.

Üçüncü olarak o budala çıkıp gelecek. Eakın, mektuptakileri okuyunca neler söyleyecek. Ama bu gece eğlence yok. Yatalım, uyuyalım. Olacakları rüyanızda yorumlayım. Hadi. Şimdilik hoşça kalın.

(MARI çıkar.)

TOBI : Güle güle. Amazonların ecesi.

ANDREW : Vallahi iyi bir kız bu.

TOBI : Cins bir yaratıktır. Söylemesi ayıp, bana da aşıktır. Ne haber?

ANDREW : Beni de beğenirdi bir zamanlar. Ama şimdi...

TOBI : Şimdi yatma vakti geldi. Ha, bu arada... Biraz daha para getirtsen de şövalye...

ANDREW : Yeğeninizden iş çıkmazsa, bütün yatırımlar boşa çıktı demektir.

TOBI : Sen hele getirt paraları, yeğenim olmazsa, beni alırsın koynuna.

ANDREW : Sözüünüzü dinlemez de beceremezsem bu işi, çöp sepetine atarsınız beni.

TOBI : Yatılmaz artık, bu saatten sonra. Gel de biraz sıcak şarap içelim, kendimize gelelim.

Bu yana şövalye, bu yana.

(TOBI ve ANDREW çıkarlar.)

4. Sahne

(Dük'ün Sarayı'nda Bir Oda

DÜK ORSİNO, VIOLA, CURIO ve diğerleri girer.)

ORSİNO : Merhabalar dostlar! Hadi, müzik çalın bana.

Sevgili Sezaryo. Şu şarkı vardı ya,

Hani dinledik geçen gece, eski bir ezgi.

Öylesi iyileştirecek beni.

İçimdeki aşk acılarına iyi gelecek sanıyorum.

Oynak, şingir mıngır şarkıları hiç istemiyorum.

Hadi biraz çalın.

CURIO : O şarkıyı söyleyen burada değil ki efendim.

ORSİNO : Kimdi o?

CURIO : Feste. Bizim soytarı, efendimiz. Bayan Olivia'nın babası pek severdi onu. Hâlâ buralarda olmalı ama.

ORSİNO : Durmayın, gidip arayın. Gelene kadar da şarkımı çalın.

(CURIO çıkar, müzik başlar.)

ORSİNO : Gel yanıma genç adam. Bir gün sen de aşık olursan, Aşkın tatlı acılarına dalmuşken bugünleri hatırla, beni an. Gerçek aşıkların hali aynı benimki gibidir. Değişmez olan tek şey, sevgilinin hayalidir.

Geri kalan her an, her zaman değişebilir.

Nasıl buldun bu şarkıyı?

VIOLA : Seveda imparatorluğunda yankılanıyor sanki.

ORSİNO : Ustaca konuşuyorsun. İddia ederim ki, genç görünüyorsun ama, Bir sevgilinin çehresi dolaşıyor bakışlarında.

Öyle değil mi? Söyle bana.

VIOLA : Öyle sayılır, müsaadenizle.

ORSİNO : Nasıl bir kadın bu?

VIOLA : Sizin gibi biri.

ORSİNO : Yoksa size layık değil mi? Kaç yaşlarında?

VIOLA : Sizin yaşınızda efendimiz.

ORSİNO : Tanrı aşkına! Çok da yaşlı! Kadın kendinden büyüğüne varmalı. Yaşlı bir adamı seçmeli ki, ona kolay uy-
malı.

Biliyorsunuz ki genç adam, kendimizi övüp dursak da,

Kararsızız, kaypağız, aklımız bir karış havada.

Ne kadar seversek sevelim, benzemeyiz
kadınlara,
Onlardan daha çabuk kapılır, daha kolay
sıyrılırız.

VIOLA : Ben de öyle düşünüyorum efendimiz.
ORSİNO : O zaman sözümü dinle: Senden genç ol-
sun sevdiğin.

Yoksa uzun sürmeyecektir sevgin.
Bir gül fidanı gibidir kadınlar.

VIOLA : Çiçeğini koparıp kokladığın zaman,
Dökülür yaprakları, hemen solar.
: Ah, öyledirler. Ne yazık ki, aynen öyle-
dirler.

Olgunlaşır, güzelleşirlerken ölür giderler.
(*CURIO ile FESTE girerler.*)

ORSİNO : Ooo! Hoşgeldin ahbab! Geçen akşam bir
şarkı söylemiştin,
Sezaryo, unuttuğum değil mi, o eski, yalın
ezgiyi?
Hani, yün eğiren kadınların, gergef işleyen
genç kızların,
Dillerinden düşürmedikleri türküyü?
Hani, saflığını hatırlatır sevginin, eski gün-
lerdeki gibi.

FESTE : Hazır mısınız efendim?

ORSİNO : Evet. Durma, rica ederim başla.

FESTE : (*Şarkı söyler*) Ölüm meleği, gel buraya, gel
yanıma.

Kasvetli, bir servi tabutiğinde gömün beni,
İşte veda ediyorum son soluğuma.

Kalpsiz bir genç kız hazırladı kaderimi.

Beyaz kefenimi porsuk dallarıyla sarın,

Hadi, hazırlayın beni.

Ölümü çok istedim, inanın,

Kimsenin istemediği gibi.

Çiçekler, güzel çiçekler.

İstemem kapkara tabutumda,

Dostlar, kardeşler.

Selam verip durmasın zavallı cesedimin
karşısında.

Biçare kemiklerim atılsın bir köşeye.

Binlerce ve binlerce iç geçiren olmasın diye,

Beni gömün, bilinmedik bir yere.

Öyle bir yere ki, sevgilim bile bulamasın,
Başucumda kederli gözyaşları akıtmamasın.

ORSİNO
FESTE

: Buyur, al. Zahmetlerinin karşılığı.

: Zahmet çekmedim efendim. Aksine, zevk alırım şarkı söylemekten.

ORSİNO
FESTE

: O zaman zevkinin bedeli olarak al.

: Burada haklısınız efendim; her zevkin bir bedeli vardır, değil mi?

ORSİNO
FESTE

: Şimdi, müsaade edersen, ayrılalım seninle.

: Hüzün tanrısına emanet ediyorum sizi.

Ve uyarıyorum terzinizi: Ceketenizi yanar döner kumaşlardan dikmeli ki ruhunuzun berraklığı ortaya çıksın. Diliyorum tanrıdan, açık denizlere açılın bir gün ve vefalı ruhunuz rüzgârlarla her yöne savrulsun; gezin dolaşın ama, o güzelim yolculuktan eliniz boş dönün. Elveda!

(FESTE çıkar.)

ORSİNO

: Bizi yalnız bırakın biraz.

(CURIO ve diğerleri çıkar.)

ORSİNO

: İşte Sezaryo, yine o güzeller güzeli,
Ama pek zalim kadının yanına gideceksin.
Ona bir kez daha soylu aşkımdan söz edeceksin.

Sevgim öyle değerli ki, değer vermez topraklara,

Hiç ilgilenmiyorum ona kalmış olan paralarla, pullarla.

Talihin ta kendisi kadar bile önemsemiyorum bunları.

Ona doğru sürükleyen kanımı, canımı,

Doğanın harikası güzelliğidir yalnız.

O sanki bütün mücevherlerin sultanı.

VIOLA
ORSİNO
VIOLA

: Ama efendim... Ya sizi sevmiyorsa?

: Böyle bir şey yapılamaz bana!

: Gerçekçi olmalısınız.

Mesela, bakınız. Diyelim ki sizin onu sevdiğiniz gibi,

Genç bir bayan da size aşık.
Olivia'ya duyduğunuz aşk acısını, o da
duyuyor ama, size karşı.
Diyelim ki, onu sevmiyorsunuz ve bunu
ona söylüyorsunuz.

Ne yapacak şimdi ?

Duygunuza saygısızlık edebilir mi?

"Bu bana yapılmaz!" diyebilir mi?

ORSİNO

: Hiç bir kadının yüreği dayanamaz,

İçimde taşıdığım bu sevgiye.

Hiç bir kadının sevgisi,

Benimki gibi bir sevgiyle karşılaştırılmaz.

Hiç bir kadının gönlüne,

Benimki gibi heyecanlar sığmaz.

Kadınlar böyle bir sevgiyi taşıyamaz.

Oburca bir iştaktır onların sevgileri,

Yürekten değil, midede beslenir sanki.

Oysa benimki, engin denizler gibi,

Aç ve açık herşeye. Neredeyse ciharı yuta-
bilecek.

Bir kadının bana duyabileceği aşk,

Benim Olivia'ya duyduklarımın nasıl başe-
decek ?

VIOLA

: İyi ama, ben çok iyi biliyorum .

ORSİNO

: Neyi biliyormuşsun?

VIOLA

: Bir kadının bir erkeği nasıl sevebileceğini.

Onlar da bizler kadar yürekten bağlanırlar.

Bir kızı vardı babamın, bir erkeğe bağlan-
dı.

Öylesine bağlandı ki, bilemezsiniz.

Ben kadın olsam da size bağlansam,

İşte öyle tutulurdum. Tahmin edersiniz.

ORSİNO

: Eeee? Sonra? Ne oldu?

VIOLA

: Nafile bir sevgiydi efendim. Sevgisini
söyleyemedi.

Sevdası amansız bir kurt gibi kendi kendi-
ni kemirdi.

Aşkınlı gül pembesi yanaklarında besledi.

Küskünlüğün ve hüznün girdabında kay-
boldu, gitti.

Suskun bir metanet anıtı gibiydi.

Ama yine de görkemli tasasına gülümseyebildi.

Peki, sizce bu aşk değil miydi?

Erkeğiz, konuşur konuşur, yeminler ederiz; duygularımızdan çok fazladır gösterişimiz. Yemini bol keseden ederiz ama iş sevgiye gelince, nasıl da cimriyiz!

ORSİNO : Yani, kız kardeşin ölüp gitti mi sevgisinden?

VIOLA : Bilemem. Ailemin kız çocuğu da, erkek çocuğu da benim işte.

Neyse... Gidiyor muyum sevdiğiniz hanımefendiye?

ORSİNO : Elbette! Konumuz bu değil miydi?

Çabuk olmalısın, hemen yola koyulmalısın. Bu mücevherleri ver ona.

Sevgimi tekrarla, hem de inatla.

Dönmeyeceğim yolumdan. Bunu söyle.

De ki, yüreği asla dayanamaz reddedilmeye!

(DÜK ORSİNO ve VIOLA çıkarlar.)

5. Sahne

(*Olivia'nın Bahçesi*

TOBI, ANDREW ve FABIAN girerler.)

TOBI : Gelin. Bu taraftan Sinyor Fabian.

FABIAN : Geliyorum. Gelmez miyim? Bir anını kaçırırsam bu oyunun, kahrolurum!

TOBI : Hem hasis, hem tıynetsiz, hem de ödlek o münasebetsiz herifin rezil oluşunu görünce, delice sevineceksiniz. Değil mi?

FABIAN : Sevinmez miyim azizim? Kim vurduya getirip, beni hanımımın gözünden düşürdü, biliyorsunuz. Ne zamandır dış bilerim kendisine.

TOBI : Dışınızı bilemeye devam edin azizim, işe yarayacak. Onu maskara edeceğiz, göreceksiniz.

- ANDREW : Edemezsek yuf olsun bize. Değil mi?
(*MARI girer.*)
- TOBİ : Cadıların en tatlısı geldi işte. Ne haberler getirdin güzelim?
- MARI : Hadi üçünüz de girin şu şimşirlerin içine. Malvolio bu tarafa doğru geliyor. Bir yandan da gölgesine söyleniyor. Görgü kuralı öğretiyor. Düşünsenize... Kendi gölgesine! Eğlenmek istiyorsanız gözünüzü ondan ayırmayın. Göreceksiniz, mektup onu serseme çevirecek. Şahtı şahbaz olacak. Ama siz siz olun, yerinizde oturun. (Saklanırlar) Sen şuracıkta bekle bakalım. Oltamıza takılacak balık şimdi burada olur.
(*MARI çıkar, MALVOLIO girer.*)
- MALVOLIO : Şans diye buna derler. Zaten beni beğendiğini Mari bir zamanlar söylemişti. Aşka düşerse, senin gibi birine vurulur demişti. Niye olmasın? Peşinde dolaşanlar arasında en çok beni el üstünde tutmuyor mu? Ne demek bu? Ha? Ne demek?
- TOBİ : Kendini bilmez herif! Sersem!
- FABIAN : Şşşşt! Şu hale bakın! Hindi gibi. Kabarmazsın kel fatma, annen güzel sen çirkin!
- ANDREW : Bir geçirsem elime, nasıl yolarım tüylerini.
- FABIAN : Susun!
- MALVOLIO : Kont Malvolio olabilmek. Aah!
- TOBİ : Alçak!
- ANDREW : Ah elime bir tabanca geçseydi, delik deşik etseydim.
- TOBİ : Susun!
- MALVOLIO : Olmayacak şey değil ki. Sultanların kâhyalarıyla evlendikleri görülmemiş mi?
- ANDREW : Allah seni nasıl bilirse öyle yapsın, kurnutu kumkuması.
- FABIAN : Susun! Herif kendinden geçti. Baksanıza hayallerine kapılıp nasıl şişiniyor.
- MALVOLIO : Mesela, evlenmişiz, aradan üç ay geçmiş. Ben baş köşeye yerleşmişim.
- TOBİ : Ah, o taş kafana bir gülle indirebilsem de,

rahatlasam.

MALVOLİO : Sırmalı kadife kaftanımı sırtıma geçirmi-
şim. Çevremde dizilmiş hizmetçiler, uşak-
lar. Olivia sedirinde mışıl mışıl uyuklar.

TOBİ : Cehennemde cayır cayır yan.

FABİAN : Susun! Susun!

MALVOLİO : Krallara yakışır bir edayla dolaşıyorum.
Şöyle yukarıdan bakıyorum etrafıma. Öyle
bir bakıyorum ki, herkes benim ne kadar
önemli olduğumu hemen anlıyor. Hepsini
hizaya getiriyorum ve hemen can düşma-
nım Tobi'yi huzura davet ediyorum.

TOBİ : Vay aşşagılık! Vay namussuz!

FABİAN : Susun! Duyamıyorum!

MALVOLİO : Yedi adamım birden büyük bir saygıyla
fırılıyorlar yerlerinden. Onu getirmeye gidi-
yorlar. Ve ben bu arada asıyorum suratımı.
Önemli işlerle uğraşıyorum. Meselâ saatimi
kuruyorum, ya da, ne bileyim işte, pırlanta-
lı bileziğimi parlatıyorum. Derken Tobi ya-
nıma geliyor, eğiliyor, beni saygıyla selam-
lıyor.

TOBİ : Tutmayın beni. Geberteceğim bu herifi.

FABİAN : Sinirimizden çatlasak bile, gıkımızı çıkart-
madan burada oturmalıyız. Susun!

MALVOLİO : Her zamanki dengemi koruyarak, o ölçülü
gülümseyişimi ciddi ve de heybetli bir bakı-
şın ardına gizleyip elimi ona uzatıyorum.
İşte şöyle.

TOBİ : Tobi de bir tane patlatıyor senin o sırtkan
çehrene. Nah, şöyle!

MALVOLİO : "Bakın kuzen Tobi. Yeğeninizle kaderimi
birleştiren talihim size bazı şeyleri söyle-
mek hakkını veriyor bana". Aynen böyle
söylüyorum.

TOBİ : Neymiş, neymiş?

MALVOLİO : "Artık günaha tövbe demenin vakti geldi.
Ayyaşlığa son vermelisiniz."

TOBİ : Zırtapoz herif! Pabucumun kontu!

FABİAN : Sussanıza! Her şeyi berbat edeceksiniz.

MALVOLİO : "Kıymetli zamanınızı harcadığınız şu bu-

dala şövalye bozuntusundan kurtulmalısınız. "

ANDREW : Aaaa! Benden bahsediyor galiba.

MALVOLIO : Andre'ymiş. O da kimmiş?

ANDREW : Biliyordum benden bahsettiğini. Hep bu dala derler bana.

MALVOLIO : Burada ne var böyle? (*Mektubu alır.*)

FABIAN : Oh! Kuş kafese girdi. Çantada keklik şimdi.

TOBI : Sussanıza! Aklını çalıştırса da şu mektubu sesli okusa.

MALVOLIO : Yüce Tanrım! Bu yazı hanımımın. B'ler onun, E'ler onun. M'lerle D'ler de onun. Biliyorum bu yazıyı, adım gibi.

ANDREW : Meler. Eler. Deler. Beler... de ne demek oluyor? Bu neler diyor?

MALVOLIO : "O bilinmez sevgiliye, bütün güzel dileklerle. " Bunlar onun sözleri. Ve işte mühür de burada. Ay, dur, yavaş ol! Ama mühürdeki bakire Lükreş'in resmi de burada. Ay, evet... Bu hanımımın mektubu. Ama, acaba kime?

FABIAN : Tamam, her yanından yapıştı bizimki ökseye.

MALVOLIO : (*Okur*) "Tanrılar biliyor aşkımı. Ama kime?

Mühürledim dudaklarımı; kimseler duymamalı."

Kimseler duymamalı mı? Sonra ne diyor?

Aaa, bak mısranın istifi değişiyor.

Kimseler duymamalı, ha? Bana bak Malvolio, bu sen isen eğer...

TOBI : At kendini uçurumdan aşağı. Leş kargası!

MALVOLIO : (*Okur*) "Taptığım insana emrediyorum.

Susmak, konuşmamak, Lükreş'in hançeri gibi,

Kanatmıyor ama deliyor yüreğimi.

Hayatının harfleri. M...O...A... ve İ. "

FABIAN : Anlamsız bir kargaşa.

TOBI : Ne akıllı bir kız bu. Harika! Harika!

MALVOLIO : "Hayatımın harfleri M. A. O. ve İ. "Evet,

evet. Bir daha bakalım.

FABIAN : Ne lezzetli bir zehir sunuldu ona.

TOBI : O da atmaca gibi, nasıl atladi üstüne ama.

MALVOLIO : "Taptığım insana emrediyorum. " Elbet-
te...Bana emrediyor işte. Hizmet ediyorum,
o da emrediyor. Sıradan bir zekâ ilk bakışta
anlar bunu. Ya sonundaki o harfler.
Ne demek oluyor? Mutlaka benimle bir ilgi-
si olmalı. M. O. A. İ!

TOBI : Eyvah! Çuvallayacak! Enayi afalladı. Hadi.
Çalıştır kafanı.

FABIAN : Tavşanın kokusunu tazı mutlaka alır. Hele
tilki aradan çekilsin de.

MALVOLIO : M. Adımın ilk harfi.

FABIAN : Tazı olmasa da, çoban köpeği işte. Saksı
çalışmaya başladı.

MALVOLIO : M..Tamam da, ötekiler tutmuyor. M'den
sonra A gelmeli, ama gelmiyor. O! Niye O?

FABIAN : Oyum oyum oyulasın diye.

TOBI : Oyulmazsa ben oyacağım bir yerinizaten.

MALVOLIO : En sonunda da bir İ. Şimdi. Bu İ de nesi?
Neden en arkadan geliyor?

FABIAN : Arkanda gözlerin olsaydı, önünde durdu-
ğunu zannettiğin bahtiyarlığı unutup, başı-
na gelecekleri görürdün, avanak!

MALVOLIO : Bu harflerin dizilişi baştaki cümleler kadar
açık değil ama, olsun. Hepsi de adımın için-
de var. Acele etmeyelim, okumayı sürdürer-
lim. Bundan sonrası düz yazı. (Okur) "Mek-
tubum eline geçerse, iyice düşün. Mevkiim
ve soyluluğum senden üstün olabilir ama
sakın büyüklük korkutmasın gözünü. Kimi-
leri büyük doğar, kimileri büyüklüğü edi-
nir, kimilerine ise büyüklük kendi ayakla-
rıyla gelir. Talih kuşu kanatlarını germiş sa-
na, sıkı tutun onlara. Bu kuş konmuşsa başı-
na, alıştır kendini bundan böyle olacıklara.
Silkelen, kendine gel. Tapataze görün gözle-
rime. Sertleş. Çekinme. Hele hizmetçilere.
Sözlerin siyasetle dolsun, mutlaka herkes-
ten farklılığın olsun. Senin için yüreği dop-

dolu biri söylüyor sana bunları. O sapsarı çoraplarına bayılan, çapraz dizbağlarına hayran olan sevdiğini unutma. Unutma, diyorum. Seni güçlü karakterinle görmek istiyorum. Yoksa seni hep hizmetçilerden biri, şansın kıyısından bile geçmediği bir mabe-yinci olarak mı göreyim? Hoş kal, hoşça kal. Seninle yer değiştirmekten hoşnut kalacak olan bahtiyar mutsuz.”

Ayan beyan ortada bu. Gün ışığındaki bir ova gibi. Gururlu olmamı istiyor. Hem de siyasetten bahsetmeliyim. Bay Tobi’yi de aşağılamalıyım. Sıradan insanlara yanaşmamalı, kabalıktan uzak durmalıyım. Şu mektupta ne yazılıysa harfi harfine uymalıyım. Hayır, yanılmıyorum. Kendimi de kandırmıyorum. Bu bir hayal değil. Açık bir gerçek. Hanımum beni seviyor. Besbelli. Sarı çoraplarımı sevdiği gibi. Ne de çok giyiyordum son günlerde. Demek fark etmiş. İşte her şeyi söylüyor mektubunda. Tanrıya şükürler olsun. Ufkumda güneşler doğdu. Yıldızlarım uğura döndü. Bundan böyle hergün san çoraplarımı giyecek, çapraz dizbağlarımı takacak, kibirli mi kibirli biri olacağım. Herkese yukarıdan bakacağım. Şükürler olsun. A! Bir de dipnot var. (Okur) “Kim olduğumu asla anlayamayacaksın. Ama sen yine de gülümse. Nasıl da yakışıyor sana o gülümseme. Ne olur, rica ediyorum, biricik sevgilim. Yanımda olduğunda hep gülümse.” Ah, gülümsemez miyim? Tanrılardır şahidim, hep güleceğim, hep gülümseyeceğim. Sen ne dersen öyle yapacağım.

(MALVOLIO çıkar.)

FABIAN

: Şu köşedeki yerimi, Acem tahtıyla değişmezdim. Vallahi ve Billahi!

TOBI

: Sırf şu oyunu tezgahladığı için evlenebilirim o tatlı cadıyla.

ANDREW

: Ben de, ben de.

- TOBİ : Evlenirdim, hem de çeyiz meyiz istemezdim. Bunun gibi bir dolap çevirsin, yeter. (MARI girer.)
- ANDREW : Ben de, ben de.
- FABIAN : İşte muhteşem avanak avcısı teşrif ettiler.
- TOBİ : Başımın üstünde yerin var. Hadi bin tepeme!
- ANDREW : Benim de, benim de.
- TOBİ : Bekârlığımı kumar masalarında bırakayım da, kulun kölen olayım mı?
- ANDREW : Ben de, ben de.
- TOBİ : Öylesine bir düş ülkesine attın ki onu, aylar boyu dışarı çıkamayacak. Sersem-sepelek dolaşacak.
- MARI : Amaan! Uydurukçuluğu bırakın da, doğru söyleyin. Etkilendi mi?
- TOBİ : Boğma rakı sütanneyi ne hale sokarsa, bu da öyle oldu. Yamuldu!
- MARI : İşin bundan sonrasının tadına varmak istiyorsanız, hanımımınla karşılaşmasını mutlaka seyredin. Giyecek sarı çoraplarını, salınacak. Hanımım sarıyı günahı kadar sevmez. Çapraz diz bağlarını da takacak. Hanımım nefret eder. Üstelik alık alık sırıtacak. Zavallı hanımımın yüreği kan ağlar-ken, o sırttıkça sinirleri tutacak. Rezil olacak. Hadi gelin, gidelim, seyredelim.
- TOBİ : Seninle cehhenim dibine bile giderim. Güzel şeytanım benim.
- ANDREW : Benim de, benim de.

III. PERDE

1. Sahne

(Olivia'nın Bahçesi

VIOLA ve elinde bir darbukayla FESTE girerler.)

- VIOLA** : Seni de müziğini de Tanrı korusun. Demek hayatını bu çalgıyla kazanıyorsun.
- FESTE** : Hayır efendim. Hayatımı kilise sayesinde kazınırım ben.
- VIOLA** : Yoksa kendini dini işlere mi adadın?
- FESTE** : Olur mu beyim? Sadece, evim kilisenin bitişiğinde.
- Madem ki evim kilisenin bitişiğinde, hayatım kilise sayesinde devam ediyor.
- OLIVIA** : Madem öyle, dilencinin biri kral sarayının yakınında oturuyorsa, demek ki hayatını kral sayesinde kazanıyor. Darbuka kilisenin bitişiğindeyse, kilise darbuka sayesinde yaşıyor. Amma iş!
- FESTE** : Makuldür, münasiptir efendimiz. Şimdiki gençler harika! Hazırcevap insanlar için sözcükler güderiden bir eldiven gibidir, hemen ters-yüz edilebilir.
- VIOLA** : Öyledir, haklısın. Ama insan sözcüklerle fazlaca oynarsa, onları ayağa düşürebilir.
- FESTE** : Ben de tam böyle düşünüyorum da, kızkardeşime isim takılsın istemiyorum ya.
- VIOLA** : O da niye?
- FESTE** : Kızkardeşime isim takılırsa, ne olacak? Bir ismi. Yarı bir sözcük.
- O sözcükle de oynamayacak mı insanlar? O zaman kardeşim ismi yüzünden dillere düşmeyecek mi? Söz verip de tutmayanlar sözcüklere ihanet ederler ve sözcükler tutulmayan sözlerin utançlarıdır.
- VIOLA** : Bir örnek ver bakalım.
- FESTE** : Size örnek vermek için de sözcük kullan-

mam lazım. Oysa sözcükler o kadar yalancı ki onlara güvenip de akli başında işler yapamıyorum.

VIOLA : Bu yüzden mi, kaygısız aptal gibi dolaşıp hiç bir şeye aldırımıyorsun?

FESTE : Pek aldırıyor sayılmam, benim de kendime göre kaygılarım var. Ama meselâ size hiç aldırımıyorum. Bu yüzden de bütün dünyaya boşveriyor sayılıyorsam, siz kaybolun ortalıktan, olsun bitsin.

VIOLA : Sen Olivia'nın soytarısı değil misin?

FESTE : Asla değilim. Ayrıca, siz Olivia'yı o kadar aptal mı sanıyorsunuz? Bir soytarısı yok onun. Ancak evlenince olur. Soytarılar kocalar gibidir. Aralarında bir fark vardır tabii. Hamsi ile orkinos arasında ne farka varsa, onun kadar.

Diyeceğim şudur ki. Kocalar biraz daha kocamandır, o kadar.

VIOLA : Dük Orsino'nun sarayında gördüm seni.

FESTE : Dünyanın çevresinde güneş gibi doluyor soytarılık. Her yerde parıldayıp duruyor. Hanımuma bir soytarı lazım amma, efendiniz için gereksiz! Nasılsa siz oralar-dasınız hep. Değil mi?

VIOLA : Kes bu laf ebeliklerini. Al paranı da git artık.

(Para verir.)

FESTE : Dilerim Yüce Tanrılardan, bir daha kıl kökü dağıtırlarsa, bol bol ayırsınlar sana.

VIOLA : Kıl köküne ihtiyacım varsa bile, çenemde olmasını istemem. Söylesene, hanımın evde mi?

FESTE : Bu paralar durdukları yerde ürerler mi bayım?

VIOLA : İstifini iyi yaparsan, üstüste iyi koyarsan, üreyebilirler.

FESTE : İstiflemeyi iyi bilirim. Çöpçatanlığa gelince, en iyi onu beceririm. Hani, biriyle ötekinin arasını yapmak lazımsa benden iyisini zor bulursunuz.

- VIOLA** : Hele dilencilikte, birincisin. (*Para verir.*)
- FESTE** : Çöpçatanın çöpü kalmazsa ne yapsın? Dilinecek elbette. Hanımım dersiniz, bittabi evde. Gideyim de geldiğinizi haber vereyim. Kim olduğuna, ne istediğinize gelince. Bana ne! Aklım ermez böyle şeylere. (*FESTE çıkar.*)
- VIOLA** : Kerata, o kadar zeki ki, beceriyor soyтары gibi görünmeyi. Akıllı olmak lazım soyтары sanılmak için. Şakalaşmak için şakayı kim ne kadar kaldırır, iyi bilmeli. Yerini, zamanını, ayarını iyi seçmeli. İşin içinde baltayı taş a vurmak da var. Budala görünürken budalalığın dik âlâsına yapmak da var. O akıllı adam. Budalalığını oturtuyor gediğine. Budalalık yapayım derken rezil oluyor kimileri de. (*TOBI ve ANDREW girerler.*)
- TOBI** : Tanrı sizi korusun bayım.
- VIOLA** : Sizi de efendim.
- ANDREW** : Dieu vous garde, Monsieur.
- VIOLA** : Et vous aussi, votre serviteur.
- ANDREW** : Demek hizmetimdesiniz. Ben de, ben de.
- TOBI** : Evimize teşrif ettiyseniz, hoş geldiniz, şeref verdiniz. Meseleniz herhalde yeğenimle. Pek memnun olur. Sizi bekliyordur.
- VIOLA** : Efendim, ben yeğeninize mecburum, yani, demek istediğim, son durağı kendisidir yolculuğumun.
- TOBI** : O zaman yola koyulun. Deneyin bakalım bacaklarınızı.
- VIOLA** : Ne demek istediğinizi anlayamadım ama, bacaklarım denenmiştir efendim. Lafımı dinlerler, iyi giderler.
- TOBI** : Demek istediğim... Ne duruyoruz canım, içeri girelim.
- VIOLA** : Gerek kalmadı efendim. Onlar bizden önce davrandılar.

(OLIVIA ile MARI girerler.)

Dünyanın en eşsiz kadını. Misk-ü amber kokuları yağdırsın üstünüze yüce tanrı.

ANDREW : (Mırıldanır) Misk-ü amber kokuları, ha? Soylu adam, vesselam.

VIOLA : Sözlerimin sesi yoktu hanımefendi. Lütfederseniz, ancak sizin kulağınıza fısıldayabilirim.

ANDREW : (Mırıldanır) Misk-ü amber. miş! Lütfederseniz...miş! Bir kenara yazmalı bunları.

OLIVIA : Bizi yalnız bırakın. Kapıyı da arkanızdan kapatın.

(TOBI, ANDREW ve MARI çıkarlar.)

Elinizi verin bana.

VIOLA : Emirlerinize amâdeyim hanımefendi. Sadık hizmetkârınızım.

OLIVIA : Adınız neydi?

VIOLA : Kulunuzun adı Sezaryo efendim.

OLIVIA : Neden kulum olacaktıysınız? Yalan ne zamandır iltifat oluyor?
Bu ne alçakgönüllülük? Sahtekarlığa benziyor.

Genç adam! Kulluk etmek için Dük Orsino'yu seçmişsiniz...

VIOLA : Hizmetinde bulunduğum kişi kulluk etmek için sizi seçtiyse,
Demek ben de kulunuz oluyorum.
Kulunuzun kulu, sizin de kulunuzdur, diyorum.

OLIVIA : Dük'müş! Hıh! Sanki o benim umurumda!
Beni düşündüğü için kafasını doldurdu sanıyorsa,
Vazgeçiversin de, kafası bomboş kalsın, temizlensin.

VIOLA : Buraya gelişimin sebebi, hanımefendi, İnce duygularınızı efendime yönelik harekete geçirmektir.

OLIVIA : İzin verin, sözünüzü keseceğim!
Bana bir daha ondan söz etmeyin dedim mi?
Ama başka duyguları söylemekse niyeti-

niz,

Bence cennetten gelen seslerden daha kutsal olacaktır sesiniz.

VIOLA
OLIVIA

: Ama... Sevgili hanımefendi!

: Bırakın beni! Söylemeliyim bütün söyleyeceklerimi.

Buraya son geldiğinizde, bir adam yollamıştım peşinize.

Sanki iade eder gibi, bir yüzük vermek için size.

Meğer yalnız adamlarımı değil kendimi de kandırmışım.

Size karşı da büyükmüş yanılsım.

Size ait olmadığını bile bile bakarken yüzüğüme,

Şimdi çok üzülüyorum düşündüklerinize.

Siz değil misiniz, gururumu bir hamlede avucunuza alan?

Yüreğimle birlikte aklımı, düşüncelerimi de bir çırpıda çalan?

Böylesine akıllıysanız eğer, kolay olmalı sizce,

Hareketlerimden anlamak ki, ne fırtınalar esiyor yüreğimde.

Aramızda kalan sadece, ince bir tül perde şimdi.

Dilerseniz, artık dinleyebilirim sizi.

VIOLA
OLIVIA
VIOLA

: Merhamet duyuyorum size.

: Sevginin bir çeşitidir derler.

: Hiç de öyle değil; merhamet duyulmaz sevilenlere.

Düşmanlarımıza acırız genellikle.

OLIVIA

: Madem öyle, gülümseyelim yine de.

Hey gidi dünya. Yoksullar nasıl da mecbur gururlarına.

Bir avcının eline düşeceksen eğer,

Kurtlara yem olmaktansa, aslanın pençesi daha iyi. Değil mi?

(Saat çalar.)

Zamanımı boşa harcadığımı hatırlatıyor saat.

Meraklanmayın genç adam, sizi elde etmek değil niyetim.

Yine de, bir gün aklınız hakim olunca gençliğinize,

Esaslı bir koca geçecek karınızın eline.

Bu yana gidin. Güneşin battığı yöne.

VIOLA : Batıya, hep batıya. Hanımefendiciğim, Tanrı sizi mutlu ve bahtiyar kılsın.

Peki, ya efendim? Eli böğründe mi kalsın?

OLIVIA : Lütfen hemen gitmeyin, hakkımda ne düşündüğünüzü söyleyin.

VIOLA : Bence, her neyseniz, öyle olmadığınızı düşünmektesiniz.

OLIVIA : Kendim için böyle düşünüyorsam, sizin için de düşüncelerim böyledir.

VIOLA : Tam isabet! Çünkü ben, gerçekten, göründüğüm gibi değilim.

OLIVIA : Keşke istediğim gibi biri olsaydınız.

VIOLA : Bilmem ki? Daha iyi olurdu belki.

Çünkü yaptığım sadece soytarılık şimdi.

OLIVIA : Alay ederkenki halin bile yakışıyor sana, Gergin, küçümseyen dudaklarına.

Cinayet gibi bir günah bile,

Gizlenmek istenen aşk kadar kolay çıkmaz ortaya.

Aşkın gece yarısında, gün ıştır insanın ruhuna.

Sezaryo! Baharın güllerinin, bekaretin,

onurun, gerçeğin, her şeyin adına,

O kadar çok seviyorum ki seni...

İstediğin kadar hor gör beni

Kulak astığım yok, ne mantığıma, ne gururuma..

Ama karşılık beklemiyorum diye, umursamazlık etme bu kadar da.

Unutma: Karşılık bulan aşk iyi de,

Daha iyisi, karşılıksız verileni, değil mi?

VIOLA : Masumiyetim ve gençliğim üzerine and içerim ki,

Bir taneciktir yüreğim de, gönlüm de, gerçeğim de.

Bunlara bir kadın sahip olamaz. Ben bile.
Ve şimdi adieu! İyi yürekli kadın,
Bana inanın. Artık efendimin hıçkırıklarını
size duyurmayacağım.

OLIVIA

: Gel yine. Belki de içimdeki nefreti dönüş-
türebilirsin,

Onun sevgisini biraz olsun sevmeye.

(*VIOLA ve OLIVIA çıkarlar.*)

2. Sahne

Olivia'nın Evi'nde Bir Oda

TOBI, ANDREW ve FABIAN girerler.)

ANDREW

: N'ayır, n'olamaz! Bu perişan adam artık
burada kalamaz!

TOBI

: Niyeymiş asil şövalyem? Neden?

FABIAN

: Hakkaten! Bir sebebi olmalı.

ANDREW

: Sebebi besbelli! Yeğeniniz, Dük'ün hiz-
metkârına öyle bir yakınlık gösterdi ki...
Zerresini bile göstermemişti bana. Bahçede
gördüm ikisini.

TOBI

: Ya onlar? Onlar sizi gördü mü koca çocuk?

ANDREW

: Şimdi sizi nasıl görüyorsam öyle gördüler
beni.

FABIAN

: Deli gibi seviyor sizi, besbelli.

ANDREW

: Hadi ordan! Bu kadar eşek miyim ben?

FABIAN

: Hukuki ve insani açıdan bunun ispatı
mümkündür beyim.

TOBI

: Nuh'un denizciliğinden önce doğmuştur
bu meslek.

İşte mesleğinin başarılı bir elemanı...

FABIAN

: Gözlerinizin önünde bir gençle kınıştırdı,
çünkü niyeti sizi kışkırtmaktı! Çünkü
uyandırmak gerekiyordu uykuya dalmış,
yiğit erkekliğinizi. Yüreğinizdeki küllenen
ateşi alevlendirmek, ciğerinizi tutuştur-
maktı emeli. Tam o sırada yanaşmalıydınız
ona. Cazibenizi hareketlerinize, aklınızı es-
pirilerinize aktarıp oğlanı aptallaştırmalıy-

dınız. Sizden beklediği de buydu. Ama yine treni kaçırdınız. Yıldızınız parlamıştı ama, siz işi zamana bıraktınız. Tabii hanımefendinin gözünde pupa yelken kutuplara yollandınız. Ya yiğitlik göstereceksiniz, ya acaip bir taktik güdeceksiniz ki, gözüne yeniden gireceksiniz. Yoksa, ayazda kalmış denizcinin sakalındaki buz parçası gibi, açıkta kalırsınız.

- ANDREW : Taktik yerine yiğitliği seçmeliyim. Politikaya gireceğime yamyam olmayı yeğlerim.
- TOBİ : Madem öyle, yiğitlikten yiğitlik beğen. Mesela, genç adamı düelloya davet et de, görelim. Delik deşik et her yerini, ispatla yiğitliğini. Yeğenim hemen farkedecek, kendinden geçecektir. Yiğitliğin dize getiremediği kadın görülmemiştir.
- FABIAN : Tek çare budur, Bay Andre!
- ANDREW : Eee? Ona kafa tuttuğumu nereden bilecek? Meydan okuduğumu ona kim iletecek?
- TOBİ : Git, ona bir savaş bildirisi yaz. Yazarken de vahşi naralar at. Katı ama kısa olsun. Sakın espri yapmaya kalkışma. Biraz hakaret kat, biraz yukarıdan al. Birkaç defa "sen" de ona. Arada bir de başvurmaktan çekinme yalana. Hadi! Kımıl! Başla yazmaya.
- ANDREW : Sonra? Sizi nasıl bulacağım?
- TOBİ : Biz seni çalışma odasında buluruz. (ANDREW çıkar.)
- FABIAN : Bu oyuncak size pahalıya mal olacak Bay Tobi.
- TOBİ : Asıl ona pahalıya patlayan benim. Galiba iki bin altına mal oldum.
- FABIAN : Müthiş bir mektup çıkacak ortaya. Siz mi vereceksiniz delikanlıya?
- TOBİ : Elbette. Vermekle de kalmayacağım, cevap versin diye elimden geleni yapacağım. İkisini bir araya getirmek kolay mı sanıyorsun? Ödleşin biridir Andre! Düellonun d'sini görsün, kes kolunu, bak kanı akar mı?

- FABIAN** : O genç adam da yumuşakça bir şey. Sert davranacağı benzemiyor.
(*MARI girer.*)
- TOBI** : Dokuz kardeşi de olsa, yine en sevimlisi bu olurdu. Cıvcıvim, hoş geldin.
- MARI** : Gülerek ölmek istiyorsanız, beni takip edin. Malvolio ahmağı, yuttu ya zokayı, di-ni imanı unuttu, puta tapıyor şimdi. Sanki şeytanın oyuncağı oldu.
Zır deliler bile güler haline. Sarı çorapları da ayağına geçirmiş.
- TOBI** : Çapraz diz bağını da bağlamıştır.
- MARI** : Rezalet! Evde kalmış tarih öğretmenlerine benziyor. Peşine takıldım, canına kastetmiş gibi izledim onu. Mektupta ne yazdıysam, aynen yapıyor. Sırıltısını görmelisiniz. Öyle bir yayılıyor ki suratının çizgileri, Avrupa'dan okyanusu aşır yeni kıtaya ulaşacak sanki. Hayatınızda böyle bir şey göremezsiniz. İçimden kafasına bir şeyler fırlatmak geldi de zor tuttum kendimi. Ama hanım suratına bir tokat patlatmazsa şaşarım. Bu sersem yer tokadı, yine sırtır.
- TOBI** : Hadi, hadi gidelim de, halini görelim.
(*Çıkarlar.*)

3. Sahne

(*Bir Sokak*
SEBASTIAN ve ANTONIO girerler.)

- SEBASTIAN** : Bendenize kalsa taciz etmezdim sizi ama,
Dertleri zevk edinmişsiniz zat-ı alinize.
Ne diyebilirim size?
- ANTONIO** : Canım sıkıldı siz gider gitmez; içim içimi yedi sanki.
İçimden bir ses, "Hadi, durma, git bul onu," dedi.
Sizinle cehennemin dibine kadar gidecek

olsam bile,
İçimdeki isteğin sebebi sadece arkadaşlığımız değildi.
Bilmezsiniz, tanımazsınız bizim buraları.
Size yol gösteren biri olmadan dolaşılacak yerler değildir.
Düşündüm de başınıza gelebilecek belaları,
Yalnız başınıza kalmanızı doğrusu hiç istemedim.

İşte bu yüzden beni peşinize düşürdü,
Endişelerimle beslenip büyüyen sevgim.
SEBASTİAN : Muhterem dost Antonio! Bilmem ki size nasıl şükranlarımı arzedeabilirim?
Naçizane, binlerce kere teşekkür edebilirim.
Varolun, sağolun.
Keşke servetim olsaydı lûtuflarınızı ödeyebilecek kadar.
Heyhat! Cebim boş! Sadece necip hislerim var.

Pekala, ne yapacağız şimdi? Gezelim mi, tarihi ve turistik yerleri?
ANTONIO : Bunları yarın yapalım efendim. Önce kalacağınızı yeri görelim.

SEBASTİAN : Ama ben hiç de yorgun değilim. Kokusunu almak istiyorum güzel şehrinizin.
Güzelliklere bakıp şenlendirmeyelim mi gözlerimizi?

ANTONIO : Afedersiniz ama, güzellik kadar tehlike de var burada.
Kendimi güvencede hissedemiyorum bu sokaklarda.

Çok eskiden, bir deniz savaşında, dükün gemilerine felaket getiren işler yaptım.
Yakalanırsam, Dük intikamını acı alacaktır. İnanın, yandım!

SEBASTİAN : Herhalde kan da döktünüz; Dük'ün adamlarını öldürdünüz, acımasızca.

ANTONIO : Asla! Hâşâ! Öldürmedim ama öldürebilirdim,
Aramızdaki anlaşmazlık sürseydi kan dökebilirdim.

Aslında, başka tüccarlar gibi, ondan aldıklarımı geri de verebilirdim,
Ama inad ettim işte; vermedim. Anlıyorsunuz değil mi, şimdi yakalarsa beni.
Bitirecektir işimi.

SEBASTIAN : O zaman hangi cesaretle dolaşıyorsunuz ortalıkta?

ANTONIO : Haklısınız, dolaşmamalıyım. Şimdi lütfen kesemi alın.

Küçük bir otel vardır şehrin güneyinde.
Temizdir, rahattır; keyfinizce yerleşin yerinize.

Siz eğlenirken şehirde, yemeğinizi ısmarlardım ben de.

Ayrı yerlerden gider, orada buluşuruz.

SEBASTIAN : Alâ, mükemmel, iyi de... Kesenizin ne işi var bende?

ANTONIO : Sizin gibi soylu bir beyin canı bir şey çeker, almak isterse,

Keyfiniz kaçmasın diye.

Siz söylemediniz mi? Beş kuruş bile yok cebinizde.

SEBASTIAN : Anlıyorum. Yani kesenizi sizin yerinize ben taşıyorum. Şimdilik demek istiyorum. Sizden sadece bir saatliğine ayrılıyorum.

ANTONIO : Otelde görüşmek üzere.

SEBASTIAN : Kalın selâmetle.

4. Sahne

(Olivia'nın Bahçesi

OLIVIA ve MARI girerler.)

OLIVIA : Haber yolladım ona, geleceğini de söyledi ama,

Ne yapacağımı bilemiyorum. Nasıl ağrılayacağım onu, kestiremiyorum.

Gençlik dediğin satın alınırsa elde edilir;
Yalvarıp dilerirsen ele avuca sığar gibi değildir.

Çok mu bağıırıyorum? Sesim duyuldu mu acaba?Malvolio nerede? O itaatkar kâhya? Çok ihtiyacım var ona, tam da şu sırada. Nerede o?

MARİ : Geliyor. Yolda. Ama tuhaf bir durumda. Cinlere perilere mi karıştı ne?

OLİVİA : Hayrola? Sayıklıyor mu yoksa?

MARİ : Hayır hanımefendi. Yalnız, suratına bir sırtıma yerleşti, bir türlü gitmiyor. Düşünüyorum da, şöyle güçlü kuvvetli birileri olsa, iyi olacak yanınızda. Tehlikeli bir hal var o adamda.

OLİVİA : Git, çağır onu buraya.

(MARİ çıkar.)

Hüzün de sevinç de sonuçlanıyorsa aynı delilikle,

Onun kadar deliyim işte, ben de.

(MARİ ve MALVOLIO girerler.)

Oooo! Hoşgeldin Malviolio.

MALVOLİO : Sevgili hanımefendi. Hah, hah, hah! Hi, hi, hi!

OLİVİA : Ne varmış bunda gülecek? Çağırttım seni, çünkü işimiz ciddi.

MALVOLİO : Ah, ciddi işler yapabilirdim ama şu çapraz dizbağlarım kanımı sıkıştırıp durmasa. Zararı yok. Sevdüğimin gözüne hoş görünüyorsa, varsın sıksın canımı, akıtmasın kanımı, razıyım. Ne demişler, "Gönlünü hoş et birisinin, gönlü hoş olur hepsinin."

OLİVİA : Allah allah! N'oldu böyle sana? Kara bir haber mi aldın, ne?

MALVOLİO : Ruhumda hiçbir karanlık yok, bacaklarımı sarılık sarsa bile.

Anlayacağımı anladım, mesajı aldım.

Emirleri harfi harfine uygulayacağım.

O inci gibi el yazısını elbette tanıdım!

OLİVİA : Biraz yatmak istemez misin Malvolio?

MALVOLİO : Yatmak! Elbette! Yatalım sevgilim. Hadi, gel, gidelim.

OLİVİA : Tü..tü. tü! Düşman başına! Delirdin mi? Ne sırtıp duruyorsun?

- Ne diye durmadan kendi elini öpüyorsun?
- MARİ** : Malvolio, nedir bu haliniz?
- MALVOLİO** : Size hesap mı vereceğim ben? Ama niye olmasın? Kargalarla bile konuşabilir bül-büller.
- MARİ** : Bu ne cesaret! Hem de hanımefendinin huzurunda.
- MALVOL** : O"büyüklük korkutmasın gözünü. " Pek doğru! Unutmadım bu sözünü.
- OLİVİA** : Ne diyorsun Tanrı aşkına Malvolio?
- MALVOLİO** : "Kimileri büyüklüğü edinir. "
- OLİVİA** : Nedir bu saçmalıklar?
- MALVOLİO** : "Kimilerine ise büyüklük kendi ayakla- rıyla gelir. "
- OLİVİA** : Aman yarabbi! Sen koru bu garibi.
- MALVOLİO** : "Sapsarı çoraplarına bayılan sevgilin."
- OLİVİA** : Ben sarı çorap giymem ki.
- MALVOLİO** : "Çapraz dizbağlarına hayran olan sevdi- ğini unutma. "
- OLİVİA** : Diz bağı mı? Çapraz mı?
- MALVOLİO** : "Seni güçlü karakterinle görmek istiyö- rum. "
- OLİVİA** : Kim istiyormuş? Ben mi?
- MALVOLİO** : "Yoksa seni hep hizmetçilerden biri, bir mabeyinci olarak mı göreyim?"
- OLİVİA** : İyi saatte olsunlar almış götürmüş bunu. (*UŞAK girer.*)
- UŞAK** : Dük Orsino'nun hizmetkarı genç adamı çağırdım efendim. Önce reddetti gelmeyi, direndi epeyce, ama sonunda razı ettim. Emirlerinizi bekliyor, dışarıda.
- OLİVİA** : Geliyorum, hemen, şimdi. (*UŞAK çıkar.*) Mari! Dikkat et bu adamcağı- za. Dayım Tobi'yi de bul bana. Evde kim varsa, göz kulak olsunlar bu zavallıya. Onu severim. İyileşmesi için çeyizimin ya- rısını verebilirim. (*OLİVİA ve MARİ çıkarlar.*)
- MALVOLİO** : Çeyizinin yarısı! Hah, hah ha! Şimdi anla- şıldı mı, ben kimim? Ama doğrusu bakı- cım olarak şu Tobi'yi beğenmedim. Benim-

le ilgilenecek başka biri bulamadı mı ortaklıkta? Ha? Her şey mektupta yazıldığı gibi gidiyor işte. Aslında, Tobi'yi sarıyor ki başıma, dikleneyim de haddini bildireyim, hesabını göreyim. Ne diyordu mektupta: "Silkelen, kendine gel. Tapataze görün gözlerime. Sertleş. Çekinme. Hele hizmetçilere. Sözlerin siyasetle dolsun, mutlaka herkesten farklılığın olsun." Ne yapmak lazım şimdi? Suratımı iyice asacağım, bütün asaletimi takınacağım, açacağım bayramlık ağzımı. Soylu bir sesle konuşmaya başlayacağım. Ah, nasıl da düştü serçe ökseye. Yüce Tanrı. Büyük Tanrı. Sana şükürler olsun! Ne dedi? "Dikkat et bu adamcağıza." Hoş değil, asla hoş değil. "Adamcağız " ha? Benim gibi biri için böyle bir laf... Ayıptır, rezalettir. Neyse. Şimdiye kadar her şey yolunda gitti; bu kadar kusur kadı kızında da bulunur. Yüce Tanrı! Şükrediyorum sana. Gözlerim yaşlarla doldu, yüreğim minetten boğuldu.
(TOBI, FABIAN ve MARI girerler.)

- TOBI** : Allahaşkına, nerede bu adam? Cehennemine ta dibine kaçmış olsa da, bütün zebaniler çevresini sarsa da, konuşmalıyım onunla.
- FABIAN** : Telaş etmeyin canım, işte burada. Nasılsınız bakalım?
- TOBI** : Yahu, ne haber? Ne alemdesiniz?
- MALVOLIO** : Defolunuz! Azledildiniz! Beni rahat bırakınız, pılınızı pırtınızı toplayıp yollanınız.
- MARI** : Şeytan almış onu pençesine, konuşturuyor. Sesi cehennemün alevleri gibi çıkıyor. Demedim mi ben size Bay Tobi? Harumum rica ediyor. Aman yalnız bırakmayın onu.
- MALVOLIO** : Demek durum bu...
- TOBI** : Sıkmayın canım kendinizi. -Ona elinizden geldiğince göstermelisiniz bütün sevecenliğinizi. Şimdi seyredin beni- Eee, Malvolio, iyi gördüm seni. Öyle değil mi? Senin

gibi biri şeytanı yenebilmeli. İnsanlığın en büyük düşmanıdır o.

- MALVOLIO** : Ağzınızdan çıkan kulağınız duysun!
MARİ : Baksanıza. Laf ettirmiyor şeytana. Çarpılmış bu!
- FABIAN** : Biraz minare gölgesi, biraz davul tozu. Haklar ve de paklar onu.
- MARİ** : Hemen gideyim bir büyücüye de, birkaç büyü yaptırayım. İyileşmezse mahveder beni harumum.
- MALVOLIO** : Neymiş, neymiş?
MARİ : Ay, ay! Gelme üstüme.
TOBİ : Lütfen kenara çekilin, sesinizi de kesin. Böyle olmaz bu. İşimi bozuyorsunuz. Onu sinirlendiriyorsunuz.
- FABIAN** : Suyuna gitmeliyiz. Yumuşacık konuşmalıyız. Tatlılıkla yola gelecektir. Kendi pek serttir de, sertliği sevmemektedir.
- TOBİ** : Aman efendim. Sizi gördüğüme pek sevindim. Nasılsınız? Afiyettesiniz inşallah!
- MALVOLIO** : Bana baksana sen!
TOBİ : Sana cenaze işleri baksın! Kafadan kontak mısın? Hani sen efendiden bir şeydin? Şeytanla zıpzıp oynar hale nasıl geldin? İçindeki iblisi öldür de öyle çık ortaya. Seninle iki kelime etmem yoksa, ha!
- MARİ** : Dua etsin, söyleyin. Dua etsin.
- MALVOLIO** : Duaymış... Seni gidi ciğeri beş para etmez, şıllık seni!
- MARİ** : Tövbe tövbe. Tanrının adını ağzına almak istemiyor bu.
- MALVOLIO** : Hadi bakalım. Hepiniz çekin gidin. Serse-riler! Budalalar! Kim oluyorsunuz da, geçmiş karşıma konuşuyorsunuz? Ben kimim, siz kimsiniz... Durun bakalım, daha neler göreceksiniz!
(*MALVOLIO çıkar.*)
- TOBİ** : Vay, vay, vay! Olacak şey mi bu?
- FABIAN** : Vallahi, tiyatroda görseydim, uyduruyorlar derdim.
- TOBİ** : Zehiri içmiş, hem de sindirmiş. Enayilik

içine işlemiş bunun.

MARİ : Her şeyin berbat olmasını istemiyorsak, peşini bırakmamalıyız.

FABİAN : Şahti şahbaz oldu! Bu gidişle tımarhanelik olacak.

MARİ : O tımarhaneye giderse, biz de rahata kavuşuruz evimizde.

TOBİ : Şunu zincire vurdurup bir hücreye tıktırıl-
lım. Bizim kız onun aklını oynattığına inan-
dı galiba. Daha eğlenmek istiyorsak, oyun
devam eder. Sıkılınca bırakınız, n'olur yani?
Olan sana olur Mari'ciğim! Bütün delileri tı-
marhaneye yollamak için sana gelir herkes.
Ooo! Alın bir tane daha!

(ANDREW girer.)

FABİAN : Güzel bir bahar akşamı için ideal bir eğlen-
ce.

ANDREW : Yazdım! Mektubu yazdım. Onu düelloya
çağırdım. Bakın! Pek hiddetli ve pek şiddet-
li geldi bana. Okusanıza.

FABİAN : Eyvah! Çok mu sert oldu?

ANDREW : Elbette! Yedim onu, mahvettim.

TOBİ : Ver bakayım şunu. (Okur) "Bana bakın
genç adam. Kim olduğunuzdan bana ne. İp-
siz sapsız olduğunuz besbelli."

FABİAN : Ne cüret! Ne cesaret!

TOBİ : (Okur) "Elbette sen diyeceğim size. Şaşır-
cak ne varmış bunda? Sebebini asla açıkla-
mayacağım; sakın sorma."

FABİAN : Yasal olarak böyle demek gerekiyordu. Pek
yerinde, pek iyi.

TOBİ : (Okur) "Ne diye ikide bir Bayan Olivia'nın
kuyruğunda dolaşıyorsun? Görmüyor mu-
yum kınıştırdığınızı sanıyorsun? Üstelik
durmadan palavra atıyorsun. Ama seni te-
pelemeye karar verişim bu sebepten değil."
"

FABİAN : Az ve öz. Saf ve saf-sata!

TOBİ : (Okur) "Seni evinin yolunda karşılayaca-
ğım. Becerir de orada öldürebilirsen beni".

FABİAN : Harika!

- TOBİ** : (Okur) "Hiç çekinme, bir sokak serserisi gibi gebert beni!"
- FABİAN** : Böylece adam bütün sorumluluktan kurtuluyor. Bu da iyi.
- TOBİ** : (Okur) "Şimdi elveda! İkimizden birinin ruhuna fatiha!
Bu ruh benimki de olabilir ama, amacım bu değildir. Kolla kendini! Bil ki, ya dostum, ya da azılı düşmanın!
İmza. Alyanak Andre."
Bu mektup ile kanı kızışıp da saldırmazsa üstüne, yuf olsun onun erkekliğine! Şimdi gidiyorum ve mektubu ona veriyorum.
- MARİ** : Vallahi tam zamanı. Harumımla fısıldaşmakta yine. Birazdan da çıkar gider Dük Orsino'nun eteğine.
- TOBİ** : Elbette vermem bu mektubu o gencin eline. Besbelli, iyi yetişmiş, efendiden biri. Üstelik de yetenekli. Dük onu bizim kıza elçi yollamış. Bu da efendiliğinin bir başka delili. Bu saçmasapan mektuptan korkacak biri değil ki. Bir bakışta anlayacak, bu satırların kuş beyinli biri tarafından karalandığını. Ben onun gözlerine değil, kulağına sesleneceğim, hem de kendi dilimle. Ona bizim Alyanağı bir öveceğim, bir ballandıracam ki, soylu bir yiğit zannedecek. Gençliğinin saflığını kullanacağım. Onu korkunç bir tehlike ile karşı karşıya olduğuna inandıracam. Alyanak gözünün önünde kudurgan, saldırgan, dövüşken bir horoz olup çıkacak. İkisi de birbirinden o kadar korkacak ki, Şahmaran'ı canlı görsen bu kadar korkamazsın!
- FABİAN** : İşte geliyor. Yeğeniniz de yanında. Bırakın vedalaşsınlar da, sonra yaparsınız yapacağınızı.
(TOBİ, FABİAN ve MARİ çıkarlar.)
- OLİVİA** : Söylediklerim taşı yumuşatırdı, ama yüreğinizi yumuşatmadı.
Onurumu serdim ayaklarınızın altına, yi-

ne de işe yaramadı.

Kendi kendimi yiyorum bu zavallılığım yüzünden,

Ama öyle güzel bir zavallı olmuşum, öyle inatçıyım ki zavallılıkta,

Bir yandan da alay ediyorum kendimle içimden.

VIOLA : Şu çektiğiniz acının her zerresi var efendimin acısında.

OLİVİA : Bari şu kolyeyi kabul edin, içindeki benim resmim.

Sesi çıkmaz, öylece yaslanır göğsünüze. Ne olur reddetmeyin.

Yakarışımı kabul edin, lütfen yine gelin.

Namusum hariç benden ne isterseniz isteyin. Elimde ne varsa vereceğim.

VIOLA : Bir tek dileğim var sizden :

Ne olur siz de efendimi sevin.

OLİVİA : Gönlümde bir tek sevgi vardı; onu da size verdim.

Namusumu ayaklar altına almadan o sevgiyi bir başkasına nasıl veririm?

VIOLA : Namusunuzun kefil olmaya razıyım.

OLİVİA : Şimdilik kalsın. Yarın yine bekliyorum sizi. Hoşçakalın.

Bir iblistir girmiş yüreğinize,

Bir çırpıda gönderebilir sizi cehenneme.

(*OLİVİA çıkar, TOBİ ve FABLAN girerler.*)

TOBİ : Oooo! Uğurlar olsun genç adam.

VIOLA : Size de beyim.

TOBİ : Bak dalikanlı. Seni uyarmaya geldim. Kolla kendini! Ne yaptıysan adama, bahçenin ucuna dikilmiş, gözleri alev saçan biri, parçalamak üzere seni. Kuzunun kokusunu almış aç kurtlar gibi. Çek kılıcını, hazırlıklı ol. Tetikte bir şövalyedir, çeviktir. üstelik katildir!

VIOLA : Bir yanlışlık olmalı bunda. Dövüşmemizi gerektirecek bir şey olmadı ki aramızda. Zorluyorum kafamı, birileriyle atıştığımı bile hatırlamıyorum.

- TOBİ** : Yanlışlık yanlışlık yok! Beni dinle! Kafanı kolla diyorum sana. Hayatının beş paralık değeri varsa, dikkat et hasmına. Yiğit biri, kuvvetli, becerikli, dövüş ustası, üstelik azgın bir boğa gibi.
- VIOLA** : Bari, kim olduğunu söyleyin.
- TOBİ** : Her şeyden önce, bir şövalye. Savaş görmese de, yine savaş görmemiş bir kılıçla vuruldu omuzuna ve şövalye oldu bir ke-re. Tatlı su şövalyesi, ama keskin kılıçlı biri. Dedim sana, dövüş ustasıdır. Tarihinde üç kesilmiş kelle var. Yetmez mi? Hele şimdi, o kadar hiddetli ve şiddetli ki, kan dökmeden yatışmayacak. "Hodri meydan!" diye bağırıp duruyor, senin mezarını görmeden susmayacak.
- VIOLA** : Bari gideyim de hanımefendiden beni korumak için birilerini vermesini isteyeyim. Ben anlamam ki dövüşmekten, kan dök-mekten. Erkeğim diye böbürlenen, dövüş-en, dalaşıp kavga çıkaran birileri olduğunu duymuştum. Demek bu da onlardan biri! Tuhaf, değil mi?
- TOBİ** : Tuhaf muhaf değil. Seninle atışmak için sebebi var adamın. Sen de bu meydan oku-maya karşı koymalısın. Yok eve döneceğim dersen, karşında beni bulacaksın. Ya şimdi herifin üstüne yürüyeceksin, ya da benimle dövüşeceksin.
- VIOLA** : Ama bu apaçık bir kabalık! Madem öyle, bari neden böyle bir davranışla karşılaştı-ğımı öğreneyim. Farketmeden ne kusur iş-lemişim, bileyim. Ne istiyor benden?
- TOBİ** : Tamam! Bunu şimdi söyleyeceğim. Fabi-an, ayrılmayın bu delikanlının yanından. Birazdan geleceğim.
(*TOBİ çıkar.*)
- VIOLA** : Bey'fendi! Lütfen siz söyleyin bari. Bir şey biliyor musunuz bu konuda?
- FABIAN** : Bu şövalyenin size dış bilemediğini biliyo-rum ama, sebebinden haberim yok.

- VIOLA** : Allah allah! Ne biçim bir adam bu? Neye benziyor?
- FABIAN** : İlk bakışta önemli bir şey olduğu kesinlikle anlaşılmıyor. Ancak harekete geçerse, yani yiğitleşince, bakıyorsunuz, İliya'nın en dövüşken, en kahraman, en vahşi şövalyesi... Hadi, o tarafa doğru gidelim mi? Söz veriyorum size, aranızı bulmaya çalışacağım.
- VIOLA** : Bilmem ki. Gerçekten yapar mısınız bunu? Çok sevinirim. Demek istiyorum ki, ben uysal bir köy papazını, en yiğit şövalyeye tercih ederim. Erkeklik gösterisi yapma merakında hiç değilim.
(*Çıkarlar, TOBI ve ANDREW girerler.*)
- TOBI** : Vallahi, herif iblisin teki! Böyle cazgırına hiç rastlamadım. Kımıldayayım dedim, kuşandığı bütün silahlarla saldırdı üstüme. Öyle de çevik ki kerata, kim vurduya gidiyordum. Adam pire gibi adeta. Adım atar gibi dövüşüyor vesselam. Diyorlar ki, en meşhur ustadan almış kılıç derslerini.
- ANDREW** : Allah kahretsin! Nasıl dövüşürüm ben onunla?
- TOBI** : İyi-hoş ama, herifin tepesi attı bir defa. Nasıl yatıştıracağız? Fabian zor tutuyor onu.
- ANDREW** : Veba salgınına uğrar inşallah! Tepesine yıldırım düşsün! Ne bileyim ben onun kılıç ustası olduğunu? Keşke ben düelloya çağırmadan önce kalp krizinden öbür dünyayı boylasaydı. Bir vazgeçse... Saf kan arap atımı sana hediye etmeye razıyım.
- TOBI** : İstersen, gidip biraz yalvarayım. Ha? Ne dersin? Sen kal burada. Sakın vazgeçebileceğini çaktırma. Kan dökmeden kapatırsak meseleyi, kurtarırsın kelleyi. (Kendi kendine söylenir) Hele senin üstünden bir ineyim de, sonra atına bineceğim. (*FABIAN ve VIOLA girerler.*)
Usulca FABIAN'a) Barış yapılsın diye bana

- FABIAN** : atırı rüşvet olarak verdi! Ödüyü koptu!
: (*Usulca TOBI'ye*) Bunun da ödüyü koptu.
Korkudan beti benzi attı. Heyecandan nefes nefese kaldı.
- TOBI** : Ne yazık ki, yemin etmiş sizi haklamaya.
Düelloya karar vermek için enine boyuna düşünmüş. Hadi, çekin kılıcınızı! Söz verdi.
Fazla uğraştırmadan alacakmış canınızı.
- VIOLA** : (*Kendi kendine söylenir.*) Yüce Tanrım! Sen yardım et bana. Boşu boşuna erkeğimden vazgeçmek zorunda kalacağım, her şeyi açıklayacağım bunlara.
- FABIAN** : Bazen fazla hiddetlenebilir. Üstüne gitmeyin.
- TOBI** : Hadi bakalım Alyanak Andre! Kurtuluş kalmadı bu düellodan. Kaçarsan ayıp olur, yiğitlik ortada kalır. Ama tüm asaletiyle söz verdi bize.
Canını yakmayacak. Bir çırpıda bitirecek işini.
- ANDREW** : Allah büyüktür! Bakarsınız tutar sözünü.
(*Kılıcını çeker.*
ANTONIO girer.)
- VIOLA** : Şerefim üzerine yemin ederim, istemiyorum bunu yapmayı.
(*Kılıcını çeker.*)
- ANTONIO** : Bırakın o kılıçları!
Bu delikanlı suçluysa eğer,
Ben çekeceğim cezasını.
Yok suçlu sizseniz,
Cezanızı elimden çekeceksiniz.
- TOBI** : A-aa! Siz de kimsiniz? Neden aralarına girdiniz?
- ANTONIO** : (*Kılıcını çeker*) Yiğit denebilirse bana, varsa dövülecek biraz cesaretim.
Bu genç için onun birkaç mislini deneyebilirim.
- TOBI** : Bu da nereden çıktı? Bak kardeşim, sen genç adamın yerine dövülecekse, ben de hasmının yerine geçerim. Senin de defterini dürerim!

(MUHAFIZLAR girer.)

- FABIAN : Aman, Bay Tobi! Muhafızlar geldi.
TOBI : (ANTONIO'ya) Bana bak! Hesabımız bitmedi.
VIOLA : (ANDREW'a) Lütfen, siz de sokun o kılıcı kınına.
ANDREW : Başüstüne! Hemen! Bakın, sözümü unutmadım. Atım sizindir. Ölünceye kadar hizmetkârınızım.
I. MUHAFIZ : İşte burada! Onu tutukla.
II. MUHAFIZ: Kanun ve de Dük Orsino namına! Eller yukarı. Tutuklusunuz.
ANTONIO : Beni birine mi benzettiniz?
I. MUHAFIZ : Kimseye benzettiğimiz yok sizi. Çıkartmışsınız denizci berenizini ama, Biz tanıdık, ilk bakışta. İyi bilirim çehrenizi. Götürün bu adamı. Biliyor kapana kısıldığını.
ANTONIO : (VIOLA'ya) Karşı koyamam ki onlara. Sizi ararken geldi bunlar başıma. Gidip Dük'e karşı savunmalıyım kendimi. Yine de düşünmeden edemiyorum sizi. Beş parasız ne yapacaksınız?. Kesemi sizden alınca, iyice zorda kalacaksınız. Kendimden çok size yaruyorum. Paramı istediğim için, inanın, çok utanıyorum.
II. MUHAFIZ: Bu kadar laf yeter. Gidelim.
ANTONIO : Çok üzgünüm. ama istiyorum paramı. Hiç olmazsa birazını.
VIOLA : Ne parasından bahsediyorsunuz, anlamıyorum. Mert adamsınız zannederken, bu halinize şaşıyorum. Madem ki dara düştünüz, işte, İmkanlarımı zorlayıp biraz borç vereceğim size. Ama hepsi bu. Ben de zengin değilim. Neyim varsa, sizinle bölüşeceğim.

- ANTONIO : Bunca dostluk gösteren birine, bu muydu layık gördüğünüz?
Tanımıyormuş gibi davranıp, horlamak mı teşekkürünüz?
O kadar yardım etmedim mi size, neden bu nankörlüğünüz?
Zora düşmüş görüp beni, halimi kötüye kullanmayın.
Sakin beni evliyanın biri sanmayın.
Şu davranışınız tepeme çıkıyor kanımı.
- VIOLA : Ben iyilik filan görmüş değilim sizden.
Hiçbir şey anlamıyorum sözlerinizden.
Nankörlük diyorsunuz; nefret ederim nankörlükten.
Bence kötüdür bütün kötülüklerden.
- ANTONIO : Ulu tanrı! Kim söylüyor bütün bunları!.
- II. MUHAFIZ : Hadi! Gidiyoruz.
- ANTONIO : Hayır! Bırakın! Söyleyeceklerim bitmedi.
Görüyor musunuz, şu karşımızda duran genci?
Onu zor kurtardım ölümün perçesinden.
Öylesine emindim ki, sevgimden, sevgisinden,
O sevgi ki, cennetin müjdelerini veren.
Ona peygamber gibi taptım, sözüne tanrı buyruğu gibi bağlandım.
- I. MUHAFIZ : Kes şamatayı. Dinlemek zorunda değiliz bunları.
- ANTONIO : Tanrı sanmıştım, sıradan bir put çıktı.
Melek gibi bu çehre, ardında nasıl da saklıyormuş şeytanı.
Ben böyle rezil tanınmadım Sebastian'ı.
Her sakatlıktan kötüdür ruhun çarpıklığı.
Hiçbir şey affettiremez insafsızlığı.
Güzel olan her şey erdemde gizlidir.
Ama iblisin büyüğü gözalıcı giysilerle gezir.
- I. MUHAFIZ : Götürelim şunu. Susacağı yok.
- ANTONIO : Hadi gidelim.
(ANTONIO ve MUHAFIZLAR çıkarlar.)
- VIOLA : (Kendi kendine konuşur) Ne kadar coşkulu,

ne kadar içtenlikliydi söyledikleri.
Her sözüne yüreğiyle inanıyordu, besbelli.
Ama inanasım gelmiyor ki benim.
Yoksa, sözünü ettiği... Kardeşim... Olabilir
mi?
Ah, düşler tanrısı! Gerçekleştir rüya sandık-
larımı.

TOBI : Gel bakalım şövalye. Sen de yanaş Fabian.
Olan bitenleri sağlam kafayla bir tartışalım.
VIOLA : (*Kendi kendine konuşur*) Sebastian dedi, yan-
lış duymadım sözünü.

Aynaya her baktığımda, görmüyor muyun
onun yüzünü?
Çehresi de giysisi de tıpatıp benzemiyor
muydu bana?
Zaten benzemeye çalışmıyor muyum Sebas-
tian'a?
Ah, bütün bunlar bir doğru çıksa.
Unutacağım bütün olanları.
Nasıl seveceğim fırtınaları, hırçın dalgaları.
(*VIOLA çıkar.*)

TOBI : Tavşan pisliği gibi bir herif bu. Şerefli biri
böyle der mi, ona iyilik yapmış bir zavallı-
ya? Adam boğazına kadar derde girmişken,
elinin tersiyle itiverdi biçareyi. Hem ödleğ,
hem şerefsiz. Ödleğliğini Fabian iyi bilir.

FABIAN : Korkakların en korkağı, ödleğlerin en ta-
bansızı.

ANDREW : Vay canına! Şimdi düşeceğim ardına, dö-
veceğim onu.

TOBI : Aman ne iyi bir fikir. Mahvet, perişan et,
ama sakın kılıcına davranma.

ANDREW : Asla, asla!
(*ANDREW çıkar.*)

FABIAN : Şenlik var yine. Bakalım neler olacak.

TOBI : Kalıbımı basarım, bir şeyler olurmuş gibi
olacak, ama hiç bir şey olmayacak.

IV. PERDE

1. Sahne

(*Olivia'nın Evi'nin Önü*
SEBASTIAN ve FESTE girerler.)

FESTE : Aradığım adamın siz olmadığına inandır-
malısınız beni.

SEBASTIAN : Bela mısınız efendim? Lütfen yolumdan
çekiliniz.

FESTE : Anladığım kadarıyla, bu oyunda benden
de beceriklisiniz. Nasıl da kandırıyorsunuz
insanı. Aferin size! Tamam, pekala. Tanış-
mıyoruz. Hanımım beni size elçi diye gön-
dermedi. Adınız Sezaryo değil. Şu burun
da benim değil. Bu bu değil, şu da şu de-
ğil. Öyle ama öyle değil, böyle ama katiyen
böyle değil.

SEBASTIAN : Kesin saçmalamayı, istirham ederim! Si-
zinle müşerref olmadık hiç!

FESTE : Saçmalıyorum, öyle mi? Karşınızda bir
soytarı var ya, evliya kelâmı gibi konuşun
bakalım. Demek ben saçmalıyorum. Saçma-
lamak buysa, size kalırsa, sapasağlam yer-
yüzü de çivisi çıkmış bir tekerlekten başka
bir şey değildir. Şimdi bey kardeşim, bırak
bu numaraları da, bizim hanuma ne diyece-
ğim ben, onu söyle. Birazdan eteklerinin di-
bine düşeceğini söyleyeyim mi ona?

SEBASTIAN : A! Aklınızdan zorunuz mu var sizin? Per-
vaneler gibi etrafımda dönmeyi bırakın da
çekilin gidin. Paraysa, hakkınız yok ama,
alın, işte para. Bu da yetmezse, başka türlü
geleceğim hakkınızdan.

FESTE : Aman da aman! Ne cömertmişsiniz be-
yim. Akılsızlığını aptallara para vererek
örtenlerdensin anlaşılan.

(*ANDREW, TOBI ve FABIAN girerler.*)

ANDREW : Ooo! Yine mi siz beyim? iyi ki çıktınız

- karşıma. Buyrun bakalım size bir tane!
- SEBASTIAN : Öyle mi? Rica ederim siz de buyrun. Bir de şundan buyrun. Yetmedi mi? Bir daha! Herkes çıldırdı mı burada, allahaşkına?
- TOBI : Kendinize hakim olun. Yoksa şu sopanızı tuttuğum gibi dama savururum.
- FESTE : Bunları hanımuma anlatmazsam çatlarım. Hazine bağışlasanız da durmam artık yanınızda.
(FESTE çıkar.)
- TOBI : Gel bakalım sen buraya. Kaçma.
- ANDREW : Tutmayın onu! Bırakın da parçalara ayırayım. Parçalayamazsam mahkemeye gideceğim, hakkımı isteyeceğim. Şu İliya'da kanun diye bir şey varsa, onu perişan edeceğim. İlk tokadı ben attım, ama olsun. Adalet yerini bulsun!
- TOBI : Gitmenize izin vermeyeceğimi. Sokun o kılıcı kınına. Amma da ateşlendiniz ha! Tavşan kokusu almuş tazı gibi oldunuz. Gelin bakalım buraya.
- SEBASTIAN : Artık bıktım hepinizden! Kurtulacağım sizden. Emeliniz beni tahrik etmekse, bravo! Ettiniz işte. Gelin bakalım buraya.
- TOBI : Vay, vay, vay. Bana kafa tutmak ha! Karunuzdan bir ölçek alayım da tadına bakayım.
(OLIVIA girer.)
- OLIVIA : Tobi! Ne yapıyorsunuz? Emrediyorum size. Koyun o kılıcı yerine.
- TOBI : Hanımefendi!
- OLIVIA : Hep böyle mi gidecek bu işler? Nankör, alçak adam!
Siz vahşi dünyanın insanısınız.
Dağ başında, mağaralarda yaşamalısınız.
Çekin gidin gözümün önünden. Ah, sevgili Sezaryo. Mahcubum size.
Yeter zorbalığınız! Defolun dedim!
(TOBI, ANDREW ve FABIAN çıkarlar.)
Asil dostum. Lütfen bu vahşete aklınızla dayanın,
Sakın hassas ruhunuz öfkeye kapılmasın.

Hadi, eve gidelim. Size şimdiye dek olan biteni anlatayım.

Bu beceriksiz sahtekârın saçma oyunlarını bir de benden dinleyin.

Unutun başınıza gelenleri, bu aptalca oyuna gülümseyin.

Eve geleceksiniz benimle. Başka çare yok.

Evet deyin bana. Lanet olsun ona.

Rahatsız etti sizi, hoplattı yüreğimi.

SEBASTIAN : Bir gariplik var havada, anlamıyorum.

Ne tarafa akıyor bu çılgın nehir?

Şuurumu kaybetmediysem, derin uykudayım.

Kapıldıysam bu rüya gibi akıntıya, aman uyanmayayım.

OLIVIA : Gelin ne olur, teslim olun bana.

SEBASTIAN : Dünden razıyım. Başüstüne!

OLIVIA : Hep böyle deyin, hep böyle olun işte!

(SEBASTIAN ve OLIVIA çıkarlar.)

2. Sahne

(*Olivia'nın Evinde Bir oda*

MARI ve FESTE girerler, MALVOLIO kararlık bir bölümde hapsedilmiştir.)

MARI : Hadi, çabuk ol. Cüppeyi giy, sakalı tak da seni rahip Topas zannetsin. Durma, salanma. Ben de gideyim, Bay Tobi'yi çağırayım.

FESTE : Madem mecburuz, giyineceğiz. Keşke bu cüppeyi giyip de kendini başka türlü göstermeye çalışan tek insan ben olsaydım bu dünyada. Ama insan kürsüye çıkıp vaaz vermek için benden şişko, kürsünün altında vaaz dinlemek içinse benden sıska olmalı. Namusu bütün din adamlarıyla, iyi huylu ev sahipleri ve de çalışkan papazlarla alimler aynı kefedekiştirtilabilirler. Öyle değil mi? Buyrun bakalım! Huzurlarınız-

da, suç ortaklarını!
(*TOBI ve MARI girerler.*)

- TOBI** : Arz-ı hürmet ederim papaz efendi.
FESTE : Berhudar ol evladım. Aziz bayım Tobi. Okuma yazması olmayan bir keşişin dediği gibi, "Olmuşsa olmuştur. " Ben de rahip kılığına gireli beri, rahip olmuş sayılırım. Demek ki, "olmuş" olan "olmuş"tur! "muş" ise "muştur"dur.
- TOBI** : Bir ses versene şuna Peder Topas.
FESTE : Heeeyyyt! Oradaki. Hapishane kuşu. Tanrı korusun seni.
- TOBI** : İyi beceriyor taklit etmeyi. Aferin sana ke-rata.
- MALVOLIO** : Kimsin sen?
FESTE : Peder Topas, bir zır deliyi ziyarete geldi. Malvolio, sensin değil mi?
- MALVOLIO** : Ah, aziz Bay Rahip Peder Topas! Lüften hemen hanıma gidin. Ona deyin ki...
FESTE : Kes sesini, gürültücü herif! Zebani! Ne hakla bu adamın canını sıktın? Kadınlar-dan başka bir şeye ermez mi senin aklın?
- TOBI** : Rahip iyi konuştu.
MALVOLIO : Ah Peder Topas! Büyük bir haksızlığa uğ-radım ben. Kimsenin başına böyle bir şey gelmemiştir. Ben deli değilim; buna inan-mayın. Tıktılar beni bu karanlık deliğe.
- FESTE** : Ayıp, ayıp. Yazıklar olsun sana iblis ruh-lu adam. Bak sana ne kadar şefkatle sesle-niyorum, nezaketimi şeytanlığa karşı bile esirgemiyorum; sense karanlıktan şikayet ediyorsun. Neresi karanlıkmuş bu evin? Ne demek istiyorsun?
- MALVOLIO** : Kapkaranlık burası, cehennem gibi.
FESTE : Yalancı, sen de! Şu pencerelere bak, fildişi kuleler gibi parlıyorlar. Cumbaların kafes-leri incecik danteller gibi. Sen de karanlık diyorsun. Uyduruyorsun!
- MALVOLIO** : Ben deli değilim Peder Topas! Burası da karanlık işte.
FESTE : Aklın şaşmış senin, zavallı, zır deli evla-

dım benim. Şu dünyadaki tek karanlık cahilliktir. Sen böyle bir karanlığa düşmüş olmalısın. Durumun pek kötü.

MALVOLİO : Cahillik cehennem karanlığı demekse, bu ev de cahillik kadar karanlık işte. Bunu bilir, bunu söylerim. Bana bu kadar haksızlık edilir mi? Ben sizden daha deli değilim. Çok da mantıklı biriyim. Hadi. Sorun bir şey de, söyleyeyim.

FESTE : Pisagor vahşi kazlar için de düşünüyordu? Söyle bakalım.

MALVOLİO : Anamın öldükten sonra dünyaya bir vahşi kaz olarak yeniden gelebileceğini sanıyordu.

FESTE : Peki, sen ne düşünüyorsun bu konuda?

MALVOLİO : Bence, ruhlar canlanabilirler ama, Pisagor ile tümüyle aynı fikirde değilim.

FESTE : Eh, o zaman elveda! Akıllı olduğunu ispat edemedin, sınıfta kaldın. Deli olmasaydın, Pisagor ile aynı fikirde olacaktın. Böyle gidersen, bir tek yaban kazı bile vurmazsın; ananın ruhuna ateş ettiğini sanırsın. Senden değil akıllı, avcı bile olamaz. Ben gidiyorum.

MALVOLİO : Peder Topas! Peder Topas!

TOBİ : Aferin! Ne de güzel Peder Topas'muş bu. Ellerine, dillerine sağlık.

FESTE : Binbir suratım ben. Her biçime girerim.

MARİ : Cüppe giymeden, sakal takmadan da kandırabilirmişsin onu. Seni hiç görmedi ki!

TOBİ : Şimdi yine sesleneceksin ona ama, bu sefer kendi sesinle. Sonra olanları bana anlattırsın. (Mari'ye) Şu oyunu yüzümüze gözümüze bulaştırmadan bitirirsek, ne âlâ. Bittirelim de başımıza dert almadan serbest bırakalım bu adamı. Bizim yeğenle aram hiç iyi gitmiyor; bela çıkacak başıma. (FESTE'ye) İşini bitirinc, odama gel.

(TOBİ ve MARİ çıkarlar.)

FESTE : (Şarkı söyler) Guguk kuşu, guguk kuşu! Söyle bana güzel kadın nerde?

- MALVOLİO** : Hey Feste!
- FESTE** : (*Şarkı söyler*) Çok kalpsizdir o kadın.
- MALVOLİO** : Feste dedim. Buraya bak!
- FESTE** : (*Şarkı söyler*) Aşık oldu başka birine.
(*MALVOLİO'ya*) Kimsin sen?
- MALVOLİO** : Ay Feste, canım Feste. Biricik soytarım benim. Bana biraz kağıt, kalem, mürekkep, hokka, kamaş, tüy, azıcık da mum getirirsen, ömür boyu unutmam bu iyiliğini. Ölene kadar hayırla anarım adını.
- FESTE** : A-aa! Saygıdeğer Bay Malvolio!
- MALVOLİO** : Yanılmadın, bu benim işte, saygıdeğer Bay Soytaarı Feste.
- FESTE** : Neler oldu da aklınızı hepten yitirdiniz böyle?
- MALVOLİO** : Budala! Geri zekâlı kaçık! Sinirlendirme beni. Aklım en az seninki kadar başımda. Haksızlığa uğradım, hepsi bu.
- FESTE** : Geri zekâlı bir kaçıkta birazıcık akıllıysan, demek ki zır delinin birisin.
- MALVOLİO** : Beni boş bir çuval gibi attılar buraya, karanlığa tıktılar. Rahipler, eşşekler gönderiyorlar karşıma. Bu da yetmiyor, deli diyorlar hakkımda.
- FESTE** : Hop hop! Ağır ol. Bak, peder geri geldi. (*Rahip sesiyle konuşur*) Ey, Malvolio! Allah sana akıl fikir ihsan etsin. Şimdi uyku ya dal, sus da kurtulalım zırvalarından.
- MALVOLİO** : Peder Topas!
- FESTE** : (*Rahip sesiyle*) Cevap verme ona ey temiz kalpli adam. (*Feste sesiyle*) Asla Peder. Ka-tiyen konuşmayacağım onunla. Meraklan-mayın. Güle güle gidin. (*RAHIP sesiyle*) Meryem Ana seni korusun çocuğum. Amin. (*FESTE sesiyle*) Amin Aziz Peder.
- MALVOLİO** : Hey Feste! Soytaarı! Sana söylüyorum.
- FESTE** : Aklınızı başınıza toplayınız efendim. Görmüyor musunuz, sizinle konuştum di-ye zılgıt yedim.
- MALVOLİO** : İyi kalpli adam, güzel soytaarı! N'olur ba-na kağıt kalem, biraz da ışıık bul. Emin ol

ki, İllirya'daki öteki insanlar kadar aklım başımda.

FESTE : Ah nerde o günler, efendim. Keşke.

MALVOLİO : Vallahi de billahi de akıllıyım ben. Hadi git, kağıt, kalem, mum getir bana. Sonra da yazacaklarımı al hanımına götür. Bak göreceksin, nasıl kârlı bir iş olacak bu. Dünyanın en pahalı mektubunu taşıyacaksın.

FESTE : Tamam, pekala da, bir şartım var. Hadi itiraf edin bakalım, gerçekten deli misiniz, yoksa numara mı yapıyorsunuz?

MALVOLİO : Deli değilim dedim sana. Gerçek bu kadar.

FESTE : Beyninin içini görmeden bir deliye inanma derler. Haklıdırlar. Gideyim de istediklerinizi bulup getireyim.

MALVOLİO : Bu hizmetinin mükafatını göreceksin. Hadi durma, git artık.

FESTE : (*Şarkı söyler*) İşte gittim beyim. Şeytanca işinizde, hizmetinizdeyim. Birazdan yine gelirim. Şeytan yarındadır bütün kötülüklerin. Kötülük efendisidir iblisin. Bir olur, yerler birbirlerini, Tıpkı deliler gibi. Elveda, şeytanın kokmuş yemeği. (*FESTE çıkar.*)

3. Sahne

(*Olivia'nın Bahçesi*
SEBASTIAN girer.)

SEBASTIAN : Hava güzel, gök mavi, güneş ısıtıyor içimi. Ve işte parmağında bir yüzük, hem de incili. Elimle tutuyorum, gözümle görüyorum. Galiba mutluluktan çıldırıyorum. Otele uğradım, Antonio'yu bulamadım. Dediler ki, gelip gitti, şehre sizi aramaya. Oysa, burada olsaydı, nasıl da işe yarardı

tesellisi.

Bir ses hislerimle beynimi kullanıp, diyor
ki içimden,
Bir hata var bu işte, hem de mükemmel bir
hata.

Her şey saçma ama, her şey talihin kudreti
sanki.

Görmesem gözlerimle, tutmasam ellerim-
le, yalan diyeceğim.

Ya bu muhteşem kadın muhteşem bir deli,
ya da ben delireceğim.

Ama deliler böylesine sakın midirler?

Koca bir malikaneyi evirip çevirmeyi nasıl
becerebilirler,

Bu muhteşem deli hanımefendi gibi?

Bir öğrenebilsem bu mesele neyin nesi.

İşte göründü, tımarhanelik cennetin baş
meleği.

(RAHIP ve OLIVIA girerler.)

OLIVIA

: Evet, çok acele ediyorum. Ayıplamayın
beni.

Hadi, rahiple birlikte kiliseye gidelim.

Yüce Tanrı'nın huzurunda, kutsal çatının
altında,

Ömür boyu beraberliğimizin sözünü verin
bana.

Huzursuz ruhum rahata kavuşsun,

Ama kutsal evliliğimiz şimdilik bir sır ol-
sun.

SEBASTIAN : Yanınızdayım işte, sizinle geleceğim kili-
seye.

And içeceğim, ömür boyu sadakatime.

OLIVIA

: Düşün önümüze, aziz Peder.

Artık şenlensin gökler, sevinsin melekler.

Şu yaptığımız ne de müthiş bir şeydir,
hepsi bilsinler.

V. PERDE

1. Sahne

*Olivia'nın Evi Önündeki Sokak
FESTE ve FABIAN girerler.)*

- FABIAN : N'olur, hatırum için göster şu mektubu.
FESTE : Benden ne isterseniz isteyin, ama bunu istemeyin!
- FABIAN : Her şeyi isteyebilir miyim?
FESTE : Mektup hariç, her şey.
- FABIAN : Ama ben başka bir şey istemiyorum ki.
(ORSINO, VIOLA, CURIO ve diğer asiller girerler.)
- ORSINO : Siz Bayan Olivia'nın malı değil misiniz?
FESTE : Evet. Tapulu arazisi kadar hakkı var üzerimizde.
- ORSINO : Oo! Sen misin? Nasılsın bakalım?
FESTE : Açıkça söylemek gerekirse, düşmanuma karşı çok iyi, dostuma karşı pek kötü bir durumdayım.
- ORSINO : Tam tersi. Dostuna karşı iyi olmalısın.
FESTE : Hayır. Dosta karşı kötüyüm.
- ORSINO : Ne biçim iş bu böyle?
FESTE : Ah, o dostlar! Yüzüme gülüyorlar, arkamdan neler söylüyorlar. Oysa düşmanlar... Küfürlerini yüzüme karşı sıralayıp, gözlerimin içine bakıp, sövüyorlar bana. Düşmanumla kendimi tanıyorum, dostumla aldanıyorum. İki negatif bir araya gelince bir pozitif sonuç çıkarsa, demek ki, dostumla kötüyüm, düşmanumla iyi. Anlatabildim mi?
- ORSINO : Mükemmel anlattın.
FESTE : Ama sakın efendim, siz siz olun da benim dostum olmaya kalkmayın.
- ORSINO : Merak etme, aramız kötüleşmez. Al sana bir altın, bu iyi gelecektir.

- FESTE** : Bu altıncık tek başına kötülüklerin hakkından nasıl gelsin? İki olsalardı, belki...
- ORSİNO** : İyi bir fikir değil bence.
- FESTE** : Siz beni dinleyiniz, fikrime önem veriniz. Altınlar Feste'ye, pamuk eller cebe!
- ORSİNO** : Pekâlâ, pekâlâ. Madem öyle, al bir altın daha.
- FESTE** : Etti iki. Allah hakkı üç halbuki. Ne derler eskiler? Biri zarar, ikisi karar, üçü yarar.
- ORSİNO** : O laf öyle değildi, ama nasıldı unuttum. Yine de sana üçüncü altını vermeyeceğim. Gidip de hanımına burada olduğumu söyler, onu buraya kadar getirirsen eğer, göreceksin, cömertliğim yeniden uyanacaktır.
- FESTE** : Aman söyleyin cömertliğinize, şimdilik uykusuna devam etsin. Ben gelene kadar da güzelce kestirsin. Sakın beni açgözlünün biri zannetmeyin. Sadece, parayı severim.
- (*FESTE çıkar, ANTONIO ve MUHAFIZLAR girerler.*)
- VIOLA** : İşte! Beni kurtaran adam bu.
- ORSİNO** : Evet! Hatırlıyorum bu çehreyi. Ama son gördüğümde bu halde değildi. Bir savaşın kara bulutlarına gömülmüştü suratı, zifir gibi kara bir renkteydi. Su alan, batmak üzere olan, ufacık, berbat bir teknesi vardı. Ve o tekneyle donanmamın en güzel gemisine öyle bir yanaştı ki, Sonradan düşündüm, onunla düşman olmak bile onurdu belki. Söylesenize, nedir mesele?
- I.MUHAFIZ** : Saygıdeğer Dük'üm. Antonio'dur bunun ismi. Geminizi yüküyle birlikte ele geçirmişti. Yeğeninizin bacağını sakatladığı savaşta, Cümle alemle durmaksızın savaş etmişti. Onu yine dalaşırken bulduk, bu kez de başkalarıyla.
- VIOLA** : Ama niyeti bana iyilik etmektir.

Kılıcını çekti, saldırdı onlara.

Gerçi sonradan tuhaf laflar da etti ama,
Bunların sebebi belki de küçük bir cinnett.

ORSİNO

: Kanlı korsan, açık deniz haydutu değil misin seni?

Hangi cüretle geldin buralara, seni hangi çılgınlık sürükledi?

Nasıl oldu da düşmanlarının dostları senden yana iyi şeyler söyledi?

ANTONIO

: Ey Dük Orsino! Soylu beyefendi,

Şimdi lütfen dinleyin beni.

Benim için ettiğiniz küfürleri,

İzin verin de biraz hafifleteyim.

Antonio korsan da değildir, haydut da hiç olmadı.

Ama bir sürü sebepten düşmanları oldu.

Birçoğu da yerden göğe haklıydı.

Büyülenmiş gibi geldim buralara.

Çok inanmışım şu yarınızdaki delikanlıya.

Onu nankör denizin insafsız dalgalarından kurtardım.

Hayatını köpüklerden çıkarıp ruhuna saldım.

Üstelik hiçbir karşılık beklemiyordum ondan.

Cüret alıp ona olan bağlılığımдан,

Kendimi bu şehrin tehlikelerine gözü kapalı attım.

Zorda gördüğümde onu kılıcım ile korumaktı maksadım.

Ama yakalandım. Ve o, bütün hainliği ile, beni tanımadığını söyledi.

Dostluğumuzu hiç utanmadan reddetti.

Birden hayatımın yirmi yılını kaybettim sanki.

Üstelik reddediyor, benden aldığı içi dolu keseyi.

VIOLA

: Nasıl olur? İnanılmaz şeyler söylüyor.

ORSİNO

: Sence, bu gerç ne zaman geldi bu şehre?

ANTONIO

: Daha bugün geldi; önceleri hep birlikteydik.

Üç ay, birlikte yedik, birlikte içtik.
Gece demedik, gündüz demedik, yarenlik
ettik
(*OLIVIA girer.*)

ORSİNO : İşte Kontes geldi. Sanki cennet yeryüzüne
indi.

Senin sözlerine gelince, hepsi delice.
Üç aydır yanımda olan bu gence mi inana-
yım, sana mı?

Burakmayın onu, bir yere gitmesin. Konu-
şacağız yine; beni beklesin.

OLIVIA : Beni emretmişsiniz.

Ne emriniz varsa, hazırım yapmaya.

Tabii, bir tek şey dışında.

Ama. Sezaryo, bana söz vermiştiniz. .

VIOLA : Ama... hanımefendi.

ORSİNO : Güzeller güzeli Olivia.

OLIVIA : Bir şey mi dediniz Sezaryo? Dük hazretle-
ri?.

VIOLA : Önce efendim konuşacak. Bana susmak
düşer şimdi.

OLIVIA : Yine o eski şarkıyı söyleyecekseniz, efen-
dimiz,

Gına getirdiniz vallahi.

Güzel bir şarkıdan sonra köpek uluması
dinlemek gibi.

ORSİNO : Hâlâ mı? Bu ne acımasızlık!

OLIVIA : Hâlâ... Israrcılık, kararlılık efendim.

ORSİNO : Yanlış yolda gitmeye karar vermek mi
marifet?

Sizin kâbenize yüzlerce kez yöneldim,
Sunağınıza en değerli adaklarımı verdim,
Size tapmıdım!

Başka ne yapmalıydım?

OLIVIA : Ne uygun görürseniz kendinize, onu ya-
pınız.

Mutlaka doğru olacaktır kararınız.

ORSİNO : Yüreğim elverseydi eğer,
Yar olmayasınız diye kimselere,
Öldürürdüm sizi kendi ellerimle.

Soylu bir duygudur bazen, o vahşi kıs-

kançlık.

Ama sevgime saygınız olmadığını biliyorum artık.

Taş yürekli bir gaddar gibi sürdürün hayatınızı.

Ama işte şahidimdir Tanrı,

Bunu yanınıza bırakmayacağım.

Nasıl elimden aldınızsa gönlümce sevmeyi,

Ben de sizinkine el koyacağım.

Gözdenizi çıkardığınız tahttan indirip, yanına alacağım.

Genç adam, yanuma gel.

Artık her türlü kötülük gelecek elimden.

Güvercin cismindeki karganın yüreğini alevlerde kavurmak için,

Biricik kuzucuğumu kurban edeceğim.

(Diğerleriyle birlikte çıkar.)

VIOLA

: Sizi yatıştırıcaksa, binlerce defa razıyım uğrunuza ölmeye,

Hem de sevinçe, arzuyla, içtenlikle.

OLİVİA

: Nereye gidiyorsun Sezaryo?

VIOLA

: Gözümün nuru, canımın için, dünyanın tüm hazineleri kadar bağlandığım, Bir kadına duyacağım aşktan daha büyük sevdaya kapıldığım,

Adamın peşinden gidiyorum.

Zerrece yalan varsa söylediklerimde,

Zerrece sahtekarlık ettiysem eğer size,

Ey yüce gökler, cezalandırm beni.

OLİVİA

: Lanet olsun! Aldattın beni!

VIOLA

: Kim o aldatan? Kim size haksızlık eden?

OLİVİA

: Ne çabuk unuttun kim olduğunu? Çok mu zaman oldu?

Bulun pederi, çağırın, gelsin.

ORSİNO

: (VIOLA'ya) Hadi, gidelim.

OLİVİA

: Nereye gidiyorsunuz Dük hazretleri? Sezaryo! Kocacığım! Gitme!

ORSİNO

: Ne kocası ?

OLİVİA

: Kocam. Benim kocam. Bunu da inkâr edecek mi bakalım?

ORSİNO : Onun kocası mı oldun genç adam?
VIOLA : Hayır efendim, olamam ki...
OLİVİA : Yazık! İçindeki o ödlek ruha lanet olsun.
 Kişiliğini boğuyor, yok ediyorsun.
 Sezaryo, ne olur korkma. Ne olur sırt çevirme bahtına.
 Olduğun gibi ol ki, büyük kal, gözümde olduğun gibi.
 (RAHIP girer.)
 İşte Peder. Hoşgeldiniz. Bizi az önce birleştiren sizdiniz.
 Biliyorsunuz bu genç adamla bizi bağlayan şeyi.
 Gizliliği unuttunuz artık, söyleyiniz.
 Evdeki hesap uymadı çarşıya,
 Ne var ne yoksa, dökmelisiniz ortaya.
RAHIP : Siz ve siz! Sonsuz bir bağ ile birleştiniz.
 Sevginiz, evlilik bağı ile buluşturdu ellerinizi,
 Kutsal bağı mühürledi öpüşleriniz.
 Tanrı yeminiyle takıldı yüzükleriniz.
 Bu anlaşmanın töreninde ben vardım.
 Görevimi yaptım, zorunluydu tanıklığım.
 Bakıyorum da saatime,
 O dakikadan bu yana, mezarıma sadece iki saat daha yaklaşmışım.
ORSİNO : (VIOLA'YA) Seni gidi, sinsi, tüysüz tilki, seni.
 Biraz daha palazlanınca bu karga, kim bilir nasıl hainleşecekti.
 Düzenbazlığı birgün öylesine büyüyecekti ki,
 Birine çelme atarsan tepetaklak gelecekti belki.
 Ama ben o güne kadar bekleyemem.
 Dön sırtını bana, yollar başka yana.
 Sakın yoluma çıkma bir daha!
VIOLA : Efendimiz! Doğru değil bu. Yemin ederim.
ORSİNO : Sus! Alma kutsal yemini ağzına. Korksan da sözünü tut bari.

(*ANDREW girer.*)

ANDREW : Aman bir doktor! Lütfen bir doktor. Kan gövdeyi götürüyor. Bay Tobi! Durumu feci.

OLİVİA : Ne oluyor? Ne bu hal?

ANDREW : Kafamı yardı benim, Bay Tobi'yi de kanlar içinde bıraktı, kafasındaki son aklını da aldı. Lütfen yardıma koşun. Nerden geldim buralara? Otursaydım evimde ya. Paracıklarım da cebimde kalırdı.

OLİVİA : Sizi bu hale kim soktu ?

ANDREW : Kim olacak? Dük'ün o tüysüz adamı, Sezaryo. Ödlele saruyorduk ama değilmış. İnsan kılığına girmiş bir iblismiş!

ORSİNO : Şu Sezaryo, öyle mi?

ANDREW : Hay Allah kahretsin! Burada duruyormuş işte. Boş yere kırdınız kafamı efendim. Ne yaptıysam, ne ettiysem, Tobi yüzünden. O kızıştırdı kanımı. Yoksa ben size kötülük eder miydim?

VIOLA : Ne diyorsunuz Tanrı aşkına bana?

Size zarar veren ben miyim?

Yoksa siz misiniz kılıca davranıp üstüme yürüyen?

Bütün nezaketimle, incitmeden sizinle konuşurken.

(*TOBI ve FESTE girerler.*)

ANDREW : Kafamdaki şu koca yarık incinme sayılabilirse, fena halde incitildim ben. Belki pek çok kanlı kelle gördünüz, ama bu seferki benimki. Bakın, Bay Tobi'nin hali de perişan. Şimdi, dinleyin bakalım, neler anlatacak? Kafası bulanık olmasaydı, hakkınızdan gelirdi ama ne yapalım ki, biraz içki-liydi...

ORSİNO : Neler oldu size? Umarım şimdi daha iyisiniz.

TOBİ : Ne farkeder? Olan oldu bir kere, yaraladı beni. Bana bak, zirzop efendi. Doktoru gördün mü? Sana diyorum soytarı!

FESTE : Maalesef, bir saattir zilzurna dolaşıyor

Sayın Bay Tobi hazretleri. Sabahın köründe kafayı bulmuştu.

TOBİ : Bu zirzop hem kel hem fodul. Üstelik çok da içiyor. Kel ayyaşlardan ve de ayyaş foddullardan nefret ederim!

OLİVİA : Götürün onu eve. Kim getirdi bunları bu hale?

ANDREW : Gelin dayanışalım Bay Tobi. Yaralarımızı bizden başka saracak biri yok anlaşılan.

TOBİ : Sen kim oluyorsun da bana yardım etmeye kalkışıyorsun. Kaz kafalı, salak, avanak, muşmula suratlı, tırtıl, sürüngen!

OLİVİA : Yatırın onu yatağına, yaralarını da sarın. (TOBİ, ANDREW, FESTE ve FABLAN çıkarlar, SEBASTIAN girer.)

SEBASTIAN : Affınıza sığınıyorum hanımefendi, aileden birini yaralamış olmalıyım. Ama öz-be-öz biraderim olsa aynı şeyi yapardım. Meşru müdafa halindeydim, lütfen anlayın. Öyle bir bakıyorsunuz ki bana, hayalet görmüş gibi. Sizi çok kızdırmışım, besbelli. Ne olur, ettiğimiz kutsal yemin adına, Biricik sevgilim, sevdamin ışığı, beni bağışla.

ORSİNO : Yüz aynı, gözler ayrı, ses ayrı, giysiler aynı. Bir tek kişi gibi sanki ikisi. Ama iki kişi. Hileli aynaların karşısında gibiyim. Hangisi gerçek, hangisi hayal, bilmeliyim.

SEBASTIAN : Aziz dostum Antonio! Sizi kaybettim diye karalar bağlıyorum. Acılar içinde kıvranıyorum.

ANTONIO : Sebastian! Bu sizsiniz, değil mi?

SEBASTIAN : Ne var bunda bu kadar şaşıracak?

ANTONIO : Nasıl bölündünüz böylesine ikiye? Bir elmanın iki yarısı bile, Bu kadar benzeyemez birbirine.

Sebastian kim, Tanrı aşkına?

OLİVİA : Hayretler içindeyim!

SEBASTİAN : Bu da kim, karşımdaki? Tıpkı ben sanki.
Benim biraderim hiç olmadı ki!
Yüce bir gücüm de yok, aynı anda ayrı yerlerde bulunayım.

Topu topu bir kız kardeşim vardı hayatta,
Onu da kaybettim hırçın dalgalarda.

(*VIOLA'ya*) İstirham ederim, söyleyin:
Kimlerdensiniz?

Nereden geldiniz? Babanız? Anneniz?

VIOLA : Messalin'denim. Babamın adı Sebastian'dı.

Bir Sebastian daha vardı. Erkek kardeşim.
Sulara gömüldüğünde, üstündekiler işte bunlardı, benim giysilerim.

Ruhlar giysilere bürünebilirlerse eğer,
Bir hayaletsiniz karşımda. Korkmaya değer.

SEBASTİAN : Elbette bir ruhum var benim de.

Ama ana karnından çıkarken bir gövdeye çoktan girmişim.

Siz ise, inanmasam erkekliğinize, tıpatıp benziyorsunuz ikiz kız kardeşime.

Buna inansaydım, sarılacaktım size,
Gözyaşları içinde öpecektim sizi.

"Viola! Hoş geldin boğulduğun azgın denizlerden!" diyecektim.

VIOLA : Babamın alnında, şurasında bir beni vardı.

SEBASTİAN : Benim babamın da öyle bir beni vardı.

VIOLA : Viola, onüçüne bastığında babası ölüp gitti.

SEBASTİAN : Ah o ne acı bir gündü.

Babam meçhule doğru yola çıktığında,
Biricik kardeşim nasıl da üzüldü.

VIOLA : Sırtıma geçirdiğim şu erkek kılığından başka,

Engel kalmadı herkesin mutluluğuna.

Viola olduğumu kanıtlayıncaya kadar, sarılma bana.

Sizi bu şehirde oturan bir kaptana götüreceğim.

Onun evinde duruyor giysilerim.

Sayesinde kurtuldum azgın dalgalardan.

Sayesinde buldum Dük'ün yanındaki işimi.

Hizmetine girdiğimden beri mekik dokumaktayım,

Bu bey'fendiyle, bu han'fendi arasında.

SEBASTIAN : (OLIVIA'ya) Meğer aldanmışsınız ama yemin ederim ki büyük değil yanılıyorsunuz.

Bir dişiye, bir bakireye aşıktınız,

Bir erkekle, hem de bakir bir erkekle nikahlandınız.

ORSINO : Sakın hayret etmeyin şu asalete.

Tanurım ailesini, soyludur hepsi.

Bu hayırlı deniz kazası sonunda bunlar olmuş madem ki,

Ben de payımı almalıyım.

(VIOLA'ya) Küçüğüm, demek doğrudu dediklerin.

Hiçbir kadını beni sevdiğin gibi severmeyeceğini söylemiştin,

VIOLA : Sözlerimin doğruluğuna binlerce kere yemin edeceğim.

Etmediklerimi de ruhumda gizleyeceğim, Güneşin batımında ateşin gizlendiği gibi.

ORSINO : Ver elini bana. Seni kadınlığının kıyafetiyle görmeliyim.

VIOLA : Giysilerim kaptanın evinde kaldı.

Ama kaptan da Malvolio'nun şikayetiyle, tutuklandı.

OLIVIA : Çağırın Malvolio'yu. Serbest bıraksın onu. Ah. Olamaz ki! Aklını kaçırmıştı. Bunu anlayamaz ki.

(FESTE ve FABIAN girerler.)

OLIVIA : Kendi deliliğime daldım, unuttum onunkini.

Malvolio nasıl olmuş? Hey, sen! Söylesene efendi!

FESTE : Vallahi hanımefendi, yanına yanaşan bir

pişman, yanaşmayan bin pişman. Sanki adam bir cehennem zebanisi. Bu arada, sarıldı kaleme kağıda, size bir mektup yazdı. Eğer deli saçmaları ilahi diye okunsaydı, ortalık İncil'den geçilmezdi.

OLİVİA
FESTE

: Aç şu mektubu da oku.

: Bir deli bir zirdelinin deli saçmalarını okursa, dinleyen herkes akıllanacak demektir.

(Bağıra bağıra okur.)

"Tanrının huzurunda yemin ederim ki, aziz hanımefendi. "

OLİVİA
FESTE

: Ne yapıyorsun? Deli misin?

: Deli değilim de, delice şeyler okurken deli gibi yapıyorum. Müsaadenizle, deli bir sesle, deli deli okumaya devam edeceğim.

OLİVİA
FESTE

: Mektubu edebinle oku!

: Edebimi bulsam, bir yerime takınacağım. Meryem aşkına! Bu mektubu ancak böyle okuyacağım. Dinleyin prensesim, dikkatle kulak verin.

OLİVİA
FABIAN

: (FABIAN'a) Siz okuyun mektubu.

: (Okur)"Tanrının huzurunda yemin ederim ki aziz hanımefendi, haksızlık etmekte-siniz bana. Bu haksızlık birgün herkes tarafından bilinecek. Beni kör karanlığa hapsettiniz. Ayyaş dayınızın eline teslim ettiniz. Beni bu hallere getiren nedir diye düşünmediniz. Sebeb-i felaketim olan mektubunuz elimdedir. Herkese göstereceğim, hakkımı arayacağım, sizi utançtan yerin dibine batıracağım. İstedığınızı düşünün, istediğinizi yapın şimdi. Bütün bunlardan sonra, saygısızlık ediyorsam affoluna. Büyü-k bir haksızlık gördüm, büyük çaresizlik içindeyim.

İmza : Deli diye adı çıkan Malvolio"

OLİVİA
FESTE
ORSİNO

: O mu yazmış bu satırları?

: Evet efendim.

: Hiç de bir delinin kaleminden çıkmışa benzemiyor.

- OLİVİA** : Serbest bırakın onu. Fabian, al getir buraya.
(*FABIAN çıkar.*)
- OLİVİA** : Dük hazretleri. Olan bitenleri gördük hep birlikte.
Şimdi duruma bir kez daha, aklı başında bakmalıyız.
Beni bir eş değil, bir kardeş gibi görmelisiniz.
Başka türlü oluştu artık ailemiz.
Şenliklerle kutlayalım bunları. Bütün masrafları benden!
- ORSİNO** : Teklifiniz başımla beraber.
(*VIOLA'ya*) Artık hizmetinde değilsiniz efendinizin.
O bir erkek, siz ise dişiymişsiniz.
Beni mest eden artık dişiliğiniz.
Bunca süredir büyüktü hizmetiniz,
Ama artık hizmetkârı değil, kadınısınız bu erkeğin.
- OLİVİA** : Benim de kızkardeşim.
(*FABIAN ve MALVOLIO girerler.*)
- ORSİNO** : Deli bu mu?
- OLİVİA** : Nasılsın Malvolio?
- MALVOLIO** : Ah harumefendi! Nasıl da haksızlık ettiniz bana...
- OLİVİA** : Ben sana hiçbir şey yapmadım Malvolio.
- MALVOLIO** : Yapmaz olur musunuz? Baksanıza şu mektuba. Dikkat ediniz,
Bu benim el yazım değildir, diyemezsiniz.
Şimdi yazsanız, yine böyle yazarsınız. Yazıyı da, lafları da.
Ya mühür? Görmüyor musunuz, o da sizin ki.
Söyleyecek bir şey kalıyor mu şimdi?
Sıra geliyor, tüm bunları niye yaptığınızı anlatmaya.
Neden bana aşk nağmeleri çaldınız?
Sarı çoraplar, çapraz diz bağları, buyruklarnız nedendi?
Kendimi size beğendireceğim diye var gücümle uğraşınca,

Neden sesinizi çıkarmadınız karanlığa kapatılmama?

Rahipler gönderildi üzerime. Soytarıların maskarası oldum.

Korkunç bir oyunun içine düşmüşken ben, Neden çıkarmadınız sesinizi?

OLİVİA

: Sakın şaşırma ama Malvolio, bu benim yazım değil.

Kabul etmeliyim, çok benziyor.

Bunu yazan bizim Mari olmalı.

Hatırlıyorum şimdi: İlk kez o haber vermişti delirdiğini.

Ardından da çıktın karşıma, sarı çorapların, çapraz diz bağlarıyla.

Mektuptaki kılığa girmiştin, besbelli.

Lütfen rahat et artık. Bir tuzığa düşmüşsün. Söz veriyorum sana, tuzığın sebebini anladığımda,

Yargıyı sana bırakacağım,

İntikamını başka türlü alacağım.

FABIAN

: Hanımefendi, lütfen dinleyin beni.

Bu parlak güne hiçbir gölgenin düşmesine izin vermeyeceğim.

Şimdi her şeyi itiraf edeceğim.

Bu oyunu biz tezgahladık, Tobi ile ben, Malvolio'ya karşı.

Bizi çok rahatsız etmişti kaba davranışları.

Bay Tobi pek aceleliydi. Mari de yazdı mektubu işte.

Bu sayede öylesine sevdiler ki birbirlerini, Söylemesi ayıp, evleniverdiler bile.

Ama mektuptan sonra işin tadı kaçtı.

Yine itiraf etmeliyim ki, iki tarafın da eşitti çektikleri.

Şimdi üzölmeyi bırakıp, hepsine kahkalarla gülmeli.

OLİVİA

: Vah zavallı Malvolio! Nasıl da maskara etmişler seni.

FESTE

: Bu arada bir rahip rolü düştü bana da. Nasıldım ama Malvolio?

MALVOLİO

: Hepinizin burnundan fitil fitil getirece-

ğim. İntikamım acı olacak!

(MALVOLIO çıkar.)

OLİVIA
ORSİNO

: Zavallıyı mahvetmişler.

Hadi, düşün peşine. Gönlünü alın.

Ortada hiçbir kurgunluk kalmasın.

Bir de kaptan işini çözebilsek,

Bunca patırtıdan sonra rahat edebilsek.

Sevgili, sevdalı, dostça, ahbapça,

Bir şölen düzenleriz karınca kararınca.

Sevgili hemşire. O zamana kadar ayrılma
dizimin dibinden.

Sezaryo adından, Sezaryo kılığından kurtul da bak,

Aramızda daha neler neler olacak.

Aşkımız tüm dünyaya nam salacak.

(FESTE hariç hepsi çıkarlar.)

FESTE

: (Şarkı söyler)

Küçücük bir oğlancıktım,

Rüzgâr esti, yağmur yağdı, ıslandım.

Oyuncaklarımın elinde oynacaktım.

Yağmur yağdı bütün gün, ıslandım.

SON

1994 Diyarbakır

WILLIAM SHAKESPEARE

VENEDİK TACİRİ

**Çeviren ve Uyarlayan
Zeynep Avcı**

KİŞİLER:

ANTONİO-Venedik Taciri

BASSANİO

SHYLOCK

GRATİANO

SALANİO

SALARİNO

Lancelot Gobbo

Venedik DÜKü

FAS PRENSİ

Aragon Prensi

LORENZO

TUBAL

Yaşlı Gobbo

PORTİA

NERİSSA

JESSİCA

BİRİNCİ PERDE

1. Sahne

Venedik'te Bir Sokak

ANTONIO

: Efkârlıyım derinden. Ama efkârlı olan yalnız ben değilmişim. Demek siz de öylesiniz. Demek kederimle sizi de üzüntülere salmışım. Nerden çıktı bu efkâr? Neden bastı üstüme? Anlamıyorum. Tepeden tırnağa değiştim sanki. Kederden bir tuhaf oldum; kendimi tanıyamıyorum.

SALARİNO

: Açık denizlere saldınız aklınızı; hırçın dalgalarla boğuşuyor şimdi. Atlas yelkenli, ibrişim halatlı, şenlikli takalar gibi. Aklınız...dalgalara meydan okuyan o yüce tekne, cılız kayıklara selam verip pupa yelken açıldı enginlere.

SALANİO

: Açık denizde gezinen teknelerim olsa, yemin ederim, ben de daldardım derin düşüncelere. Yel nerden esiyor, suları ne yana savuruyor, hep bunu düşünür dururdum. Dikerdim gözümü haritaya, teknemi barındıracak liman arardım.

SALARİNO

Ya teknedeki malım, mülküm varlığım? Karabasanlara daldardım.
: İçim dışım buz keserdi. Kaynar çorbayı dondurabilirdi soluklarım. Kuzey rüzgârları üfürürdüm nefesimden. Bir kum tanesi görsem, sığınacak kumsalları hatırlardım. Teknemi düşlerdim sığ limanlarda. Gözüme bir taş bina çarpsa, teknemin burnu hırçın kayalara çarpmış gibi, tiril tiril titrerdim. Ah, o kayalar bir delerse sülün gibi takamun gövdesini, nasıl saçılır ortalıklara, misklerim, amberlerim, atlaslarım,

ipeklerim... Hazineleeri masal olur gider diye ürperirdi içim.

Kuruntunuz yersiz midir? Sinyor Antonio! Mal kaygısına düşmüşsünüz, kararır durursunuz.

ANTONIO

: Namerdim, zerrece düşünüyorsam tekneyi mekneyi. Malım mülküm ne bir tekneye bağlı, ne de bir tek denizde. Bu yıl kazanmasam bile, tükenmez servetim.

SALARİNO

: Yüreğinizi aşk ateşi sarmış.

ANTONIO

: Saçmalıyorsunuz!

SALARİNO

: Aşık da değilsiniz, öyle mi? Düşünelim: Derdiniz yok ama keyfiniz de yok. Peki, kendi kendinize deseniz ki: "Benim derdim yok. Demek ki keyiflenebilirim."

ANTONIO

: Söyle bana Bassanio. Kutsal bir törene gider gibi ziyaretine hazırlandığın bu dünya güzeli kim?

BASSANİO

: Ne bulduysam, har vurdum harman savurdum, gösterişli bir yaşamın peşinde koştum durdum. Pişman mıyım? Asla! Yoruldum mu? Ne münasebet! Ama yaş kemale erdi artık. Borçlarımı ödemeliyim. Hele seninkiler Antonio... Yüreğin de kesen de sonuna kadar açtı bana. Çok borçlandım sana, çok!

ANTONIO

: Bırak bunları. Yüreğim de kesem de hâlâ senin. Önce derdini anlat.

BASSANİO

: Gençliğimde, bir ok atıp onu kaybettiğimde, ardından aynı yere doğru bir tane daha atar, birinciyi bulmak için ikincinin gidişini dikkatle gözlerdim. Böylece ikisini de kaybetmeyi göze alırdım, ama ikisini de bulurdum. Bunu niye söylüyorum, biliyor musun? Sana çok şey borçluyum ve yaramaz çocuklar gibi suçluyum. Ama ilk oku attığım yere bir ok daha atarsam, bu

kez nereye gittiğine iyi bakacağım için, yine kuşum yok; ya ikisini de bulurum...ya da en azından ikinciyi sana getirir, birinci için borçlu kalırım.

ANTONIO

: Dostluğumuzun sınava ihtiyacı yok artık. Boşuna nefes tüketme. Ne istiyorsun benden, onu söyle.

BASSANIO

: Bir güzel var Belmont'ta, hem gönlü zengin hem kesesi. Gözleri bana sessizce seslendi, cennetten müjdeler verdi. Adı Portia...Brütüs'ün Portia'sı küçük kalır yanında. Ama cümle alem kızın ardında...Yedi düvelde paralı adaylar sıraya girmişler. Ahhh! Antonio. Bir fırsat çıksa elime, ben de talip olsam. "Kazanacaksın! Onu sen alacaksın!" diyor içimdeki ses.

ANTONIO

: Malım mülküm denizlerde dolaşıyor bu günlerde. Cebimde kurşum olmasa da itibarım var. Git, Venedik'te soruştur, kaç kurşun eder bu itibar? Seni güzel Portia'ya göndermek için bana borç bul. Ya kefilin olayım, ya parayı ben alayım. Kaç paralık adammışım, öğren bana.

GRATIANO

: İyi görünmüyorsunuz Sinyor Antonio. Pek değişmişsiniz. Sanki siz o siz değilsiniz.

Feleğin işlerine çok mu karşıyorsunuz, ne?

ANTONIO

: Dünya koca bir sahne; herkes zorla rol kesiyor. Bana da dertli adam rolü düştü.

GRATIANO

: Benimki de deli rolü. Neşeyle kahkahayla buruşsun, kırışsın suratım, razıyım. Ölümün soğuk hırıltısıyla yüreğim durmasın da. Varsın içim şarap ateşiyle yanıp kavrulsun. Kanı kaynayan bir adam dedesinin mezar taşı gibi kaskatı durur mu? Uyanıkken uyur mu? Huysuzluk yüzünden saz benizli

olunur mu? Öyle insanlar tanıdım ki ben, suratları durgun suda kalmış gibidir; yosunlu, küflü bakarlar. Akıllı geçinecekler diye somurtur, otururlar. Susarlar ki, düşündüklerinde bir hikmet var sanılsın. Konuşmadıkları zaman konuşacakları kıymetli kalsın. Ne derler?

BASSANİO

Ağır ol da molla sansınlar. Öyle işte. : Şu koca Venedik'te laf salatası yapmakta üstüne yoktur Gratiano.

GRATIANO

: Sessizlik iki şeye yaraşır: Sadık hizmetkârlarla evde kalmış kızlara..

2. Sahne

PORTIA'nın Evinde Bir Oda

PORTIA

: Nerissa! Bıktım, usandım, yoruldum. Şu küçücük gövdeyi bile canlandırmıyor ruhum.

NERİSSA

: Güzel hanımım! Çokluk da boğucudur, açlık da. İyi bilirim. Çok yiyen de hasta olur, aç kalan da. Onu da bilirim. En iyisi bolluktan da yokluktan da uzakta, arada-derece bir yerde yaşayıp durmak. Kararlı gitmek ömrü uzatır.

PORTIA

: Laflar güzel, söylemesi de kolay...Laf çok, çare yok! Ben nasıl koca seçeceğim? Hıh! Seçmek sanki elimdeymiş gibi, konuşuyorum.

İşte capacanlı bir genç kızın mezardaki babanın vasiyetiyle kısıkvırak yakalanmış hali!

Beğendiğimi seçmem, beğenmediğimi de reddedemem. N'apacağım ben?

NERİSSA

: Babanız erdemli biriydi. Ölene doğru böylelerine ilahi emirler gelir. Babanız böyle dediyse, size talip olanın altın,

gümüş ya da kurşun kutulardan birini seçmesini istediye, elbette güvenmeliyiz hikmetine. Doğruyu bulan sizin için doğru kişidir.

PORTİA

: Doğruymuş! Sırala şunları da, sana kim olduklarını söyleyeyim.

NERİSSA

: Hani o Napolili Prens...

PORTİA

: Atına aşık, toy bir budala!

NERİSSA

: Şu Haseki Kontu?

PORTİA

: Doğuştan ihtiyar, kendini beğenmiş, asık suratlı bir filozof müsvettesi.

Yaşlanınca iyice çekilmez olur.

Bunlardan birine varacağıma, mezara girerim daha iyi!

NERİSSA

: O soylu Fransız, Mösyö Le Bon'u da mı beğenmediniz ?

PORTİA

: Alay etmek istemiyorum, yine de kendimi tutamıyorum. Buluttan nem kapan bir ahmak, çıt çıksa düelloya soyunacak.

NERİSSA

: Ya İngiltereli genç Baron Falkenbridge'e ne dersiniz ?

PORTİA

: Ne diyebilirim ? Dili dilime, sözü sözüme uygun değil bir kere. Ne İtalyanca bilir, ne Latince. Üstelik inadına...geveze!

NERİSSA

: Hatırlar mısınız ? Rahmetli babanız sağken Marki de Montferrat'yla birlikte biri gelmişti evimize. Hani, Venedikli...Görgülü, bilgili. Üstelik de askerdi.

PORTİA

: Hatırlamaz mıyım? Adı Bassanio idi, değil mi ?

NERİSSA

: Ta kendisi! Hani, bana kalırsa... böylelesı hiç gelmediydi.

PORTİA

: Hatırlıyorum. Hem de iyi hatırlıyorum

UŞAK

: Fas Prensi yoldaymış. Birazdan burada olacakmış.

PORTİA

: Buyrun, bir tane daha. İlk dördünden nasıl kurtulduysam, şundan da bir çı-

pıda kurtuluversem.

FAS PRENSİ

: Esselâmün aleyküm. Ehlen ve sehlen. Rikkatle titremesin yüreğiniz, nazarı-
nız naçiz vücudumda telaş içinde sey-
reylemesin. Siyahi tenimin sebep-i hik-
meti memleketimin cayır cayır güneşi.
Yine o tenim ki, nice ocaklar söndür-
dü, nice afetlerin başını fırıl fırıl dön-
dü. Aşk-ü sevda beni yakıp kül
edeli beri, endamınıza vurulup yollara
revan olalı beri, ayağınızın türabı ol-
maktan başka şey hayal etmem.
Yegâne emelimsiniz. Şimdi fethedile-
cek kale sizsiniz.

PORTİA

: Hassas genç kız kalbinin ince duygu-
ları size karşılık vermeme yetmez sa-
yın Prens. Babam çizdi kaderimi. Söz-
lerim de hiç fayda etmez. Seçmek
elimde olsaydı, sizin şansınız da önce-
kilerden farklı olmayacaktı, bilirsiniz.

FAS PRENSİ

: Şükran, elhamdürillah. Nice kelleler
kesen şu naçiz hançer üzerine yemin-
billah ederim ki, kem gözlere karşı da
ben varım, kem sözlere karşı da ben
varım. Dileyin benden ne dilerseniz,
karşıma ne çıkarsa, kırar, döker, yakar,
yıkırım. Allah muhafaza, hele bir ha-
ram süt içmiş ademoğlu çıka da, talih
ondan yana. Maazallah, kahrolurum.
Ölürüm.

PORTİA

: Razi olmalısınız kaderinize. Değilse-
niz, hiç girişmeyin bu seçme işine. Se-
çiminiz yanlış olursa, ömür boyu
bekâr kalacağınıza da yemin etmelisi-
niz.

FAS PRENSİ

: Hadi bismillah. Kaderin yoluna kelle-
mizi koyalım. Kısmetimiz neymiş, ba-
kalım.

3. Sahne

Venedik'te Bir Meydan

- SHYLOCK : Üç bin altın, ha ?
BASSANIO : Evet. Üç ay için.
SHYLOCK : Üç ay için demek.
BASSANIO : Dedim sana... Antonio kefil olacak.
SHYLOCK : Hem de Antonio kefil olacak.
BASSANIO : Veriyor musun, vermiyor musun?
SHYLOCK : Üç ay için üç bin altın. Ve de... Antonio kefil olacak...
BASSANIO : Evet! Ne diyorsun?
SHYLOCK : Antonio iyi adam aslında da...
BASSANIO : Aksini söyleyen mi oldu?
SHYLOCK : Ne münasebet. Yok canım. İyi diyorum işte... yani itibarı yerinde demek istiyorum. Gemileri dolaşıyor, o denizde, bu denizde. Biri Trablus yolunda, öteki Hint adalarında, bir başkası Meksika kıyılarında, dördüncüsü de bildiğim kadayıyla, İngiltere'ye doğru, yolda. Ama gemi dediğin de ne? Perçinlenmiş kereste. Kısacası, tahta parçası! İçinde de senin benim gibi, ölümlü insanlar. Deniz yolculuğu dedin mi, soyguncusu var, çapulcusu var...korsanı var! Fırtınası, borası, rüzgârı, akıntısı, kayaların sivrisi...senin anlayacağın belanın binbir türlü var. Değil mi ama? Yine de Antonio iyi adam. Üç bin altın verir, senedini alırım.
BASSANIO : İçin rahat etsin. Paran sağlam yerde.
SHYLOCK : Acele etme yine de. Düşünelim, taşınalım. Hele Antonio ile de bir konuşalım.
BASSANIO : Güzel bir akşam yemeğine ne dersin?
SHYLOCK : Hayır derim! Domuz etli yemeklerinizden nefret ederim. Baksana bana! Sizinle alış veriş yaparım, mal alırım, mal satarım. Karşılıklı gelir, laf ederim,

laf dinlerim. Söyleşirim, gezerim. Ama sizinle ne yerim, ne içerim, ne de dua ederim. Bilesin!

BASSANİO
SHYLOCK

: İşte. Sinyor Antonio.

: Sahibinin sesi, kraldan çok kralcı vergi tahsildarları gibi. Tiksiniyorum ondan! İğrenmem için hıristiyanlığı bile yeterli. Ödünç vermek adına, bedava para dağıtır etrafa; benim faizimi düşürür. Yetmezmiş gibi, esnafa tüccara beni çekiştirir, hakkımda demediğini bırakmaz, arkamdan küfreder, köpürür! İki elim yakasında. Bağışlarsam onu, soyum sopum lanet okur bana!

BASSANİO

: Niye celallendin birden? Ne oluyor Shylock?

SHYLOCK

: Ekliyorum, çıkarıyorum, doluya koyuyorum, boşa alıyorum. Hesap yapıyorum. Üçbin altını bir çırpıda verebilir miyim, ona bakıyorum. Veremesem de, zararı yok. Tubal var. Soydaşım, varlıklı bir dindaşım. Her zaman kredi açar o bana. Kaç ay vade istemiştiniz? Oooo, sinyor Antonio. Tam lafınızın üstüne geldiniz.

ANTONİO

: Dinle Shylock. Bilirsin, ben faizle alışveriş yapmam. Borç alsam da, versem de...hiç faiz kullanmadım. Ama dostum sıkışmış. Sırf bu yüzden, bu seferlik prensibimi bozacağım. Kaç para istediğini biliyor mu?

SHYLOCK

: Evet. Üç bin altın.

ANTONİO

: Üç ay vadeyle.

SHYLOCK

: İyi ki hatırlattınız. Unutuyordum. Üç aydı, değil mi? Peki nasıl olacak işimiz? Eğer faizsiz alışverişse niyetiniz...

ANTONİO

: Dedim ya... Prensip meselesi. Sevmiyorum falzi.

SHYLOCK

: Yakub'un anası akıllı bir kadındı. Zavallı yoksul Yakub, Laban'ın koyunlarına çobanlık ederken, anasının öğü-

dünü dinleyip Hazreti İbrahim'in üçüncü kuşaktan mirasçısı oluverdi. Bilir misiniz?

ANTONIO
SHYLOCK

: Ne demek yani? O da faiz mi almış?
: Faiz denilmez buna. Yakub Laban'la bir pazarlığa girdi. Çobanlığının bedeli olarak, yeni doğacak bütün çizgili, benekli kuzuları ücret diye istedi. Laban da düşündü ki, kuzu dediğin süt beyaz olur. Kırk yılda bir de koyunlar benekli kuzu doğurur. Ver gitsin. Ne zaran olur? Ama ne zaman ki üreme mevsimi geldi, koyunlar kuyruklarının titreterek koçlara yanaştılar. Bizim açkgöz çoban idareyi ele aldı. Yüzlerce değnek kesti, kabuklarını da çizgili benekli soydu, koyunların önüne koydu. Gebe kalan koyunlar, hepten benekli, çizgili kuzular doğurdular. Tabii kuzular da Yakub'un malı oldular. Kazanan Yakub oldu. Yol doğru yoldur. Kazanç haklı kazançtır. Hırsızlık olmamışsa, mubahdır Tanrı katında.

ANTONIO

: Hepsi rastlantı. Yakub da sıradan bir aracı. Koyunlar ak kuzu da doğurabilirdi. Yakub sonucu nasıl değiştirecekti? Faize övgü düzüyorsan, iyi hikâye buldun. Yoksa koçlarla koyunların yerine altırları mı koydun?

SHYLOCK

: Orasını bilemem ama ben benekli kuzularımı isterim beyim.

ANTONIO

: Bassanio, dinle de ibret al. Söz şeytana geçerse, kutsal kitabın sözcükleri bile kullanılabiliyor. Görüyor musun?

SHYLOCK

: Üç bin altın, ha? Üç ay da vadesi. Bakalım oniki ayda üç ay hesabıyla... ne tutar bunun faizi?

ANTONIO

: Shylock! Bu parayı verebilecek misin, veremeyecek misin?

SHYLOCK

: Sinyor Antonio! Kim bilir kaç kez karşıma dikildiniz, paralarım, faizcili-

ğim diye başlayıp, hakaretle bitirdiniz! Sabrettim, omuz silktilim, katlandım. Soydaşlarım gibi yaptım, kaderlerini paylaştım. Sabırdır bizim kaderimiz. Ama siz... durmadınız. Bana dinsiz, imansız, gırtlacı kesilesi köpek bile dediniz. Suratıma tükürdünüz. Niye? Malımı istediğim gibi kullanıyorum diye. Şimdi gelmiş yardım dileniyorsunuz. Olsun. Peki. Ama ne bekliyorsunuz? Sevineyim mi? Köpek yerine koyduğunuz biriysem, övüneyim mi? Bir köpeğin parası sizler için ne ki? Tekmelediğiniz, iteklediğiniz, mundar bir hayvan iken...şimdi ne diyeyim size? El pençe divan durup, kuyruğumu sallayayım da, üç bin altını önünüze koyup yalvarayım mı? "Aman güzel siniyor! Bir tekme daha atın. Bir kere daha tükürün yüzüme. Yetmez! Köpek diye bağırın suratıma. Bütün bunları yapın ki, üstüne de üç bin altın vereyim. " Böyle mi diyeyim?

ANTONIO

: Tükürürüm tabii. Yine köpek derim, yine tekmelerim. Var mı bir diyeceğin? Senden para istiyorsam, dost gibi verme, istemem! Yardım olsun diye el değıştiren maden parçasından kâr sağlamaya kalkar mı insan? Vereceksen düşmanına verir gibi ver; geri alamazsan cezasını söke söke kopartmaya yüzün olsun.

SHYLOCK

: A-a! Nasıl da sinirlendi birden. Ben geçmişini unutup dost olmak için yollar arıyorum. Beş kuruş faiz almadan... sırf iyilik olsun diye size... elimden geleni yapıyorum, ama siz beni dinlemiyorsunuz bile.

BASSANIO

SHYLOCK

: Aman ne iyilik!

: İnanmıyor musunuz ? O zaman ispat ederim! Hadi gelin, hep beraber bir no-

tere gidelim. Bütün istediğim kupkuru, şartsız-şurtsuz bir senet. Ne kefil isterim, ne garanti! Sanki eğleniyor-muşuz gibi, küçücük bir madde ekleyeceğiz. Diyeceğiz ki, "Fılan kişiden, falan yerde, filanca tarihte aldığım şu kadar altını, vaktinde ödemezsem eğer, alacaklı ceza olarak bu para karşılığı gövdemden yarım okka kadar bir parçayı kesebilir. " Tamam mı?

ANTONIO

: Tamam! Bence uygundur. Hatta çok uygundur. İmzamı atabilirim, herkese de Shylock'un iyi biri olduğunu kolay kolay anlatabilir m.

BASSANIO

: Hayır! Benim yüzümden böyle bir senede imza atmanı istemiyorum! Borçtan ölürüm daha iyi.

ANTONIO

: Korkma. Vaktinde öderim borcumuzu. Vade dolmadan bir ay önce elime yüklüce bir para geçecek.

SHYLOCK

: Görüyor musun, duyuyor musun yüce tanrı? Şu hıristiyan kullarının yürekleri nasıl da katı. Nasırlaşmış duyguları...başkalarını da öyle sanıyorlar. İyi niyeti bile anlamıyorlar. Rica edirim, söyley n. Bu adam ödemezse borcunu, el me ne geçecek? Yarım okka et! Hem de insan eti. Ne işe yarar? Satamazsın, saklayamazsın, pişirip yiye-mezsın. El nde kalır. Anlamıyorlar ki niyeti. Dostluğu, sevgiyi sağlamaktır amaç, o kadar. Kalbini kazanmak istiyorum. İsterse ne âlâ, istemezse güle güle. Ama yalvarırım, kötü gözle bakmayın. O değil mesele.

ANTONIO

: Shylock, peki... İmzalayacağım o senedi.

SHYLOCK

: Güzel. Noterde buluşalım o zaman. Önden gidin, hazırlatın senedi. Ben de paranın peşine düşeyim şimdi.

ANTONIO

: Elini çabuk tut, e mi?

- BASSANİO** : Hain haindir. İyi niyet hainlerde bulunur şey değildir.
- ANTONİO** : Telaşlanma. Gemilerim vade bitmeden bir ay önce limanda. Hem de bol parayla.
- GRATİANO** : Sinyor Bassanio!
- BASSANİO** : Ne var Gratiano?
- GRATİANO** : Bir ricada bulunsam.
- BASSANİO** : Peşinen kabul ediyorum. Yoksa oyar-sın beynimi...
- GRATİANO** : Aman, n'olur reddetmeyin. Ben de sizinle Belmont'a gelmek zorundayım.
- BASSANİO** : Zorundaysan gel, olsun bitsin. Ama rica ederim, ruhunun azgın atlarını iyi dizginle. Konuşurken gülerken, otururken kalkarken taşkınlığını frenle. Hiç tahammülüm olmaz beni rezil etmene. Ümitle gidiyorum, senin yüzünden hayal kırıklığına uğramak istemiyorum.
- GRATİANO** : Size söz veriyorum, and içiyorum. Ciddi bir suratla dolaşmazsam, ağır başlı olmazsam, terbiyemi bozarsam, sululuk yaparsam, beş dakikada bir küfürü basarsam, elimden dua kitabını eksik edersem, tesbihimi vakarla çekmezsem... fırlatın, atın beni çöpe.

İKİNCİ PERDE

1. Sahne

L. GOBBO

: Bu vicdan pes edecek, diz çökecek, boyun eğecek ve ben o mundar Shylock'tan kurtulacağım işte. Şeytan girdi yüreğime ve habire diyor ki: "Gobbo! Hey sen, Launcelot Gobbo! Hadi! Kır şu kirişi. Yağla tabanlarını, kurtar kendini!" Ama o vicdan var ya... Başlıyor itiraza: "Hayır, yapamazsın. Böyle kaçamazsın. Kiriş de yok sana, yağlı taban da." Ardından yine başlıyor şeytan : "Aklını başına topla! Bu işler yürümez vicdanla. Fırla! " Vicdan susar mı, alıyor sazı eline: "Sen namuslu birisin Launcelot Gobbo. Namuslu biri ne yaparsa, öyle yapmalısın. Unutmamalısın ki, sen namuslu bir adamla namuslu bir kadının oğlusun!" Babamı bilmem...ama sanırım anam namusluydu. İyi de, ben ne yapıpacağım? Bir yanda şeytan, öte yanda vicdan! Shylock'u bırakır kaçarsam, iblislerini takmaz mı peşime? Çünkü o da bir başka şeytan! Üstelik vicdanı unutursam, zaten şeytanımın eline yuları verdim demektir. İtişe kakışa buraya geldim işte. Kararımı da verdim, vicdanı unutuyorum, şeytana uyuyorum. Ve kaçıyorum. Hem de dört nala!

YAŞLI GOBBO

: Efendi oğlum, yavrum. Çok rica ediyorum, Shylock'un evini bana gösterir misiniz?

L. GOBBO

: Aman yarabbi! Şu başıma gelene bakın. Öz anam beni tanımıyor. Gözünde perde değil, demir perde var bunun .

YAŞLI GOBBO

: Shylock diyordum civanım. Evine nasıl gidilir?

- L. GOBBO** : Önce sağa sap, sonra sola sap, derken bir sağ bir de sol yap. Derken hiçbir yere sapmadan ilerle, iki sol bir de sağ yaptın mı, evin tam önündesin.
- YAŞLI GOBBO** : Tövbe, tövbe. Nasıl giderim ben bu kadar karışık adrese? Peki yavrum, yanında çalışan bir Launcelot vardı, tanıyor musun?
- L. GOBBO** : Ooo! Genç Sinyor Launcelot' u arıyorsunuz. -Şimdi seyreyleyin gümbürtüyü! -
- YAŞLI GOBBO** : Demek Sinyor Launcelot, ha ?
- YAŞLI GOBBO** : Sinyor minyor değil, delikanlı! Yoksul bir kadının zavallı oğlu. Söylemesi ayıp, kadın yoksuldu, ama vallahi namusludur. Hamdolsun, aç değil, açıkta değil. Geçinip gider.
- L. GOBBO** : Anasını konuşmuyoruz zaten. Sinyor Launcelot dedik ya.
- YAŞLI GOBBO** : Sadece Launcelot...Sinyor 'u yok.
- L. GOBBO** : Sinyor anacağın, sinyor. İster inan ister inanma ama, önce sinyor oldu, sonra da cennetlik. Anlayacağın, bu dünyayı şerefle terketti, gitti.
- YAŞLI GOBBO** : Ah ulu tanrı...Bunu bana nasıl yaptı? Benim desteğim, bastonum, direğim olacaktı. Yemedim yedirdim, saçımı süpürge ettim. O beni bıraktı gitti, öyle mi ?
- L. GOBBO** : Benim yalı kazığına, sokak direğine, keresteye, kütüğe benzer bir halim mi var acaba ? Hey, ana! Beni tanımadın mı?
- YAŞLI GOBBO** : Tanımıyorum sizi ama evladım, ne olur bana doğruyu söyleyiniz. Biricik oğlum toprak mı oldu?
- L. GOBBO** : Anacağım. Benim, ben. İyi bak da tanı. Toprağın altında değil, karşıdayım.
- YAŞLI GOBBO** : Gözlerime perde indi. Bulanık görüyorum. Bakıyorum bakıyorum, tanıya-

miyorum.

L. GOBBO : Gözünün perdesi olmasa, tanır mıydın acaba? Hangi ana oğlunu tanıyabilir bunca zaman sonra?

YAŞLI GOBBO : Sen benim oğlum musun yani? Nereden belli?

L. GOBBO : Sen Shylock'un uşağı Launcelot'u aramıyor musun? O benim işte.

YAŞLI GOBBO : O Launcelot sensin madem ki, etimdensin, kanımdansın, canımdansın...oğlumun ta kendisisin. Nasıl da değişmişsin. Bu sakal da nesi? Efendinle aran iyi mi ?

Bak, ona hediye getirdim.

L. GOBBO : Efendim tam bir cimri. Hediye vermek istiyorsan, sağlam bir İngiliz sici-mi bul da assın kendini. Açlıktan öldüm bittim, eridim gittim. Ah, anacığım, geldiğine ne iyi ettin.

O hediyeyi götürelim, yeni efendim Sinyor Bassanio'ya verelim. Onun kapisına giremezsem, çalacağım başımı dağlara kaçacağım. Shylock'un yanında biraz daha kalırsam, çıfıt olacağım!

3. Sahne

SHYLOCK'un Evinde Bir Oda

JESSICA : Demek bizden ayrılıyorsun. Yazık! Kâbus dolu evimize neşe saçan bir tek sen vardın. Hem de ne yazık! Güle güle, ama biraz bekle. Al, sana bir altın. Akşam yemeğinde Lorenzo'yu bulacaksın, bu mektubu eline tutuşturacaksın. Ama kimse görmesin.

Hele babam, sakın bilmesin.

L. GOBBO : Elveda! Hüznüm göz çınarlarımdan aşağı şakır şakır boşanmak üzere, konuşamıyorum. Ne şirin ama ne hınzır

şeysin sen. Peşine düşen kimse, gökten yere haklıdır. Hadi. Baksana, ağlamak üzereyim, yiğitliğim nem kapmadan gitmeliyim.

JESSICA

: Güle güle Launcelot. Günahtır, biliyorum ama o babanın kızı olmaktan bıktım, ben de gidiyorum. Soy çekiyor ama soğan kokmuyor her zaman. Lorenzo, sözünü tut, kurtar beni böyle yaşamaktan. Dinimi bile unuturum, sonsuza kadar sadık karın olurum.

4. Sahne

Sokak

LORENZO

: Yemek vaktinde sıvışırız. Üstümüzü bizim evde değiştirir, döneriz. Bir saat bile sürmez.

GRATIANO

: Dikkat etmeliyiz, iyi düşünmeliyiz. Her şeyi berbat edebiliriz. Beceremeyeceksek, başlamayalım.

LORENZO

: Saat henüz dört. Nedir acelen? Önümüzde iki saat var, rahat rahat hazırlanınız. Hayrola Launcelot? Ne haberler var?

L. GOBBO

: Şu mektubu okuyun hele, bir göz atın haberlere.

LORENZO

: Ah, o güzel el yazısı. Bu satırların yazarı, şu kâğıttan da akça pakça bir şey...

GRATIANO

: Aşk hikâyesi ha? Üstelik akça pakça bir kızla?

L. GOBBO

: Ben gideyim sinyorlar.

LORENZO

: Nereye gidiyorsun?

L. GOBBO

: Eski efendim Shylock'u, yeni efendim Bassanio adına yemeğe davet edeceğim.

LORENZO

: Dur, hemen kaçma. Al şunu da, güzel Jessica'ya sözümde duracağımı haber

GRATIANO
LORENZO

ver. Gizlice ama.

: Mektup güzel Jessica'dan, değil mi?
: Öyle. Babasının evinden kaçacak benimle, ama nasıl? Kaç parayla? Ne kadar altın alacak yanına? Mücevherler ne kadar ? Onları yazıyor. Biliyor musun, Shylock kapağı kazara cennete atarsa, sebebinin bu melek ruhlu kızda ara. Hadi, yürü gidelim.

5. Sahne

SHYLOCK'un Evinin Önü

SHYLOCK

: Görürsün gününü sen! Yakında anlarsın Shylock kimmiş, Bassanio kim! Hey, Jessica!

Bakalım yan gelip yatabilecek misin orada, yanımda yaptığın gibi. Hey! Jessica diyorum! Bütün gün tembel tembel uyukla...durmadan elbise değiştir, giyin kuşan, işin gücün fiyaka. Jessica! Nerdesin?

L. GOBBO

: Hey! Jessica!

SHYLOCK

: Kes sesini! Sana bağırmı dedim?

L. GOBBO

: Hep kızardınız ya, "Ben söylemeden kılıru kopartmazsın" diye. Siz söylemeden bağırayım dedim işte.

JESSICA

: Beni mi çağırdınız? Bir şey mi istediniz ?

SHYLOCK

: Akşam yemeğine davetliyim ben. Anahtarları al. Niye gidiyorum acaba? Sevdikleri için değil ki davetleri; yüzüme gülecek, arkadan vuracaklar. O şahane züğürtlerin iki lokmasını tiksine iğrene yiyeceğim işte. Jessica, kızım, ev sana emanet. İçim hiç gitmek istemiyor. Rüyamda torbayla altın gördüm, bir şeye yoramıyorum.

L. GOBBO

: Aman gidiniz, mutlak gidiniz. Sevgili

efendim yüksek kusurunuzla şerefle-
neceğini söyledi.

SHYLOCK

: Aman ne iyi. Ben de onun bir kusuru-
nu bulsam da, icabma baksam diye
bekliyorum. İçimden gelmese de gide-
ceğim işte. Önden koş, git haber ver.
Geliyorum davetlerine.

L. GOBBO

: Gidiyorum efendim. Önünüze düşü-
yorum. Küçük hanım, rica ediyorum,
pencereye perde olun da yola bakın.
Yollara düşmüş genç bir adam var,
kıymetini ancak genç hanımlar anlar.

SHYLOCK

: Bu uşak ruhlu budala ne diyor ?

JESSICA

: Veda ediyor babacığım, sadece veda
ediyor.

SHYLOCK

: Uyuşuk, tembel, uyku tulumu. Uyku-
su aklımdan çok. Zaten bizim kümeste
senin gibi horozlara yer yok! Sesimi çı-
karmıyorum bu yüzden, güle güle di-
yorum. Gitsin de o ahmağın benden
aldığı paraları har vurup harman sa-
vurmasına yardım etsin! Jessica! Uzun
kalmam belki de, erken gelirim. Kapı-
yı bacayı iyi kapa, eve kimseyi alma!

JESSICA

: Ebediyete kadar elveda. Hele şu fırsatı
bir kullanayım, ben babamdan vaz-
gececeğim, sen kızını yitireceksin.

6. Sahne

Sokak

GRATIANO

: Lorenzo şu balkonu gösterdi. Git, al-
tında dur, dedi. Söylediği saat de geçti.
Ne yapacağım ben şimdi? Gecikmesi
tuhaf değil mi?

Aşık dediğin akrep ve yelkovanla yarışır.

LORENZO

: Geciktim, bağışla. Bir gün sen de kız

kaçırmaya kalkarsan beni hatırla. Gözcülük gerekirse istediğin kadar beklerim, ödeşiriz. O hain Shylock'un melek kızı Jessica burada oturuyor.

JESSICA
LORENZO

: Kim var orda?
: Benim... Lorenzo... Sevgilin geldi, sevgilim.

JESSICA

: Ah sevgilimciğim, ben de sevgilin. Başka kimi deli gibi sevebilirim?

LORENZO

: Kimi sevdiğini senden başka kim bilebilir?

JESSICA

: Tut şusandığı. Ağırılığı kadar hafifletecek bizi. İyi ki ortalık karanlık da beni görmüyorsun. Erkek kılığında dolaştığını aşk tanrısı görse, lanetlerdi beni.

LORENZO

: Hadi, gel yanıma. Bu karanlıkta güneş gibi parla da bana yol göster. Sen hep güzelsin sevgilim, erkek kılığında bile. Çabuk ol. Yoksa sırlarla dolu gece sırlara karışıp gidiverir. Açıkta kalırsanız aşkımızla başbaşa.

JESSICA

: Kapıları sıkıca kapatıyorum, birkaç altın daha alıyorum, şimdi geliyorum.

LORENZO

: Gel yanıbaşıma sevgilim, hemen kaçalım. Gemi limanda, bizi bekliyor.

7. Sahne

PORTIA'nın evi

PORTIA

: Açın örtüleri. Asil prensimize gösterin neleri seçeceğini.

FAS PRENSİ

: Evvel emirde, arz-ı endam eyledi altın! Bakalım kitabesinde neler buyrulmuş :

"Beni seçen, çok kişinin arzu ettiği şeye kavuşur"

Bilahare gümüşü bir kutu, başka bir vezne :

"Kim seçerse beni, layığını bulur."
Ve nihayet kurşun... simsiyah bir tehditle: "Beni seçen kişi belki de varından yoğundan olur."

Eyvah! Medet, ya yüce Allahım! Ben münasip cevabı nasıl bulacağım?

PORTİA

: Birinin içinde benim resmim gizlidir. O kutuyu seçerseniz, istikbalim sizindir.

FAS PRENSİ

: Ya Allah! Bir lahza daha nazar eylemeli, neler diyor bu kapalı kutular, iyice dinlemeli.

"Beni seçen kişi, belki de varından yoğundan olur. " Kurşun vallahi! Elimde avucumda ne var ne yok saçıp savuracağım, hususiyetle bu kurşun böyle bir kelam etti diye, öyle mi? Makul değil. Neydi pekâlâ gümüşünki?

"Kim seçerse beni, layığını bulur."

Eh, azami şekilde makuldur. Böyle bir afet-i devrana layık benden başka namzet var mı ? Münasıptir, amma velakin, şu altın kutuyu da ihmal etmemeli.

"Beni seçen çok kişinin arzu ettiğine kavuşur."

Allahın inayeti, peygamberin velayeti ile aklımı başıma devşiriyorum ve muhtemelen altın kutuyu seçiyorum. Bittabi. Çünkü, arzu edilen bu cins-i latifin peşinde cümle alem gezinmekte. Bilhassa açarsın, hatunu bizzat koynuna atarsın.

Hadi bismillah. Açıyorum sultanım. Kararım altundan yana.

PORTİA

: Buyrun Prens. Resmim çıkarsa, sizinim

FAS PRENSİ

: Fesupanallah! Maazallah! Bu da ne? "Ucuz kurtulduk, örtülsün şu kutular. Eksik olsun senin gibi kocalar." Tövbe estağfirullah!

8. Sahne

Venedik'te Bir Sokak

Solanio

: Gözlerimle gördüm, Bassanio açtı yelkeni gitti. Gratiano da gemideydi, ama Lorenzo orada değildi. O edepsiz Shylock gece yarısı bastı yaygarayı, Dük'ü ayağa kaldırdı, Bassanio'nun bindiği gemiyi aramaya kandırdı. Çok geç, gemi çoktan açık denize ulaşmıştı. Atı alan Belmont'u aşmıştı! Ve tam o sırada DÜK'ün kulağma bir fısıltı geldi. Jessica ile Lorenzo bir gondolun içinde, aman da aman...dendi! Aşıkların Bassanio'nun gemisinden olmadıklarına Antonio, yemin billah etti, Dük'ü inandırırverdi.

Ama ya Shylock!..Sokaklarda şaşkın dolaşırken, kendini tutamayıp sayıp döktüğü sözler dehşet vericiydi. Söyleliyordu, sayıklıyordu sanki. "Kızım. Altınlarım...ah altınların vah altınlarım, mücevherlerim...Kızım her şeyimi çalmış. Kızım geri gel, altınlarımı geri ver. Nasıl da aşırılır gözüm gibi baktığım o iki mücevher! İki taş. İki kıymetli taş. Kızım, kızım! Adalet istiyorum! Kızımı istiyorum! Mücevherlerimi adalet bulsun kızıma versin. Hayır kızımı bulun, mücevherlerimi bana verin, onu da adaletle."

Allah vere de Antonio borcunu vaktinde ödese. Yoksa bu Shylock onun kanını kurutacak. Bakın neler olmuş; dün bir Fransız anlatıyormuş. İngiltere'yle Fransa arasında kıymetli eşya ile yüklü bir İtalyan gemisi karaya oturmuş. Paramparça olmuş, ne var ne yok denize dökülmüş. Antonio'nun gemisi

olmasın? Söylemeli mi, söylememeli mi bu korkunç haberi Antonio'ya? Zavallı adam! Zaten üzgün şu sırada. En iyisi konuşmamak, birkaç gün daha çeneyi tutmak. Bassanio'yu geçirirken ne diyordu biliyor musunuz? "Sakın beni düşünerek işini aceleye getirme! Shylock'u da hiç dert edinme. Senet için şu kadarcık üzülme. Sevgi dolu kalbine kötülükler girmesine izin verme. Sen şimdi sevdanın peşinde, var gücünle koşmalısın." Ve elini tam bir dost gibi Bassanio'ya uzattı. Bassanio kendini tutamadı, hüngür hüngür ağladı. Öylece ayrıldılar. Sanki Antonio, Bassanio var diye seviyor bu dünyayı.

9. Sahne

PORTIA'nın Evine Bir Oda

NERİSSA

: Çabuk ol. Aç örtüleri. Aragon Prensi de geldi. Yapacak seçimini.

PORTIA

: İşte burada seçim yapacaksınız asil Prens! Resmimi bulursanız, seçtiğiniz kutunun içinde, ebediyen birlikteyiz.

A. PRENSİ

: Yemin ettim bir kere. Seçimimi söyleyemem kimselere. Hele bir de doğru seçmezsem...elim kadın eline değemez ömrümce. Başım önümde, kaderimin kara yazısını bağrıma basıp çekip gideceğim asilce.

PORTIA

: Benim için zahmet edip buralara kadar gelenler, bu şartları yerine getirmek için hep yemin ettiler asil Prens.

A.PRENSİ

: Kader beni utandırmasın! İşte kurşun! Bu münasebetsiz maden ne soruyor kendini?. Dursun, bize yakışmaz. Ama altın. Pırıl pırıl parlıyor. Bende o

göz var mı senin pırıltına kanacak?
Ayrıca, başkalarından bana ne? Ben farklıyım. Onların arzusu bize uymaz. Tabii ki gümüş. Elbette gümüş. Rica ederim, anahtar veriniz, kilidi açacağım. Kaderim göz süzüyor, bana "gümüş" diyor.

PORTIA

: Orada bulduğunuz şey için bu afra tafra biraz fazla.

A.PRENSİ

: Kader utansın! Bu ne? Bu maskaralık da neyin nesi? Sırıtan bir suratmış. Göz de kırıyor bana. Baksanıza neler yazmış : "Portia kim, sen kimsin? Layığın ancak bu senin. " Bu muydu nasibim ? Yarabbi, sen bilirsin! Bir aptalmışım gelirken, bu aptal suratı da eklediler, iki misli aptal oldum, inleyerek gidiyorum.

NERİSSA

: Kapıda şey var...Şey var...Bassanio! Yaz günlerinin habercisi ılık bir bahar rüzgârı gibi geldi. Şansını deneyecekmiş. Hem de gülümsüyor!

ÜÇÜNCÜ PERDE

1. Sahne

Venedik'te Bir Sokak

- SALARİNO** : Manş denizinde Antonio'nun gemisi batmış dediler. Haber hâlâ yalanlanmadı. Bu kancık dedikodu doğruysa, kaç gemiye mezar olan bir limanda olmuş olanlar, Antonio'nun gemisini de kurtaramamışlar. Dilerim son kaybıdır. Dua edeyim, şeytan duymasın. Duydu bile. Duyduğu yetmedi, geliyor. Eee, Shylock? Piyasadan ne haber?
- SHYLOCK** : Siz değil misiniz kulağı delik olan? Bilmez miydiniz kızımın kaçırıldığını? Üstelik ben duymadan önce.
- SALARİNO** : Bildiğim yalnız o değildi. Kızını uçuran kuşa kanatları kimin taktığını da biliyorum. Göremedin mi, kuşun yuvadan uçup gideceğini?
- SHYLOCK** : Bulacak belasını. Elime bir geçsin, yaparım yuvasını.
- SALARİNO** : Şeytanı hakim yaparsan, hükmü de böyle olur!
- SHYLOCK** : Benim soyum, benim etim, benim kanım...benim kızım, bana kancıklık etsin!
- SALARİNO** : Olacak şey değil.
- SALARİNO** : Seninle kızın arasındaki fark abanozla fildişi arasındakinden az değil. Senin damarlarında soysuz kırmızı şarap dolaşır, kızının damarını kes, güvercin sütü akar!
- SHYLOCK** : Rezaletler bununla bitmiyor ki. O müflis, batakcı Antonio ortadan kayboldu gitti. Çalım satar dolaşırdı ortalıkta. Ne oldu? Senedine sahip çıksın o. Tefeci derdi bana. Ne oldu? Senedi-

ne sahip çıksın o. Ona buna l
dan borç para dağıtıyordu. N
Senedine sahip çıksın o.

SALARİNO

: Borcunu vaktinde ödemezse, etinden
et kesecek değilsin herhalde. Neye ya-
rar, yarım okka insan eti?

SHYLOCK

: Balık yemi olur! Dişimin kovuğuna
gitmez ama balıkları doyurur. O Anto-
nio var ya...Hep hakaret etti bana. Aşa-
ğıladı. Zarara soktu beni. Zararıma se-
vindi, kazancıma sinirlendi. Hep hor
gördü milletimi. İşlerimi bozdu, dost-
larımı kaçırdı, düşmanlarımı azdırdı.
Bütün bunları niye yaptı? Ben Yahu-
di'yim diye! Yahudi insan değil mi? El-
leri, gözleri, dişleri, saçları, aşkları,
duyguları yok mu? Yahudi'nin kursa-
ğına yemek gitmez mi? Uyumaz mı?
Üzülmez, ağlamaz, kahrolmaz mı?
Kahpe kurşun onun da gövdesinde
kanlı bir delik açmaz mı? O hiç hasta-
lanmaz, ilaç almaz, şifa bulmaz mı? Sı-
cak onu yakmaz, soğuk onu dondur-
maz mı? Vur bıçağı...onun damarın-
dan da bir damla kan akmaz mı? Ben
de insarım! Antonio'dan intikam ala-
cağım. Alamaz mıyım? Haksızlık kal-
sın mu alımda bir utanç lekesi gibi?
Haksızlığın bedelini ödetmeyi sizden
öğrendim ben de. Ödeteceğim, hem de
son zerresine kadar. Bunu sizden daha
iyi yapacağım. Göreceksiniz.

SALARİNO

: İşte bir iblis daha göründü. Burası ce-
henneme döndü. Bir şeytan eksik.

SHYLOCK

: Konuş Tubal. Haber var mı Ceno-
va'dan? Buldunuz mu benim kızı?

TUBAL

: Laf dolaşıyor şurda-burda. Laf var da
kız yok!

SHYLOCK

: Lanet olsun! İki bin altınlık pırlantam
gitti. Bizim sülalede böyle rezalet gö-
rülmemişti. Böyle bir felaket başımıza

hiç gelmemişti. Yalnız bir pırlanta iki bin altın. Ya ötekiler? Ahhh!...O kızım olacak hain, ayaklarımın dibine yığılsa, kıvrana kıvrana geberse...mezara girse, altınlarım da mezarında bulunsas...Tabutunun çivilerini gözümün önünde çaksalar, pırlantalar o tabutta olsalar...Paracıklarımın haber yok mu? Paralar uçtu. Onları bulmak için harcanacak paralar da cabası. Zıyan üstüne zıyan! Hırsızlığın zararını çeken, yine ben..Hırsızı bulmak için para dökene, yine ben. Kızımı benden aldılar. Biricik evladımı soyuma ihanete zorladılar. Hıristiyan yaptılar. Ben ise onlarla dost olmaya çalışıyordum. Köpek dediler, onu bile affettim. Affettiğim yetmedi, üstüne para verdim. Daha ne yapsaydım? Öfkemi kusamıyorum, hıncımı alamıyorum, daha da beteri...tek başıma sızlanıyorum. Yanıbaşımnda ne bir ses, ne bir nefes. Benim için dökülen gözyaşı yok. Bir hıçkırık duyulmuyor benden yana. Kalakaldım kederimle, öfkemle başbaşa.

TUBAL

: Öyle sayılmaz. Başı belada olan biri daha var. Haber geldi Cenova'dan. Antonio...

SHYLOCK

: Antonio mu? Harika! Başı nasıl bir belaya girmiş? Söyle.

TUBAL

: Gemilerinden biri, Trablus'tan dönerken batmış.

SHYLOCK

: Şükürler olsun! Biliyordum! Doğru mu? Söyle.

TUBAL

: Kazadan kurtulan gemicilerle konuştum.

SHYLOCK

: Afferin TUBAL'ciğim. Aslan Tubal'ciğim. Ne güzel haber verdin. Cenova'da mı duydun? Anlatsana azıcık.

TUBAL

: Bir şey daha duydum. Senin kız, yine Cenova'da, bir oturuşta seksen altın

- SHYLOCK : harcamış.
: Ah! Yüreğim hançerleniyor. Gitti altınlarım...paralarım...kızımın bir gecelik hovardalığı için seksen altın, ha? Seksen altın!
- TUBAL : Venedik'e dönerken bir kaç alacaklısını gördüm Antonio'nun. Sonu iflas diyorlar. Başka çaresi yok diye yemin ediyorlar.
- SHYLOCK : Ah! Nasıl seviniyorum. Mahvedeceğim onu, bütün yaptıklarını burnundan fitil fitil getireceğim.
- TUBAL : Diyordum ki. Biri bana bir yüzük gösterdi. Senin kız bir maymun almak için o yüzüğü vermiş.
- SHYLOCK : Nee? Allah kahretsin! Yerin dibine batası kaltak! Tubal, bunları bana mahsus mu söylüyorsun? Lanet olsun, işkence ediyorsun. Anamın firuze yüzüğü...Düğününde rahmetli babam almış. Kendi elleriyle parmağına takmış. Bir orman dolusu maymuna değişmezdim o yüzüğü.
- TUBAL : Ama bak...Antonio'nun işi hepten bitik. Sana iyice yenik düştü artık.
- SHYLOCK : Doğru. Bu çok doğru. Tubal, kalk, kırmılda. Koş, bana bir icra memuru bul. Yemin ederim, on beş güne kadar ödemezse o borcu, yarım okka ciğerini sökeceğim.

2. Sahne

PORTIA'nın evi

- PORTIA : Ne olur, biraz kalın. Acele etmeyin. Seçim yapmadan önce bir kaç gün bekleyin.
Ya yanlış olursa o seçim... Ben ne ede-

rim? Nasıl katlanırım sizden ayrılmaya? Biraz zaman geçsin. İçim diyor ki, ayrılırsak kahrolacağım. 'Aşk yüzünden mi? Belki...

Belki de değil. Ama nefret hiç değil. Keşke diyorum, seçiminizi iyice geriye atsanız, burada, yanıbaşında birkaç ay kalsanız. Yanlış anlamayınız...Öylece aklımdan geçiriyorum. Belki düşüncelerim hiç söylemeksizin, benden size geçerdi. Doğru seçimi yapabilmeniz için yol gösterirdi. Yemini bozmamalıyım. Yeminimi tutmalıyım. Ama ya yanlış seçerseniz? O zaman kendimi kahretmez miyim, keşke bozsaydım o lanet olası yemini diye? Günah işletirdiniz bana. Ama o gözleriniz. Ah, o gözleriniz! Beni iki parçaya ayırıyor sanki. Bir parçam sizin, bir parçam benim. Aslında o da sizin.

Madem ki benim, öyleyse sizin. Demek ki hepsi sizin. Demek ben sizinim. Gevezeliğim zaman kazanmak için. Seçmeyin, bekleyin, ayrılmayın, yanınızda kalın.

BASSANIO

: Beklemek benim için işkence...her şeyi mahvediyor.

PORTIA

: Mahvediyor öyle mi? Ama neyi? İtiraf edin; yoksa başka biri mi var beklemeyeceğiniz? Ondan mı korkuyorsunuz?

BASSANIO

: Tek korkum var. Aşkıma kavuşamamak. Aşkım da sizsiniz.

PORTIA

: O zaman hadi! İşte önünüzde duruyorum, bir kutunun içinde kilitli. Açın o kilidi...ama doğru kilidi, ne olur. Kaybederseniz, ben kaybetmiş olacağım, bilirsiniz. Ağlayacağım, kendi gözyaşlarımdan denizinde boğulacağım. İşte o gidiyor. İşte, Troya halkının kanlı gözyaşlarıyla deniz canavarına kur-

ban ettiği genç kızı kurtaran Alkides. Nasıl isterdim o kurbanın yerinde olmak... Ve işte hıçkırıklar içinde korkunç sonu görmek için toplanmış Dardanya kadınları. Hadi Herkül, çok yaşa. Sen yaşa, beni de yaşat. Sen çarpış, ben yüreğim deli gibi, yanında olayım.

ŞARKI

: Sevda nerde doğar söyle / Kafada mı yoksa gönülde mi? / Neyle beslenir o söyle, söyle / Doğduğu yer gözlerde / Onu güzel bakışlar besler / Aç kalırsa ölür gider / Sevda için söyleyelim / Sevda şarkısını dinleyelim.

BASSANİO

: İlk izlenim aldatır. Dış görünüşün aldatıcılığı bu. Her şeyin dışı süslü bir yalan.

Dünya hep o sahte gösterişin, kalıplı kıyafetli görünüşün peşinde. Dinde de böyle.

En büyük günahı işliyorsun, açıyorsun kara kaplı kitabı, çatık bir suratla ahkâm kesiyorsun. Günah o ahkâma bürünüyor, kuş olup uçuveriyor. Ya güzellik? Uçup gidecek bir güzellik satın almak uğruna, dök gitsin bakalım avuç avuç para. En parlak güzellik en sahtesiyse... Neye yarar? O altın sarısı lüle lüle saçlar bir gün girmeyecek mi mezara? Saç kaldığı görülmüş mü kurukafada? Sen! Altın! Pırıltı, ihtişam, gösteriş... Aldatıcı, baştan çıkarıcı, hilebaz altın! Sen, Kral Midas'ın yağsız kahvaltısı. İşim yok seninle. Sen gümüş, renksiz, ümitsiz, köle kullara kulluk eden avutucu maden. Seninle de işim yok. Ama sen... O boynu bükük, gösterişsiz, emektar kurşun. Tehdit ediyorsun ama korkutmuyorsun. Sözü'n ne olursa olsun, özünü istiyorum. Seni seçiyorum. Sonum hayırlı

olsun!

PORTIA

: Acılar...güle güle. Gömülün birer birer o umutsuz geçmişe. Bekle aşk! Beni biraz rahat bırak. Kurcalama yüreğimin kıpırtılı sevincini. Rahat bırak coşkumun dizginlerini.

BASSANIO

: Karşımda duran Portia'nın resmi değil, bir yanı tanrı. Bu gözler donuk bakmıyor, adeta canlı. Bakışları gözlerimin bebeğine dikildi, çakıldı, kaldı. İşte ıslak dudaklar aralandı, saçlarımın içine ılık bir soluk yayıldı. O ilahi ressam ipeksi saçlarına sırmalar sarmış. Bu ne cüretmiş de, o ressam bu gözlerle baka baka fırçasına söz geçirmiş, söz dinleyen fırça nasıl olmuş da bu gözleri kâğıda işlemiş? Bu bir mucize! Eğilip bükülmüş bu kâğıttan bana, benden dünyaya ulaşan bir mucize. Talihimin vazgeçilmez müjdesi. İnanmalı mı? Bu resmin canlısından duymalı mı, yoksa şimdiden coşup oynamalı mı? Bu alkışlar bana mı? Konuşsun Portia!

PORTIA

: Sizinim Bassanio! İşte karşınızdayım, olduğum gibi. Keşke bin kez daha güzel, bin kez daha zengin olsaydım. Toy bir kızım ben. Çok şey bilmem. Hiç yoktur hayat tecrübem. Tek güvencem, gençliğim. Kendimi size böylece teslim edeceğim. Ne istiyorsanız, onu öğreneceğim. Bu evin kraliçesiydim tek başıma, şimdi siz, kral gibi geldiniz. Bu yüzük krallığınızın armağanı olsun. Düşürür, kaybeder, bir başkasına teslim ederseniz yüzüğümü, aşkımız da yok olsun. O zaman beni de yok biliniz.

BASSANIO

: Dilim tutuldu, sesim kısıldı. Bırakayım duygularım konuşsun. Bu yüzük şu parmandan çıkarsa, ruhum da bede-

nimi terketmiş demektir. O zaman hiç korkmadan "Bassanio artık bir ölüdür!" diyebilirsiniz.

NERİSSA

: Hanımım! Artık sevinç bizim, mutluluk bizim. Coşkuyla haykırmak sırası bize geldi.

GRATIANO

: Sevginizin mührünü kâğıtta görmek istediğinizde, gününü bana söyleyin. Ben de evleneceğim.

BASSANİO

: Ne iyi olur. Ama evlenecek birini bulman lazım.

GRATIANO

: Sayenizde, neredeyse buldum bile. Siz hanımı görürken, benim gözüm de nedimedeydi. Siz hanıma vuruldunuz, ben de nedimeye tutuldum işte. Doğru kutuyu bulunca, benim kısmetimi de açtınız. Siz hanımla evlenebilirsiniz, o da bana varacak. Söz verdi.

PORTİA

: Doğru mu söylüyor Nerissa ?

GRATIANO

: Evet madam.

BASSANİO

: Sözüünüz söz mü Gratiano?

GRATIANO

: Söz efendim.

SALANİO

: Sinyor Antonio size bunu gönderdi.

BASSANİO

: Ne olur, ben mektubu okurken, siz de anlata-durun. Nasıl, iyi mi? Keyifli mi?

SALANİO

: Sağlığı yerinde, ama kaygısı da öyle. Mektubu okuyun, anlarsınız.

GRATIANO

: Venedik'ten ne haber? Şanlı tacir Antonio ne alemde? Bassanio'nun başarısını duyunca kim bilir nasıl sevinecek. Başımıza talih kuşu kondu gibi.

SALANİO

: Onun hali ise tam tersi.

PORTİA

: Bu mektup kötü haberlerle dolu. Bassanio'nun çehresi sapsarı oldu. Çok sevgili bir dostu ölmüş gibi. Onun sağlam yüreğini başka hiçbir şey böylesine üzemez.

BASSANİO

: Ah, sevgili Portia! Acı bir haber geldi. Yanınıza gelip şansımı denemek için sevgili bir dosttan borç istemiştim. O da benim yüzümden borçlandı. Ve

şimdi, sanki ölüm haberi duruyor karşımda. Salanio! Tanrı aşkına söyle. Gemilerinden biri bile kurtulamadı mı? Trablus'tan, Hindistan'dan, Meksika'dan, onca denizden, onca yoldan tek bir gemi bile limana ulaşamadı mı? : Ne yazık ki hayır. Hiçbiri kurtulamadı. Sinyor Antonio da kurtulamıyor. Artık parası olsa da kurtulamayacak. Çünkü Shylock para istemiyor. Vade bitti, keserim yarım okka etimi, alırım diyor. Gece demiyor, gündüz demiyor, DÜK'ün başının etini yiyor. Hakkımı isterim. Hakkımı alamazsam Venedik'te kanun yok diye, dünyaya sizi rezil ederim...diye diretiyor. Yola getirmek için çok uğraştılar, ama kimse Shylock'u yumuşatamadı. Adalet, eşitlik, hak, hukuk nutuklarını durdurmamış. Bir yol bulunmazsa, zavallı Antonio'nun durumu çok fena.

PORTIA
BASSANIO

: Shylock mu? Ne kadar ona borcu?
: Benim yüzümden tam üç bin altın borç aldı.

PORTIA

: Hepsi bu mu? Verin altı bin altın, senedinizi geri alın. Bassanio'nun yüzünden kılma halel gelmesin o iyi yürekli arkadaşın. İki katı da yetmez, iki katını da üçle çarpmalı da vermeli, kurtulmalı. Ama önce kiliseye gideceğiz, Tanrı önünde karı-koca olacağız. Sonra sizi Venedik'e yollarız. Yüreğiniz bu kadar sıkıntıdayken aynı yatağa girmek istemem sizinle. Lütfen bize de okuyun o mektubu. Neler olmuş bilelim.

BASSANIO

: (Okur) "Aziz dostum Bassanio. Bütün gemilerim mahvoldu. Alacaklılarım haberi duyar duymaz sardı etrafımı. Öyle zalimleştirdi ki hayat, bilemezsin. Vaziyetim çok kötü. Shylock'a verdi-

ğim senedin vadesi geldi, geçti. Ödesem de para istemiyor artık, kellemi istiyor. Aramızdaki hukuk hep aynıdır, inan bana. Alacak, verecek değil mesele, tek kalan sevgidir. Ölmeden önce bir kez daha bakabilseydim senin yüzüne, gam yemezdim. Gönlünce yaşa. Seni buraya sevgi getirecekse, ne âlâ. yoksa, bu mektubu unut.”

PORTİA

: Ah sevgilim, hiç düşünmemelisin. Gitmelisin.

BASSANİO

: Evet, gidiyorum. Dönünceye kadar sana da bana da, ne uyku var ne huzur.

3. Sahne

Venedik'te Bir sokak

SHYLOCK

: Zindancı, ona dikkat et. Hayır, merhametten bahsetmeyin bana. Boş yere, bedavadan para dağıtan şahane züğürtlerin sonu budur. Zindancı, dikkat et ona.

ANTONİO

: Shylock...Biraz dinle beni.

SHYLOCK

: Kiminle konuşuyorsun? Köpeğini mi çağınıyorsun? Yağma yok. Boş laflara karnum tok. Senedimin karşılığını isterim ben! Yemin ettim, senedimde ne yazıyorsa onu alacağım. Köpektim ben, öyle değil mi? Sen öyle demedin mi? Madem ki köpeğim, sakın kendini sivri dişlerimden. Dük'e söyledim. Hakkımı alamazsam ne yapacağımı biliyor.

ANTONİO

: Shylock... Dinle beni dedim.

SHYLOCK

: Ben senedimi bilirim, onu söylerim. Başka da bir şey dinlemem. Burnunun ucunu görmeden yol alanlara da aldırmam. Ben senedimi bilirim..Senin aracılara da kulak asmam. Ben... senedimi...bilirim!

ANTONIO

: Yalvarıyorum sana. Yarın onun borcunu öderken Bassanio yanımda istiyorum. Yoksa öleceğime üzülmiyorum.

4. Sahne

PORTIA'nın Evi

PORTIA

: Lorenzo! Efendin ve efendim gelene kadar evin idaresini ellerinize emanet ediyorum. Sana da Jessica'ya da güveniyorum. Biz, Nerissa ile birlikte, çileye gireceğiz, Tanrı'ya yalvaracağız. Bassanio'nun sağ-salim, üzüntüsüz dönmesi, Antonio'nun kurtulması için yakaracağız. Birkaç saat ötede bir manastır var, orada kalırız. Dostluğunuza güvenerek, yüklediğim bu zahmeti üstlenmenizi rica ediyorum.

LORENZO

: Bütün kalbimle istediğinizi yapacağım; benim için arzularınız emirdir madam.

JESSICA

: Gönlünüzü ferah tutun, ne olur.

PORTIA

: Nerissa, henüz hiçbir şey bilmiyorsun ama...hazır olmalısın. Kocalarımızı hiç beklemedikleri bir anda karşımızda göreceğiz.

NERISSA

: Onlar da bizi görecekler mi?

PORTIA

: Elbette görecekler, ama öyle bir kılıkta görecekler ki...ikimizi de başkası sanacaklar. Erkek gibi giyineceğiz. Yemin ederim sana, o kılıkta senden yakışıklı olacağım. Takarım belime hançeri, yiğit bir edayla salınurum ortalıkta. Nasıl ama? Sesim çok iyi olmaz, boru sesiyle, hadım erkek sesi arası bir şey gibi çıkar, ama olsun. Bakma sessiz sedasız oluşuma benim. Erkeklerin horoz gibi kabarıp böbürlenmelerini iyi inceledim. Onları taklit edeceğiz. Göre-

ceksin, çok eğleneceğiz.

NERİSSA

: Yani biz şimdi elimizin hamuruyla, kalkıp erkek kılığında...çalım mı satacağız?

PORTİA

: Susss, bağırma. Duyan olursa anlaşılır foyamız. Haydi, koyul yola.

LORENZO

: Rüya gibi bir mehtap, nasıl da parlıyor tepemizde. Yine böyle bir gece, cennetten gelir gibi hafif hafif esen rüzgârlar ağaçları öpüp okşarken, yapraklar ürpererek beklerken...Trolius, Troya duvarını aşmış, Cressida'nın geceyi geçirdiği çadıra derdini döküyordu. İşte aynen böyle bir geceydi.

JESSİCA

: Yine böyle bir gece...Thisbe, ürkek adımlarla, çimenlerin üstündeki çiğ damlalarını bile ezmeye çalışarak yürürken, o kocaman aslanın gölgesini gördü...ve dehşete kapılıp kaçtı, gitti. Yine böyle bir geceydi.

LORENZO

: Yine böyle bir gece...Azgın denizin kıyısında oturmuştu Dido ve elindeki söğüt dalını sallayarak sevgilisine sesleniyordu : "Dön artık! Kartaca'ya dön!"

JESSİCA

: Yine böyle bir gece çıkmıştı dağlara büyücü Medea. İhtiyar Aeson'u gençleştiren o sihirli otları toplamıştı. Aynı, böyle bir geceydi.

LORENZO

: Yine böyle bir gece, güzel Jessica zengin Shylock'un evinden züğürt sevgiliyle kaçıp Venedik'i terk etmişti.

JESSİCA

: Yine böyle bir gece Lorenzo türlü yeminler edip sevgilisini kandırdı, sadakatine inandırdı, ama hepsi de yalan çıktı.

LORENZO

: Ah! Yine böyle bir gece güzel Jessica, fettan fettan bakıp sevgilisine türlü iftiralar attı. Ama sevgili ona o kadar aşık ki... Hemen affetti.

JESSİCA

: Bir gelen olmasaydı, böyle bir gece ben nasıl da ileri giderdim.

DÖRDÜNCÜ PERDE

1. Sahne

Venedik'te Mahkeme

- DÜK : Antonio burada mı?
ANTONIO : Buradayım efendim.
DÜK : Üzülüyorum senin için. Merhametsiz, taş yürekli, duygu bilmez, insanlık tanımaz birinin elindesin. Düşmanın acımasız. Bilmelisin.
- ANTONIO : Kanun beni ona karşı koruyamaz oldu. Öfkesiyle huncına karşı tek kalkarım kaldı : Tahammül.
- DÜK : Çağırın Shylock'u mahkemeye. Yol açın, izin verin. Gelin Shylock. Hüküm verilsin, karar icra edilsin istiyorsunuz. Sanırsız sonuna kadar da bunu isteyeceksiniz. Oysa biz, merhamet ve hoşgörü yolunu seçeceğinizi ümit etmiştik.
- SHYLOCK : Bunu size daha önce bildirmiştim. Senedimin vadesi dolunca haciz isterim, senedimin koşulu neyse alacağını alırım, demiştim. Kabul etmezseniz yasaları çiğnersiniz. Neden üç bin altın yerine yarım okka insan eti istediğimi merak mı ediyorsunuz? Hiçbir cevabım yok. Canım öyle istiyor. Keyfim değil mi, isterim. Diyelim ki evimde bir sıçan türedi, canımı sıkıyor. On bin altın harcar, onu zehirlerim. Keyif benim, değil mi? Herkesin keyfi başka. Kimi kızarmış domuz başına bakamaz, kimi kedi miyavlayınca dayanamaz. Burnuyla gayda çalan biri görünce gülmekten donuna kaçırانlar da var, iki gözü iki

çeşme ağlayanlar da. İşte cevabım bunların hepsinin içinde. Kimi sıçandan tiksindir, kimi yağlı domuz başından, biri kedi miyavlamasından, kimi de gaydacıdan. Tiksinince de bir şeyler yapar, değil mi? Beyler! Ben Antonio'dan tiksiniyorum. Sadece tiksiniyorum, nefret ediyorum, iğreniyorum. Elime bir fırsat geçti, onu kullanıyorum. Başka da cevabım yok. Bu yeterli mi?

BASSANİO

: Gaddar adam. Cevabın ölüm kokuyor, kin kusuyor.

SHYLOCK

: Derdim seni memnun etmek değildi zaten.

BASSANİO

: Herkes sevmediklerini böyle, öldürmeye mi kalkışıyor?

SHYLOCK

: Nefret etmek, öldürmek istemek demek. Başka ne olabilir ki?

BASSANİO

: Her kötülük nefrete yol açmaz.

SHYLOCK

: Yarı bırakmalı hain yılanı, bir defa daha soksun, öyle mi?

ANTONİO

: Tanrı aşkına, Bassanio! Tartışma onunla. Azgın denizin hırçın dalgalarını durdurabilir misin, oymasmlar yalçın kayaları? Kurda yalvarabilir misin, yutmasın kuzuları? Yüce ağaçlara sallamayın dallarınızı, hışırdamayın rüzgârda diyebilir misin? Ona da, yumuşat taş yüreğini demek boşuna. Ne olur, artık konuşmayın onunla. Hükmü verilsin, alacağını alsın...kurtulayım.

BASSANİO

: Üç bin değil...tam altı bin altın!

SHYLOCK

: O altınların her bir parçası altı bin altın olsa, istemiyorum. Senedimde ne yazıyorsa onu istiyorum.

DÜK

: Nasıl bir adalet istiyorsun sen bizden? Bu kadar merhametsizce üstelik.

SHYLOCK

: Merhametmiş...Siz hangi merhameti kime gösterdiniz ki, söz konusu para-

cıklarınız olunca? Parayla aldığınız esirlere prens muamelesi mi yapıyorsunuz? Köpeğinizden, eşeğinizden, katırınızdan ayrı mı yatırıyorsunuz? Niye öyle? Hepsine para ödediniz diye. Niye bırakmıyorsunuz, çekip gitsinler? Niye mirasçınız yapmıyorsunuz? Onlar da iki ayaklı, bir başlı, iki kollu, iki gözlü, bir burunlu insanlar değil mi? İki büklüm yük taşıyacakları yerde, niye kuş tüyü döşekte yatırmıyorsunuz onları? Kuru ekmek kemireceklerine niye gümüş şamdanlı sofralarda sülün eti yemiyorlar? Cevabınızı biliyorum: Onlar sizin malınız. Para verdiniz, aldınız. Benim cevabım da şu : İstediğim yarım okka et bana pahalıya mal oldu. O et benimdir. İstiyorum. Alacağım. Hele bir vermeyin, yuhlanm adaletinizi. Venedik'te bu rezaleti yanınıza bırakmam. Hakkımı istiyorum. Cevap verin. O benim olacak mı?

DÜK

: Yetkimi kullanıp bu mahkemeyi tatil edebilirdim ama... Davanın halli için hukuk uzmanı Belario'yu çağırtmıştım. Onu bekliyorum.

SALARİO

: Efendimiz, dışarıda hukukçudan size mektup getirmiş bir genç var.

DÜK

: Getirin mektupları. O genci de çağırın.

BASSANİO

: Üzülme dostum. Üzülme Antonio. Benim yüzümden bir damla kanının bile akmasına izin vermeyeceğim. O kadar istiyorsa benim etimden et doğrasın bu gaddar canavar. Doğrusu da bu.

ANTONİO

: Ben çoktan kurbanlık koyun oldum dostum. Bilirsin, en sağlam ağacın bile önce en çürük meyvesi düşer. Demek ki böyleymişim. Beni unutma, yeter.

DÜK

: Padua'dan, Belario'dan geliyorsunuz demek.

NERİSSA

: Evet efendimiz. Belario devletli efen-

- BASSANIO** : dime selamlarını arz etti.
- SHYLOCK** : Nedir acelen? Ne bileyip duruyorsun bıçağını?
- BASSANIO** : Kınında değil, kininde bile o bıçağı. Senin yüreğine hiç tatlı söz girmez mi?
- SHYLOCK** : Söyleyene bağlı. Senin gibilerinki değmez dinlemeye.
- BASSANIO** : Senin yüreğin yok ki dinlemeyi bil-meye! İnsafsız köpek! Belanı bul! Ka-bahat senin gibileri yaşatıp, davacı sandalyesine oturtan adalette. Azgın! Gözü dönmüş! Kana susamış cehen-nem zebanisi!
- SHYLOCK** : Tüketme nefesini boş yere. Senedin mührünü sökemez cılız soluğun. Aklı-nı da at çöpe gitsin...tamir bile ede-mezsin. Yenisini bulana kadar nasıl ol-sa öyle idare edersin. Alışksın. Kanun var benim elimde. Kanun. Kullanaca-ğım, anlıyor musun?
- DÜK** : Belario mektubunda bize genç bir hu-kukçu tavsiye ediyor. Nerede kendisi?
- NERİSSA** : Dışarıda efendim. Emirlerinizi bekli-yor,
- DÜK** : Gelin. Yardımaınıza teşekkür ederim. Demek Yaşlı Belario sizi tavsiye etti.
- PORTIA** : Evet, Dük hazretleri.
- DÜK** : Buyurunuz. Yerinizi alınız. Davanın özelliklerini öğrendiniz mi?
- PORTIA** : Ustam Belario sayesinde efendim, da-va hakkında çok şey öğrendim. Kim tacir, kim tefeci, bilmek isterim.
- DÜK** : Antonio...Shylock...Yaklaşın. Buraya gelin.
- PORTIA** : Talebiniz pek tuhaf, ama vazgeçmez-seniz kanun bir şey yapamaz. Demek siz bu tefecinin elindesiniz, öy-le mi?
- ANTONIO** : Evet. Öyle söylüyor.

PORTIA
ANTONIO
PORTIA

: Bu senetteki imza sizin mi?

: Evet.

SHYLOCK

: Demek Shylock'un merhameti dışında sizi kurtaracak bir şey kalmamış.

PORTIA

: Neden merhamet edecek miyim? Ne zoruma?

: Zorla merhamet olmaz. Merhamet güneş gibi doğmaz, güneş gibi batmaz. Bereketli, kutsal güz yağmurları gibi, damla damla süzülür, kalır toprakta. Ruhu besler, yaşatır. Kutsaldır. Hem yüreğinde taşıyanı kutsar, hem yüreğine verileni. Alanı da yüceltir vereni de. En yüce kralı bile tacından çok yüceltir merhamet. Yücelerden hep merhamet beklenir. Tanrıya yakarırken merhamet dileniriz. Ama bilmeyiz ki, yüreğimizde merhamet yoksa, tanrının merhametine de sığınılmaz.

Bunun içindir ki, Shylock... İsteğin adaleti sağlamak bile olsa düşün : Adalet adına her hakkı almaya kalksak, hiçbirimizin ruhu selamete ermez. Israr edecek olursan, elbette bu yüce mahkeme kanunları uygulayacak, hükmünü bu tacir aleyhine verecektir.

SHYLOCK

: Israr ediyorum. Kanun uygulansın.

PORTIA

Senette ne yazıyorsa, yerine getirilsin.

BASSANIO

: Parayı ödeyecek durumda değil misiniz?

: Yüce mahkemeniz huzurunda borcun iki katını ödemeyi teklif ediyorum. Yeterli olmazsa, on katını da vermeye hazırım. İstiyorsa bileklerimi kessin, kellemini de uçursun. Yüreğimi oysun. Bunlar da yetmiyorsa, kötü niyete karşı yapılacak bir şey kalmıyor. Yalvarıyorum, haklı bir dava için haksızlık yapın da bu şeytanın zulmetme isteğine yasaları alet etmeyin.

PORTIA

: Venedik'teki hukuk nizamını hiçbir

kuvvet yıkamaz. Kötü örnek olur, nizam bozulur.

SHYLOCK

: Hukukçu değil, ermiş sanki. Gökten indi de bana yardıma geldi. Akıllı, genç dostum! Çok sevdim seni ben.

PORTIA

: Lütfen senedi bana verin, bakayım.

SHYLOCK

: İşte burada muhterem üstadım.

PORTIA

: Shylock! Sana borcunun üç katını ödemek istiyor.

SHYLOCK

: Yemin ettim. Bozarsam ruhum lanetlenir. Değil üç katını, bütün Venedik'i verse, istemem. Tanrımın huzurunda bir daha yemin ediyorum, istemem.

PORTIA

: Evet. Bu senedin vadesi dolmuş. Şimdi bu tefeci isterse, burada, gözümüzün önünde, şu tacirin yüreğine yakın bir yerden yarım okka eti kesip alabilir. Hadi Shylock! Merhamet et. Üç katı parayı al da, yırtıp atayım şu senedi.

SHYLOCK

: Yırtarsınız tabii. Yırtarsınız da, hele ben alacağımı alayım, öyle. Kanunu biliyorsunuz. Doğru sözler de söylüyorsunuz. Hakkımı verin.

ANTONIO

: Artık lütfen verilsin şu karar.

PORTIA

: Madem öyle, açınız göğsünüzü. Hazır olun celladın bıçağına.

SHYLOCK

: Ne soylu bir karar.

PORTIA

: Bu kanunun ruhu gereği, senedin de hükümleri icabı, etinizden yarım okka et kesilmesi gerekiyor tacir efendi. Açın göğsünüzü.

SHYLOCK

: Açsın göğsünü. Senet ne diyorsa o olacak. Hem de kalbine en yakın yerden.

PORTIA

: Aynen öyle. Burada eti tartmak için bir terazi var mı ?

SHYLOCK

: Getirdim efendim.

PORTIA

: Bir cerrah getirdiniz mi, Shylock, kendi hesabınızdan? Kanı dindirmek için. Yoksa kanlar şakır şakır yerlere dökülür.

SHYLOCK
PORTIA

: Senette böyle bir madde yok.
: Doğru, yok ama...iyilik olsun diye yapiverin, ne çıkar?

SHYLOCK
PORTIA

: Yapmam. Senette yok.
: Sizin söyleyecek bir şeyiniz var mı tacir?

ANTONIO

: Söz neye yarar artık? Söylenecek her şey söylendi, bitti. Yüreğim metin, her şeye hazırım. Bassanio, elini ver bana. Tanrıya emanet ol. Sakın üzülme, kendini bunlara sebep oldum diye kahretme. Yüce adalet aslında bana çok iyi davranıyor. Parasız pulsuz, yapayalnız bir tüccar eskisi olmaktan, sefil bir ihtiyarlıktan kurtarıyor. Asil karınabenden selam götür. Seni ne kadar çok sevdiğimi, o sevgiyi ölümüme kadar taşıdığımı anlat ona. Anlat ki, senin nasıl sevebileceğini hiç unutmasın. Öv beni biraz, öv ki seni iyi insanların sevdiğini de bilsin. Bir can dostun olduğunu bilsin.

Ona de ki, can dostun senin için canını vermekten hiç çekinmiyor. Şu tefeci bıçağı biraz derine batırırsa, borcumu tüm kalbimle öderim. Daha iyi olur.

BASSANIO

: Ah Antonio, kıymetli bir kadınla evlendim ama...hayat ne acımasız davrandı bana. Ne karım, ne de şu koca dünya değer, seni kaybetmeye. Seni bu şeytanın eline vermemek için, hepsinden, bir anda vazgeçebilirim. İnan bana.

PORTIA

: O kıymetli karınız burada olsa, sözleriniz herhalde onu pek memnun etmezdi.

SHYLOCK

: Hadi çabuk olun! Vakit kaybediyoruz boşuna.

PORTIA

: Şu tacirin etinin yarım okkası senindir. Kanun öyle emrediyor, mahkeme de hükmünü veriyor. Eti göğsünden

çıkarcaksın. Kanun da mahkeme de senden yana.

SHYLOCK
PORTİA

: İşte hüküm. Hazır ol!
: Acele etme. Bekle. Başka şeyler var sırada. Yarım okka eti alırken, bir damla kana bile izin veremem. Senette "Yarım okka et" yazıyor. Kandan bahis yok. Yarım okka etini al, ama bir damla kan akıtamazsın. Eti keserken iyi düşün. Kan akıtırsan, Venedik kanunlarına göre, malın mülkün devletin olur.

SHYLOCK
PORTİA

: Kanun bu mu?
: Maddeyi göstereyim arzu edersen. Madem ki adaletin peşindesin, bu da adalet. Fazlasıyla veriyorum sana.

SHYLOCK

: Onun teklifini kabul ediyorum öyleyse. Versin borcumun üç katını, alsın etini işine baksın.

BASSANİO
PORTİA

: Al! Para hazır.
: Durun! Shylock adaleti istiyor. Biz de veriyoruz. Acele etmiyoruz, hukuku ince ince örüyoruz. İşleri karıştırmayın. Tefeci senette ne yazıyorsa onu alacak. Ne fazla, ne eksik.

GRATİANO

: Gerçekten bir ermiş, bir üstat bu genç adam.

PORTİA

: Sen yine de eti kesmeye hazır ol. Tam yarım okka et keseceksin, bir gram fazla bir gram eksik olmayacak, bir damla bir kan çıkmayacak. Terazinin kefesi yarım okkayı biraz şaşarsa, bilesin, devlet mallarına el koyacak.

GRATİANO

: İşte kâfir, yakalandın mı kısıkvrak şimdi?

PORTİA

: Hadi Shylock. Kes de al hakkımı.

SHYLOCK

: Verin bana paramı, gideyim. Paramı isterim, o kadar.

BASSANİO
PORTİA

: Paran hazır. Al diyorum işte.
: Mahkeme huzurunda yemin etti. Parayı istemiyordu. Tek istediği adaletti.

SHYLOCK
PORTIA

: Ana paramı bile alamaz mıyım?
: Tam istediğini alırsın Shylock. Senette ne yazıyor? Yarım okka kansız et. Başka hiçbir şey alamazsın.

SHYLOCK

: Alsın etini de, altınını da, başına çalsın. Şeytan görsün yüzünü. Adalet değil, oyun bu! Ben gidiyorum.

PORTIA

: Dur bakalım. Dur bir dakika! Venedik kanunlarına göre, verilecek hesabın var daha. Bir Venedikli bir başka Venediklinin canına kastetmeye kalkarsa, doğrudan doğruya ya da dolaylı, nasıl olursa olsun, kasti sabit olursa, mallarının yarısına canına kastettiği kimse sahip olacaktır. Geri kalan yarısına da devlet el koyacaktır.

Bu suça teşebbüs edenin hayatı ise, dükün merhametine kalır. İşte Shylock, hukukun önünde, istediğin adalet kurallarına göre, durumun böyle. Hem dolaylı, hem dolaysız, hem başkalarının hem yüce mahkemenin huzurunda, bu tacirin canına kastettin. Diz çök şimdi. Düke yalvar. Dile bakalım o hiç sevmediğin merhameti.

GRATIANO

: Yalvar da intiharına izin versin. Ama o da yetmez. Bütün malların elden gitmesine göre, kendini asacağın urganı da iste. Devlet kesesinden ipe çekileceksin. Yoksul suçlular gibi.

DÜK

: Aramızdaki farkı biraz anlarsın belki Shylock. Seni bağışlıyorum, merhamet istemesen de. Servetine gelince... Bir yarısı Antonio'nun, öteki yarısı devlettir. Suçlunun nedameti görülürse, servetine el konulmaz ama para cezası ile değiştirilir.

PORTIA

: Elbette Antonio'ya değil, devlete kalan yarısı.

SHYLOCK

: Merhamet istemem! Evimin direğini aldınız, merhamet dilendim mi siz-

den? Evimi de alacaksınız, yine merhamet istemiyorum. Paramı da alınca, ne kalacak geriye? Canımı da almış olacaksınız zaten. Alırsanız alın.

PORTIA

: Ona merhamet etmek geliyor mu içinizden Antonio?

GRATIANO

: Allah rızası için yağlı bir ip. Fazla bile!

ANTONIO

: Malının yarısı üzerinden cezayı kaldırmak vicdan gereğidir derim. Öteki yarısına gelince, kızının aşık olduğu gence verilmeli bence. Emaneten ben alırım. Yüce mahkemenin izniyle, bir vasiyet de yaparsa, kızıyla Lorenzo'yu tek varis kılar, diyeceğim bir şey yoktur.

DÜK

: Bunları elbette yapacaktır. Yoksa af kararımı geri alırım.

PORTIA

: Razi mısın Shylock? Ne diyorsun?

SHYLOCK

: Adaletinizi de sizi de Tanrıya havale ediyorum. Dinler var, peygamberler var, ama yukarıda O, Tanrı, hepimizi gözlüyor. Sizi ona devrediyor, adaletinizle başbaşa bırakıyorum. Ne imzalayacaksam, gönderin, imzalarım. İmzanın beş para etmediği bir dünyada, kaç imza atsam, neye yarar? İzin verin, ben gideyim.

DÜK

: Git, ama tut sözünü. Aziz dostum, buyurun bu akşam birlikte yemek yiyelim.

PORTIA

: Bağışlayın efendim. Padua'ya dönmem gerek.

DÜK

: Vaktinizin dar olması ne fena. Antonio, bu genç adamı ödüllendir. Ona çok şey borçlusun.

BASSANIO

: Değerli yardımlarınız beni rahatlattı, asıl önemlisi dostumu kurtardı. İzin verin, tefeciden kurtardığımız üç bin altını takdim edelim.

PORTIA

: İşini seven insan, o işi iyi yapmışsa,

karşılığını almış demektir. Para asla karşılayamaz o duyguyu. Teşekkür ederim, paranızı alamam.

BASSANİO

: Bizi kırmayın ne olur. Bir hatıra, en azından. Küçük bir armağan. Şükranımızı size hatırlatacak bir şey. Üzmeyin bizi, reddetmeyin dileğimizi.

PORTİA

: Madem o kadar istiyorsunuz, eldivenlerinizi verin. Giyer, ısınır, sizi hatırlarım. Ya da şu yüzük. Yadigârınız olarak saklarım. Çekmeyin elinizi, sizden başka şey istemedim ki... Madem sevginiz bir armağan vermekten yana, yüzüğü verin bana, yeter.

BASSANİO

: Bu yüzük mü? Ama küçücük bir şey... Layık değil size.

PORTİA

: Niye olmasın? Başka şeyde gözüm yok. Takacağım parmağıma, sizi hatırlayacağım.

BASSANİO

: Affınıza sığınıyorum ama...manevi değeri var benim için o yüzüğün. Size Venedik'in en pahalı yüzüğünü alayım, yine de ben bu yüzüğü parmağımda saklayayım.

PORTİA

: Tuhafsınız gerçekten. Önce dilenmeyi öğrettiniz bana, küçücük bir yüzük uğruna. Şimdi de dilencilere ne deneceğini öğretiyorsunuz.

BASSANİO

: Mesele o değil. Karım verdi bu yüzüğü bana. And içtim. Ölene kadar kalacak parmağımda. Satmayacağım, vermeyeceğim, kaybetmeyeceğim; söz verdim karıma.

PORTİA

: Biz erkekler bu bahaneyi ne kolay kullanırız başımız sıkışınca. Aziz dostum, karınız da sizin gibi akıllı biriye, yüzüğü hak ettiğimi öğrenince bağışlayacaktır sizi. Anlayacaktır neden bozduğunuzu o değerli yemininizi. Her neyse...Hoşça kalın.

ANTONİO

: Bassanio! Neden böylesine inat ettin?

Bir yüzük için...Onun bizler için yaptıklarını koy terazinin bir kefesine, benim dostluğumu da ekle, öteki kefedede karının buyrukları dursun! Ne diyorsun?

BASSANİO

: Koş Gratiano, arkalarından koş. Ver şu yüzüğü. Çabuk ol!

PORTİA

: Bu gece, kocalarımızdan önce eve varmalıyız.

GRATIANO

: Beyler, nihayet yakaladım sizi. Efendim Bassanio düşündü taşındı karar verdi. Yüzük elbette sizindir dedi.

PORTİA

: Sevinerek kabul ediyorum hediyesini. Selamımı iletin.

GRATIANO

: Başüstüne.

NERİSSA

: Bakalım benim de yemin verdirip hediye ettiğim yüzüğü kocamdan almam mümkün olacak mı?

PORTİA

: Elbette olur. Üstelik yemin billah eder, yüzüğü adamın birine verdim diye! Üstele, üstele. Acısını çıkarırız.

NERİSSA

: Lütfen bana Shylock'un evini gösterir misiniz? Şu belgeleri imzalatmam gerekiyor da.

GRATIANO

: Tabii. Gelin benimle.

BEŞİNCİ PERDE

1. Sahne

PORTIA'nın evi

- L. GOBBO : Hey, ho! kimse var mı ? Ta ta ta, ti ti ti...
- LORENZO : Kim o ?
- L. GOBBO : Ta ta ta, ti titi...Bay Lorenzo ile hanımını gören var mı? Ta ta ta ti ti ti..
- LORENZO : Kes şu bağırtıyı. Buradayım işte.
- L.GOBBO : He-hey. Nerede?
- LORENZO : Burada.
- L.GOBBO : Söyleyin onlara, efendim gün doğmadan burada olacak. Ta ta ta, ti ti ti...
- PORTIA : Şu gördüğümüz ışık bizim evde yanıyor.
- LORENZO : Bu Portia'nın sesi.
- PORTIA : Sesimi tanıdı, hayret! Hem de bu berbat haliyle tanıdı...
- LORENZO : Buyursunlar, hoş geldiniz efendim.
- PORTIA : Kocalarımız için uzun uzun tanrıya yakardık. Yakarışlarımız tanrı katına ulaştıysa, işleri rast gitmiştir. Belki de çıkar gelirler. Haber var mı ?
- LORENZO : Biraz önce Launcelot yola çıktıklarını haber verdi.
- PORTIA : Nerissa! Git içeri, hizmetçilere söyle. Evden ayrıldığımızı kimseye söylemesinler.
- Jessica! Lorenzo! Sırdaşım olun. Siz de söz etmeyin manastıra sığındığımızdan.
- LORENZO : Boru sesleri duyuyorum. Yaklaşıyorlar, geliyorlar. Merak etmeyin, çenemizi tutarız. Tek kelime etmeyiz.
- PORTIA : Evinize hoş geldiniz sevgilim. Bize ışık verdiniz, ümit verdiniz, siz de

ümitli misiniz?

BASSANİO

: Dostumla geldim Portia. İşte Antonio. İşte sonsuz minnetle borçlu olduğum insanın ta kendisi.

ANTONIO

: Senin bana asla borcun olmadı Bassanio. Aksine... Ben sana hâlâ borçluyum.

PORTİA

: Evimize sefa geldiniz, şeref verdiniz. Benim de size bir müjdem var. Nereden öğrendiğimi sormayın ama, aldığım bir habere göre, gemilerinizin hiçbirine zarar gelmemiş. Üçü de tam yükte limana bile varmış, ötekiler de yoldaymış.

ANTONIO

: Bassanio'nun kıymetli eşinden de ancak böylesine tatlı bir haber beklerdim. Bana hayat verdiniz, bir kez daha.

GRATİANO

: Şu testekerlek mehtap şahidimdir ki, yüzüğü bir mahkeme kâtibine vermek zorunda kaldım. Allem etti, kallem etti, aldı benden onu. Bileydim bu kadar kızağını, vermezdim vallahi. Üstelik hadım ederdim onu, keserdim bir yerini.

PORTİA

: Bu ne gürültü? Yoksa kavga mı ediyorsunuz? Hem de kavuşur kavuşmaz...

GRATİANO

: Bir yüzük vermişti bana. Şimdi de, başıma kakıyor. Üzerine yazmış da... Sev beni, sakın ayrılma diye. Kızıyor işte. Bir halka için kocaman kavga.

NERİSSA

: Bırakın değerini, bırakın yazısını. Önemli olan sözünüzdü. Hani son nefesinize kadar parmağınızda kalacaktı? Hani mezarda bile sizinle yatacaktı? Laf! Hakimin kâtibiymiş. Sanşın mı esmer mi o kâtip ?

GRATİANO

: İki gözüm önüme aksın, elim kırılsın, çelimsiz, çöp gibi bir çocuktuk. Sizin kadar ya vardı, ya yoktu. Ne kadını? Ne sarışmı, ne esmeri? Yüzüğü istedi, çünkü mahkemede bizim için çok iş becerdi. Ne olur yanı? Verdim işte.

- PORTIA** : Karınızın size verdiği bu ilk armağanı, hem yemin billah ederek almışsınız, hem de elden çıkarmışsınız. Suçlusunuz, kabahat sizin. Bakın, ben de sevgilime bir yüzük vermiştim, elbette ki yerinde duruyor. Yemin etti, tuttu. Onun adına ben de yemin edebilirim. Dünyanın bütün hazinelerini verseniz, o yüzük o parmaktan çıkmaz.
- BASSANIO** : Şu sol elimi kessem de yüzüğü korurken kolumu kaybettim desem...mi acaba?
- GRATIANO** : Aaa! Bassanio da verdi yüzüğü. Antonio'yu koruyan o hukukçuya, istemeyerek de olsa, verdi basbayağı. O genç adam hak etmişti gerçekten. Neyse, verdi işte.
O verince, kâtibi de benden istedi. Ben de verdim. N'olmuş yani, iki yüzük...
- PORTIA** : Umarım, benim size verdiğim yüzükten söz edilmiyor, Bassanio.
- BASSANIO** : Keşke suçuma yalan katabilsem. Ama gelmiyor elimden. Görüyorsunuz değil mi? Parmağımda yüzük yok. Verdim, gitti.
- PORTIA** : Yalancı gönlünüzden sadakat de öylece gitmiş demek. O yüzüğü şu gözlerimle görmeden koynunuza girmem. Böylece bilin.
- NERISSA** : Ben de, ben de! Yüzük nerde, yatak orda.
- PORTIA** : Nerissa doğru söylüyor. Siz kadınlara verdiniz yüzüklerimizi.
- BASSANIO** : Şerefim üzerine yemin ederim. Genç bir adamdı. Antonio'nun hayatını kurtardı.
- PORTIA** : Ne yapar eder, öğrenirim, kimmiş o genç hukukçu da, yüzüğüme kolayca el koyuvermiş. Madem bu kadar değerliymiş, ben de onun için elimden geleni esirgemem. Kocam bunca değer

verdiyse... açarım ona kollarımı...belki de yatağımı.

NERİSSA

: Madem kâtip de önemliymiş, ona iyi davranmak da bana düşer. Yüzüklere bakar bakar sizi hatırlarız.

GRATIANO

: Yap da görelim. Yakalarsam o kâtibi, kafasını kırarım.

ANTONIO

: Üzgünüm. Bu tartışmaların sebebi benim. Ama ben kocanızın mutluluğu için yüreğimi ortaya koymuştum. Yüzüğü alan o genç adam olmasaydı, bu yürek şimdi durmuştu. Size kendimi kefil gösteriyorum. Bir daha kimse Bassanio'yu yemininden döndüremeyecek. Ruhumla garanti ediyorum.

PORTIA

: Demek kefil oluyorsunuz. O zaman verin şu yüzüğü ona. İyi saklasın. Bunu da kaybederse, sizin gibi bir kefil de bulamaz.

ANTONIO

: Bassanio! Bu yüzüğü al, iyi sakla. Kimseye vermeyeceğine de yemin et.

BASSANIO

: Aman Tanrım! Bu o genç hukukçuya verdiğim yüzüğün ta kendisi.

PORTIA

: Evet. Ondan da ben aldım. Kusura bakma Bassanio. Bu yüzüğü geri alayım diye, o genç hukukçuyu yatağıma kabul etmek zorunda kaldım.

NERİSSA

: Kusura bakma Gratiano. Yeminin bozulmasın diye ben de fedakârlık ettim. Hukukçunun genç kâtibinden yüzüğü alayım diye, onun koynuna girdim.

GRATIANO

: Pire yüzünden yorgan yaktık. Galiba lüzumsuz yere boynuz taktık!

SON

Trabzon-1994

Tiyatronun büyük yazarı **Shakespeare**'in oyunları, tiyatro yazar, yönetmen ve çevirmenleri için hep tükenmez bir yaratı kaynağı olmuştur.

Yazarın üç oyununu bu kez **Zeynep Avcı**, İngilizce asıllarından, Fransızca uyarlamalarından ve mevcut çevirilerden yararlanarak Türkçeye çevirdi-uyarladı.

Zeynep Avcı'nın tiyatro yaşamımıza yeniden kazandırdığı bu üç oyun, 1994 ve 1995'de, Yönetmen Işıl Kasapoğlu'nun rejisi ile Devlet Tiyatrolarında sergilenmişti.

